FRANCISC MUNTEANU

Prințesa din Șega

Editura Ion Creangă

FRANCISC MUNTEANU

PRINŢESA DIN ŞEGA

roman

IDESCU

Editura Ion Creanga, Bucureşti, 1985

ȘEGA E UN CARTIER AL ARADULUI, o îngrămădire de străzi desfundate cu trotuare din piatră de rîu, bătătorite, cu case mici ascunse după garduri de uluci, îmbrăcate cu viță sălbatică și iederă. Numai casa băcanului Conrad are caturi : două. Parterul e dominat de băcănie, de cele două magazii, înțesate cu mărfuri, și odăi destinate servitorilor. Servitori nu mai erau de mult : fusesăr concediați imediat după începerea războiului. Odăile lor deveniseră și ele magazii pentru delicatese : cafea, cacao și piper. Pe firmele băcăniei, verzi, un pictor nedibaci pictase o căpățînă de zahăr supradimensionată și niște pungi pline cu nu se știe ce mărfuri.

La etajul întîi locuiesc patronii băcăniei. Un bărbat înalt, osos, cu umerii strînși, miop. Chiar și cu ochelarii cu multe dioptrii vedea prost : copiii îl înșelau, îi plăteau cu monezi ieșite din circulație iar el, uneori, cîntărea zahăr în loc de făină. Ea, nevasta sa, din cauza grăsimii urca și cobora cu greu scările etajului. Era o femeie rea, cu ochi mici șireți și cu două rînduri de gușe. Ea era stăpînă și peste casă, și peste băcănie ; le adusese pe amîndouă ca zestre lui Conrad. Ea deschidea prăvălia încă înainte de a se lumina, se înghesuia după tejghea și răsufla greoi după fiecare efort. Nu se apleca, să nu i se ridice tensiunea ; totuși, înfrunta acest efort numai silită de împrejurări, cînd scăpa printre degetele ei groase, ca niște cîrnăciori, cîte o monedă. Dacă avea noroc și banul nu se rostogolea sub tejghea, atunci începea manevrele de aplecare. Întîi își trăgea un scaun, se rezema cu amîndouă mîinile de el, pe urmă se opintea

să-și îndoaie genunchii și, abia după aceea, încerca să atingă cu vîrful degetelor podeaua.

Cei din Șega, care o cunoșteau mai de mult, spuneau despre ea că iubește mai mult băcănia decît soțul.

La cel de al doilea etaj locuia Florina, fiica doamnei Conrad din prima căsătorie, și soțul ei, domnul Emil Vasiliu, de profesie avocat, un bărbat mic de stat, spilcuit, cu obrajii gălbejiți ca bolnavii de oftică.

Tinerii nu aveau acces la treburile băcăniei; aveau gospodărie proprie și nu se putea spune despre ei că o duceau prost. Dimpotrivă. Dealtfel, ei erau singurii de pe strada Florilor care se întorceau acasă cu birja. Atunci, de după gardurile de uluci, acoperite cu viță sălbatică și iederă apăreau copiii și se înghesuiau să se așeze pe osia din spate a birjei.

Nu rareori, luptîndu-se cu băieții, își asigura un loc și Prințesa.

PRINȚESA, PE NUMELE EI ADEVĂRAT Andreea Bogdan, împlinise cu cîteva luni în urmă respectabila vîrstă de 14 ani și avea nasul atît de cîrn încît — spuneau răutăcioșii — dacă ploua pieziș, stropii îi cădeau în nări. Tatăl ei ar fi vrut-o băiat și, uneori, cînd era bine dispus o striga Andrei. Andreea se umfla în pene, umbla țanțoșă prin casă și-și ascundea păpușile să nu-și aducă aminte că poartă rochiță. Și ea ar fi vrut să fie băiat; iubea mult mai mult fotbalul decît șotronul și era printre puținele fete din Șega care era acceptată de băieți să se joace cu ei de-a hoții și vardiștii. Purta părul tuns scurt, băiețește, știa să arunce cu piatra, să fluiere cu degetele vîrîte între buze. La școală, în timpul alarmelor aeriene, cobora printre ultimii în adăpost și nu se văita ca celelalte colege dacă din cauza unui scurt-circuit trebuia să stea două ore pe întuneric. Cu bicicleta se lua la întrecere cu băieții, la ștrand nu se supăra cînd i se punea piedică și participa cu succes la con-

cursul de stat sub apă. Rar se întîmpla ca la fugă sau sărituri să fie ultima.

Primise porecla de „Prințesă" cu ocazia unei serbări de sfîrșit de an : fusese distribuită într-o piesă, să interpreteze rolul unei prințese. Cînd îmbrăcă pentru prima oară rochia de voal și-și puse pe cap peruca aurie, n-ar mai fi vrut să se schimbe. În oglindă vedea o altă Andreea, frumoasă, cu ochi pătrunzători și calzi ca o adevărată prințesă. Se lăuda tuturor de pe strada Florilor cum arată cu păr lung, auriu, în rochie de voal, ușoară ca fulgul.

La serbarea din acel an, sala mare a școlii a devenit neîncăpătoare : nici dacă ar fi rulat un film cu Alida Vali n-ar fi fost mai multă lume. Andreea își pregătise rolul cu multă seriozitate, știa textul ca tabla înmulțirii, făcea pauzele de rigoare între fraze și, cînd traversa scena în vîrful picioarelor, se legăna ca o lebădă. Cu cîteva minute înainte de a se ridica cortina, cineva îi ascunsese peruca. Neavînd încotro, intră în scenă cu părul tuns scurt băiețește, cu ochii roșii de plîns. Spectatorii au izbucnit în rîs : derutată de vacarmul din sală uită textul și se împiedică în volănașele lungi ale rochiei. Scena, chiar dacă ar fi fost regizată de Chaplin, n-ar fi avut mai mult haz.

Începînd chiar de a doua zi copiii o arătau cu degetul :

— Uitați-vă, asta e Prințesa ! și rideau cu gura pînă la urechi.

Cu timpul spectacolul s-a uitat, dar porecla a rămas. Pînă și doamna Conrad se folosea de poreclă :

— Ascultă, Prințeso, spune lui mă-ta că pînă nu-și plătește datoriile nu-i mai dau pe credit.

Prințesei nu-i plăcea cuvîntul „mă-ta", se simțea umilită. Îi răspundea înțepată :

— La fel vorbiți și cu doamna Adametz ?

Doamna Adametz, farmacista, era cea mai bogată femeie din mahala.

— Tu, mucoaso, nu mă învăţa cum să vorbesc cu clienţii! Doamna Adametz e doamna Adametz, iar maică-ta e mă-ta. Şi-ţi spun de ce! Doamna Adametz nu cumpără niciodată pe datorie. Iar voi sînteţi trecuţi pe şase condici.

Prinţesa nu ducea lipsă de replică:

— Dar tata şi-a plătit totdeauna datoriile!

— Pleacă de aici că ai început să mă enervezi!

Prinţesa îşi făcuse zeci de planuri cum să-i spargă toate vitrinele, dar n-a avut niciodată curajul să-şi pună planul în aplicare.

La şcoală, uneori chiar şi învăţătoarele îi înlocuiau numele cu porecla:

— Iar nu ţi-ai făcut lecţiile, Prinţeso! Ce notă să-ţi dau?

Băieţii din fundul clasei strigau „patru" şi, dacă Prinţesa reuşea să nu fie văzută de învăţătoare, le dădea cu tifla.

— Patru?

— Nu, doamnă învăţătoare, se revolta Prinţesa. Merit mai mult.

— Oo, Prinţesa are şi pretenţii! De ce nu ţi-ai făcut lecţiile?

— Pentru că am fost la depou.

— Ce caută o „prinţesă" la depou?

— I-am dus lui tata de mîncare.

— De ce nu mănîncă taică-tu acasă?

— Pentru că cei de la Comandamentul german al depoului nu-i dau voie. E mecanic de locomotivă şi-l ţin cîte şaisprezece ore la serviciu.

LA DEPOU SE DUCEA DES şi-i plăcea forfota de acolo, uneori căsca gura ore întregi la platforma de întoarcere a locomotivelor sau la alimentarea lor; cerea

voie cunoscuților să deschidă sau să închidă robinetul cît un volan al fîntînelor. Dacă ar fi fost băiat, sigur s-ar fi angajat ucenic la depou : mirosul de fum, de aburi, zgomotele metalice ale tampoanelor îi erau atît de familiare de parcă ar fi crescut printre linii și nu pe strada Florilor, în apropierea cimitirului.

De la depou se întorcea totdeauna cu birja : nu printre pernele de piele din caleașcă, ci pe osia din spate. Birjele treceau des prin fața depoului : era drumul spre gara mare. Oamenii, chiar dacă erau mai săraci, nu-și puteau cără geamantanele pe jos. Muscalii cunoșteau deverul, pîndeau clienții chiar în fața depoului. Uneori, călătorind pe osie, birjarii o simțeau : dădeau cu biciul peste capetele clienților cu speranța să-i nimerească pe pasagerii clandestini. Prințesa învățase să se apere. Purta în tocul sandalelor o lamă ; prindea vîrful biciului și reteza cureaua. Desigur, după fiecare operație din asta trebuia s-o șteargă cît mai repede. Birjarii nu-și puteau lăsa clienții ca s-o urmărească : o înjurau și o amenințau cu pumnii.

Pe sîrma din curte, unde mama usca rufele, Andreea avea o colecție întreagă de bice : unele cu noduri, altele fără.

Maică-sa o certa și pentru curele și pentru că se întorcea cu părul plin de funingine, cu mîinile și picioarele murdare de ulei.

— Pe tata de ce nu-l certi cînd se întoarce murdar de la depou ?

— El lucrează acolo.

— Și eu am lucrat. Azi am alimentat două locomotive cu apă.

— Mai bine m-ai ajuta pe mine.

— Tu știi, mamă, că te ajut cu plăcere, dar prefer să șterg o bielă de ulei, decît să spăl vase.

Mama încerca s-o lămurească de ce trebuie ca fetele să învețe să șteargă farfuriile.

— Tu o să crești, o să te măriți...

— Pînă atunci se vor inventa farfurii care se vor spăla singure, tacîmuri care se folosesc o singură dată.

— Prostii.

— Tata nu spune prostii. De cîte ori nu l-am auzit povestind că după război va fi o altă lume.

— La altceva se referă el.

— „Altă lume" se referă la tot. Totul trebuie să se schimbe.

— Pînă și tu. Uită-te în oglindă! Arăți ca un băiat. Cine o să se îndrăgostească de tine?

— O să se găsească unul mai prostănac care să mă iubească.

MAMA PRINȚESEI, Iulia, lucra la filatura de bumbac a baronului Neuman și se întorcea de la serviciu, chiar și în lunile de vară, cu părul nins de scame albe și era totdeauna obosită: stătea opt ore aplecată asupra ringurilor și, la sfîrșitul schimbului, treceau minute în șir pînă reușea să-și îndrepte mădularele. Munca era grea, zgomotul insuportabil, curelele de transmisie băteau ca niște aripi și aerul cald, rarefiat, era plin de scame; le simțea pe buze, în cerul gurii, în plămîni.

Se întîmpla uneori să nu lucreze: să stea lîngă mașina de filat și să urmărească zborul lent al scamelor.

— 34 de ce stă?

Șeful de sală trebuia să țipe să fie auzit.

— Din cauza curelei! Și arăta spre locul unde trebuia să fie cureaua de transmisie a ringului.

— De cînd stă?

— De la începutul schimbului.

— Înseamnă că s-a rupt încă în schimbul de noapte.

— A fost tăiată

— De cine?

— Întrebați-i pe cei din schimbul de noapte.

Niciodată nu se găsea făptaşul deşi comandamentul militar punea paznici în secţie, plătea informatori.

Dar şeful de sală trebuia să-şi facă datoria :

— Ai raportat cuiva ?

— Bineînţeles. Mecanicului de serviciu.

— Şi ?

— Ce înseamnă şi ?

— De ce nu ţi-au adus altă curea ?

— Pentru că azi-noapte a ars depozitul de curele.

Cînd ajungea acasă, deretica, gătea, apoi se aşeza la maşina de cusut şi ţăcănitul acului răsuna pînă tîrziu în noapte. În scurtele clipe de răgaz, punea Prinţesei aceleaşi întrebări ca şi învăţătoarele :

— Ţi-ai făcut lecţiile ?

— Încă nu.

— De ce nu ?

Prinţesa găsea totdeauna motive să se justifice şi motivele erau suficient de plauzibile.

ÎN ZIUA ACEEA CALDĂ DE VARĂ, mama Prinţesei se întorsese de la fabrică mai obosită ca de obicei : din cauza unui scurt circuit, ventilatoarele n-au funcţionat aproape o jumătate de zi, scamele stăteau aninate în aer şi aerul era nerespirabil. În stradă era tot cald, soarele, ţintuit parcă pe cerul înalt şi sticlos, dogorea ca un bulgăre de jar ; pînă şi ciinii vagabonzi de pe strada Florilor căutau umbrele gardurilor de uluci.

La poarta fabricii o ajunse din urmă o muncitoare de la ţesătorie : era o femeie slabă, cu pometii obrajilor ieşiţi în afară, cu fruntea brăzdată de riduri. Răsufla greu ca cineva ieşit de la baia de aburi.

— Ai fost la spital ? o întrebă Iulia.

— Comandantul militar a refuzat să-mi iscălească bonul, răspunse ea cu întîrziere.

— De ce ?

— Cică soldaţii mor pe front şi noi ne preumblăm.

— Te duci acum ?

— După-masa nu sînt consultații.

Se opri, se rezemă de gard și începu să tușească.

— Hai și tu mai repede ! o îndemnă Iulia.

— Unde să mă grăbesc? Soțul nu mi-a scris de două luni de pe front. Tu ai bărbatul și fata acasă. Ce-ți pasă ? !...

Iuliei îi era milă de ea, dar n-avea cum s-o îmbărbăteze...

— Ai dreptate. Cei de la depou sînt mobilizați pe loc. În schimb muncesc 16 ore pe zi. Îl văd pe Mihai doar dimineața și noaptea cînd se întoarce murdar de la lucru.

— Andreea cîți ani are ?

— Patrusprezece.

— Doamne, cum trece vremea ! Parcă ieri s-a născut. Ai noroc cu ea i găsești casa curată. Încerc totuși la spital. Cine știe .. Bună, Iulia...

Ajunsă acasă, găsi bucătăria sclipind ca o farmacie și pe Andreea cu un ciocan în mînă.

— Ce faci ?

— Vreau să întăresc zăvorul ăsta slăbit.

Zăvorul într-adevăr era slăbit, căzuse un șurub ; ca să închizi ușa trebuia s-o salți din clanță și s-o împingi cu umărul.

— Asta e treaba lui tata.

— Da, dar tata vine rar pe acasă în ultimul timp.

— Te rog, lasă ciocanul. O să-l repare dimineață. Ți-ai făcut lecțiile ?

— Încă nu.

Mamei îi păru rău că n-o lăudase întîi pentru curățenia făcută în bucătărie, dar dacă nu și-a făcut lecțiile, nu mai era cazul.

— De ce nu ? Să nu-mi spui că din cauza bucătăriei, pentru că nici bucătăria nu era treaba ta.

— Nu din cauza bucătăriei ! Am despicat lemne.

Continuă să ciocănească clama zăvorului. Mama îi luă ciocanul din mînă. Totdeauna o deranja cînd Andreea făcea lucruri bărbăteşti.

— De cîte ori ţi-am spus că n-ai voie să despici lemne? E muncă grea pentru o fetiţă slăbănoagă ca tine.

Nu-i plăcea cînd maică-sa o făcea slăbănoagă. Nu era aşa. În fiecare seară, înainte de culcare, după ce se dezbrăca, se posta în faţa oglinzii şi se privea dacă i se văd coastele sau nu. Nu i se vedeau. Avea şi umerii rotunzi şi liniile corpului şerpuite.

— Nu sînt slăbănoagă, dar pe tine nu pot să te lămuresc. Şi despicarea lemnelor nu e muncă grea. M-a învăţat tata cum se ţine securea. Dacă o ţin de capătul cozii, cu un efort mai mic lovesc mult mai puternic. Te-am văzut şi pe tine cum despici butucii : ţii mîna aproape de fier de parcă ai vrea să sugrumi toporul. De aceea ţi se pare că e o muncă grea.

— Şi după ce ai tăiat lemne, de ce nu te-ai apucat de lecţii?

— Am cărat apă

Mama clătină nemulţumită din cap :

— Andreea, Andreea, odată o să se rupă ceva în tine!

— Fii liniştită, mamă, n-am cărat eu apa. Am chemat patru băieţi să mă ajute Ţi-am umplut şi cazanul, şi copaia.

Ideea aprovizionării cu apă îi venise în pauza mare cînd prietenii ei, Guriţă, Claponul, Drişcă şi Barbu o înconjuraseră şi-i declaraseră solemn că a fost cooptată în „grupa celor 5“

— Şi asta ce înseamnă? întrebase ea curioasă.

— Foarte mult, răspunse în numele celorlalţi Barbu. În primul rînd am schimbat numele grupei. Pînă azi a fost „grupa celor 4“. Tu vei fi a cincea.

— Şi ce face „grupa“?

— În primul rînd în cadrul grupei nu avem secrete. În al doilea rînd, dacă unul dintre noi are nevoie de a-

ajutor, toți ceilalți sînt obligați să-l ajute. De exemplu unuia dintre noi i-a sosit o căruță cu lemne. Mergem și-l ajutăm să bage lemnele în magazie. Sau orice altceva. În seara asta grupa are o acțiune. Trebuie să participăm cu toții.

— Ce fel de acțiune?

— O să afli diseară. Vrei să fii cu noi?

— Vreau. Dar am o întrebare: dacă eu, de exemplu, azi am de cărat apă, veniți să mă ajutați?

— Bineînțeles. Ne spui la ce oră și sîntem acolo.

— Imediat după cursuri.

— Foarte bine. Mergem cu tine.

— Dar seara ce vom face?

— Vezi, asta am uitat să-ți spun: cei din grupă nu sînt curioși.

Maică-sa o ținea una și bună:

— Și după ce ați adus apă, de ce nu ți-ai făcu lecțiile?

— Pentru că am gătit.

— Ce ai făcut?

— Am gătit. Mi-am notat tot ceea ce ai făcut tu ieri. Cred că tocana de cartofi făcută de mine e la fel de gustoasă ca și a ta. Poate e puțin mai arsă. Cred că a fost focul prea mare.

Din stradă se auzi un fluierat. Prințesa vîrî două degete între buze și răspunse cu același semnal. Maică-sa o privi deznădăjduită:

— De cîte ori ți-am spus că nu e frumos să fluieri. Tu nu ești băiat.

— Tata spune că fac cît doi băieți!

— Faci, draga mea, dar nu e frumos.

— De ce? Pentru că mă cheamă Andreea și nu Andrei? Nu e drept!

Porni spre ușă.

— Unde te duci?

— Mă duc să-i ajut de băieți.

— Pe care băieți?

— Pe cei care m-au ajutat la apă.

— Nu te duci!

— Dar le-am promis. Nu m-ai învățat tu că promisiunile trebuiesc ținute?

— Și cu ce-i ajuți pe băieți?

— Nu pot să-ți spun. Și asta le-am promis.

— Dar poți să-mi spui cine sînt băieții?

— Desigur: trei colegi de clasă și Barbu din a opta. Îl știi tu, ăla cu părul zburlit.

— Și cît stai?

— Puțin.

— Te sfătuiesc să stai foarte puțin. Trebuie să-ți faci lecțiile și astăzi vine și tata mai devreme.

— O să mă grăbesc.

ÎN STRADĂ NU ERA DECÎT BARBU: în bătaia soarelui, părul lui zburlit și roșu părea în flăcări. Ca întotdeauna era desculț, în pantaloni scurți și o cămașă peticită. Era singurul băiat din strada Florilor, care, pînă toamna tîrziu, umbla desculț la școală. Tatăl său murise pe front și maică-sa, o femeie pipernicită, trăia din croșetat. Din zori și pînă noaptea tîrziu, la lumina pîlpîitoare a lămpii de petrol, învîrtea andrelele. Chiar cînd nu lucra, își mișca mîinile parcă ar fi croșetat.

— Și ceilalți? întrebă Prințesa.

— S-au dus să facă rost de roabe.

— Ce facem cu roabele?

— Tu pui prea multe întrebări. Avem acțiune. Sau te-ai răzgîndit și nu mai vrei să vii cu noi?

— Ba da. Dar vreau să știu despre ce e vorba.

Barbu chiar dacă spunea nimicuri vorbea cu voce scăzută de parcă ar fi dezvăluit cine știe ce secrete.

— Mergem la Triaj după cărbune

— Păi, cine ne dă?

— Nimeni.

— Atunci ?

— Luăm.

— Cum luăm ?

— Foarte simplu. Ca și pînă acum. Am reperat vagoanele cu cărbuni, încărcăm patru roabe și asta e tot. Sau voi n-aveți nevoie de cărbune ?

— Ba da. De cîte ori n-o auzise pe maică-sa plîngîndu-se de lipsa lemnelor și a cărbunelui. Drămuia antracitul de parcă ar fi fost aur. Spuse totuși cu voce sugrumată : Dar asta e furt.

— Cînd iei ceva de la stat de ceea ce ai neapărată nevoie... nu e furt.

Andreea căscă ochii mari :

— Și eu ce trebuie să fac ?

— Stai de pază. Dacă vezi că ceva nu e în regulă, fluieri. Asta e tot. Pentru asta primești o roabă de cărbune.

— Și dacă ne prind ?

— Înseamnă că am avut ghinion. Dar nu ne prind. Eu cred că ăștia de la chefere nici nu vor să ne prindă : vagoanele de cărbune pe care le-am reperat sînt ale nemților

— Dacă sînt ale lor, nu-mi pare rău că fur. Cărbunele lor e tot furat.

Barbu socoti că Prințesa se comportase onorabil.

— Bine că nu faci nazuri. Atunci ne-am înțeles : cînd se întunecă, ne vedem la barieră.

— Dar spune-mi, Barbule, de ce mă puneți tocmai pe mine de pază ? Credeți că eu nu știu să mă cațăr în vagoane ?

— Te credeam mai deșteaptă, Prințeso ! O fată e totdeauna mai puțin bătătoare la ochi decît un băiat De aceea...

CÎND PRINȚESA SE ÎNTOARSE ÎN CASĂ o găsi pe maică-sa aplecată asupra mașinii de cusut. Acul țăcănea

atît de puternic de parcă ar fi fost roțile unuî tren la intersecții. Zgomotul se lovea de pereții bucătăriei, se multiplica, trebuia să vorbești tare ca să fii înțeles. Cu toate astea mama îi simți prezența, se întoarse spre ea și fața i se înseninâ :

— Îmi place că ești cuminte. Te-ai întors repede.

Aprecierea o încurajă pe Andreea să-și pregătească plecarea după ce se întunecă.

— Da, pentru că am amînat treaba pentru diseară.

Mama opri pedalarea : deși acul rămase nemișcat țăcănitul suna încă în ureche.

— Ce fel de treabă ? Dacă nu-mi spui, nu te las...

Prințesa își dădu seama că trebuie să fie convingătoare.

— Îți spun. Le-am cerut voie băieților să-ți spun totul. Caută repede un argument plauzibil. Îi ajut să-și facă lecțiile la matematică. Și pentru că nu văzu nici o reacție pe fața maică-si, adăugă : tu știi că sînt tare la matematică. Dacă vrei îți arăt și caietul de note.

— Nu e nevoie. Dar de ce au făcut băieții din asta un secret ?

— Le e rușine, mamă... Să apeleze la o fată pentru niște probleme simple.

Mama îi zîmbi.

— Doar nu vrei să spui că sînt mai proști decît tine ?

— Sînt. Dar m-au ajutat să car apă, trebuie să-i ajut și eu. Hotărî să pregătească terenul și pentru eventuala „roabă cu cărbuni". Știi ce am observat astăzi, mamă ?

— Ia spune-mi, ce ai observat ?

— Cînd am despicat lemne în cămară, m-am uitat și la maldărul de cărbune : e pe sfîrșite.

Mama își strîmbă buzele a mirare :

— De cînd faci tu asemenea observații ?

— Nu știu de cînd.

— Dacă te-ai fi uitat în garniță ți-ai fi dat seama că și untura e pe sfîrșite. Mălai nu mai avem decît în fundul lăzii...

— Dar de ce e totul pe sfîrșite ?

— Pentru că e război, fata mea.

— Știi ce nu înțeleg eu, mamă ? De ce se mănîncă mai mult cînd e război ?

— De mîncat se mănîncă la fel ca și înainte de război. Mîncarea e mai puțină.

— De ce ?

— Pentru că țăranii, care ar trebui să semene grîu, sînt pe front. Și din puținul pe care îl avem, mănîncă și nemții.

— Înseamnă că tot ei ne iau și cărbunii. Ar trebui să-i luăm înapoi.

— Lasă tu grija cărbunilor pe seama lui tata Tu fă-ți lecțiile !

În cele din urmă, Prințesa se apucă de lecții, dar citind funcționalitatea buteliei de Leyda nu înțelese aproape nimic : gîndul îi zbura la gara Triaj, la vagoanele de cărbune cu însemnele Wehrmachtului [1], la acțiunea la care urma să participe peste cîteva ore.

DEȘI ÎN ZIUA ACEEA Teodor Bejan lucra în schimbul doi, se sculă de dimineață și hoinări prin oraș pînă spre ora prînzului. Întîi se duse la frizeria „Briciul de Aur" și se rase. În oglinda mare, țintuită deasupra chiuvetei, se privi în tot timpul operației : arăta mai în vîrstă decît era în realitate. Anii petrecuți la secția Revizie a depoului cu pereții îmbibați cu ulei și funingine i-au dăltuit riduri pe față, cearcăne sub ochi.

Frizerul îi răcori fața cu spirt verde.

Bejan cutreieră orașul ca un pierde-vară, vizită un prieten într-un atelier de tapițerie de pe strada Matei

[1] Armata germană

Basarab, apoi, în centrul orașului, își dădu seama că era urmărit.

Se opri în fața unei vitrine să-și vadă „codița" mai îndeaproape. Acesta trecu de cîteva ori prin fața oglinzii vitrinei și Bejan îi memoră fața. Era un tinerel imberb, cu ochi apoși și, ca să-și adumbrească ochii, purta o pălărie de fetru cu borurî largi. Pe agenții de la chestura poliției îi cunoștea pe toți. Omul care se luase după el era nou și, după cum se agita în jurul lui, nu părea să aibă experiență. Bejan nici nu-și făcuse probleme din cauza lui, se întrebă numai de cînd era urmărit. Cînd ieșise din casă, strada era goală și nici la frizerie nu observase ceva neobișnuit. Oare îl văzuse „codița" intrînd la tapițerie? Se dojeni că nu observase că e urmărit mai demult. Porni spre centrul orașului, spre străzile mai aglomerate, ca să scape de el.

Cînd intră în schimb îl văzu pe agent în fața depoului. Trecu pe lîngă el ca și cum atunci l-ar fi întîlnit pentru prima oară și nu se duse la întreținere, ci căută locomotiva de manevră. Îl găsi pe Bogdan ștergînd biela de ulei.

— Nu pot să stau mult, Mihai. Cînd se întunecă încearcă să fii la acul 2.

— Înseamnă că s-a hotărît.

— Da. Trebuie să mutăm tipografia. Azi toată dimineața am fost urmărit. Știi ce ai de făcut?

— Știu. Mi-a spus și Nicoară.

GURGUI, TINICHIGIUL DE LA ÎNTREȚINERE primi aprobarea să plece din schimb. Pe biletul de învoire, comandantul militar al depoului parafase motivarea: interes de serviciu.

Gurgui trecu întîi pe acasă, își puse hainele de sărbătoare, un costum cenușiu în carouri, și se prezentă la secretara comisarului-șef al chesturii poliției. Secretara tocmai bătea la mașină, ridică privirile, apoi, plictisită,

continuă să bată clapele. Gurgui tuşi de cîteva ori să fie băgat în seamă. Secretara termină fraza şi se întoarse spre el:

— Iar ai venit?

— Da, sărut mîinile. Vreau neapărat să vorbesc cu domnul Dohotaru.

— Dacă nu e ceva important, se supără...

Secretara îl cunoştea de mult: era informatorul de la Depou, completase de cîteva ori state de plată pe numele lui.

— Cred că după vizita de azi o să mă sărute pe frunte.

Gurgui avea sprîncenele împreunate la rădăcina nasului şi, cînd zîmbea, îşi lungea buzele numai spre stînga.

— După cît e de supărat, nu cred. Dar mă rog... Ridică receptorul şi apăsă pe un buton. Alo, a venit Gurgui... ăla de la depou... Insistă, spune că e ceva foarte important... Puse receptorul în furcă şi se întoarse spre informator: A spus să fii scurt.

— Telegrafic, răspunse acesta şi intră în biroul lui Dohotaru.

Cunoştea înfăţişarea bine: ca să dea ochi cu „şeful", trebuia să parcurgă cîţiva metri, abia atunci i se deschidea perspectiva întregului birou în formă de L. În stînga, lipite de perete erau cele două fişeturi din metal lustruit unde avea şi el cartoteca lui cu toate datele pe care le-a furnizat poliţiei şi sumele primite. Lui Gurgui îi plăceau şi perdelele din catifea albastră, şi cele două fotolii din piele de culoarea tutunului. Îi părea însă rău că „şeful" nu-l poftise niciodată să ia loc.

Comisarul-şef, deşi auzise deschiderea şi închiderea uşii, nu-şi ridică privirile din dosarul pe care îl studia. Vorbi morocănos, tărăgănînd vocalele:

— Rîndul trecut ne-ai pus pe drumuri degeaba...

Gurgui mai făcu un pas spre birou.

— N-a fost vina mea, domnule comisar-șef. Oamenii dumneavoastră au făcut prea multă agitație și s-a transpirat. Trebuia mai multă discreție...

Dohotaru închise dosarul și se rezemă cu coatele de birou :

— Ai venit să ne dai lecții? Știi că inducerea în eroare a poliției e prevăzută în codul penal? Văzînd fața speriată a lui Gurgui, schimbă tonul: Despre ce-i vorba?

— În seara sau în noaptea asta, Bejan mută tipografia. O predă cuiva la acul 2.

— Și unde e acul 2?

— Pe linia moartă lîngă canton.

— Și?

Gurgui nu-și dădu seama la ce se referă acest „și". Spuse într-o doară :

— Atît am aflat. Va veni o locomotivă la acul 2 să preia marfa.

— Ce fel de locomotivă? Un tren?

— Nu știu. Unde am tras cu urechea era gălăgie : o locomotivă pufăia în relanti și trecuse tocmai un mărfar.

— Știi unde e tipografia?

— Nu v-aș fi spus, domnule comisar-șef? Dar e sigur undeva în depou.

— Bine. Dohotaru ridică receptorul și ceru secretarei să-i facă legătura cu depoul, apoi privi lung spre Gurgui. Acesta, știindu-se privit, se simți prost, se lăsă de pe un picior pe celălalt.

— Mai ai ceva de spus? întrebă brusc Dohotaru.

Gurgui tresări.

— Nu, domnule comisar-șef.

— Atunci ce mai vrei?

— Cum să vă spun... Ceea ce v-am spus, valorează...

— Nu valorează nimic! îl întrerupse Dohotaru. Va valora dacă punem mîna pe multiplicator. Am terminat.

Dezamăgit, Gurgui se retrase cu spatele spre ușa care dădea în secretariat. Nu mai avu curajul nici să salute.

Pe aparatul de telefon se aprinse un beculeț roșu. Dohotaru ridică receptorul.

— Alo, tu ești, Bunescule?... Fii atent! Blocați linia spre acul 2... Cum? Dar asta ce fel de întrebare e? Eu nu-s ceferist! Puneți cîteva vagoane acolo. Da, o să vin și eu...

BEJAN TOCMAI TERMINASE DE ÎMPACHETAT multiplicatorul cînd auzi zgomote neobișnuite în fața clădirii întreținerii: deschise cu precauție ușa depozitului de recuzite să poată percepe proveniența lor. Frîna bruscă a unei mașini îl preveni că ceva nu era în regulă. În depou nu erau decît două mașini: un camion, prevăzut cu o prelată pentru transportarea militarilor germani, și o mașină mică, la dispoziția maiorului Pascu, comandantul militar al întregului triaj. Bejan alesese momentul mutării multiplicatorului după plecarea maiorului. De altfel, fiecare amănunt legat de această mutare fusese riguros calculat. După împachetare, urma să-l transporte el în lădița de scule în spatele podului rulant și, de acolo, la momentul prielnic, să străbată drumul printre vagoane pînă la acul 2. După predarea multiplicatorului lui Bogdan locomotiva trebuia să ajungă într-un fel în Triaj, în apropierea podului de peste linii, unde îl aștepta Jurcă de la fabrica de vagoane.

De jos, din fața clădirii întreținerii, se auziră comenzi, apoi tropăitul de pași sună strident pe scările de metal care duceau la depozit. Bejan nu mai avu timp să se gîndească cum și în ce fel fusese informată poliția de această acțiune: deschise fereastra și sări pe nisipul din spatele clădirii adus special pentru stingerea unui eventual incendiu. Cu pachetul sub braț se strecură în umbră și coti după colț. La timp. În fereastra de unde să-

rise apăru un polițist, apoi încă unul. Bejan ocoli podul rulant, fugi spre linia moartă, dar locomotiva de manevră nu era la ac. Deznădăjduit, se ascunse într-un vagon din apropiere, deși era convins că locul nu era cel mai bine ales. Dar nu putea circula cu multiplicatorul sub braț. Trebuia să aștepte să se întunece, să încerce să-l găsească pe Jurcă.

BARIERA, LOCUL DE ÎNTILNIRE al copiilor de pe strada Florilor nu mai era barieră de mult: linia ferată fusese abandonată la fel ca și rampa de încărcare a vitelor pentru abator. Ghereta cantonierului fusese demolată și ea, nu mai rămăsese în apropiere decît clădirile degradate ale fostului abator cu zidurile scorojite de vînturi și ploi. Bariera, deși drumurile care duceau spre ea se înfundau în gardul înalt al gării Triaj, era un loc destul de circulat: pe aici, prin spărtura zidului se scurta drumul spre gara electrică și centrul orașului.

Tot de aici, ocolind clădirile abatorului vechi, ajungeai la cimitirul Învierea. Dar pentru asta trebuia să traversezi grădinile șvabilor. Potecile înguste, bătătorite printre semănături se ramificau în toate direcțiile; numai vara, cînd se coceau pepenii, nu puteau fi folosite. Atunci, grădinarii își construiau colibe și păzeau cîmpurile.

Soarele căzuse de mult în Mureș, cînd Prințesa porni spre barieră; o așteptau Guriță, Claponul și Drișcă, așezați la rădăcina gardului de ciment, cu privirile pierdute în gol ca și cum ar fi fost fascinați de umbrele lungi ale înserării.

Toți trei erau colegi de clasă: Guriță, deși era permanent atenționat în clasă pentru năzbîtiile pe care le făcea, învăța bine, termina anul printre premianți. De cîtva timp, relațiile dintre el și Prințesă deveniseră ciudate: dacă-și întîlneau privirile se fîstîceau, vorbeau despre nimicuri și, în special el, devenea stîngaci: nu știa

ce să facă cu mîinile, își privea unghiile sau, și asta se întîmpla cel mai des, devenea „mare", își dădea importanță și se ținea țeapăn de parcă ar fi înghițit un liniar.

Claponul era slab, își ținea umerii adunați de parcă s-ar fi jenat. În mers se apleca înainte și aveai totdeauna senzația că o să cadă în nas. El trecea clasa datorită memoriei : avea o ținere de minte formidabilă. Dacă citea o poezie de două ori, o știa pe de rost de parcă ar fi scris-o el, dar Claponului nu-i plăcea cartea : știa atît cît reținea din expunerile învățătorilor. Lua examenele cu chiu cu vai. Drișcă nu învăța nici bine, nici rău : era șugubăț, avea haz și intra sub pielea fiecăruia, dar avea un mare cusur : era fricos. Se temea și de umbra lui. Dacă se hotăra în clasă să se pună o pioneză pe scaunul profesoarei de limba română, el era împotrivă.

Toți trei veniseră la barieră cu mult înainte de ora fixată, de teamă ca nu cumva Barbu să sosească înaintea lor și să intre în incinta Triajului. Guriță aflase de la unchiul său, un cantonier, că nemții au plantat santinele la trenurile lor.

— Înseamnă că tot planul nostru s-a dus pe copcă ! spuse Drișcă și se vedea pe fața lui că nu-i părea rău deloc.

— Asta o să hotărască Barbu, îi răspunse Guriță. Nu ții minte că și în februarie au fost santinele la cărbune și tot am luat ?

— Era frig : santinelele s-au refugiat în canton.

— Nici Barbu nu s-a lăsat impresionat de apariția santinelelor : intră în Triaj să inspecteze vagoanele.

Pălăvrăgiră un timp, pe urmă începură să se plictisească.

— Prințesa n-o să vină, spuse Guriță ronțăind un fir de iarbă.

Claponul îi răspunse cu întîrziere :

— Vine sigur dacă i-a promis lui Barbu.

— Și ce dacă? Parcă promisiunea ei e un argument? Sau tu nu știi cît valorează promisiunea unei fete? Eu o cunosc bine. Mîine cînd ne întîlnim cu ea o să născocească o motivare și noi o s-o iertăm.

— Și dacă vine? întrebă Claponul.

Guriță știa una și bună:

— Atunci o să întîrzie. De asta sînt sigur.

— Eu cred că vine și n-o să întîrzie.

— Faci pariu? întrebă Guriță și întinse mîna spre el.

— Pe cît? deveni Claponul interesat.

De obicei el cîștiga toate pariurile din strada Florilor.

— Pe un leu.

— S-a făcut, se învoi Claponul. Strînse mîna lui Guriță. Hai Drișcă, taie!

Drișcă ridică mîna ca pe o sabie, dar nu lăsă să-i cadă palma.

— Eu cu ce mă aleg? Tai așa, degeaba? Am o propunere: cine cîștigă îmi dă 50 de bani.

— Nu te știam atît de lacom, Drișcă! îl dojeni Claponul apoi se întoarse spre Guriță: Facem pariul fără tăictură?

— Facem! se învoi acesta.

Primul care o văzu pe Prințesă fu Guriță: dădu din mîini a lehamite și scuipă firul de iarbă din gură. Prințesa se apropia cu mersul ei băiețesc, aruncîndu-și picioarele lungi înainte, schimbînd centrul de greutate al corpului după fiecare pas. Din cauza înserării nu i se mai distingeau trăsăturile feței, dar putea fi recunoscută de departe din cauza părului scurt. Cînd ajunse în dreptul lor, își trecu degetele prin păr: gestul era femenin, dar Guriță nu observă asta. Îi spuse ca într-o doară:

— Am pierdut un leu din cauza ta.

— Din cauza mea?

— Da. Am pariat că ai să întîrzii...

Prințesa izbucni în rîs:

— Ți-am mai spus că prințesele și stelele răsar la timp.

Claponul întinse palma spre Guriță să-și încaseze pariul.

Guriță se căută prin buzunare.

— Mie fetele totdeauna mi-au adus ghinion...

Se dădu iar mare.

— Pentru că le subapreciezi, rîse Prințesa.

— Are dreptate Andreea, intră în discuție și Drișcă. Ghinionistul ești tu. Prefer să lucrez cu ea decît cu tine : tu te dai mare, fluieri, te aud curcanii, pe urmă o întinzi, și cînd alergi, te împiedici chiar de picioarele tale...

Abia în clipa aceea descoperi Prințesa că Barbu nu era la barieră. I-ar fi părut bine dacă, dintr-un motiv sau altul, Barbu n-ar mai fi putut să vină : în lipsa lui acțiunea s-ar fi contramandat. Dar atunci de ce stau băieții aici ? Îl așteaptă ? Nu văzu nici roabele și asta o mai liniști. Cum ar fi putut să transporte patru roabe cu cărbune pe strada Florilor fără să fie văzuți ? Și printre linii, printre vagoane totdeauna se învîrteau paznici sau ceferiști cu treburi.

Întrebă ca și cum lipsa lui Barbu ar fi deranjat-o :

— Barbu de ce n-a venit ?

Îi răspunse Claponul :

— S-a dus să inspecteze vagoanele. Cobea — arătă spre Guriță — a aflat că nemții au pus santinele la vagoane.

— Înseamnă că am venit degeaba, se grăbi Prințesa să tragă concluziile și se strădui să nu arate că îi pare bine.

— Vedeți, ea e primul care renunță ! sări Guriță.

— Păi, dacă sînt santinele, încercă să se justifice Prințesa.

— Și ce dacă sînt santinele ? se vru curajos Guriță. Te duci și stai de vorbă cu ele și, chiar atunci, noi atacăm vagoanele...

Ideea unei discuții cu o santinelă germană o îngrozi.

— Stai tu de vorbă cu santinelele! Eu nu știu nemțește. Prefer să urc în vagon.

— Cu rochia asta strîmtă nu poți să calci de pe un tampon pe altul...

Prințesa se îmbrăcase special cu rochița strîmtă : odată Guriță îi spusese că-i stă bine cu ea. De ce o fi astăzi atît de urîcios? Vru să-i răspundă „tare", dar, în clipa aceea, prin spărtura zidului apăru Barbu : era zburlit și cu cămașa plină de pete de ulei ca unul care s-a tîrît pe sub vagoane.

— Ce-i? întrebă agitată Prințesa.

— Deocamdată nimic. Am vorbit cu cantonierul. Nemții pun santinele numai noaptea. Dacă vrem să lucrăm, trebuie să atacăm acum.

— Pe lumină? întrebă Drișcă. Ne vede toată lumea.

— Să facem în așa fel să nu ne vadă! puse Barbu capăt discuției. Cine nu vrea poate să plece acasă. Și peste cinci minute se întunecă.

Nu se îndură nimeni să plece.

Barbu întocmi planul de bătaie : îi arătă Prințesei roabele înșirate în umbra gardului, dincolo de spărtură, apoi vagonul unde trebuie să stea de pază.

— Stai aici în colțul vagonului. De aici ne vezi și pe noi, și cantonul, și drumul spre barieră.

Cînd auzise pentru prima oară că va trebui să fure, nu fusese impresionată, i se păruse un fleac de parcă ar fi fost invitată la joacă. Mai furase o dată în viața ei, niște prune uscate din băcănia doamnei Conrad. Ea se dusese pentru nu mai știa ce în magazie, lipsise vreo două minute și butoiul cu prune uscate era prea la îndemînă. Își umpluse un buzunar și cînd apăruse doamna Conrad picioarele începuse să-i tremure. Avea senzația că doamna se uita numai la buzunarul ei, că imediat o s-o întrebe ce a furat. Doamna Conrad era însă preocupată cu măsurarea unor stafide pentru o cumpărătoare, nu-i dăduse

nici o atenție. Prințesa abia așteptase să audă că „nu-i dă pe datorie" și o zbughise din băcănie. Atunci furtul prunelor uscate s-a născut dintr-o ocazie, acum însă era gîndit, pregătit minuțios. Își simți din nou tremurul picioarelor.

— Și cînd fluier?

— Numai cînd vezi ceva suspect.

— Ce înseamnă **suspect**?

— Unul care nu-și vede de drum, se uită la noi, sau dacă vezi militari germani. Parcă ai fi proastă!

Prințesa preluă postul și se rezemă cu umărul de un tampon: cel mai probabil era să fie văzuți de cantonier, dar el — îi asigurase pe toți Barbu — nu avea voie să părăsească postul. Putea, în schimb, telefona impiegatului de serviciu, dar acesta era la cel puțin un kilometru depărtare.

— Spune-mi, Barbule, dacă se întîmplă ceva, eu fluier și plec?

— Nu. Numai după ce am fugit și noi. Ție oricum nu ți se poate întîmpla nimic, tu n-ai fost în apropierea vagoanelor cu cărbune.

Rămasă singură în apropierea celor patru roabe, Prințesei i se făcu frică. Vagoanele cu cărbune erau la vreo 40 de metri de ea, păreau niște pete întunecate, rareori reușea să deslușească o siluetă cățărată pe ele. Cantonul, conturat de lumina roșiatică a unui semafor, se distingea mai bine: îl văzu și pe cantonier cu un lămpaș în mînă schimbînd un ac. De departe se auzi țignalul unei locomotive, apoi ralantiul cu sisiit de aburi: rar de tot recepționa și pași fără să reușească să stabilească direcția de unde vin. Toată după-masa își imaginase ce anume va trebui să facă și totul i se păruse simplu, un fleac. Acum însă, singură lîngă un vagon părăsit, inima i se făcu cît un purice. Țăcănitul roților de tren pe o linie îndepărtată, greierii de dincolo de spărtura gardului îi sunau în ureche ca un vacarm în care nu mai putea distinge și

alte zgomote. Cînd apăru Drișcă, cu două găleți de cărbune, se sperie și era gata-gata să dea semnalul de alarmă. Drișcă, așa cu fața mînjită, aducea cu un harap. Răsturnă bulgării în prima roabă și se întoarse la ceilalți băieți. Pe urmă veni și Guriță.

Guriță se apropie de ea și îi șopti ca și cum ar fi spus un mare secret :

— Hai că totul merge bine !

Îi simți respirația, Guriță stătuse în apropierea ei mai mult decît ar fi trebuit... Îl urmări cum se îndepărtează spre vagoanele cu cărbune.

Prezența lui o liniștise puțin, dar rămasă din nou singură, încremeni și nu avu curajul nici să se miște. Auzi greierii dinspre clădirea abatorului, apoi bătăile de aripi ale unei păsări de noapte. Deși se temea, ar fi vrut ca cerul să fie gol, puzderia de stele să fi apărut numai după ce au plecat cu roabele. Aburii unei locomotive, din cauza semaforului, păreau flăcări verzi. Stînd nemișcată, rezemată de tampon, auzi iar pași, trebuiau să fie ai lui Barbu și se miră că îi aude de sub vagon. Abia cînd cel de sub vagon se ridică în picioare, își dădu seama că nu era Barbu : bărbatul din fața ei era înalt și purta o șapcă trasă pe ochi. De spaimă, uită să-și ducă degetele la buze, să dea alarma.

Bărbatul făcu un pas spre ea, dar picioarele Printesei nu ascultau de comenzi : păreau să fi prins rădăcini.

— Ascunde asta ! spuse bărbatul, și-i întinse un pachet de mărimea unui ghiozdan învelit în hîrtie de ziar. Și să nu spui că m-ai văzut.

Și, fără să aștepte răspuns, dispăru în întuneric.

Prințesa, ca și cum ar fi ascultat de o poruncă, ascunse pachetelul într-o roabă și-l acoperi cu cărbuni. La timp. De după vagon apăru un bărbat în uniformă și, după el, încă vreo cîțiva polițiști. Prințesa se miră că nu îi auzise. Comisarul se repezi la ea și o prinse de umăr :

— N-ai văzut alergînd un om ?

Nu era o întrebare, ci o poruncă. O durea și umărul înșfăcat de comisar. Se smuci, dar nu reuși să se elibereze:

— Mă doare...

— Te-am întrebat dacă ai văzut alergînd un om?

— N-am văzut, domnule, îngăimă cu voce tremurată.

— Un bărbat cu șapcă trasă pe ochi?

— Nu, domnule.

— Înseamnă că a luat-o spre triaj, strigă un polițist de undeva din umbră.

Un altul se postă în fața comisarului, salută regulamentar și raportă pe ton oficial:

— Niște copii fură cărbune!

Comisarul îl amenință cu degetul:

— De asta îți arde ție, imbecilule! Ocoliți spre gara Triaj!...

Cu răpăit puternic de pași, polițiștii dispărură după niște vagoane.

Prințesa nu se dezmetici decît cînd o înconjurară băieții. Erau furioși de parcă ea ar fi adus poliția în gara Triaj.

— De ce n-ai fluierat, proasto? îi ceru Guriță socoteală.

— Pentru că v-ar fi arestat pe toți! Au fost cinci polițiști aici.

— Hai, mă Guriță, că are dreptate!... o îmbună Barbu Bine că nu ne-a văzut pe noi. Și acum hai să plecăm S-ar putea să se întoarcă. Ce voiau?

Prințesa ridică din umeri.

— De unde să știu?

ÎNCĂ DE CÎND INTRĂ ÎN CURTEA CASEI, Prințesa observă că taică-su se întorsese de la serviciu: după perdelele trase își imagină că se îmbăia, așa că își luă inima în dinți și împinse roaba spre magazie. Roata scîrțîia de parcă n-ar fi fost unsă niciodată și pereții casei

amplificau zgomotele. Făcu vreo patru halte pînă trecu în dreptul ferestrelor, o dureau șalele de prea mult ridicat și împins și răsuflă ușurată cînd roaba căzu dincolo de pragul magaziei. Dar nu mai avu putere s-o răstoarne și să ascundă roaba. Mîine-dimineață, înainte de a pleca la școală... hotărî în gînd.

Maică-sa o întîmpină războinică :

— Unde ai fost pînă acum? Vezi — se întoarse spre soțul ei — asta e educația ta! E ca un băiat. Descoperi că Andreea arăta ca un hornar : ce-i cu tine?

Întîrziase prea mult ca să se justifice simplu : în stradă. Privi spre taică-su : acesta îi ocoli privirile în semn că n-are cum s-o ajute. Nu putea spune nici că a fost la un băiat să-l mediteze : avea rochia murdară.

— Am fost la depou să-l aștept pe tata.

Maică-sa rămase surprinsă :

— Ai spus că te duci la niște colegi, să le faci problemele de matematică.

— Am fost și la ei și, pentru că am terminat repede, m-am gîndit să mă întorc acasă cu tata. Privi spre taică-su : pe unde ai venit, tăticule?

După cît era de murdară, motivația părea plauzibilă.

— Ca întotdeauna.

Bătălia era cîștigată : mama nu s-a răstit la ea și nici taică-su n-o privi dojenitor. Acum trebuiau inventate detalii ca să fie crezută pînă la sfîrșit.

— Atunci înseamnă că din cauza întunericului ne-am ocolit pe drum.

Mama îi încălzi apă și, în timp ce înteți focul, bodogăni :

— Măcar dacă ar fi fost băiat... Ce caută o fată noaptea la depou?

— Un tată! rîse tatăl și-și răsuci o țigară.

De obicei, după ce tata își aprindea țigara, se lăsa

liniște, se auzea tic-tacul deșteptătorului și Andreei aceste momente dinainte de culcare îi plăceau cel mai mult. În bucătărie mirosea a curățenie, a familie.

După ce tata trase cîteva fumuri, spuse mai mult pentru el :

— Azi am avut o zi fierbinte.

Mama nu-i dădu nici o atenție, freca nervoasă cu o perie genunchii Prințesei. Tîrziu de tot se hotărî să-i răspundă :

— Pe locomotivă fiecare zi e fierbinte.

— Dar azi a fost mai fierbinte ca de obicei. Dar mai bine tac decît să vă umble gura...

— Față de ea nici să nu vorbești ! îl aprobă mama.

— De ce nu ? se răsuci Prințesa în copaie. Credeți că eu nu știu să tac ?

— Ba da, de asta sînt convinsă, o întoarse mama spre ea. Mi-a spus învățătoarea că te-a scos la tablă și ai tăcut ca un pește. Nu știai nici măcar titlul lecției. Ai să vezi, omule, fata asta o să ne facă de rușine.

— Cum să ne facă de rușine ?

— Foarte simplu : o să rămînă repetentă. Nu știe decît să se cațăre în copaci, să joace fotbal și să se ia la trîntă cu băieții. Privi severă spre Andreea : Șterge-te ! apoi se așeză la masă : Ce a fost la depou ?

— Razie.

— Mi-am dat seama că e razie, se întoarse Prințesa cu fața spre masă. Și eu am văzut polițiști la depou. Unul era îmbrăcat în uniformă neagră.

Bogdan ridică privirile.

— Înseamnă că ai fost într-adevăr la depou. Ala îmbrăcat în uniformă neagră era șeful poliției, Dohotaru.

— Și ce caută șeful poliției la depou ? întrebă mama curioasă.

— Ți-am spus. Au făcut razie. Căutau o tipografie.

— Tipografie la depou ?

— Te miri de parcă acum ai fi auzit pentru prima oară de așa ceva! O tipografie clandestină. Dar pînă să dea de ea, tiparnița și-a luat zborul...

— Cum și-a luat zborul?! se miră mama. E pasăre?

— Ca o pasăre! rîse tata. Cineva a fugit cu multiplicatorul.

Era un cuvînt nou pentru Prințesă.

— Ce-i aia multiplicator?

— Tu nu trebuie să știi! Și așa am vorbit prea mult. Pune femeie de masă că mi-e o foame de lup.

LA MASĂ, PRINȚESA MAI ÎNDRĂZNI o întrebare:

— Cel care a fugit cu tiparnița nu e un om cu șapca trasă pe ochi?

Tata nu-i răspunse imediat: mai luă o lingură de supă, apoi se întoarse spre ea:

— De unde îl știi tu pe Bejan?

— Nu-l cunosc, dar am auzit că polițiștii căutau un om cu șapca trasă pe ochi.

Tata se încruntă: prea multe știa fiică-sa despre razia de la depou. Numai să n-o fi văzut-o cineva.

— Pe la ce oră ai fost la depou?

— Nu știu cît era ora, dar era întuneric de-a binelea.

— Deci pe la nouă, aprecie tata. Și cînd ai ieșit pe poartă nu te-a văzut nimeni?

— Nu, că n-am ieșit pe poarta principală, să nu mă oprească santinela. Am luat-o pe scurtătură pe la barieră.

— Și acolo nu erau polițiști?

— Ba da. Mișunau și printre vagoane. Acolo m-a întrebat unul dacă n-am văzut un om cu șapca trasă pe ochi.

— Și tu ce i-ai răspuns?

— Păi, ce-aș fi putut să răspund dacă nu l-am văzut?

Tata se liniști puțin:

— Să uiți că în seara asta ai fost la depou. Cum stai cu școala?

— O să stau bine.

— Te-am întrebat la prezent și tu mi-ai răspuns la viitor. E bine și așa. Înseamnă că, la sfîrșit de an, o să ai o coroniță pe cap.

Mama, întoarsă din dormitor, nu auzise decît ultimele cuvinte.

— O să aibă coroniță, dar nu de premiantă, ci de Prințesă!

TEODOR BEJAN FUSESE ARESTAT, încă în cursul nopții, în apropierea turnului de apă: voia tocmai să se strecoare în spatele unor vagoane cisternă, cînd îl descoperi comisarul Beraru, care fusese și la descinderea de la depou. Îl somă cu pistolul: Bejan își dădu seama că nu avea nici o scăpare, vagoanele se puseseră în mișcare, ar fi fost o prostie să încerce să treacă pe sub ele. Își ridică mîinile.

După o jumătate de oră toată chestura intră în alertă. Comisarul Beraru se duse personal să-l trezească pe Dohotaru. Îi deschise servitoarea, o fată tînără, somnoroasă, îmbrăcată într-o cămășuță boțită, lipită de trup.

— Eu nu-l trezesc, domnule comisar. Mi-a spus că mă concediază dacă-i mai stric somnul. Abia a adormit. Făcu semn cu mîna, sugerînd că a tras la măsea. S-a întors acasă supărat, s-a certat cu doamna pentru că n-a găsit vin în cămară. Pînă la urmă a scos din răcitor o sticlă de șampanie și dopul a spart lampa. Arătă spre tavan: lampadarul cu patru brațe nu avea decît trei globuri.

La insistențele comisarului servitoarea deschise totuși ușa dormitorului. Dohotaru se trezi cu greu, aprinse lampa de pe noptieră și se ridică în coate.

— Tu ești, Veta?

— Da, domnule comisar-șef.

— Îmi pare bine că m-ai trezit. Tot voiam să-ți comunic un lucru foarte important : Te duci și-ți faci bagajele. Afară !

— Insistă domnul comisar Beraru.

Dohotaru țipă răgușit :

— Să insiste mîine dimineață.

Beraru se strecură și el în dormitor.

— Domnule comisar-șef.

Dohotaru se trezi de-a binelea :

— Ce cauți, Berarule, în dormitor ? Sau vrei s-o vezi pe nevasta mea cum doarme dezvelită ?

— Nu, domnule comisar-șef.

— Afară !

— Vă aștept în sufragerie, domnule comisar-șef.

Ieși în sufragerie. Veta se retrase și ea, dar nu se încumetă să plece să se culce. Voia să se dezvinovățească. Beraru, neras, își mîngîie bărbia. Îl cunoștea bine pe șeful său direct : era agresiv și cînd îi aduceai ziarul...

„Mi-ai adus ziarul să-mi strici ziua !“ „Dumneavoastră mi-ați ordonat să vi-l aduc...“ „Da, dar eu vreau un ziar cu vești bune. Cînd răsfoiesc **Universul**, îmi vine să-mi număr zilele“.

Dohotaru apăru în sufragerie într-o cămașă de noapte, boțită, cu ochii cîrpiți. Mirosea a alcool.

— Cît e ceasul, Berarule ?

— Două, domnule comisar-șef.

— Și-ți permiți să mă trezești la două noaptea ?

— Da, domnule comisar-șef. L-am arestat pe Bejan.

În ușa dormitorului apăru și doamna Dohotaru, cu părul plin de bigudiuri.

Dohotaru îi făcu semn să se retragă.

— Bravo, Berarule ! Ai procedat bine. Trimiteți-mi mașina. Vreau să-l anchetez personal. Se întoarse spre Veta : Tu ce stai ? pregătește-mi hainele !

După plecarea comisarului, Dohotaru se întoarse în dormitor și trase plapuma de pe nevastă-sa.

— Alarmă? întrebă ea speriată.

— Nu, draga mea. Uită-te aici. Își arătă pieptul în dreptul inimii. Vezi ceva?

Doamna Dohotaru se ridică în coate și holbă ochii spre pieptul soțului.

— Nu văd nimic.

— Pentru că n-ai imaginație. E o decorație aici. Mai bine zis peste cîteva zile voi fi decorat. A fost arestat Bejan, ăla cu tipografia clandestină.

DOHOTARU APĂRU LA CHESTURĂ ras proaspăt, bine dispus. Îl primi Pandele, ofițerul de serviciu. Comisarul-șef îl bătu pe umăr prietenos:

— Ia spune, dragă, cum s-a petrecut minunea? Întîi unde l-ați arestat?

Pandele își permise să nu ia poziție regulamentară.

— În incinta gării, domnule comisar-șef. Lîngă turnul de apă. L-a recunoscut domnul comisar Beraru și l-a somat cu pistolul. N-a avut încotro. A trebuit să se predea.

— Nici n-aș fi bănuit atîta modestie la Beraru. Nu s-a lăudat, n-a povestit nici măcar amănunte despre arestare.

— Vreți să vă spun de ce? zîmbi complice ofițerul de serviciu.

— Chiar sînt curios.

— Mi-a spus așa: dacă noaptea îi povestesc șefului, pînă mîine uită. Și m-am ras de primă.

— Uite că nu-i prost!... chicoti Dohotaru. L-a anchetat cineva?

— Nu. Ne-a anunțat domnul comisar Beraru că dumneavoastră vreți să stați de vorbă cu el.

— Așa este. Aduceți-l aici.

Pandele ieși în secretariat și-l anunță pe gardianul de la celule să-l aducă pe cel arestat azi-noapte în gară.

Gardianul, buimăcit de somn, deschise ușa celulei numărul 4.

— Care ai fost arestat azi-noapte la gară?

De pe prici se ridică un individ spilcuit, cu lavalieră de artist la gît.

— Eu, domnu' șef. Dar ce s-a întîmplat? Și poliția lucrează pe trei schimburi?

— Eu aș vorbi mai cuviincios în locul dumitale. Domnul comisar s-a sculat din somn din cauza dumitale. Cred că n-o să ai o noapte prea liniștită. Cum te numești?

— Ichim.

— Ai și nume urît. Hai să-ți pun brățările.

Gardianul îl însoți pînă în camera secretarei, nevăzîndu-l pe ofițerul de serviciu, îi făcu vînt în biroul lui Dohotaru. Acesta se aștepta să-l vadă pe Bejan și se trezi în față cu un bărbat necunoscut. Fără îndoială Beraru nu putea face o asemenea confuzie: îl știa pe Bejan, îl anchetase de cîteva ori.

— Cine ești dumneata?

Ichim, avertizat de gardian, deveni smerit:

— Ichim, domnule comisar-șef. Ichim, dar mi se spune și Vătafu.

— Și ce vrei?

— Nimic, domnule comisar-șef. Ce să vreau?

— Atunci ce cauți aici?

— Am fost arestat la gară. Vă declar sub jurămînt că din greșală. Am confundat un geamantan de piele cu al meu. Nici nu știu de ce s-a făcut atîta zarvă? Și în orice caz nu era cazul să vă trezească pe dumneavoastră din somn.

Furios, Dohotaru apăsă pe butonul soneriei de pe masă. Gardianul întredeschise ușa și-și vîrî capul în încăpere.

— Ordonați, domnule comisar-șef.

— Asta-i Bejan?

Gardianul privi spre individul cu lavalieră : prea era sigur pe el acolo în celulă. Bănuise că o să se încurce lucrurile.

— Eu nu-l cunosc, domnule comisar-şef. Mi s-a ordonat să-l aduc pe arestatul din gară.

— Asta-i un pungaş ordinar ! se răsti Dohotaru la el.

Ichim se simţi ofensat :

— Domnule comisar-şef. Eu sînt un artist.

— Taci ! se înfurie Dohotaru. Eu vreau să stau de vorbă cu Bejan.

Gardianul intră în încăpere şi trase uşa după el.

— Poate să fie celălalt.

— Care celălalt ?

— Erau doi în celulă. Eu am întrebat care a fost arestat la gară şi s-a prezentat ăsta.

Lui Dohotaru începură să-i tremure fălcile.

— Cum, l-aţi închis pe Bejan cu un deţinut de drept comun ?

Gardianul căută să se justifice :

— Domnul comisar Beraru mi l-a predat şi mi-a ordonat să-l închid. Nu mi-a spus unde.

— Adu-l pe celălalt şi adu şi obiectul.

— Ce „obiect", domnule comisar-şef ?

— Multiplicatorul.

Gardianul se temu că a greşit cu ceva.

— Ce fel de multiplicator ?

— Obiectul care a fost găsit asupra lui Bejan cînd a fost arestat.

— Eu n-am participat la arestarea lui.

— Ştiu, boule ! Domnul comisar Beraru nu ţi-a predat corpul delict ?

— Nu mi-a predat nimic.

— Cheamă-l pe ofiţerul de serviciu.

Ofiţerul de serviciu îşi bătu călcîiele în faţa lui Dohotaru.

— Ordonaţi, domnule comisar-şef.

— Tu știi ceva despre multiplicator?
— Nu, domnule comisar-șef.
— Te duci și-l cauți pe Beraru.
— Și dacă nu-i acasă?
— Cutreieri restaurantele. Aduceți-l pe Bejan!

BEJAN NU AVEA MAI MULT de treizeci și cinci de ani, dar pentru că era nebărbierit părea mult mai în vîrstă, obosit. Numai ochii îi erau vii, cu aruncături piezișe, de om cu experiență. Își ținea mîinile încătușate cu demnitate, în față, la înălțimea pieptului, ca un boxer.

Dohotaru trecuse de cincizeci de ani, avea fața buhăită și ochii injectați: asta și din cauza alergăturii din ziua precedentă. Deși avea burtă nu se putea spune despre el că e gras: era doar bine hrănit și munca sedentară, de birou, îl fleșcăise. Sprîncenele groase, unite la rădăcina nasului, ca o streașină, îi adumbreau și mai mult orbitele adînci, încercănate.

Avîndu-l pe Bejan în fața lui, trăsăturile i se destinseră; părea satisfăcut. Îl cercetă un timp, apoi se lăsă leneș pe spătarul scaunului:

— Nici nu-ți dai seama, domnule Bejan, ce plăcere îmi face că stăm așa, față în față.

— Nu-mi dau seama...

— O să realizezi mai tîrziu, rînji Dohotaru. Îți mărturisesc că, în timpul urmăririi, te-am invidiat. Ai o dexteritate formidabilă să te strecori pe sub vagoane.

— M-am străduit.

— Acum va fi rîndul nostru să ne străduim. Își consultă ceasul. E tîrziu, Bejane. Probabil că ești obosit și ai vrea să te culci. Unde e multiplicatorul?

Bejan ridică privirile spre comisar și răspunse cu întîrziere:

— Nu înțeleg...

Știa că răspunsul îl va enerva pe Dohotaru.

— Înțelegi tu foarte bine! țipă acesta, dar imediat îi păru rău că se lăsase antrenat de Bejan. Se aplecă în față și se rezemă cu coatele de birou. Ascultă, Bejane, noi nu avem nevoie de tine, ci de multiplicator. Pe tine te puteam aresta acum două săptămîni, cînd am aflat că tipărești manifeste. Te-am lăsat liber să te putem urmări și să punem mîna pe multiplicator.

Bejan întîrzie din nou cu răspunsul. Privi pe deasupra capului lui Dohotaru. Fără îndoială n-ar fi fost acum în acest birou dacă Bogdan ar fi fost la locul întîlnirii. Se înțeleseseră clar, la ora opt, locomotiva trebuia să fie în dreptul acului 2. Nimeni nu s-ar fi gîndit să caute multiplicatorul pe locomotivă. Numai dacă acțiunea n-a răsuflat. Dar cine ar fi putut trăncăni? Bogdan în nici un caz, era implicat. Și totuși el era singurul care știa de acțiune. El și Nicoară. Auzi ca prin vis vocea comisarului-șef:

— Unde-i multiplicatorul?

— Ce-i aia multiplicator?

Comisarul se înfurie, dar se reținu la timp.

— Să nu faci pe prostul, Bejane. Te-am urmărit pînă ai intrat în magazia de efecte a depoului. Știam că acolo tipăriți manifestele. Pe noi ne interesează tiparnița.

— Dacă știați că e acolo, de ce n-ați luat-o? răspunse obraznic Bejan. Știa că Dohotaru, nervos, era mai ușor de înfruntat.

— Pentru că voiam să te surprindem cînd le tipărești. Nu știam că încăperea are două ieșiri.

— Înseamnă că informatorul dumneavoastră lucrează prost.

— N-avem nici un informator!

— Atunci cum ați aflat de magazia de efecte?

Comisarul lovi cu palma în tăblia biroului:

— Aici eu pun întrebări! Unde e multiplicatorul?

— Nu știu.

— Ce ai căutat în magazia de efecte?

— Am intrat întîmplător acolo.

— Dacă ai intrat întîmplător, de ce ai fugit?

— Pentru că am văzut niște manifeste și m-am speriat. Dacă m-ați fi găsit acolo, ați fi putut crede că le-am tipărit eu.

— Noi știm că le tipărești tu. Unde e multiplicatorul?

— N-am văzut nici un multiplicator. Nici nu știu cum arată un multiplicator.

— Tăgăduiești degeaba, Bejane. Tu ai mai fost arestat. Știi foarte bine că nu scapi ușor. Cu tipografia asta clandestină s-ar putea să nu mai scapi niciodată. Scoase din sertarul biroului trei foi de hîrtie împăturite. Uite, am aici trei declarații. Doi polițiști susțin că te-au văzut alergînd cu un pachet sub braț. Cea de a treia declarație a dat-o chiar impiegatul de la biroul de mișcare. Uite ce scrie: „Un individ cu o șapcă trasă pe ochi, cu un pachet sub braț". Ce ai avut în pachet?

— Mîncare. Imediat ce rostise cuvîntul „mîncare" își dădu seama că ar fi fost mult mai bine să nege.

Dohotaru începu să zîmbească. Se simțea stăpîn pe situație.

— Și ai mîncat în timp ce te urmăream?

Bejan nu răspunse imediat. Nu mai voia să facă greșeli.

— Nu. Am pierdut pachetul în timpul alergării...

— Unde?

— Nu mai știu.

— Domnule Bejan! Toți anchetatorii de la poliție știu că ai o memorie formidabilă. Știi unde ai fost marți seara, la ce oră, cu cine, cît ai stat și cînd ai plecat.

— Fiind urmărit, nu mi-am dat seama unde l-am pierdut.

— Gîndește-te.

— Pierdeți timpul, domnule comisar. Nu-mi amintesc. Poate cînd m-am strecurat pe sub vagoane.

— Dar traseul pe care l-ai făcut îl știi? Îl refacem și poate îți găsești mîncarea...

DEȘI AU RECONSTITUIT TRASEUL PAS CU PAS, pachetul n-a fost găsit. Comisarul Beraru, care a efectuat reconstituirea, a folosit pumnii și vîna de bou în zadar... N-a aflat nimic de la Bejan. Se prezentă în fața șefului cu fruntea plecată:

— Am refăcut traseul de două ori, domnule comisar-șef, dar n-am dat de multiplicator.

— Vrei să-mi propui să renunțăm la el?

— Nu, domnule comisar-șef.

— Atunci?

— Am analizat amănunțit situația. Sînt trei variante posibile.

Dohotaru strîmbă din nas. Nu-i plăcea cînd subalternii teoretizau în loc să fie pe față. Îl lăsă totuși să vorbească.

— Hai, spune, care e prima?

— Bejan ne-a dus pe un alt traseu.

— Asta cade. Ai fost și tu la urmărire. Nu putea să te tîrască în altă parte.

— Alt traseu înțeleg o marjă de două sau trei vagoane.

— A doua variantă?

— A avut complici.

— Singurul complice de care pomenește informatorul trebuia să fie un mecanic de locomotivă care ar fi trebuit să fie la acul 2. Acolo aveam plasat un om. La ora menționată n-a fost nici o locomotivă la acul 2.

— Eu am folosit pluralul, domnule comisar-șef. Dacă a avut încă un complice pe traseu?

— Pe traseu ne-am fi dat și noi seama. Trebuia să fugă acel altcineva cu un pachet sub braț. Oricum, oamenii noștri nu-l cunoșteau pe Bejan. Ar fi alergat după complicele inventat de tine.

— Înseamnă că nu rămîne decît varianta a treia : a pierdut pachetul într-adevăr și l-a găsit cineva. Dar varianta asta are o bubă. Cine ar fi putut găsi pe întunericul nopții, nu uitați că și Triajul e camuflat, un pachet? Cine umblă noaptea printre linii ?

— Stai mă, Berarule. Chiar pe traseu niște copii furau cărbuni. Atunci în febra urmăririi nu le-am dat importanță, deși sergentul Dima mi-a atras atenția. Era și o fetiță printre ei. Am stat chiar de vorbă cu ea. Aduceți-l pe Dima !

— Dima nu e de serviciu.

— Eu sînt ? N-am fost sculat din pat ? Sau domnul sergent are voie să doarmă cînd vînăm comuniști ? Aduceți-l aici !...

Pe Dima l-au adus de acasă de-a dreptul din pat. Abia stătea în picioare de somnoros ce era. Nu știa ce se întîmplase, era speriat.

— Faci poliția de rușine, măi Dima. Uite cum ți-ai încheiat nasturii uniformei !

Dima era supărat că nu i s-a spus că vine la inspecție L-au grăbit de parcă ar fi dat turcii.

— Vă rog să mă scuzați, domnule comisar-șef. Am fost sculat din pat. Am fost șaisprezece ore în serviciu Am participat la razia de azi-noapte.

Își aranjă nasturii după ce se răsuci într-o parte să nu-l vadă Dohotaru că nu are sub mundir decît un maieu șifonat cu care dormise.

— Mi-ai raportat ieri despre niște copii care furau cărbuni. Unde sînt ?

— Eu am vrut să-i arestăm, domnule comisar-șef, dar dumneavoastră m-ați făcut imbecil și mi-ați spus că nu vă interesează.

— Acum mă interesează !

— N-am cum să-i găsesc, domnule comisar-șef Pe copii îi prinzi greu chiar dacă ești în preajma lor, darmite cînd nici nu-i cunoști.

— Atunci îți dai demisia.

PRINȚESA SE TREZI MAI TÎRZIU CA DE OBICEI : taică-su plecase cu noaptea în cap, iar maică-sa fierbea tocmai laptele. O dojeni :

— Nu ai numai porecla, ci și obiceiurile prințeselor. Ai grijă să nu dea laptele în foc. Eu trebuie să plec. E șapte fără douăzeci.

Rămasă singură, Prințesa se duse în cămara de lemne și ascunse multiplicatorul în spatele unor scînduri. După roabă putea veni oricînd Barbu sau altcineva. Își dădea însă seama că ascunzătoarea nu era cea mai potrivită și hotărî ca, îndată ce se va întoarce de la școală, să găsească un loc mai greu de dibuit.

COMISARUL TEOFIL TEȘU intră emoționat în biroul secretarei. Fusese chemat urgent la Dohotaru și ori de cîte ori nu știa motivul convocării era îngrijorat. Intrase în poliție prin protecție ca să scape de front și definitivarea de la București întîrzia. Se temea de un răspuns negativ deși protectorul lui, prefectul, îl asigurase în repetate rînduri că totul era aranjat. Secretara ridică ochii spre el.

— Ați cam întîrziat, domnule comisar.

— E abia șapte, Lucica. De ce m-o fi chemat „șeful" la ora asta matinală ?

— Nu știu.

Cu secretara nu se avea bine : o bîrfise odată că ar avea legături cu Dohotaru și Lucica aflase. De atunci îi vorbea scurt, telegrafic.

— E supărat ? mai întrebă Teșu în speranța să afle motivul convocării cu un minut mai devreme.

— Așa și-așa.

— O fi avut insomnie. E prima oară cînd îl găsesc la ora asta la sediu.

— A stat toată noaptea aici.

— Asta nu e bine.

Își aranjă ținuta și intră în biroul comisarului-șef fără să mai bată la ușă. Dohotaru era numai în cămașă și avea fața boțită.

— Trage perdelele, Teșule!

„Oare să mă fi chemat să-i aerisesc biroul?“ Trase perdelele groase de pluș; prin ferestre năvăli lumina puternică a soarelui.

— Ești spilcuit de dimineață, Teșule.

— Un comisar trebuie să fie prezentabil. Astea sînt cuvintele dumneavoastră.

— Reții numai pe alea care-ți convin. Un comisar în primul rînd trebuie să fie deștept, inteligent.

— Bineînțeles, domnule comisar-șef.

— Nu mă întrerupe! Ai ocazia să demonstrezi că ești inteligent. Te duci la toate școlile din cartierul Triajului și-mi găsești copiii care au furat azi-noapte cărbuni. Era și o fetiță printre ei. Ai două zile la dispoziție.

ÎN CANCELARIE, profesorii se pregăteau de ore: unii corectau teze, alții sorbeau din ceștile de cafea, numai Ioanid, profesorul de muzică, era agitat:

— Ați ascultat știrile?

Îi răspunse domnișoara Dobrescu, profesoara de istorie, o fată firavă venită numai cu un an în urmă ca suplinitoare.

— Sînt alarmante.

În clipa aceea intră în cancelarie Zaharia, directorul școlii, aruncă o privire spre ceasul din perete; era opt fără un sfert. Se liniști:

— Consiliu profesoral? încercă o glumă, deși era total lipsit de haz.

— Nu, domnule director. Vorbeam despre front... îi răspunse Ioanid.

— V-am mai atras atenția ca, în incinta școlii, să nu discutăm politică. Și mai ales să nu comentăm știrile de pe front.

Îi răspunse domnișoara Dobrescu

— Dar eu, ca profesoară de istorie, trebuie să fiu la curent. Se schimbă hotare, apar și dispar țări...

— Trebuie să fiți la curent cu luptele lui Ștefan cel Mare..

— In clasele superioare predau istorie contemporană.

— Atît cît scrie în manual.

— Dar copiii îmi pun întrebări

— Le răspundeți pe ocolite. Și mai vreau să vă informez pe toți: la primărie au fost arestați doi funcționari care au comentat replierile germane.

— Dar ce înseamnă, în fond, o repliere? întrebă doamna Stăncescu, profesoara de limba română.

— Un termen elegant pentru retragere, o lămuri domnișoara Dobrescu, apoi se întoarse spre director: N-am comentat nimic, am lămurit o situație de fapt.

— Tonul pe care l-ați folosit, domnișoară, era mai mult decît un comentariu... aruncă o privire spre ceasul din pe rete... Pregătiți-vă pentru ore.

PRINȚESA AJUNSE LA ȘCOALĂ LA TIMP: intră în clasă cu cîteva secunde înaintea profesoarei de limba română. Doamna Stăncescu părea supărată, cercetă sever fețele elevilor, apoi se așeză la catedră și oftă:

Stela, colega de bancă a Prințesei, puse palma în fața gurii și-și spuse părerea despre ea:

— Cred că „madam Grama" a avut din nou insomnie. Azi o să ne împartă note de la cinci în jos.

— Liniște! țipă profesoara și deschise catalogul. Foșnetul paginilor suna strident ca bătăile de aripi ale unei păsări de pradă

Spre mirarea elevilor însă nu chemă pe nimeni la tablă. Își pipăi șalele și se ridică de la catedră.

— Azi, copii, vom vorbi despre bardul de la Mircești. Cine poate să-mi spună cine e bardul de la Mircești?

— Vasile Alecsandri! se auzi o voce piţigăiată din fundul clasei.

— Și de ce i se spune lui Alecsandri bardul de la Mircești?

— Pentru că s-a născut și a locuit la Mircești.

— Bravo! Cine ar putea să-mi spună ce a mai fost Vasile Alecsandri în afară de poet?

O fetiță firavă din banca întîia ridică două degete spre tavan.

— Poftim, Laura, o invită profesoara să răspundă.

— A fost directorul Teatrului Național din Iași.

— Foarte bine. Altcineva?

Nu se prezentă nimeni.

— Atunci vă spun eu. A fost un mare patriot. Un poet adevărat este totdeauna și un patriot. A luptat pentru unirea principatelor și a reprezentat țara la Paris.

După ora de română, Guriță o invită pe Prințesa în colțul clasei.

— Tu nici nu știi ce noroc am avut ieri. Puteau să ne prindă ca pe niște iepuri.

— Dar cum se prind iepurii? se hlizi Prințesa.

— În cușcă. Nu eram în vagon ca într-o cușcă? Cred că nemții au reclamat că cineva le fură cărbunele. Polițiștii, mi-a spus unchiul de la canton, au bîntuit toată noaptea prin gara Triaj.

Drișcă știa chiar mai multe decît Guriță; aflase că a fost arestat un hoț. Prințesa se prefăcu că n-o interesează cele petrecute în gara Triaj.

În timpul recreației mari, îl căută pe Barbu.

— Cînd vii să iei roaba?

Barbu își împreună sprîncenele în semn de meditație.

— Nu știu. Cîteva zile o să fiu foarte ocupat.

Andreea crezu că-și dă importanță.

— Ocupat cu ce?

Barbu nu-i răspunse imediat, se întrebă dacă poate să divulge secretul față de ea. Răspunse evaziv.

— Am treabă.

— Și eu nu pot să aflu? Sau sînt bună numai să fur cărbune. N-ai spus că am fost cooptată în grupa celor 5?

— Ba da. Îți spun, numai să nu-ți umble gura. Se mută Nucă la noi.

Nucii abia înfloriseră. Întrebă dezorientată:

— Dar Nucă ăsta cine mai e?

— Fiul lui Bejan, șopti Barbu. Al ăluia care a fost arestat azi-noapte în gara Triaj.

Prințesa își aduse aminte de multiplicator și se îmbujoră la față.

— Aș vrea să-l cunosc și eu.

— Nu e bine să te întîlnești cu el.

— De ce?

— Pentru că toți cei din familia lui Bejan sînt urmăriți.

— Și voi de ce îl primiți în casă?

— Pentru că ori de cîte ori a fost arestat taică-su, el a locuit la noi. Tata a murit pe front, pe noi ne doare undeva de poliție.

— Nici eu nu mă tem de ei.

— Atunci vino după-masă la noi. Dar nu întrebi nimic despre taică-su.

DIN PRIMA CLIPĂ, Andrei, poreclit Nucă, i se păru antipatic Prințesei; era scund, avea genunchii juliți, purta un tricou prea larg pentru trupul lui firav și, în afară de asta, avea părul tuns cu mașina. Barbu făcu prezentările:

— Ea este Prințesa.

Nucă strîmbă din buze și o măsură din cap pînă în picioare.

— Nu știam că prințesele sînt atît de slăbănoage.

— Nu sînt slăbănoagă ! protestă Prințesa și-i păru rău că nu venise îmbrăcată cu rochița albastră cu volănașe. Doamna Conrad cînd o văzuse îmbrăcată în rochița cu volănașe și-a pocnit palmele a mirare : „Era să nu te cunosc. Pari o adevărată domnișoară."

Deși aprecierea lui Nucă o deranjă, nu plecă, sperînd să rămînă o clipă singură cu el. Dar Nucă era preocupat cu confecționarea unui zmeu. Avea degetele pline de clei.

— Mi-a spus Barbu, ridică într-un tîrziu privirile spre Prințesă, că vrei să vezi cum se face un zmeu.

— De aia am venit, dar zmeul tău nu e prea grozav. Din astea simple fac și eu.

— Tu ?

— Da. Am crezut că faci un model nou. Ăsta crezi că o să zboare ?

— Depinde de vînt. Știi ce zmee face tatăl meu ? În formă de ladă.

Barbu, auzind că discută despre zmee, intră în casă.

— De ce nu-l rogi să te învețe și pe tine ?

— Pentru că e arestat.

Nu erau în curte decît ei doi.

— Te lauzi... E chiar arestat ?

Nucă își umflă pieptul ca și cum un „tată arestat" ar fi fost un merit.

— Da. Și nu pentru prima oară. El spune că zmeul depinde de calitatea hîrtiei.

— Cum adică ? întrebă nedumerită Prințesa.

— Să fie subțire, rezistentă...

— Și de ce a fost arestat taică-tu ? încercă să-l descoase Andreea.

— Toți care mă văd asta întreabă...

— Tu mi-ai spus că e arestat. Dacă nu vrei, nu-mi spui. E treaba ta

—Îți spun, se înverșună Nucă. Și știi de ce? Să nu crezi că a fost arestat pentru că e hoț. Căută privirile Andreei. Tatăl meu nu fură.

Prințesa îl simți că e gata să plîngă. Îl luă tare:

— Dacă nu fură, de ce l-au arestat?

Nucă se forță să nu-i scape lacrima din colțul ochiului. Își strînse fălcile și răspunse cu întîrziere:

— Că nu-i place poliției de el. L-au luat la ochi.

Prințesa nu-i lăsă timp de gîndire:

— Pe mine de ce nu mă ia la ochi?

Nucă deveni și el agresiv:

— Pentru că ești fată și ai minte de fată. Ce să aibă cu tine?

— Dar cu el ce au?

Ca să cîștige timp, Nucă își supse întîi zgomotos un dinte, abia după aceea răspunse:

— Încă nu se știe. O să aflăm după ce stă de vorbă cu avocatul.

Prințesa îl privi cu o ușoară undă de invidie; nu oricine om avea șansa să aibă de-a face cu un avocat.

— Voi n-aveți voie să-l vedeți?

Nucă își supse din nou dintele:

— Nu.

— Dar pe avocat îl cunoașteți?

— Desigur, răspunse, plin de sine, Nucă. L-a apărat pe tata de mai multe ori. E domnul Vasiliu, soțul doamnei Conrad cea tînără. Ăla care umblă tot timpul cu birja.

DE FELUL EI, DOAMNA MATILDA CONRAD nu era chiar atît de rea pe cît i se dusese vestea, era mai degrabă repezită, invidioasă pe cei care se puteau deplasa repede, pentru care urcarea unui etaj nu însemna nici un efort. Pe soțul ei nu se putea bizui în băcănie: nu auzea bine, nu avea răbdare să treacă toate datoriile în condici. Le nota pe bucățele de hîrtie pe care, de obicei, le pierdea.

Primul soț al doamnei Conrad, Willy Starck, negustorul de vite, fusese un netrebnic : a curtat-o cîteva luni, a luat-o de nevastă și a insistat să plece în voiaj de nuntă la Viena. La Viena, în mai puțin de zece zile, a dispărut cu toți banii. Matilda s-a întors acasă rușinată; un timp a stat ascunsă în casă și mai tîrziu, cînd a aflat că va avea un copil, n-a mai vrut să vadă pe nimeni. Stînd nemișcată în casă s-a îngrășat iar, după nașterea Florinei n-a mai avut forță să slăbească. Era deja deformată, obeză, cînd l-a cunoscut pe Conrad. Părinții ei au insistat să se mărite cu el, deși gurile rele spuneau că el îndrăgise mai mult banii ei decît pe ea. Spre mirarea tuturor însă, Conrad se dovedi un soț corect, plin de afecțiune. Matilda era cea impulsivă. Uneori se voia rea și din plictiseală.

Cînd Prințesa intră în băcănie, doamna Conrad o întîmpină agresivă :

— Am spus că fără bani nu vă mai dau nimic !

Andreea se aștepta la această primire. Întrebă obraznic :

— Nici o informație ?

Îndată ce rosti fraza îi păru rău că nu adăugase încă un cuvînt „nici un kilogram de informație".

— Cum adică, informație ?

Era convinsă că nu auzise bine. Vîrî, din greșeală, cîteva pungi în sertarul unde-și ținea banii.

— Aș vrea să-mi spuneți cînd aș putea să stau de vorbă cu domnul Vasiliu ?

— Dar ce treabă ai tu cu domnul Vasiliu ? deveni curioasă doamna Conrad.

Despre soțul Florinei știa foarte puține lucruri, deși locuiau în aceeași casă, el nu prea era comunicativ, rar trecea pe la băcănie, doar să-i dea bună ziua sau s-o felicite de ziua ei. Atît. Ea avea chiar impresia că își făcea cumpărăturile în altă parte.

— Eu nu am nimic. M-a trimis tata să vă întreb cînd îl găsește acasă?

— Dar ce nevoie are taică-tu de un avocat?

„L-o fi dat afară din serviciu și-l roagă pe Vasiliu să vorbească cu cei de la Camera de Muncă sau, Doamne ferește, să nu fie amestecat în afacerea Bejan.“ Că ginerele își făcuse și o clientelă cu oameni dubioși, certați cu regimul. Aștia, în afară că plăteau rar sau deloc, îi răpeau din timp, îl țineau ore întregi de vorbă.

— Nu știu, răspunse Prințesa cu întîrziere.

— Să se ducă acum. Prin intrarea din spate.

Prințesa ieși din băcănie, ocoli clădirea, apoi urcă scările pînă la etajul II și sună la ușă. Îi deschise chiar avocatul.

Era îmbrăcat într-un halat gros din molton și, deși era o zi călduroasă de vară, purta un fular la gît.

— Ce e, domnișoară?

Prințesa rămase descumpănită.

— Aș avea o rugăminte, domnule Vasiliu...

— Spune.

— Rugămintea mea e mai lungă. Dacă mi-ați permite să intru. E vorba de domnul Bejan.

Rostirea acestui nume avu efect: avocatul deschise larg ușa și Prințesa intră într-un vestibul și, de acolo, într-o cameră imensă, căptușită cu rafturi cu cărți. Atît de multe cărți nu văzuse niciodată la un loc: poate numai la librăria lui „Pleșcanu“, din centrul orașului. Pe biroul avocatului îi atrase atenția o statuetă de marmură care reprezenta un bărbat chel cu trăsături severe.

— Ce e cu Bejan? întrebă avocatul.

Prințesa abia acum observă că avocatul avea vocea pițigăiată ca o femeie.

— A fost arestat.

Interesul avocatului se dezumflă ca o bășică. Se duse la fereastră, apoi se întoarse spre Andreea.

— Asta ai vrut să-mi comunici?

— Nu. Aș vrea să stau de vorbă cu el.

Vasiliu, nervos, își aranjă fularul de la gît fără să fi fost nevoie. Își trase un scaun și se așeză în fața Prințesei.

— De ce ai vrea să stai de vorbă cu el?

Asta era întrebarea de care se temea: ce să-i spună? Adevărul? Dar dacă avocatul îl apără așa de formă și e în cîrdășie cu poliția?

— Aș vrea să-l întreb ceva... ocoli Prințesa întrebarea.

— Cu oameni arestați nu se discută lucruri banale.

— Ceea ce vreau să-l întreb eu nu e un lucru banal.

— Ești rudă cu domnul Bejan?

— Nu.

— Atunci cine ești?

Pentru întrebarea asta avea două răspunsuri: să spună cine e sau relațiile ei cu Bejan. Alesese cea de a doua variantă.

— Eu sînt fetița căruia domnul Bejan i-a dat un pachet înainte de a fi arestat.

Avocatul abia acum își dădu seama că fularul îi era de prisos; îl scoase, îl aranjă meticulos pe spătarul unui scaun și începu să se plimbe prin încăpere.

— Cînd înainte da fi fost arestat?

— Chiar cînd a fost urmărit în gara Triaj.

Avocatului fata i se păru din nou interesantă: se așeză din nou în fața ei.

— Și unde e pachetul?

— L-am ascuns.

— Și ce este în pachet?

— Nu știu.

— Da, am înțeles: nu vrei să-mi spui. Foarte bine. Nici nu mă interesează. Și ce vrei să vorbești cu Bejan?

— Să-l întreb ce să fac cu pachetul.

— Nu poți să stai de vorbă cu el decît după proces.

— Asta poate să dureze un an.

— Nu din vina mea! se dezvinovăți avocatul.

— Știu. Dar dumneavoastră îl vedeți zilnic. Întrebați-l dumneavoastră!

— Ești foarte naivă, domnișoară. Eu pot să te mint...

— Dumneavoastră n-o să mă mințiți.

— De ce crezi asta?

— Pentru că sînteți un om bun și l-ați mai apărat pe domnul Bejan. Dacă n-ați fi fost cumsecade, nu v-ar fi angajat ca avocat.

— De unde știi tu toate astea?

— Nu pot să vă spun.

— Bravo, fetițo! Am să vorbesc eu cu el. Treci mîine seară pe la mine.

Andreea porni spre ușă, dar, după doi pași, se opri și se întoarse spre avocat:

— Vă supărați dacă vă mai întreb ceva?

— Nu, draga mea.

— A cui e statueta de pe biroul dumneavoastră?

— A mea.

— Am vrut să întreb pe cine reprezintă?

— Pe Cicero. Ai auzit de el?

— Nu.

— A trăit în antichitate pe vremea lui Cezar. A fost cel mai mare orator al libertății și dreptății...

— Și-i faci statuetă după atîta timp?

Avocatul zîmbi imperceptibil:

— Vezi, fetița mea, asta încă nu poți să înțelegi. Împărați și regi au trecut prin istorie ca peștele prin apă. Cei care au luptat pentru libertate și dreptate au rămas. Și le cinstim memoria.

ÎNCĂ ÎNAINTE DE A INTRA ÎN SCHIMB, lui Bogdan, Nicoară fochistul i se păru sucit: își feri privirile și nu-i răspunse nici la salut, iar pe locomotivă își făcu de lucru în așa fel ca să-i stea tot timpul cu spatele. În timpul alimentării cazanului nu scoase nici un cuvînt, în afară de cele necesare de muncă:

— Controlează presiunea.

— Am controlat-o!

Presiunea era normală, patru atmosfere și jumătate.

Cînd Bogdan nu mai putu răbda îl prinse pe Nicoară de umeri și-l răsuci spre el:

— Ce-i cu tine?

— Ce să fie? Nimic.

— Atunci de ce taci ca un popîndău?

— Vrei să cînt?

— Fă ce vrei! Și dacă ai ceva pe suflet, spune-mi! Nu-mi place cînd stai cu fundul spre mine.

Nicoară scutură brațele lui Bogdan de pe umăr și-i căută privirile:

— Știi că Bejan a fost arestat?

„Va să zică asta îl macină". Îi răspunse în doi peri:

— Tot orașul știe.

Nicoară își luă lopata și deschise ușa de fier a cazanului:

— Nu-mi place răspunsul tău.

— Ce ai fi vrut să spun? Că nu știu?

Nicoară i se postă în față:

— De ce n-ai fost la locul întîlnirii?

— Deci asta te roade! se liniști Bogdan. Nu puteam fi la locul întîlnirii pentru că cei de la Triaj au umplut linia de la acul 2 cu vagoane.

— Ai fi putut să te duci fără locomotivă.

— Nu puteam. După ce te-au chemat pe tine la comandament, au venit doi soldați și m-au somat să nu cobor de pe locomotivă. De altfel fiecare locomotivă a fost supravegheată. Mi-au urmărit fiecare mișcare.

— Și Bejan a fost urmărit! ripostă Nicoară.

Tonul era agresiv, nelalocul lui, dar Bogdan își păstră calmul:

— Ți-am spus: soldații nu m-au lăsat să cobor.

— Știi foarte bine că în „munca noastră" nu sînt justificări.

— Nu m-am justificat, ți-am explicat.

Nicoară coborî vocea :

— Despre mutarea multiplicatorului știau trei oameni : Bejan, tu și cu mine.

Bogdan îl prinse din nou de reverul hainei :

— Vrei să spui că mi-a umblat gura ?

— N-am spus că tu, ci unul dintre noi trei. În orice caz, pînă nu se lămuresc lucrurile, nu mai lucrez cu tine.

Coborî de pe locomotivă și dispăru pe aleea care ducea spre clădirea direcției.

ÎN DRUM SPRE CASĂ, Nicoară se abătu de la drumul obișnuit, se asigură dacă nu e urmărit și intră în atelierul de tapițerie a lui Barta. Spre nemulțumirea lui, meșterul avea un client, o femeie cu păr cîrlionțat, îmbrăcată cu o bluză galbenă și foarte transpirată la subsuoară. Cerceta niște materiale de tapițerie.

— Cred că ăsta, flutură un eșantion în fața lui Barta Dar nu sînt încă hotărîtă. Aș vrea să-l vadă și soțul meu.

— Oricînd, doamnă, îi zîmbi politicos meșterul.

Femeia mai cercetă o dată eșantionul în fața ferestrei, aruncă o privire spre Nicoară, care tocmai verifica rezistența unui arc și puse mostra pe tejghea.

— O să mă întorc mai tîrziu cu soțul meu.

Meșterul așteptă să se închidă ușa în urma ei, apoi se apropie de Nicoară.

— Ce-i cu tine aici ?

— Vreau să te anunț ceva în legătură cu Bogdan.

— Știi foarte bine că n-ai voie să vii în atelier. Ce-i cu Bogdan ?

— Despre mutarea multiplicatorului știam numai trei oameni. Bejan, eu și Bogdan.

— Și ?

— A transpirat. Poliția știa și ora, și locul întîlnirii...

— Doar nu vrei să spui că Bogdan ?

— Nu vreau să spun nimic. Dar pînă cînd nu se lămuresc lucrurile va trebui să-l evităm.

— E hotărîrea celulei?

— Deocamdată numai a mea. Cred că Bejan ar fi procedat la fel.

— Îți iei o mare răspundere. Pe Bogdan îl știu de peste zece ani. Odată am fost arestat cu el. S-a comportat formidabil.

— Eu te previn. Asta e tot.

BOGDAN SE ÎNTOARSE DE LA DEPOU seara tîrziu. Era înnegurat și o oboseală statornică îi brăzdă și mai mult fața. Se așeză la masă fără să se spele și privi farfuria din fața lui ca și cum în albul faianței ar fi descoperit lucruri nemaipomenite. Văzîndu-l întors pe dos, nevasta sa traversă bucătăria numai în vîrful picioarelor. Într-un tîrziu își permise să-i vorbească.

— Azi iar n-au funcționat cîteva mașini.

Bogdan tresări:

— S-au tăiat din nou curelele?

— Nu. În schimbul de noapte ne-am pomenit cu plantoane în secție.

— Și atunci s-au oprit așa, de nebune?

— Nu chiar de nebune. Îi puse supă în farfurie și continuă după aceea. În mașina nanei Maria cineva a aruncat un cui. Au demontat-o, dar n-au s-o repare nici în trei zile.

Bogdan sorbi din supă.

— La voi lucrurile merg mult mai bine. Numai la noi e totul anapoda.

Ana își cunoștea bine soțul. Știa că acesta ar fi vrut să se descarce, dar nu găsise fraza de început. Încercă să-l ajute:

— Cum anapoda?

Bogdan răspunse cu întîrziere:

— Nicoară n-a vrut să urce pe locomotivă.

— Cum adică n-a vrut să urce? E fochistul tău!

— A spus că nu mai vrea să lucreze cu mine.

— Și nu l-ai întrebat de ce?

Bogdan privi în gol:

— Ba da. Din cauza lui Bejan.

— Ce legătură are Bejan cu toată povestea asta?

— Are. Aveam o înțelegere. În clipa cînd a intrat poliția în depou eu ar fi trebuit să fiu la acul 2. Aveam o garnitură în fața mea și nu m-am putut deplasa.

— De ce nu te-ai dus fără locomotivă?

— Îmi pui aceleași întrebări ca și Nicoară. Nu m-am putut duce din cauza nemților.

— Și el nu știe asta?

— Nu vrea să știe.

Ana își trase un scaun lîngă masă:

— Vezi, dragule, dacă nu mă asculți. Te-am rugat să nu te mai amesteci în treburile astea.

— Nu pot să nu mă amestec! ridică Bogdan vocea.

— Te rog, nu țipa! Cînd nu zbîrnîie mașinile aud destul de bine.

— Iartă-mă, sînt nervos.

— O să te aresteze ca pe Bejan.

— Dacă nu facem nimic o să fim definitiv arestați: eu la depou, tu la fabrica de textile și o să muncim ca robii pentru ei.

— Vorbește mai încet.

Bogdan își trase aer în piept și Anei i se păru un oftat. Se aplecă spre el:

— Și Nicoară chiar nu mai vrea să lucreze cu tine?

— Nu. Și n-a vrut să lucreze cu mine nici fochistul de rezervă. Pînă la urmă comandantul depoului mi-a dat un soldat pe locomotivă. În clipa aceea descoperi că Andreea intrase în bucătărie. Tu de ce nu te culci?

— Pentru că vreau să te întreb ceva și așteptam să terminați.

Bogdan se răsuci spre ea:

— Întreabă-mă.

— Tu ai auzit de Cicero, tată?

Bogdan încremeni. La întrebarea asta nu se aşteptase.

— Cicero? repetă numele. Parcă... Orator în senatul roman sau aşa ceva...

— Şi mie mi-a umplut azi capul cu Cicero ăsta! se supără mama. Du-te şi culcă-te!

PRINŢESA SE ZVÎRCOLI TOATĂ NOAPTEA în aşternuturi: nu găsi răspunsuri la foarte multe întrebări: de ce ar fi trebuit să fie taică-su la acul 2? Motivul trebuia să fie foarte important odată ce nenea Nicoară nu mai voia să lucreze cu el. Oricum, oamenii mari nu se supără unul pe altul pentru fleacuri, mai ales cînd sînt prieteni de ani de zile. Îi păru rău că nu auzise toată discuţia dintre părinţi şi se întrebă dacă n-ar fi trebuit să pomenească lui taică-su de pachetul primit în gara Triaj.

Adormi tîrziu şi visă locomotive care goneau spre ea şi, dimineaţa, se trezi buimăcită.

DIRECTORUL ŞCOLII INTRĂ ÎN CANCELARIE cu faţa răvăşită: fusese să inspecteze clasele şi, ca de obicei, era nemulţumit. Ba că nu se aerisise, ba că găsea un geam spart sau îşi auzea porecla „girafă", strigată pe coridor. Colegii, profesorii, îl catalogaseră „agasant" şi-i imputau că se ocupă mai mult de administrarea şcolii decît de educarea copiilor. E drept, era război şi cei de la Ministerul învăţămîntului se ocupau mai mult cu propaganda decît de învăţămînt. Directorul îşi tamponă fruntea asudată şi întrebă cine e dirigintele la a VIII-a B, de parcă n-ar fi ştiut.

— Eu, domnule director, îşi ridică privirea domnişoara Dobrescu.

— Ştiţi ce oră e acolo?

— Desigur, domnule director. Desen.

— Poate ar fi fost desen, dacă ar fi venit şi profesorul de desen. În clasă e vraişte. Ridică vocea şi în cance-

larie se făcu liniște. Dacă vă duceți acum în clasă și vedeți ce e desenat pe spatele tablei vă speriați.

Profesoara de istorie vru să spună o „girafă", dar se reținu la timp.

— Ce e? întrebă curioasă o altă profesoară fără să se oprească din croșetat.

— Secera și ciocanul! țipă directorul și se lăsă istovit pe un scaun. Nu degeaba vin circularele din București să combatem comunismul! Dacă și la noi în școală...

— Avem copii de muncitori... încercă să-l liniștească diriginta.

— Dumneata cauți justificări?

— Nu, domnule director. Constat doar niște fapte. Noi i-am învățat pe copii să citească. Unii citesc și ziare. Alții citesc și printre rînduri.

În clipa aceea se auziră bătăi în ușă, și, în prag, apăru un comisar tînăr, spilcuit. Uniforma neagră cu fireturi albe impresionă. Comisarul își plecă fruntea.

— Vă rog să mă scuzați. Mă numesc Teofil Teșu și sînt din partea chesturii. Îl caut pe domnul director.

Acesta era convins că se și aflase ce e desenat pe spatele tablei din clasa a VIII-a B și-l năpădiră sudorile. Se tamponă cu batista pe frunte și abia după aceea întinse mîna spre comisar.

— Am onoarea, domnule comisar.

Teșu zîmbi cu superioritate.

— Dumneavoastră poate, școala nu.

— Dar ce s-a întîmplat? întrebă speriat directorul.

— Căutăm niște copii care au furat cărbune în gara Triaj.

Profesoara de istorie se ridică în picioare.

— De ce-i căutați tocmai la școala noastră?

— Pentru că la celelalte școli din cartier am fost Hoții trebuie să fie elevii dumneavoastră.

— În școala noastră nu avem hoți!

PRINȚESA NU FUSESE LINIȘTITĂ NICI LA ȘCOALĂ: gîndurile îi zburau aiurea, nu auzise cînd fusese chemată la tablă, nu știa dacă ornitoringul este mamifer sau nu, și se pomeni cu un patru la zoologie. Profesorul îi atrăsese atenția să nu caște gura la pereți, să răsfoiască manualul. În pauză nici nu părăsi clasa, deși Guriță insistă de cîteva ori.

În timpul celei de a doua ore apăru în clasă directorul școlii însoțit de un comisar tînăr pe care îl văzuse și la barieră. Se temu că a vorbit avocatul.

— Dragi elevi, începu directorul și, după voce, toți își dădură seama că era vorba despre ceva foarte grav. Domnul comisar-șef al orașului l-a însărcinat pe domnul comisar Teșu să găsească pe copiii care în seara zilei de miercuri au furat cărbune la gara Triaj. După cum mi-a spus dumnealui am înțeles că a fost și o fată cu ei. Vreau ca vinovații să se prezinte singuri.

În clasă se făcu liniște, nu se auzea decît zumzetul albinelor printre ramurile teiului din dreptul ferestrei. Directorul își muta privirile de la un elev la altul, apoi își desfăcu brațele în semn de „ce mai așteptați?“

Spre uimirea Prințesei, Guriță ridică două degete spre tavan. „Àsta a înnebunit!“ Abia reuși să se rețină să nu-i strige să tacă.

— Uite că s-a prezentat! răsuflă ușurat directorul.

Și trăsăturile comisarului se destinseră: scăpă un oftat, dar imediat deveni oficial:

— Tu ai fost, mă?...

Prințesa îl văzu pe Drișcă tresărind: alături de el, Claponul tremura ca varga. „Ce l-a apucat pe Guriță? S-o fi speriat de polițist?“

— Deci tu ai furat cărbune în gara Triaj?

— Nu eu, domnule comisar.

— Atunci de ce te-ai prezentat, imbecilule? răcni directorul.

— Pentru că știu cine a furat.

Directorul înghiți în sec.

— Și asta e ceva! mormăi comisarul și scoase din buzunar un carnețel ponosit. Spune, băiețaș!...

— Nu îi știu numele, domnule comisar, dar știu că a fost prins asupra faptului și a fost arestat încă miercuri seara.

— Am întrebat de copii!

— Despre copii nu știu nimic, răspunse Guriță, și-și desfăcu neputincios mîinile.

Comisarul nu se mulțumi cu răspunsul lui Guriță.

— Dacă știi că a fost cineva arestat miercuri seara, înseamnă că ai fost acolo.

— N-am fost!

— Atunci de unde știi povestea cu arestatul?

— Am aflat azi-dimineață cînd am venit la școală. Cînd vin la școală, trec prin gara Triaj.

Prințesa simți cum i se umezesc palmele de frică. Tîmpitul ăsta de Guriță o să se încurce în răspunsuri și se va da de gol. De ce și-a ridicat mîinile? Să facă pe grozavul, bineînțeles! Totdeauna a suferit de limbariță...

— Și în gara Triaj te-au așteptat oamenii ca să te informeze? continuă comisarul șirul întrebărilor.

Guriță se concentră:

— Numai un singur om m-a așteptat.

— Special pe tine?

— Da.

— Mă, să nu-mi spui că omul care te-a informat e un străin pe care nu l-ai văzut decît o singură dată!

— Nu, domnule, îl cunosc bine. Și dacă într-o zi nu-l caut, se supără.

— Cine e?

— Cantonierul.

— Păi, ca să ajungi pînă la canton faci un ocol de vreo două sute de metri.

— Mai mult! se grăbi Guriță să-l corecteze.

— Deci, tu te duci dimineața la el și el te informează de tot ce se întîmplă în gara Triaj.

— Da.

— Poate iei și însemnări ?

— Nu, domnule. Am ținere de minte.

— Și cum se numește acest cantonier ?

— Arvinte. Miloș Arvinte.

— Și cum s-a legat această prietenie cu el ?

— Nu sîntem prieteni, protestă Guriță. Uneori îmi cîrpește și cîte o palmă.

— Și totuși te duci la el ?

— Sînt obligat. Îi duc de mîncare. E fratele lu' mama. El mi-a spus : de ce să-l fi arestat pe omul acela dacă n-a furat cărbune ? Miercuri seara n-a fost nici o altă marfă în gara Triaj decît cărbune. Și aceea era a nemților.

— Du-te la loc, prostănacule ! strigă enervat directorul. Să se prezinte cei care au furat cărbune !

Nu se prezentă nimeni. Cînd tăcerea s-a prelungit peste măsură, directorul se întoarse spre comisar.

— Poate au fost cei din clasele mai mari...

DUPĂ CURSURI, GURIȚĂ o așteptă pe Prințesă în fața școlii.

— Ți-a plăcut garagața pe care am făcut-o ?

— Nu foarte tare. Credeam că te-au apucat remușcările și ți-ai dat drumul la gură.

— Chiar atît de prost mă crezi ? Nu știam la română și voiam să treacă timpul.

— Dar de unde știi tu de omul arestat ?

— De la unchiul meu. Vii la strand ?

— Azi nu pot. Am treabă.

— Cînd te invit eu, totdeauna ai treabă.

De undeva din centrul orașului răsunară sirenele de alarmă.

— TEȘULE!

— Da, domnule comisar-șef.

— Recunoști că ești un incapabil?

— Nu, domnule comisar-șef. Nu e obligatoriu ca cei care fură în gara Triaj să locuiască prin apropiere. Asta e doar o supoziție. Și supoziția nu e o certitudine.

— Vorbești ca un adevărat polițist, Teșule! Ai dreptate, hoții ăia minori puteau fi din partea cealaltă a orașului. Dar dacă i-ai fi găsit, mi-ai fi făcut o mare bucurie. Am o altă misiune pentru tine. Și nu pe bază de supoziție. O misiune cu oameni concreți, cu nume, cu adrese. Notează :

Dohotaru răsfoi un dosar voluminos și, cînd Teșu se pregăti să scrie, începu să-i dicteze :

— Valeriu Hossu, electrician, strada Romulus 41. Emil Lengheriu, cazangiu, intrarea Harponului 1. Dumitru Stan, strungar, aleea Ghenadie Petrescu 8. Ion Barta, tapițer, strada Matei Basarab 32. I-ai notat?

— Da, domnule comisar-șef. Cine sînt oamenii aceștia?

— Comuniști, Teșule. Fiecare dintre ei a mai fost amestecat în răspîndirea de manifeste. Toți ăștia știu cîte ceva despre tipografia clandestină. Te duci, îi vizitezi, stai de vorbă cu ei, blînd, brutal, așa cum te taie capul și află ceva despre multiplicator. Vorbești cu vecinii, afli date despre ei, ce fac în timpul liber, cu cine stau de vorbă. Întocmești un dosar pentru fiecare. Vii și-mi raportezi zilnic tot ce ai aflat înțeles?

— Am înțeles, domnule comisar-șef.

SE LĂSASERĂ UMBRELE ÎNSERĂRII cînd Prințesa ieși în stradă cu gîndul să-l pîndească pe avocat. La început stătea nemișcată, lipită de gard, apoi nerăbdătoare, începu să se fîțîie între poarta casei și băcănie ca o sfîrlează

Trecuseră vreo douăzeci de minute, cînd, în colțul străzii, apăru Guriță : avea părul ud și picioarele murdare de praf. Se apropie de Prințesă cu pași legănați.

— De ce n-ai venit la ștrand ?

Întrebarea suna a reproș.

— Ți-am spus încă de la școală : am avut treabă.

— Să rezemi gardul ?

Își înclină fruntea și plecă fără să salute, dar Prințesa n-avu timp să mediteze la ironia lui pentru că apăru birja avocatului. Așteptă ca acesta să achite cursa, abia după aceea se apropie de el. Vasiliu îi șopti cu fața întoarsă în altă parte de parcă n-ar fi vorbit cu ea și o rugă să treacă pe la el mai tîrziu și fără să fie văzută.

Prințesa nu știu cu ce să-și omoare timpul : îi păru rău că-l lăsase pe Guriță să plece, acasă nu putea să se ducă, maică-sa ar fi pus-o să-și facă lecțiile sau să spele vasele.

După vreo zece minute, după ce se convinse că n-o vede nimeni, Prințesa urcă scările casei în vîrful picioarelor. Avocatul o primi simplu ca pe un cunoscut. Obrajii îi ardeau ca niște radiatoare și, de emoție, i se încleștaseră fălcile.

Vasiliu o pofti să se așeze pe un scaun, dar Prințesa refuză cu o înclinare a capului.

— E bine că ai avut curajul să vii la mine, începu avocatul. Bejan chiar m-a rugat să fac investigații printre copii să-și recupereze pachetul. Ai memorie ?

— Am, domnule avocat.

— Dacă îți spun un nume îl uiți ?

— Nu-l uit, domnule avocat.

— Matei Basarab.

— Domnul Țării Românești 1632—1654.

— Ăla-i altul. Al meu e doar o stradă. Dar e bine că știi anul urcării pe tron : 1632. Ultimele două cifre sînt importante : Matei Basarab 32. Există acolo o tapițerie.

Pe proprietar îl cheamă Barta. Te duci la el și-i spui că te-a trimis Matei Basarab.

Stupefiată, Prințesa spuse cu întîrziere :

— O să creadă că sînt nebună.

— N-o să creadă. Dacă îi spui că vii din partea lui Matei Basarab o să-ți spună ce trebuie să faci cu pachetul. Ți-e clar ?

— Da, domnule avocat.

— Ce mai trebuie să știi, domnișoară : nu e voie să fie nimeni de față cînd te duci în atelier. Dacă e cineva la el nu pomenești de domnitor.

SE ÎNNOPTASE DE-A BINELEA cînd Prințesa ieși din casa avocatului : nu se vedeau decît pînzele lungi ale nopții și becul vopsit în albastru-camuflaj al felinarului din fața băcăniei. Deși se grăbea, nu uita să repete în gînd : „Matei Basarab 32“ și „Vin din partea lui Matei Basarab“. Ajunsă în fața casei, îl descoperi pe Barbu și, la cîțiva pași de el, încă o siluetă rezemată de gard. Niciodată la o oră atît de tîrzie, Barbu nu trecea pe la ea : bănui că se întîmplase ceva grav și inima începu să-i bată mai repede.

— Ce-i cu tine ?

Barbu îi răspunse abia după ce își roti privirile, să vadă dacă nu-i cineva prin apropiere.

— Am venit după roabă, dar n-am îndrăznit să intru : nu știam dacă părinții tăi știu ceva despre ea.

— Sssst ! îi șopti Prințesa și arătă cu capul spre silueta rezemată de gard.

— E Claponul, o liniști Barbu.

— Și de ce stă așa singuratic ?

— Pentru că taică-su i-a interzis să stea de vorbă cu tine.

— Cum adică ? se revoltă Prințesa și făcu un pas spre Clapon. Acesta, din cauza gardului, n-avu cum să se retragă. De ce să nu stai de vorbă cu mine ?

— Așa mi-a spus tata.

Tatăl Claponului lucra tot la depou, la întreținere.

— Probabil ți-a spus și de ce? Că nu poate să spună doar așa: De azi nu mai vorbești cu colega ta de clasă, Andreea.

La început Claponul ezită să răspundă, pe urmă spuse tărăgănat ca și cum ar fi fost îmboldit de la spate:

— Nici n-a pomenit de numele tău. Mi-a spus doar să nu mă prindă că stau de vorbă cu fata lui Bogdan.

— Din cauza lui tata? întrebă grăbită Prințesa și-și aduse aminte că și taică-su se plînsese că oamenii de la depou nu vor să mai lucreze cu el

— Da.

— Și de ce?

— Nu știu.

— De ce nu-i spui, mă?! țipă Barbu la el. Cică din cauza lui taică-tu a fost arestat Bejan.

— Nu-i adevărat! protestă Prințesa.

— Așa spun oamenii de la depou, dădu lămuriri suplimentare Barbu. Am auzit și eu. Pot să iau roaba?

— Luați-o și duceți-vă dracului!

DUPĂ CINĂ MAMA SE RETRASE ÎN BUCĂTĂRIE lîngă mașina de cusut, iar tata, deși era tot morocănos și abătut, hotărî s-o asculte pe Andreea la geografie. Se așeză pe marginea patului și-și aprinse tacticos o țigară:

— Ei, domnișoară, ce știm noi despre Elveția?

Prințesa își aduse aminte de avocat: și acesta îi spusese la fel.

— De ce îmi spui, domnișoară, tată?

Tata își lungi buzele a zîmbet:

— Te alint, fetițo. Dacă unui locotenent îi spui căpitan, se bucură. La fel dacă pe un muncitor simplu îl faci meșter se umflă în pene. Înțelegi?

— Da, tată. Să știi că despre Elveția știu totul pe de rost. Dacă mă ascultă mîine învățătorul iau cel puțin

un 8. Dar eu aș vrea să stau cu tine de vorbă despre altceva...

Tata ridică privirile spre ea :

— Și ce am avea noi de discutat ?

— Lucruri foarte importante, tată.

— Ei, drace ! Să știi că m-ai făcut curios. Hai, spune !

— Tu știi, tată, de ce nu vrea nenea Nicoară să lucreze cu tine ?

Tatăl nu se așteptase la o asemenea întrebare. Se răsti la ea :

— Asta nu te privește pe tine !

— Ba da. Ai spus că te-am făcut curios. Promite-mi că mă asculți pînă la capăt.

Tata trase nervos din țigară :

— Bine, îți promit !

Prințesa îl mai întrebă o dată :

— Știi de ce nu vor oamenii să lucreze cu tine ?

Tatăl trase încă un fum și privi lung fuiorul albăstrui care se încolăcea spre tavan :

— Nu.

— Îți spun eu. Dar întîi promite-mi că nu mă bați.

Tata continuă să privească fumul țigării și-i răspunse fără să se întoarcă spre ea.

— Nu te bat.

— Cei de la depou cred că ești vinovat de arestarea lui Bejan.

— Nu-i adevărat ! Și imediat îi păru rău că ridicase tonul.

Nervos, fărîmă mucul în scrumieră.

— De unde știi tu toate astea ?

— N-are nici o importanță. Ai putea să dovedești că nu ești vinovat ?

— Aș fi putut.

— Și acum nu mai poți ?

— Nu.

— De ce ?

— Pentru că Bejan nu mi-a predat...

Privi în gol și nu mai continuă.

— Nu ți-a predat tiparnița?

— De unde știi tu de tiparniță?

— Tu ai povestit de ea în seara cînd a fost arestat Bejan.

Îi păru rău că acceptase discuția cu ea, dar acum nu mai putea da înapoi, mai ales că devenise curios să afle cîte și de unde știe fiica sa atît de multe lucruri.

— Măi, fetițo, tu știi prea multe lucruri și nu e bine...

— Eu spun că e bine. Pot să te ajut, tată.

— Tu să mă ajuți pe mine?

— Da.

În clipa aceea din bucătărie se auzi vocea mamei:

— Știe lecția?

— Știe și încă foarte bine! îi răspunse tata.

Prințesa aștepta să audă țăcănitul mașinii de cusut.

— Cum ai fi putut dovedi, tată?

— Dacă în clipa cînd a fugit Bejan, aș fi fost la acul 2, mi-ar fi predat multiplicatorul. Așa era înțelegerea. Eu n-am putut să mă deplasez pînă la ac, el a fost obligat să alerge spre gara Triaj. N-aveam ce face. Făcu o pauză. Tu știi că dacă cineva ar auzi discuția noastră am putea fi arestați?

— Știu.

— Și spui asta așa de simplu?

— Da, tată. Tăcu un timp, pe urmă coborî vocea: spune-mi, dacă ți-ar fi predat multiplicatorul, ai fi știut ce să faci cu el?

Fără îndoială fiica sa știa și alte lucruri.

— Bineînțeles. Asupra acestui lucru ne-am înțeles de mult.

— Poți să-mi spui și mie unde trebuia să-l duci?

— Ori la podul de peste linii, unde mă aștepta cineva, ori... Dar asta nu te privește pe tine. E secret.

Andreea își luă inima în dinți:

— Matei Basarab 32.

— De unde știi tu adresa asta?

— O știu. Acolo trebuie să predai multiplicatorul.

— Dacă știi atît de multe, poate îmi spui de unde să fac rost de el?

— Asta nu e o problemă.

Tata sări ca ars: nu-i veni să-și creadă urechilor.

— Știi unde e?

— Desigur.

— Nu mă mai fierbe! Unde e?

— La mine.

Bogdan se lăsă istovit pe scaun.

— Cu asta trebuia să începi. Dar dacă îți bați joc de mine, te plesnesc!

Andreea îl înfruntă:

— Ai spus că nu mă bați.

Tata își aprinse o nouă țigară.

— Cum a ajuns multiplicatorul la tine?

— Mi l-a dat Bejan. Atunci cînd a fost urmărit.

— Și unde e?

— L-am ascuns.

Tata răsuflă ușurat.

— Înseamnă că mîine îl predau.

— Ca să-l poți preda, trebuie să cunoști parola.

— O știu.

— Poți să mi-o spui și mie?

— E secret.

— Știu și asta. Dar vreau să aud parola.

— Vrei să mă verifici?

— Vreau să te cred.

— „Vin din partea lui Matei Basarab".

Prințesa se repezi la el și-i îmbrățișă gîtul puternic.

— Dacă ai ști cît de bine îmi pare, tată!

Cînd tata se desprinse din strînsoare trase din nou din țigară.

— Mîine predau multiplicatorul și pot să mă duc la depou cu fruntea sus...

— Nu tu ci eu trebuie să-l predau. Din două motive: tu ai putea fi urmărit...

— Și al doilea motiv?

— I-am promis lui Bejan.

— Cînd i-ai promis tu asta?

— Azi.

— Minți. E arestat și n-are voie să-l vadă nimeni.

— Tu uiți un singur lucru, tată, eu sînt Prințesa!

Îi povesti pe îndelete cele două vizite făcute avocatului. Tocmai termină relatarea cînd mama, curioasă, intră în dormitor.

— Încă nu v-ați culcat?

— Încă nu. Am ascultat-o la geografie. Să știi, femeie, că ai o fată foarte deșteaptă.

— Dacă ar fi deșteaptă, ar avea alte note. Și acum, hai la culcare. Mi se închid ochii de somn.

FERESTRELE DEVENISERĂ LĂPTOASE, ochiurile de sus ale geamurilor prinseseră chiar o culoare trandafirie de la primele raze de soare, dar Prințesa nu reuși să adoarmă: se zvîrcolise toată noaptea în așternuturi, îi zvîcneau tîmplele, avea corpul fierbinte fără să fi avut febră: o încălzea o bucurie interioară ca un cuptor Era pentru prima oară că discutase cu taică-su de la egal la egal și simțea, aproape fizic, că această discuție o maturizase. De fapt, bănuise mai de mult că se întîmplă ceva cu ea: ultima oară cînd, după baie, maică-sa vru s-o șteargă cu prosopul, Prințesa, involuntar, își încrucișă mîinile la piept și ar fi vrut să rămînă singură. Maică-sa o înțelese, îi cuprinse fața cu palmele și exclamă fericită:

— Te-ai făcut mare, fetița mea.

Dacă atunci ar fi fost singură, s-ar fi repezit la oglindă, să vadă dacă această constatare i se întrezărește și pe față.

Chiar descoperirea oglinzii era un semn al maturității. Mai de mult, oglinda nu avusese nici o însemnătate. acum, ori de cîte ori trecea prin fața ei, trăgea cu ochiul spre sticla argintată și nu de puține ori se oprea și-și cerceta fața : uneori se găsea frumoasă, altădată oribilă. Își privea cu satisfacție pielea catifelată a brațelor, linia arcuită a sprîncenelor, genele lungi și ochii verzui, transparenți.

Din ziua cînd descoperi că sînii i se întrezăreau și prin faldurile bluzei, ori de cîte ori se ducea pe insula Trinității, să se scalde în Mureș, nu se mai dezbrăca față de băieți ca altădată ; își ridica doar rochița deasupra genunchilor și se lăsa mîngîiată de undele reci ale apei.

Dimineața se sculă prima, puse laptele la fiert, deretică prin casă, apoi pregăti masa ca pentru zilele de sărbătoare.

Taică-su, trezit de zgomote, apăru morocănos din dormitor, dar, cînd descoperi masa pusă, se lumină la față. Strigă spre nevastă-sa :

— Scoală-te, femeie, să vezi cum mătură mătura nouă! Și, fără să aștepte răspuns, se întoarse spre Andreea : Să știi, Andri, cînd m-am căsătorit cu maică-ta, găseam în fiecare zi față de masă pe masă.

Mama tocmai atunci apăru în ușa bucătăriei și prinse din zbor ultimele cuvinte :

— Da, dar atunci nu lucram la fabrică.

— Și asta e drept, femeie, recunoscu tata. Dar acum ai noroc că te înlocuiește fii-ta.

— Ea ? E copil încă !... plescăi mama din buze și scoase din dulap ceștile pentru cafeaua cu lapte.

— Prințesa noastră nu mai e copil, spuse tata apăsat și Andreea se bucură că taică-su observase schimbarea care se produsese după discuția de aseară. Un copil nu se scoală cu noaptea în cap, așa de florile mărului.

— Mă mir că s-a trezit somnoroasa asta, mai ales că ați stat pînă tîrziu. Ce tot ați șușotit acolo ?

— Am discutat despre Elveția, rîse tata și se întoarse către Andreea. Cu ce țări se învecinează Elveția?

— Cu Franța, răspunse Prințesa repede. Cu Franța, cu Germania, cu Lichtenstein, cu Austria și cu Italia.

ÎNCĂ DIN TIMPUL DEJUNULUI, Prințesa hotărî să nu se ducă la școală : după-masă strada era plină de copii, putea fi văzută cînd se va duce cu un pachet sub braț spre strada Matei Basarab. Dimineața, străzile erau mai puțin circulate, se putea strecura fără să fie observată sau să dea de bănuit. Așteptă ca părinții să se ducă la serviciu, apoi, emoționată de hotărîrea luată, se furișă în cămara cu lemne. Găsi pachetul neatins. După ce se asigură că n-o văd vecinii, reveni în casă cu multiplicatorul. La început vru să-l transporte într-un geamantan, pe urmă înfășurat într-o față de masă, dar, spre norocul ei, înghesuit, multiplicatorul încăpu în ghiozdan.

Înainte de a pleca de acasă, aruncă o privire spre oglindă : Prințesa din sticlă îi zîmbi la fel ca altădată, nu descoperi nici o maturizare și asta o mîhni.

SIMȚIND GHIOZDANUL PE SPATE, din obișnuință, Prințesa porni spre școală. Trecu prin fața băcăniei, o văzu pe doamna Conrad lăbărțată în spatele tejghelei, apoi, cînd ajunse în dreptul fîntînii, își aduse aminte că avea un alt drum de parcurs. Se întoarse brusc și-și grăbi pașii ca și cum ar fi gonit-o cineva : „Întoarcerea din drum, își spuse, după ce depăși din nou băcănia, aduce ghinion". Pe urmă, după cîțiva pași, începu să zîmbească : de unde o să afle ghinionul că m-am întors din drum?

Soarele se ridicase deasupra salcîmilor prevestind o zi călduroasă : pe cerul albastru, sticlos, nu se zărea nici un nor și vîntul, care bătea de obicei dinspre depou, se pitise undeva în spatele gardurilor înalte de beton. Prințesa iuți și mai mult pașii ca și cum ar fi avut fixată ora de întîlnire. Îi veni să rîdă cînd încercă să-și imagineze

fața tapițerului cînd o să-i spună că vine din partea lui Matei Basarab. Fără îndoială, era o parolă bine găsită. Pe urmă, brusc, se întrebă ce se va întîmpla în cazul că tapițerul n-o s-o ia în serios? El se aștepta la un muncitor de la depou și vine ea, o mucoasă. Dar de ce mucoasă? Nu i-a spus și avocatul, și tata „domnișoară"? Era atît de cufundată în gînduri încît nu observă silueta înaltă a directorului școlii care tocmai apăruse de după un colț. Cînd se pomeni față în față cu el, fîstîcită, uită să salute, se holbă doar la el ca la o vietate ciudată.

— Ce-i cu tine, Bogdan? întrebă directorul.

— Nimic, domnule director, bîlbîi Prințesa. Mă duc la școală.

— La școală? se miră acesta. Păi școala e în altă direcție. Mă, tu nu te duci la școală!

— Ba da, domnule director.

— Atunci ce cauți pe strada Clucerului? Spune-mi unde voiai să te duci? Vocea îi deveni severă, autoritară.

— La mătușa Anghelina, răspunse Prințesa cu întîrziere. Mi-a spus mama să trec pe la ea, să văd dacă nu e bolnavă. Știți, n-a mai trecut pe la noi de cîteva zile...

Ori nu fusese suficient de convingătoare, ori directorului i se păru că minte.

— Acolo poți să te duci și după cursuri, dar eu cred mai degrabă că minți: nu ți-ai făcut lecțiile și vrei să chiulești.

— Nu, domnule director.

— Știi ce lecție avem pentru azi?

— Desigur, Elveția.

— O să te scot la tablă să vedem dacă mai știi și altceva în afară de numele țării. Ce aveți prima oră?

— Limba română.

— O să vorbesc și cu doamna Stăncescu să te asculte și ea. Dacă ai avea și capul atît de doldora ca ghiozdanul ai fi premiantă. Vino cu mine...

Prințesa făcu din nou cale întoarsă și-și spuse că și această întoarcere o să-i aducă ghinion. Ceilalți copii care o văzură pășind alături de director o invidiară. Prințesa, palidă, cu genunchii muiați, călca mecanic ca o jucărie cu arc. Se întreba tot timpul buimăcită ce o să facă la școală fără caiete și cărți, cu multiplicatorul înghesuit în ghiozdan ?

Cu puțin înainte de a ajunge la școală vru să fugă, dar picioarele, proaste, n-o ascultară.

PROFESOARA DE LIMBA ROMÂNĂ era înaltă, uscățivă și, de cînd îi murise soțul pe front, devenise rea : umbla numai în negru, își pieptăna părul în coc strîns și, de departe, părea că poartă o coroană în vîrful capului. Prințesa nu-și aducea aminte să fi văzut-o vreodată zîmbind și, pentru că iubea la nebunie gramatica, elevii o porecliseră madam Gramatică, apoi mai scurt, madam Grama.

Doamna Stăncescu intră în clasă, după tipicul ei ca o furtună și, încă înainte de a pune catalogul pe catedră, inventarie clasa. După căutături își dădea seama cine și-a făcut sau nu lecțiile. În aceste clipe se hotăra cine va ieși la tablă. Prințesa îi ocoli privirile.

Ca întotdeauna, doamna Stăncescu își începu ora cu un dialog cu clasa. Era un obicei al ei mai vechi, încă de cînd venise pentru prima oară la școală.

— Știți, copii, de ce e importantă gramatica ?

Cineva din banca întîi aruncă două degete spre tavan:

— Spune, Tilihoi.

— Ca să vorbim corect.

— Desigur și pentru asta. Gramatica este importantă pentru că păstrează puritatea vorbirii unei limbi și un popor nu există decît prin limbă. Poți să nu cunoști botanică, să greșești la matematică, nu e nimic tragic. Noi, românii, de două mii de ani, am supraviețuit prin limbă. Prin limbă am rămas români, datorită limbii sîn-

tem un popor. E nepermis să nu știi limba strămoșilor și să n-o vorbești corect. Și ca s-o vorbești corect, în primul rînd trebuie să cunoști gramatica. Ce am avut pentru astăzi ?

— Adverbe de loc și de timp, strigă cineva din fundul clasei.

— Da, copii. Caietele pe bancă !

Prințesa întinse mîna după ghiozdan și, cînd îl atinse cu degetele, își aduse aminte că nu avea în el decît multiplicatorul. Se sperie : doamna Grama se supăra pentru un caiet neîngrijit, pentru o pagină mototolită, darmite să vină un școlar fără caiet la școală... Pentru asemenea fapte se întuneca la față, povestea isprăvile soldatului care s-a dus fără pușcă la război. Neavînd încotro, Prințesa împrumută un caiet de la colega ei de bancă și se întîmplă să fie unul de matematică. Îl deschise la niște probleme de algebră cu două necunoscute.

Plimbîndu-se printre bănci, doamna Stăncescu ajunse în dreptul Prințesei și-i luă caietul. Îl răsfoi și se întunecă la față. De nervi, i se bălăngănea coroana :

— Ce-i asta ?

Era mai mult o acuzare decît o întrebare. Prințesa îi răspunse calmă :

— Un caiet de matematică.

Caietul începu să tremure în mîna profesoarei.

— Și ce-i în caiet ?

Tonul Prințesei nu mai era calm, ci obraznic :

— Ecuații.

— Și unde e caietul cu adverbe ?

— L-am uitat acasă.

Scuza era naivă, profesoara nu se lăsă trișată.

— Sau nu ți-ai făcut lecțiile ?

— Le-am făcut, doamnă. Le-am recitit azi-dimineață și am uitat caietul pe masă.

— Te duci acasă după caiet !

Prințesa vru să scoată ghiozdanul din pupitru, dar madam Grama se răsti la ea :

— Fără ghiozdan ! Ca să te întorci sigur !...

ÎN CLIPA CÎND SE VĂZU SINGURĂ pe coridor, Prințesa izbucni în plîns : te temu că, în lipsa ei, cineva se va încumeta să cotrobăiască în ghiozdan. Cel mai mult se temea de Guriță. Acesta obișnuia să caute în pupitrul ei după mîncare. Se și vedea în cancelaria profesorilor, cu multiplicatorul pe masa de consiliu și interogată. Își impută că n-a avut răbdare să aștepte pînă după ora 8, cînd nu mai avea nici o șansă să întîlnească pe cineva de la școală.

Deznădăjduită, coborî scările și se întîlni cu portarul care tocmai ștergea cu o cîrpă udă holul de la intrare.

— Unde te duci ?

— M-a trimis doamna Stăncescu după caietul de română.

În stradă nu știu încotro s-o apuce : era hotărîtă încă din clasă să nu se ducă acasă, să stea undeva prin apropiere, să aștepte sfîrșitul orei de română și să se întoarcă după ghiozdan. Cu orice preț. Faptul că o va căuta și directorul s-o asculte nu mai avea nici o importanță. Important va fi cînd va da din nou ochii cu el.

Se duse pînă la colțul străzii, să vadă ceasul din turnul bisericii catolice cînd, dinspre piață, se revărsă în stradă un alai zgomotos. În fruntea cortegiului, un clovn îmbrăcat caraghios, cu pantofi lungi de jumătate de metru își lovea capul cu un ciurel. În urma lui, o fanfară pestriță hăuia o melodie săltăreață. În spatele fanfarei un om cu picioroange de doi metri purta o pancartă care anunța sosirea în oraș a marelui circ **Paladium.** Din numerele de atracție, Andreea nu reținu decît numele omului ghiulea, scris cu litere mari, roșii. Cortegiul se în-

cheia cu animalele menajeriei circului, o cămilă năpîrlită, un elefant obosit și o zebră călărită de o artistă îmbrăcată sumar

COMISARUL BERARU ARUNCĂ O GĂLEATĂ DE APĂ pe fața lui Bejan. Acesta își scutură capul, pentru o clipă nu-și dădu seama unde se află, pe urmă recunoscu peretele cenușiu al celulei. Ca prin ceață îl văzu și pe comisar numai în cămașă, cu mînecile suflecate, retrăgîndu-se spre chiuvetă și lăsîndu-se istovit pe singurul scaun din încăpere. Bejan își șterse fața și simți pe buze izul sărat-amărui al sîngelui, dar n-avu timp să reflecteze pentru că Beraru se apropie de el. Îl auzi ca prin vis :

— Mă, omule, te-ai trezit? Bejan nu-i răspunse și comisarul continuă : Tu la mine nu te gîndești? Eu sînt intelectual, mă, și plec de aici obosit de parcă aș fi descărcat un vagon de fier vechi. De ce nu mărturisești, omule? Am fi putut să ne înțelegem fără să te ating... Știu de ce nu vrei să-mi răspunzi. Te-ai încăpățînat și vrei s-o ții așa pînă la capăt. Află că m-am încăpățînat și eu. Ridică-te !...

Încercă să-l ajute cu vîrful pantofului, dar Bejan rămase nemișcat. Se aplecă spre el, îi cercetă pleoapele, apoi îi ridică brațul și-l lăsă să cadă înapoi pe podea.

— Azi m-ai trișat, Bejane. Ai leșinat mai devreme decît m-am așteptat.

AVOCATUL VASILIU AȘTEPTA întoarcerea secretarei din biroul lui Dohotaru. Ceruse o audiență prin telefon, dar comisarul-șef îl refuzase. Veni personal la chestură să insiste. În cele din urmă secretara apăru și-i zîmbi :

— Poftiți ! Domnul comisar-șef vă așteaptă

— Bănuiesc pentru ce ați venit, îl întîmpină comisarul-șef zîmbitor. Se vedea pe el că voia să pară amabil.

Azi, din păcate, nu-l veți putea vedea pe clientul dumneavoastră, Bejan. Luați loc.

Vasiliu refuză și rămase în picioare în fața biroului.

— Nu se poate vedea din cauza urmărilor anchetei, sau aveți și o altă motivare?

Dohotaru se încruntă.

— Întrebarea dumneavoastră este cel puțin insinuantă, domnule avocat. Dar ne cunoaștem de prea mult timp ca să nu ne trecem cu vederea unele exagerări. Începu să zîmbească din nou: Avem „mici conversații" cu el și n-am vrea ca vizitele dumneavoastră să-i întrerupă șirul gîndurilor. Și brusc schimbă tonul. Ne cam dă bătaie de cap clientul dumneavoastră. Încercați mîine sau poimîine.

PE LA NOUĂ FĂRĂ UN SFERT Prințesa reveni la școală. Urcă scările în vîrful picioarelor să n-o audă portarul, apoi pe coridor alergă și se ascunse sub scările care duceau spre etaj. Știa că va trebui să aștepte pînă se termina ora, să iasă copiii pe coridor și să intre în clasă abia după ce madam Grama va dispărea în cancelarie.

În cele din urmă sună clopoțelul și, exact în ritmul lui, își auzi și bătăile inimii. Chiar se temu să nu le audă și altcineva.

Doamna Stăncescu părăsi ultima clasa și Prințesa mai trebui să aștepte pînă dispăru în cancelarie. Spre ghinionul ei însă, în fața scărilor se opriră cele două profesoare venite de curînd din București. Una chiar se rezemă de balustradă. Copiii de pe coridor le ocoliră să nu le deranjeze.

— Mi-a scris George de pe front, spuse cea rezemată de balustradă.

— Și? întrebă cealaltă.

— Nimic.

— Și frontul unde e?

— Nu reiese din scrisoare.

— Și ce scrie?

— Că o să ne vedem în curînd.

Ghemuită în spatele scărilor, Prințesa abia se mai putu ține să rămînă nemișcată. De ce și-au ales tocmai locul acesta să șușotească! În cele din urmă totuși plecară spre cancelarie. Prințesa apăru de sub scări, își îndreptă șalele și, cu picioarele amorțite porni spre clasă. Pe colega ei de bancă o găsi în clasă.

— Tu nu te duci în recreație?

— Din cauza ta! Mi-a spus Grama să te aștept să-ți spun să te duci cu caietul în cancelarie.

— Asta și fac, răspunse Prințesa. Îi duc și ghiozdanul să vadă că mi-am făcut lecțiile.

Părăsi clădirea școlii sub privirile mirate ale portarului.

— Iar pleci?

— Acum m-a trimis directorul, minți ea.

AJUNSE ÎN DREPTUL STRĂZII Matei Basarab cu sufletul la gură și se rezemă istovită de zidul unei case cu etaj. Emoționată, își simți tremurul genunchilor și scurgerea lentă a șiroaielor de transpirație pe frunte, pe tîmple. După ce se liniști puțin și respirația îi deveni normală, se șterse pe față cu mîneca bluzei și porni în căutarea atelierului de tapițerie. Cu cît se apropia mai mult de casa cu numărul 32, devenea tot mai agitată: dacă domnul avocat i-a pregătit o capcană? Gîndindu-se însă mai mult la faptele din ultimele zile își dădu seama că nu putea fi vorba de așa ceva: și taică-su cunoștea parola.

Mai fusese o dată la un tapițer din centru cu Gurița și comandaseră o canapea pentru madam Grama. De fapt, l-au trimis pe tapițer acasă la ea ca să ia dimensiunile. A doua zi, profesoara Stăncescu făcu o criză de isterie

în clasă : anchetă pe fiecare elev în parte ca să afle cine i-a făcut farsa.

— Un băiat și o fată au fost la tapițer! țipă ea. Dacă nu se prezintă cei doi, mîine îl chem pe meșter aici să-i recunoască.

Se ținu de cuvînt, dar spre nemulțumirea ei, tapițerul n-avu timp de pierdut.

Mergînd alene și gîndindu-se tot timpul la madam Grama, în cele din urmă descoperi firma atelierului : TAPIȚERIE DE LUX. Ion Barta. Ajunsă în dreptul vitrinei văzu doi oameni în atelier : unul mai în vîrstă, cu șorț verde care îi acoperea pîntecul proeminent și un altul, mai tînăr, cu spatele, îmbrăcat elegant, cu pălărie cenușie pe cap. Bănui că tînărul era un client și hotărî să nu intre în atelier pînă cînd acesta nu părăsește tapițeria. Își continuă drumul pînă la celălalt colț al străzii privind după fiecare pas îndărăt, să vadă dacă nu cumva descoperă clientul în fața atelierului. Să treacă timpul, căscă gura la vitrina unui magazin de marochinărie și inventarie toate curelele și cordoanele, poșetele și poșetuțele expuse. O poșetuță dintr-o piele zgrunțuroasă i-ar fi plăcut și ei. În fața vitrinei hotărî să nu se mai uite tot timpul spre tapițerie, să nu dea de bănuit : oricum o să ajungă acolo și-și va da seama dacă poate intra sau nu. Făcu cale întoarsă, dar clientul cel elegant era tot în atelier ; îl văzu gesticulînd ca și cum s-ar fi certat. În clipa aceea îl recunoscu : era comisarul care cu o zi în urmă fusese la școală și căuta băieții care au furat cărbune. Picioarele îi prinseră rădăcini, abia reuși să se îndepărteze de atelier. Se întrebă de ce nu e îmbrăcat comisarul în uniformă și, negăsind răspuns, își spuse că are zi liberă și acum e un om ca oricare altul care are treabă cu un tapițer.

Îi părea totuși rău că fusese repezită și de madam Grama, ar fi fost mult mai bine să fi dus ghiozdanul acasă și să se fi întors la școală. Față de director avea

cum să se justifice, fusese trimisă acasă de către doamna Stăncescu. Acum însă era prea tîrziu; traversă strada pe trotuarul umbrit și spionă de acolo ușa atelierului.

În cele din urmă, comisarul îmbrăcat în civil apăru în stradă însoțit de meșterul cu șorțul pe burtă, dar cearta lor nu se sfîrșise. La despărțire comisarul îl amenință pe tapițer cu degetul și plecă fără să-l salute. Însemna că nu era totuși un om ca oricare altul dacă-și permitea să-l amenințe pe tapițer. Cine știe, poate era chiar într-o misiune oficială? Prea se legau lucrurile: au căutat multiplicatorul la gara Triaj, i-au căutat pe copiii care ar fi putut intra în posesia lui și au aflat că multiplicatorul trebuia să ajungă în strada Matei Basarab. Dar dacă a plecat, înseamnă că și-a terminat misiunea în tapițerie. Așteptă ca cel de la poliție să dispară după colțul străzii, apoi traversă caldarîmul și intră în tapițerie. Era puțin probabil ca polițistul să se întoarcă pînă-și rezolvă ea treburile.

Meșterul își fixa tocmai ochelarii pe nas și, derutat de această nouă vizită neașteptată, privi spre Prințesă. Ea, emoționată, îngăimă un „bună ziua" și o trecură nădușelile.

— Dumneavoastră sînteți domnul Barta?

— Da, fetița mea.

Prințesa nu știu dacă e bine să spună imediat parola sau să caute un prilej ca s-o plaseze. Spuse nehotărîtă:

— Aș vrea să stau de vorbă cu dumneavoastră.

Meșterul o măsură din priviri, apoi frămîntat probabil de vizita comisarului, se apucă să lege niște arcuri cu sfoară groasă de manilla. Întrebă într-o doară:

— Și ce anume ai vrea să discutăm?

Prințesa se temu să rostească numele domnitorului, își lăsă greutatea trupului de pe un picior pe altul, se mai foi un timp pînă ce meșterul ridică din nou privirile spre ea:

— Păi, cum să vă spun, domnule Barta. Știți, eu vin din partea lui Matei Basarab.

Meșterul tresări, se uită spre ușa atelierului, dar se voi indiferent : continuă să fixeze arcurile în chingile sforilor și cercetă pe sub sprîncene fata din fața lui.

— Din partea cui zici că vii ?

Dacă după prima pronunțare a numelui domnitorului meșterul n-o crezuse nebună, deveni tot mai sigură pe ea :

— Din partea lui Matei Basarab.

Rosti numele domnitorului de parcă ar fi pomenit de un nume oarecare : Popescu, Ionescu.

Meșterul zîmbi, dar zîmbetul era forțat. Încurcă sforile și un arc de oțel nelegat bine era să-l lovească în bărbie.

— Cum adică vii din partea lui ? Te-a trimis un domnitor mort ?

— Nu m-a trimis el, dar vin din partea lui. Văzînd însă că meșterul nu reacționează nici într-un fel, crezu că omul din fața lui nu era acela cu care ar fi trebuit să se întîlnească. Își pierdu prezența de spirit și porni spre ușă. Vă rog să mă iertați...

Meșterul deveni agitat :

— Stai, fetițo ! Unde te grăbești ?

— Trebuie să mă duc la școală.

Meșterul îi tăie calea :

— Dacă zici că vii din partea lui, domnitorul ar fi trebuit să-mi trimeată ceva.

— V-a și trimis... răspunse repede Prințesa.

De astă dată meșterul își pierdu siguranța ; își strînse umerii a mirare :

— Și unde e ?

— La mine în ghiozdan.

— Tu ești nebună ! Ar fi fost groaznic să fi venit cu o jumătate de oră în urmă. A fost un comisar aici.

Spaima meșterului n-o impresionă pe Prințesă.

— Știu. Ala care v-a amenințat cu degetul.

— De unde știi ?

— L-am văzut. De o oră mă plimb pe stradă.

— De unde știi că e comisar?

— Îl cunosc. A fost și la noi la școală să caute cadoul lui Matei Basarab. Nu mai reuși să continue: în ușa atelierului apăru comisarul.

Intră ca un bolid. Prințesa îi întoarse spatele și cercetă eșantioanele înșirate pe tejghea. Comisarul, derutat de prezența unei eleve în atelier, se forță să nu țipe:

— Ascultă, domnule Barta. M-am întors ca să-ți spun încă un lucru important: domnul comisar-șef mi-a dat mînă liberă. Aș putea să te arestez chiar și acum.

Se apropie și mai mult de tapițer și-i șopti ceva la ureche.

„Acum ar trebui să plec" își spuse Prințesa. Ghiozdanul îi ardea spatele. Se temu ca polițistul să-i fi reținut fața în clasă. Vru să facă un pas spre ușă, dar picioarele n-o ascultară.

— N-aveți nici un motiv! spuse Barta cu emoție în glas.

Era palid ca varul.

— Găsim noi unul. Nu te arestez pentru că mai sper că ne vei ajuta pînă la urmă.

Se întoarse și dădu din nou ochi cu Prințesa.

— Tu ce cauți aici?

— Am treabă.

Își ridică privirile spre comisar ca acesta să nu creadă că e speriată.

— Ce treabă ai aici în atelier?

„Nu m-a recunoscut!" se bucură Prințesa. Deveni calmă, sigură pe ea:

— Ca orice client.

— Tu, client?

— Da. Am venit să-l întreb pe domnul tapițer dacă vine să vadă canapeaua acasă sau o aducem direct aici.

— Răspunde-i!... se răsti spre meșter. Aș vrea să discutăm fără martori.

— Am să vin s-o văd întîi.

Comisarul o măsură pe Prințesă din creștet pînă în tălpi.

— Hai, spune adresa și întinde-o !

— Mețeanu 14, în fundul curții, minți Prințesa. Întrebați de Grama. Mama e tot timpul acasă.

Ieși din atelier și, în stradă, i se împleticiră picioarele. Porni totuși cu fața ridicată spre vitrina magazinului de marochinărie, de unde putea supraveghea atelierul lui Barta. Știa că polițistul oricum pleacă în direcția opusă: Nici nu ajunse pînă în fața vitrinei și-l văzu plecînd. Cel mai mult ar fi vrut să se ducă acasă, dar multiplicatorul din ghiozdan o țintui pe loc. Trebuia să scape de el.

Cînd comisarul dispăru după colț se duse din nou în atelierul tapițerului. Acesta o primi ostil :

— Sper că nu te-a văzut că ai revenit aici ?

— Nu, domnule Barta. Am așteptat pînă a cotit colțul.

Barta o ajută să-și scoată ghiozdanul.

— Mai ai ceva să-mi comunici ?

— Doar atît că domnul Bogdan n-a putut să vă trimeată obiectul mai devreme. Din precauție.

— E foarte bine că mi-ai spus asta. În interesul lui. Noi am crezut că...

— Bănuiesc ce ați crezut.

Brusc Barta se încruntă.

— De ce ți-ai spus adresa față de comisar ?

— Păi eu nu locuiesc pe Mețeanu, domnule Barta. Am inventat și eu o adresă.

Barta zîmbi și deschise ghiozdanul : trăsăturile i se împietriră pe față și albi și Prințesa : ghiozdanul era plin cu cărți și caiete de școală.

DOHOTARU APĂSĂ PE BUTONUL VENTILATORULUI și paletele de alamă începură să se rotească în viteză. Cîteva hîrtii își luară zborul prin birou. Comisarul Teșu,

care venise să raporteze despre vizita făcută în atelierul de tapițerie a lui Barta, se aplecă să le culeagă. În acest timp, Dohotaru puse tamponul peste hîrtiile din fața lui și, cu o scrumieră de cristal, imobiliză un alt teanc de rapoarte dintr-un dosar aflat în colțul biroului.

— Hai, spune!

Teșu, deși era îmbrăcat civil luă poziție de drepți:

— Am stat de vorbă cu tapițerul. Dur, așa cum mi-ați ordonat dumneavoastră. L-am sucit pe toate părțile, l-am luat cu vorbă bună, l-am amenințat și nimic. Cred că nu e amestecat în afacerea cu tipografia clandestină. Ăsta are atelier, are o situație și ce mi s-a părut cel mai important nu era speriat deloc.

— Păi, comuniștii ăștia vechi nu prea se sperie de amenințări. N-ai observat nimic deosebit în atelier?

— Nu, domnule comisar-șef. Un atelier banal, arcuri, pînze, saci cu afric, atît. Ce ar putea fi deosebit, ieșit din comun?

— Dacă n-am fost acolo nu pot să-ți spun concret: felul de a vorbi, privirea unui client...

— Nu prea are clienți... Ba da. Am întîlnit unul. Cînd m-am întors din nou, să-l amenințe, am găsit o elevă în atelier. Chiar mi s-a părut ciudat că n-o văzusem pe stradă și nici acum nu știu de unde a apărut...

— Păi, vezi, Teșule... Un polițist trebuie să aibă fler: asta înseamnă să aibă ochi și urechi. Să se mire de ceea ce nu se miră nimeni. Să descopere un amănunt pe care nu-l vede nimeni. Deci, ți s-a părut ciudat că ai văzut o fetiță în atelier. Foarte bine. Cum arăta? Sau nu i-ai reținut figura...

— Prea mă credeți prost, domnule comisar-șef. Închid ochii și o văd. O am aici, arătă spre frunte, ca pe o fotografie. Era una sfrijită, domnule comisar-șef. Slăbuță, pirpirie...

— Și ce căuta acolo?

— Se interesa de repararea unei canapele.

— Cîți ani să fi avut?

— Vreo treisprezece sau patrusprezece.

— Și nu ți s-a părut suspect?

— Ce să mi se fi părut suspect?

— Că o fată de treisprezece ani comandă o canapea. Cum poate să se tocmească o fată la vîrsta ei? Îi dau părinții voie să aleagă cuvertura sau cum îi spune la pînza aia cu care se îmbracă canapelele? E cel puțin ciudat...

—N-a comandat nimic, domnule comisar-șef. L-a rugat pe meșter să treacă pe la ei, să vadă o canapea dacă merită sau nu reparată...

Dohotaru plescăi din buze.

— Dar dacă era o invitație pentru o întrevedere?

— Nu, domnule comisar-șef. N-a stat acolo decît cîteva clipe, chiar eu am gonit-o ca să pot sta de vorbă cu Barta între patru ochi.

Dohotaru rămase o clipă pe gînduri.

— Mă, și la gara Triaj, cînd l-am arestat pe Bejan, am întîlnit o fetiță. Era în grupul copiilor care furau cărbune Păcat că nu i-ai luat numele...

Țeșu zîmbi larg arătîndu-și gingiile trandafirii, apoi deveni sobru, important:

— Nu sînt chiar începător, domnule comisar-șef. Se numește Grama și locuiește în strada Mețeanu 14, în fundul curții.

Dohotaru se lăsă leneș pe spătarul fotoliului.

— În sfîrșit, stau și eu de vorbă cu un subaltern inteligent. Te duci, o cauți și verifici dacă nu e aceeași fetiță care a fost și în gara Triaj. Și, indiferent dacă da sau ba, vii și-mi raportezi cine îi sînt părinții, unde lucrează, ce hram poartă. E clar?

CASA DIN STRADA METEANU 14 era o clădire înaltă cu două etaje, cu frontispiciul plin de ornamente. „Nu are curte", constată comisarul Țeșu imediat după ce

coborî din mașină. Dar constatarea asta nu-l deranjă prea mult : casa putea avea o curte interioară. Mai verifică totuși numărul casei, apoi intră în clădire. În spatele porții de stejar începeau scările din gresie șlefuită care duceau spre parterul înalt. Ajuns în holișorul parterului se miră că nu vede nici o ușă care ar fi putut duce spre curtea din spatele casei. Nedumerit sună la primul apartament. Trebui să aștepte destul de mult pînă ce auzi zgomot în casă, apoi ușa se crăpă și în deschizătura ei apăru o femeie între două vîrste, îmbrăcată în negru, Purta cocul în vîrful capului ca pe o coroană.

— Aș vrea să mă interesez, doamnă, dacă această casă are curte interioară ?

— N-are ! răspunse femeia scurt și închise ușa.

Teșu sună din nou. De astă dată trebui să aștepte mai mult.

— Ce mai doriți ? întrebă ea prin crăpătura ușii.

— Dacă știți pe cineva care dorește să repare o canapea în casa asta ?

Femeia se încruntă și-i trînti ușa în nas.

— Sînt de la poliție, strigă Teșu și în zadar bătu cu pumnii în ușă, femeia nu mai apăru.

Verifică numele înscris sub sonerie : Paula Stăncescu, profesoară.

Înciudat, porni spre subsol și bătu la ușa portarului. Acesta apăru imediat, era un bărbat mustăcios, îmbrăcat pe jumătate ostășește.

— Ce-i, domnule ?

— Sînt de la poliție, spuse Teșu, sperînd astfel să i se vorbească mai omenește.

— Și cu ce aș putea să vă fiu de folos ?

— Cu niște informații. Profesoara de la parter susține că nu există nici o curte interioară.

— Păi ea trebuie să știe... E casa ei.

— Adică nu există ?

— Nu prea.

— Ce-i aia „nu prea"?

— Adică nu.

Brusc îl înhăță pe Teșu de reverul hainei.

— Ai spus că ești de la poliție? Ai cumva și o legitimație?

Teșu, surprins, încercă să se elibereze, dar portarul îl ținu strîns.

— Dacă n-ai legitimație, te dau pe mîna poliției.

În cele din urmă, Teșu reuși să scoată legitimația din buzunar. Portarul răsuci carnețelul cu coperți albastre în toate părțile și citi cu voce tare prima inscripție: Teofil Teșu, comisar 2.

— Ați avut noroc cu legitimația asta...

— Dar ce te-a apucat, omule?

— Acum două zile a mai fost unul care s-a dat de la poliție. Unul cu pălărie și lavalieră de artist și a plecat cu două geamantane de la apartamentul de sus. Probabil ați venit să-i dați de urmă.

— Nu. Nu mă ocup eu cu chestiile astea. Vreau să știu dacă în casa asta există o familie cu numele de Grama?

— Grama nu. Poate Ranga.

— Ranga, repetă și Teșu numele. Poate n-am reținut exact numele acolo în atelier. Și unde stă acest Ranga?

— Sus, la mansardă.

— Are copii?

— Doi.

— Fete?

— O fată și un băiat. Băiatul e pe front...

— Fata mă interesează.

— E frumușică. Mulți se interesează de ea.

— Nu înțeleg!

— Așa cum vă interesați și dumneavoastră de ea, se interesează și alții...

— Păi, nu e elevă?

— Ce elevă? Asta dă lecții!

— Cîți ani are?

— Bate la vreo douăzeci și trei. Ea spune că are un pol. Acum trei ani tot un pol mi-a spus. E cîntăreață la un local. Casa asta e sucită, domnule! Fata lui Ranga pleacă la serviciu seara și se întoarce dimineața Proprietăreasa, dacă aude de tapițer, dă cu mătura după tine.

Tești se întunecă la față:

— Poate are altcineva o fată. Una de vreo treisprezece, patrusprezece ani. În vecini?

— Din păcate eu nu cunosc vecinii. Abia m-am întors de pe front. Dumneata ai fost pe front?

— Nu.

— Se vede. De aia umblați după fete. Eu am stat un an în tranșee. Știți ce a fost acolo? Prăpăd..

— Eu te sfătuiesc să-ți ții gura!

— Cei care au fost pe front s-au săturat să tacă. Odată, la un atac... era chiar pe malul Donului. Frig, vînt, zăpadă....

— Nu mă interesează!

Vru să plece, dar portarul îl prinse de braț:

— Ar trebui să vă intereseze! Noi ne batem aiurea în loc să recucerim Ardealul. De ce nu deschizi ochii șefilor dumitale?

— Ce spui dumneata e propagandă comunistă!

— Păi, dacă ei vor asta, n-ar trebui să-i arestați!

— Ține-ți gura că înfunzi pușcăria!

— Dacă toți care vorbesc așa ar fi în pușcărie, străzile ar fi goale.

Tești îi întoarse spatele și ieși în stradă. Nu s-ar fi așteptat ca fetița din atelierul de tapițerie să-i facă figura. Ca totuși să plece cu inima împăcată, verifică toate casele din apropiere, dar nu găsi nici o familie cu numele Grama, și nici măcar pe cineva care ar fi avut o canapea de reparat.

COMISARUL TEȘU SE ÎNTOARSE LA POLIȚIE umilit : îi era ciudă că se lăsase păcălit de o „mucoasă", că nu avusese inițiativa s-o rețină, sau s-o conducă pînă acasă. Oare ce ar fi spus fetița dacă ar fi insistat s-o conducă pe Meteanu 14 ? Dar cui i-ar fi trecut prin minte că o slăbănoagă ca ea ar putea avea legături cu o tipografie clandestină ? Intră timorat în biroul comisarului-șef. Acesta, curios, ridică privirile spre el :

— Ei ?

— Nimic, domnule comisar-șef. Adresa dată de elevă era falsă. În toată strada Meteanu nu există un om cu numele Grama și nimeni nu are de reparat vreo canapea.

Dohotaru îl privi ca pe un străin :

— Mă, te-a păcălit o fată de patrusprezece ani !... În locul tău mi-ar fi rușine să spun că sînt comisar.

— Dar n-am umblat degeaba, domnule comisar-șef, încercă să se justifice Teșu. Am descoperit pe unul care face propagandă comunistă.

— Bravo, se însenină Dohotaru. Cine e ?

— Un invalid de război. Nu de mult s-a întors de pe front

— Ești prost, Teșule ? Nu te lega de cei întorși de pe front. Aștia care au văzut moartea cu ochii nu se mai sperie de noi. Tu caută fetița ! Noi trebuie să-i descoperim pe cei care îi învață pe oameni să gîndească la fel cu cei întorși de pe front. Du-te la tapițer și interesează-te de fată. Asta e drumul care duce spre tipografia clandestină, nu pumnii lui Beraru.

— Credeți că tapițerul știe ceva ?

— Păi, vezi că ești bou ? Te duci imediat la el, te interesezi de fată și-i faci și o percheziție. Pe urmă dispui ca atelierul să fie supravegheat.

BARTA ÎL VĂZU PE TEȘU PRIN VITRINĂ, se răsuci cu spatele spre intrare și nu se întoarse decît cînd auzi trîntirea ușii.

— Imediat, domnule... Aa, tot dumneata eşti?...

— Da, domnule Barta, şi vizita mea de acum n-o să-ţi facă plăcere...

— Ba da. Mai schimb şi eu o vorbă cu cineva. În atelierul ăsta parcă ar fi un făcut, nu intră nimeni.

— Numai oameni cu misiuni.

— Dumneata eşti singurul care vii cu misiune aici.

— Şi fata?

— Care fată?

— Asta vreau să aflu şi eu. Cine e?

Barta, liniştit, ridică din umeri; ştia din experienţă că dacă poliţiştii sînt iritaţi, nervoşi, nu sînt în posesia datelor. Răspunse calm, cu vocea monotonă:

— Nu ştiu. Acum cîteva ore am văzut-o pentru prima oară. Dar staţi! i-am notat adresa. Răsfoi un caiet legat cu o sforă de un cui şi spuse radios: Grama, strada Meţeanu 14, în fundul curţii.

Am fost acolo. Nu locuieşte nici un Grama pe toată strada Meţeanu. O să ne spui dumneata cine e fata. Dar după percheziţie...

— Pentru asta e nevoie de autorizaţie, domnule comisar.

Teşu îi arătă autorizaţia şi poliţiştii răscoliră tot atelierul. Spre mirarea comisarului însă, Barta nu era emoţionat; stătea rezemat de peretele atelierului şi era cufundat în gînduri: socoti ca pe o victorie că fetiţa nu-i adusese multiplicatorul. În orice caz va trebui să anunţe depoul că Bogdan e curat. Altminteri s-ar fi continuat boicotul împotriva lui.

DEZORIENTATĂ COMPLET, Prinţesa se duse pe o stradă lăturalnică din apropierea şcolii, să poată vedea ieşirea elevilor. Era mai puţin îngrijorată că ar putea fi văzută de profesori decît că ar putea să piardă ghiozdanul. Pe cel de pe umeri îl verificase imediat după părăsirea atelierului: era identic cu al ei, dar cărţile şi caie-

tele erau ale lui Guriță. Era convinsă că el schimbase ghiozdanele și hotărî să-l zgîrie pe față și să-l roage pe Barbu să-l bată.

Cu ochii ațintiți pe clădirea școlii, Prințesa se auzi strigată.

— Ce faci, Andreea?

Se întoarse în direcția vocii și-l descoperi pe Nucă. Ținea în mînă un coș gol.

— Stau, ce să fac...

— Te-am așteptat alaltăieri. N-ai venit să vezi cînd am lansat zmeul. Dacă aș fi avut sfoară mai lungă, s-ar fi văzut din tot orașul. Nu vii acum?

— Nu pot, se scuză Prințesa. Aștept pe cineva. Dar tu ce cauți pe-aici?

— M-a trimis mama lui Barbu după pîine. Nu se găsește în tot orașul.

Prințesa trase cu coada ochiului spre clădirea școlii: era ora cînd se terminau cursurile. Spuse lui Nucă să plece cît mai repede:

— Du-te la brutăria de la gară. Acolo se găsește totdeauna.

— De acolo vin. Din cauza bombardamentului de azi-noapte nu s-a lucrat nici acolo. Dacă te plictisești, eu pot să mai stau.

„Numai asta mi-ar mai trebui!“ gîndi Prințesa. Răspunse repede:

— Nu mă plictisesc. Du-te în centru, acolo sînt mai multe brutării. Poate ai noroc...

— Mă duc. Dar dacă ai timp după masă, vino, că mai fac o lansare. Zău dacă n-o să spui că sînt un as.

Plecă legănîndu-și coșul.

Din clădirea școlii se auzi clopoțelul și Prințesa se retrase în umbra gardului.

Guriță apăru după ce plecară și profesorii; își legăna ghiozdanul de parcă ar fi fost o rachetă de tenis în mînă.

Prințesa îl urmări cu privirile și, cînd coti pe strada lăturalnică, se repezi la el :

— De ce mi-ai luat ghiozdanul ?

— Credeam că ai ceva de mîncare. Dar ce ai în el ? O ladă ? M-am chinuit s-o scot, dar ai înghesuit-o de parcă ai fi avut o comoară în ea.

— Nu te privește ce am în ghiozdan ! Îi luă ghiozdanul din mînă și pe al lui îl aruncă în praful străzii. Să știi că nu mai vorbesc niciodată cu tine !...

MIHAI BOGDAN COBORÎ DE PE TENDER și privi spre cealaltă locomotivă de manevră care tocmai se alimenta. Nicoară manipula robinetul : jetul de apă în bătaia soarelui era transparent și, acolo unde se pulveriza, zeci de curcubeie se balansau în aer.

Fochistul lui Bogdan, un ostaș dezbrăcat pînă la brîu, cu sprîncenele arse, se rezemă de lopată :

— Wohin ?

Bogdan îi răspunse fără să se întoarcă spre el :

— Nu fii curios, neamțule că îmbătrînești repede.

Porni spre fîntîna de alimentare.

— Nicoară !

Acesta întoarse capul spre el, apoi, ca și cum nu și-ar fi auzit numele, continuă să manipuleze jetul de apă.

Bogdan se opri în apropierea lui :

— Ascultă, Nicoară ! Dacă-ți vorbesc, uită-te la mine !

Nicoară se răsuci pe călcîie și-l înfruntă :

— Ce vrei ?

— Bejan mi-a transmis multiplicatorul. Asta am vrut să știi.

Fără să aștepte răspuns îi întoarse spatele și porni spre locomotiva lui. Nicoară rămase o clipă nemișcat, pe urmă, deși apa se revărsa din rezervor, lăsă robinetul în plata Domnului și fugi după Bogdan. Cînd îl ajunse din urmă, îl prinse de umăr și-l răsuci spre el.

— Îmi pare bine, omule.

Fața lui Bogdan se lumină.

— Ar trebui să te înjur, dar cred că, în locul tău, eu aș fi procedat la fel.

ÎN ZIUA ACEEA, TATĂL PRINȚESEI se învoise de la serviciu cu trei ore înaintea terminării lucrului, să poată trece pe la tapițeria lui Barta, să verifice dacă Andreea predase sau nu multiplicatorul. Desigur, nu voia să spună nimic lui Barta despre multiplicator, dar din discuția pe care avea s-o aibă cu el și-ar fi putut da seama care e situația. Toată dimineața fusese nervos, se certase cu toți acarii, cu cei de la aprovizionare și-și imputa mereu că a lăsat o sarcină atît de importantă pe seama fetiței. Andreea nu avea nici o experiență și nici acum nu putea pricepe de ce s-a lăsat influențat de ea într-o problemă atît de importantă.

În drum spre tapițer se întrebă tot timpul cum va fi primit... era însă convins că Barta, în posesia multiplicatorului, trebuia să aibă o altă atitudine față de el decît tovarășii de la depou.

Precaut ca totdeauna, intră pe strada Matei Basarab pe trotuarul de peste drum de atelier inundat de un soare puternic. Încă de departe își dădu seama că ceva nu era în regulă cu tapițeria, dar nu se întoarse din drum să nu dea de bănuit : călca agale, ca un om moleșit de căldură, cu privirile ațintite spre trotuarul moale imprimat cu urme de pași. Cînd ajunse în dreptul atelierului, descoperi cîțiva polițiști ; după agitația de peste drum își dădu seama că se efectuase o percheziție. Numai să nu fi pățit și Andreea ceva. Fără să-și încetinească pașii își continuă șirul gîndurilor : probabil, atelierul a fost ținut sub observație și Andreea a intrat în capcană. Măcar să fi instruit-o aseară asupra primejdiilor care o pîndesc într-o asemenea acțiune. Era convins că, dacă el ar fi dus multiplicatorul, și-ar fi dat seama dacă atelierul e supra-

vegheat sau nu. Numai să nu fi fost arestată și ea. La acest gînd tot sîngele îi năvăli în tîmple.

BOGDAN AJUNSE ACASĂ LAC DE SUDOARE. Îi tremurau picioarele, găsi cu greu clanța și uită să tragă ușa după el. Pe urmă, cînd o văzu pe Andreea aplecată asupra unui caiet, răsuflă ușurat, dar încordarea și emoția își spuseră cuvîntul : se așeză istovit pe un scaun.

— Ce faci, fetița mea ?

Prințesa tresări ; fusese atît de adîncită în rezolvarea problemelor de matematică încît nici nu auzise sosirea tatălui.

— Îmi fac lecțiile, tată. Tu te pricepi la ecuații ?

Bogdan își șterse transpirația de pe frunte cu dosul palmei.

— Nu, fetița mea.

— Dar ce-i cu tine, tată ? Nu te simți bine ? Cum ai venit la ora asta acasă ?

— M-am învoit. Eram nerăbdător să aflu ce ai făcut. Să știi că am fost foarte îngrijorat...

— Nu trebuia să fii.

— Ce ai făcut cu... ?

— Încă nimic.

— Slavă Domnului. Se aplecă spre ea și o sărută pe frunte. Ești fată deșteaptă, fata mea. Cîteva zile nici nu trebuie să te duci pe acolo. Am trecut azi prin fața tapițeriei. Cei de la poliție au mirosit ceva și au făcut o percheziție...

Prințesa nu-i spuse ce pățise cu ghiozdanul, ca taică-su să nu-i interzică să se ducă la Barta. Îi povesti doar detalii :

— Am trecut și eu astăzi pe acolo, să văd unde și cui îi predau chestia aceea...

— Și ?

— Asta e tot. Știu unde e atelierul, l-am cunoscut pe Barta și acum știu ce am de făcut.

— În cazuri din astea nu se fac prospecții. Poți fi văzută. Ai discutat cu Barta?

— Nu prea. Din cauza comisarului.

— Ce fel de comisar?

Bogdan deveni din nou agitat.

— Era un comisar în atelier.

— Și atunci de ce ai mai intrat?

— Comisarul a venit după mine.

— Și de unde știi că era comisar?

— Mi-a spus mai tîrziu Barta.

— Și nu ți-a fost frică?

— Nu. Nu aveam multiplicatorul la mine.

— Sper că n-ai vorbit cu Barta de față cu el.

— Cum să fac una ca asta, tăticule? Cînd a intrat comisarul, l-am mirosit și eu și am schimbat vorba. L-am întrebat pe Barta dacă repară sau nu o canapea la domiciliu. Mi-a spus că da și, atunci, comisarul, care era grăbit, mi-a spus să las adresa și să plec că are de discutat ceva cu meșterul.

— Și ți-ai spus numele și adresa? întrebă tata speriat.

— Uite-te la mine, tată, arăt eu ca o fată proastă? Am inventat un alt nume și o altă adresă.

— Mă, tu începi să semeni cu mine.

— Aș vrea, tată.

— Ai fost inspirată că nu i-ai dus multiplicatorul. Altminteri la percheziție ar fi dat de el.

— Și asta numai mulțumită lui Guriță.

— Nu înțeleg...

— E o vorbă de-a mea. Cînd fac un lucru bun, spun că datorită lui Guriță.

— Dar Guriță ăsta cine e?

— Un coleg de clasă. Și e foarte norocos.

— Un timp nu mai trebuie să treci pe la tapițerie. De obicei, după o percheziție, locul e supravegheat.

— Nu te teme, tăticule. Prințesele, cînd vor, pot fi și invizibile.

— Îți interzic să faci vreo prostie!

— De mult nu mai fac prostii, tată.

SOARELE CĂZUSE DE MULT în pădurile de peste Mureș cînd Prințesa hotărî să treacă pe la Guriță. Scoase pachetul din ghiozdan și, ajunsă în dreptul casei lui, îl fluieră pînă cînd acesta apăru în poartă: înfuleca o felie de pîine cu untură colorată cu boia de ardei.

— Parcă spuneai că nu mai discuți cu mine niciodată.

Prințesa uitase de această hotărîre. Îi zîmbi:

— Am glumit, ce naiba!

— Nu păreai că glumești. De ce m-ai fluierat?

— Vreau să mergem împreună în strada Matei Basarab.

— Și ce să facem acolo?

— Îți spun eu pe drum.

— Și fără mine nu nimerești strada?

— E vorba de altceva, Guriță...

Guriță își șterse buzele cu dosul palmei.

— Am înțeles, te plictisești singură. Nu vin.

Andreea îi căută privirile:

— Nici dacă te rog?

Guriță începu să rîdă:

— Mă, ce șmecheră ești! Umbli la coarda sentimentală.

— Nu umblu la nici o coardă. Am nevoie de tine.

— Chiar de mine?

— Da. Am nevoie de un băiat isteț.

— Vulpe șireată ce ești! Mă iei drept corb. Cînd vrei să mergem?

— Chiar acum.

Privi spre pachetul din mîna Prințesei.

— Și ce-i cu pachetul ăsta?

— O să afli.

ÎN DRUM SPRE STRADA MATEI BASARAB, Prințesa și Guriță trecură prin fața Comandamentului german al orașului. Pentru prima oară văzură ușile larg deschise ale salonului care dădea spre terasă. Casa fusese pusă la dispoziția nemților chiar de către baronul Neuman. În spatele draperiilor se vedeau lambriurile de stejar ale încăperii și mobilele masive acoperite cu huse. Pentru o clipă se opriră să caște gura, dar o santinelă îi îmbrînci spre rigolă. Guriță căzu în genunchi și se burzului spre soldat:

— Asta s-o faci la tine acasă!

— **Was willst Du?** întrebă hitleristul și făcu un pas amenințător spre el.

— „Vas" să-i spui lui mă-ta! țipă Guriță și se îndepărtă. **Hier România, nu Deutschland.**

Pe Prințesă o ajunse din urmă abia în colțul străzii. Era încă înciudat pe santinelă:

— Ai să vezi că, în curînd, o să ne silească să mergem numai pe străzi lăturalnice!

În apropierea fabricii de zahăr, pe terenul oborului de vite, circarii tocmai ridicau cupola circului. Scripetele neuns scîrțiia, opintelile oamenilor se auzeau pînă departe. În apropierea cortului mare erau înșirate cuștile animalelor.

— Eu i-am văzut în ziua cînd au sosit în oraș, se lăudă Prințesa.

— Cînd i-ai văzut?

— Cînd m-a trimis madam Grama după caiet.

Se apropiară de cuști. Cămila, liberă, cu căpăstrul aruncat peste cocoașă, ronțăia fîn. În prima cușcă un leu bătrîn dormita cu gura deschisă; limba îi atîrna de un cot.

Un îngrijitor se apropie de ei:

— Doi lei intrarea în menajerie.

— Doi lei pentru un singur leu? întrebă Guriță o-

braznic, dar în clipa următoare trebui s-o ia la fugă să nu primească un picior în fund.

Se îndepărtară de obor.

— Am văzut pe unul înghițind flăcări, spuse Andreea să-l convingă pe Guriță că a văzut marșul circarilor. Dar cred că nu erau flăcări adevărate...

Guriță nu-i răspunse. Abia cînd au ajuns în apropierea străzii Matei Basarab îi povesti cu lux de amănunte, cît de furioasă fusese madam Grama că nu se întorsese la cursuri.

— Ai să vezi ce furioasă o să fie mîine, se făli Prințesa. I-am trimis un tapițer să-i repare canapeaua.

— Cînd?

— Cînd am plecat de la școală. Tot n-aveam lecțiile făcute și m-am gîndit să-i fac o bucurie. Mîine o să sancționeze toată clasa. Ce a spus de mine?

— Că o să-ți aduci aminte de adverbe toată viața și că o să-ți iasă adverbele pe nas. Dar asta nu e nimic. Scandalul mare l-a făcut directorul.

— De ce? întrebă mirată Prințesa.

— Spunea că a venit cu tine la școală și te-a avertizat că te scoate la tablă și, pentru că nu erai pregătită, ai fugit de la cursuri.

— Nu i-ați spus că m-a trimis madam Grama după caiet?

— Ba da, dar ai fi avut timp să te întorci...

— N-am putut să mă întorc pentru că am fost ocupată.

— Asta te privește personal. A spus că o să-l cheme pe taică-tu la școală. Dar uite că am ajuns. Ce facem?

— Am o rugăminte, Guriță. La numărul 32 e o tapițerie. Vezi dacă e deschisă și dacă e cineva prin apropiere.

— Cine să fie prin apropiere?

— Un polițist. Poate unul îmbrăcat în civil care supraveghează atelierul...

— De ce să-l supravegheze?

— Pui prea multe întrebări, Guriță! O să-ți spun eu...

— Stai, colega. Dacă-i îmbrăcat în civil cum îl recunosc?

— Nu știu, dar dacă m-aș duce eu, l-aș dibui.

— Atunci de ce nu te duci tu?

— Pentru că poate să fie ăla cu care am stat de vorbă la gara Triaj, cînd am furat cărbune. M-ar recunoaște. Te credeam mai deștept...

— Adică eu nu pot recunoaște un polițist îmbrăcat în civil? Asta ai vrut să spui?

— Dacă aș fi presupus asta nu te chemam pe tine. Du-te și fii cu ochii în patru. S-ar putea să fie și ăla care a fost la noi la școală.

— Lasă, că mă descurc eu.

GURIȚĂ SE ÎNTOARSE după un sfert de oră, după ce trecuse de mai multe ori prin fața atelierului. După sclipirea ochilor se ghicea că rezolvase cu bine misiunea. Cu toate astea aștepta să fie întrebat, să-și dea importanță.

— Ei? îl întrebă Prințesa nerăbdătoare.

— Tapițeria funcționează.

— Și asta ce înseamnă?

— Că are ușa deschisă, așteaptă clienți. Continuă după o scurtă pauză de efect: dar înăuntru totul e răvășit de parcă ar vrea să se mute.

Prințesa își mușcă buzele.

— Mi-am imaginat. I-au făcut o percheziție.

— Cine?

— Cum cine? Poliția. Au crezut că are ceva ascuns și i-au răscolit atelierul.

— De unde știi tu toate astea?

— Știu. L-ai dibuit și pe polițist?

— Asta era cel mai ușor lucru. Era îmbrăcat în uniformă de gardian. Unul gras, cu burta cît un butoi.

— E și el în fața atelierului?

Guriță era bucuros că, în sfîrșit, Prințesa nu știa ceva.

— Nu, domnule. Stă chiar peste drum de atelier. Și, ca să nu fie văzut, e ascuns după o poartă. Cînd am ajuns în fața atelierului și-a scos capul să vadă ce fac. Dar eu nu făceam nimic. Treceam.

— Nu e același care a fost și la școală ?

— Ți-am spus că e unul gras, îmbrăcat în uniformă de gardian.

Prințesa tăcu un timp, apoi spuse cu voce gravă :

— Acum îți spun cu adevărat de ce te-am chemat. Cum am putea să-l păcălim ?

— De ce să-l păcălim ?

— Tu pui prea multe întrebări, Guriță. Vreau să-l păcălesc. Trebuie să mă duc la tapițer fără să fiu văzută. Pentru asta trebuie să-i distragi atenția.

— De ce nu vorbești românește ? chicoti Guriță și ochii îi prinseră niște sclipiri ciudate. Am înțeles. De cînd doresc să păcălesc un polițist. Dar pentru asta trebuie să-l chemăm și pe Barbu.

— De ce ?

— Dacă sîntem doi, fugim în două direcții. Nu știe după cine să se ia...

LA ÎNCEPUT, BARBU SE LĂSĂ GREU CONVINS : invocă o serie de motive, că trebuie să care apă, că trebuie să se ducă undeva, pe urmă, cînd auzi că e vorba de păcălirea unui polițist, renunță și la apă și la drumul plănuit.

— Dar să știi că treaba nu e chiar atît de ușoară, spuse Prințesa.

— Dacă era ușoară nici nu veneam. Unde stă „curcanul“ ? Pe stradă ?

— Nu, îi dădu lămuriri Guriță. Stă ascuns sub o poartă.

— E grozav ! Poarta are belciuge ?

— Nu știu, răspunse mirat Guriță. Da' ce-i cu asta ?

— Înseamnă că eşti cercetaş prost. Cînd te duci undeva în prospecţie te uiţi la toate detaliile : e poartă din fier forjat, din stejar, cum are clanţa...

— Ce importanţă au toate astea ? E vorba de poliţist nu de poartă.

— Lasă ! Altfel păcăleşti un poliţist care stă într-o piaţă şi altfel pe unul care stă ascuns sub o poartă. Pe cel din piaţă...

— Facem teoria păcălelii ? interveni nerăbdătoare Prinţesa. Al nostru stă sub o poartă.

— De aceea am întrebat de belciuge. Dacă poarta are belciuge, punem un lacăt şi poliţistul stă acolo pînă a doua zi.

Prinţesa trebui să recunoască faptul că Barbu avea dreptate. Guriţă, jenat, îşi lăsă privirile în pămînt.

— Eu zic aşa, găsi Barbu soluţia : să luăm un lacăt cu noi. Dacă există belciuge totul e în regulă.

— Şi dacă nu ? întrebă ea.

— Atunci o să facem un alt plan, spuse autoritar Barbu.

Cînd reveniră toţi trei în strada Matei Basarab, umbrele înserării se lăsaseră peste clădiri şi cerul deveni albăstrui, opac. Barbu nu pricepu de ce cară Prinţesa pachetul sub braţ. Ea îi spuse ceva foarte neclar şi el nu mai insistă. Era preocupat de născocirea unui alt plan

În apropierea atelierului Barbu începu să rîdă de unul singur.

— Am rezolvat totul. Am un plan formidabil Fii atentă, Prinţeso. Noi mergem pe trotuarul de peste drum, acolo unde stă poliţistul. Tu pe aici, dar mult în urma noastră. Eu am să-l duc pe poliţist undeva sub o poartă şi în clipa aceea tu te repezi la tapiţer. Numai să nu stai mult acolo.

— Doar o singură clipă, îl asigură Prinţesa.

CU DOUĂ CASE înainte de locul de pîndă al polițistului, Guriță dispăru într-un gang, iar Barbu de parcă tot timpul ar fi mers singur, își continuă drumul. De pe partea cealaltă a străzii, Prințesa îl urmări cum se apropie de poarta polițistului. Acesta tocmai apăru în stradă ca și cum s-ar fi pregătit să-l întîmpine pe Barbu.

Barbu, tresări. Polițistul era mult mai gras decît se aștepta și avea palmele mari ca niște lopeți. Își reveni însă repede.

— Ce bine îmi pare că v-am întîlnit, domnule polițist. Veniți repede! Aici, sub poartă, la numărul 27 e un mort.

Polițistul nu reținuse decît cuvîntul mort, privi neîncrezător spre copil și-și împreună sprîncenele.

— Ce e?

— Un mort, domnule polițist. Își aduse aminte că trebuie să fie tulburat și începu să răsufle precipitat. Stă întins pe ciment. Voiam tocmai să mă duc la spital, dar poate e mai bine să-l vedeți întîi dumneavoastră.

Polițistul își pierdu din siguranță, deveni și el agitat.

— Mort, zici?

— Da, domnule. La numărul 27, sub poartă. Așa stă, și-și întinse brațele înainte.

Polițistul își desfăcu tocul pistolului și scoase un revolver cu țeavă foarte scurtă. Barbu se sperie. Zăpăcit, polițistul își dădu seama că greșise, puse pistolul la loc și-și cotrobăi buzunarele. În sfîrșit găsi ceea ce căuta. O lanternă. Numai din cauza întunericului nu văzuse că Barbu pălise.

— Ia să văd mortul.

Porni însoțit de Barbu spre casa indicată.

Prințesa își iuți pașii și, în clipa cînd polițistul dispăru sub poartă, intră val-vîrtej în atelier. Barta o privi ca pe o nălucă; nu-i venea să creadă ochilor.

— Tu aici?

— V-am adus darul lui Matei Basarab. Îi întinse pachetul și porni spre ușă: am să vă explic altă dată...

— Peste drum e un polițist! vru s-o rețină Barta.

De nervi îi tremurau fălcile.

— Nu vă temeți. Pentru două minute nu-i acolo...

Ieși din atelier și se uită peste drum: polițistul într-adevăr nu era acolo. Fugi cît o ținură picioarele și se mistui în întuneric.

PRINȚESA AJUNSE ÎN FAȚA BĂCĂNIEI cu întîrziere, trebui să ocolească vreo patru străzi ca să nu fie nevoită să se întoarcă din nou pe Matei Basarab.

Barbu și Guriță o așteptau rîzînd.

— Ce ați făcut cu polițistul? întrebă Prințesa curioasă.

— I-am făcut una... că o să ne țină minte toată viața, începu să povestească Barbu și se reținu cu greu să nu pufnească în rîs. L-am dus în gangul unde stătea Guriță. Bineînțeles, cu fața spre ciment, să nu se vadă că respiră. Polițistului i-am spus că am găsit un mort. A intrat cu precauție sub poartă și se uita chiorîș la Guriță. Cu o mînă se rezema de perete și înainta cu pași atît de mici de parcă n-ar fi vrut să ajungă niciodată la hoit. La doi pași de Guriță și-a aprins lanterna să vadă mai bine. M-a întrebat de unde știu că e mort... I-am spus că nu se mișcă. Se uita cînd la mine, cînd la Guriță. Îmi porunci să-l întorc cu fața în sus. I-am spus că mi-e frică de mort. M-a împins la o parte și am văzut cum tremura lumina lanternei pe perete. Era transpirat ca după o baie de aburi. Mai făcu vreo patru pași pînă ajunse la Guriță, apoi se lăsă pe vine. Schimbă lanterna dintr-o mînă în alta și, nehotărît, a pus mîna pe mort. Începu să rîdă: Hai, spune tu mai departe...

— Eu, continuă Guriță relatarea, îmi mușcam buzele să nu pufnesc în rîs. L-am simțit cum se apleacă spre

mine și cînd mi-a pus mîna pe umăr am răcnit din toate puterile.

— Și eu m-am speriat... chicoti Barbu.

— Dar cum s-a speriat polițistul! Văzîndu-mă că mă mișc și-a pierdut echilibrul și s-a rostogolit pe ciment. Am mai țipat o dată de au apărut la ferestre toți locatarii. Pe urmă, am întins-o.

Prințesa rîse și ea de o podidiră lacrimile.

— Ați fost formidabili! Sînt convinsă că n-o să vă uite polițistul.

Barbu deveni serios :

— Guriță ăsta totdeauna are noroc. Lui nu i-a văzut fața. Pe mine oricînd poate să mă recunoască. De acum încolo va trebui să-i ocolesc pe toți polițiștii grași. Se întoarse spre Prințesă : Tu ți-ai rezolvat treburile?

— Da.

— Ne spui și nouă de ce l-am păcălit pe polițist?

— Altă dată. În ori ce caz vă mulțumesc pentru ajutor.

Barbu își înclină fruntea :

— Guriță mi-a povestit de santinela de la Comandamentul german. Într-o zi o să-l păcălim și pe el.

ACASĂ, PRINȚESA O GĂSI PE MAICA-SA cu ochii roșii de plîns și, dacă nu i-ar fi luat taică-su apărarea, ar fi încasat cîteva palme.

— De ce-i ții mereu parte? se supără mama și-și învinui soțul : Din cauza ta își face de cap!

— Ce s-a întîmplat? întrebă Prințesa, dar se feri să fie la îndemîna ei. Spune, mamă, ce s-a întîmplat?

— Tu întrebi asta? Spune-mi tu ce s-a întîmplat? Doar nu ne-a trimis invitație directorul școlii doar așa, ca să se afle în treabă. Ce ai făcut? O să-mi crape obrazul de rușine acolo în cancelarie...

— N-o să-ți crape pentru că mă duc eu la școală, încercă s-o liniștească tata. Lasă că o descos eu. Vină, Andreea, în dormitor!

— Și eu vreau să știu ce a făcut! se întărîtă mama. Spune odată!

Andreea își compuse un chip smerit.

— Înainte de a pleca la școală, am mai recitit lecția la română și am uitat caietul pe masă.

— Da, pentru că gîndul ți-e mereu în altă parte! Și?

— Și profesoara m-a trimis acasă după caiet și am întîrziat și la ora de geografie. Și știam lecția bine. Tata m-a ascultat aseară. Eu cred că totul a plecat de la doamna Grama...

— Doamna Grama cine e?

— Profesoara de română.

— Nu e doamna Stăncescu?

— Noi îi spunem Grama.

— Ea vă învață să scrieți și să citiți și voi vă bateți joc de ea.

— Copiii mai glumesc... interveni tata.

— Să glumească între ei, nu cu profesorii! Și, pentru că ți-ai uitat caietul, ne-au trimis invitația la școală?

— Da.

Neconvinsă, mama nu-și găsi locul în bucătărie; se așeză la mașina de cusut, dar n-avu răbdare să coasă. Își făcu de lucru lîngă plită, pe urmă, brusc, își aranjă părul și porni spre ușă.

— Unde te duci? o întrebă tata.

— Mă duc pînă la Guriță să aflu adevărul.

Prințesa abia așteptă să rămînă singură cu taică-su.

— Ai spus adevărul? întrebă acesta după ce auzi pașii mamei în curte.

— Da, tată. Tot ce am spus e adevărat. Numai că...

— Numai că ce?

— Cînd am văzut că am întîrziat de la ora de geografie, nu m-am mai dus la școală. Tu știi de ce

— Și acum, seara, unde ai fost?

— Am predat multiplicatorul.

Tatăl Prințesei tresări, măsură încăperea cu pașii și se opri chiar în fața ei.

— De 'ce ai făcut asta? Ți-am spus că atelierul e supravegheat. Rosti cuvintele rar, silabisindu-le. De ce ai făcut asta?

— Pentru că i-am promis lui nenea Bejan că predau multiplicatorul.

— Lucrurile nu se predau oricum. Ți-am atras atenția că atelierul e supravegheat.

— Întîi am verificat dacă e într-adevăr supravegheat.

— Nu m-ai crezut pe cuvînt?

— Ba da, tată. Dar am vrut să văd de cine și cum e supravegheat atelierul

— Și?

— Exact cum ai spus tu. Un om stătea peste drum. Un polițist gras.

— Și tu, totuși, te-ai dus acolo...

Era atît de încruntat încît Prințesa se sperie de el.

— Ți-am spus, tată, că Prințesele pot fi nevăzute.

— Lasă prostiile!

— Nu sînt prostii, tată. N-am fost văzută. Cînd m-am dus, polițistul nu era acolo.

— A plecat special să nu te vadă pe tine.

— Nu. Eu am aranjat să nu fie acolo. L-am tras pe sfoară. Și îți spun de ce: m-am gîndit că nu e bine să ținem multiplicatorul la noi. Să nu pățim ceva. Și după ce au făcut percheziția la tapițer, stă mai bine la el. Doar n-o să-i facă percheziție în fiecare zi.

— Nu-mi place cînd te bagi prea mult în treburile oamenilor mari. Te rog foarte mult să uiți tot ceea ce ai făcut pînă acum. Și încă ceva. Să nu mai vorbești

niciodată despre multiplicator. Ai înțeles?

— Da, tăticule.

PROFESOARA DE LIMBA ROMÂNĂ intră furioasă în cancelarie: colegii o cunoșteau, știau despre ea că are „hachițe" și o lăsau să se desfășoare după voie: era și veche în învățământ; cei de la inspectoratul școlar o apreciau. Doamna Stăncescu își scoase pălăria cu grijă, o puse deasupra bibliotecii. Așteptă o clipă de liniște și se postă în dreptul mesei de consiliu:

— Părerea mea, dragi colegi, e că ar trebui să facem ceva. Nu mai e nici o disciplină în școala noastră. Trimit un elev după un caiet și nu se mai întoarce la școală. Un altul mi-a trimis pe cap un tapițer.

— Îmi dați și mie adresa lui? o întrerupse profesorul de fizică.

Doamna Stăncescu îl fulgeră cu privirile:

— Și dumneata îți bați joc de mine?

— Nu, doamnă! Eu chiar am nevoie de unul. Îmi rup pantalonii în arcurile de la fotolii.

În clipa aceea se auziră bătăi în ușă și intră Andreea, smerită, cu umerii lăsați. Madam Grama se postă în fața ei:

— De ce nu te-ai întors ieri la cursuri?

Andreea se retrăsese pînă la peretele de lîngă ușă:

— Pentru că mama a luat cheia cu ea.

— Puteai să vii să-mi spui asta!

— Ați fi crezut că nu mi-am făcut lecțiile.

— Tu nu încerca să ghicești ce am fi crezut noi. Am să te las repetentă!

Andreea își ridică fruntea:

— Nu puteți să mă lăsați repetentă pentru că știu la română. Puteți propune să mi se scadă nota la purtare.

— Nu fi obraznică!

Andreea înghiți în sec și spuse cu voce scăzută:

— Vreți să vedeți caietul cu adverbele?

— Nu! Se întoarse spre corpul profesoral: Vedeți cît e de obraznică? Pleacă!

Andreea părăsi cancelaria. După ce se închise ușa după ea, profesoara de istorie se ridică în picioare:

— Mie nu mi s-a părut obraznică. Dimpotrivă. Prin răspunsurile ei mi-a sugerat demnitate.

— Demnitate? ridică vocea madam Grama. Fiica unui mecanic de locomotivă are „demnitate"? O nespălată..

— Nu nespălată, îi răspunse tot profesoara de istorie. Poate murdară de funingine și praf de cărbune.

— Nu știam că ai păreri din astea „muncitorești"! o repezi doamna Stăncescu.

— Pentru că niciodată n-ați stat de vorbă cu mine. Ați fi aflat că și tatăl meu a fost cazangiu. Noi n-am avut cinci case pe strada Meținanu.

Apariția directorului curmă discuția. Zaharia părea agitat, flutura o foaie de hîrtie în mînă:

O clipă de liniște, vă rog. Mi s-a comunicat din partea inspectoratului școlar o hotărîre a ministerului în legătură cu încheierea anului școlar din cauza bombardamentelor. Ar vrea ca în cîteva zile să încheiem mediile.

— La noi bombardamentele n-au avut repercusiuni asupra învățămîntului, îndrăzni să obiecteze profesorul de matematică, un bărbat înalt, chel, cu privirile pierdute tot timpul în gol.

— E o hotărîre a ministerului și noi trebuie să ne supunem, ridică directorul vocea Pentru ora patru am convocat consiliul profesoral. Sper să nu lipsească nimeni.

CU DOHOTARU, COMISARUL-ȘEF AL ORAȘULUI, nu se putea vorbi. Era nervos cînd sosea la serviciu, se enerva și mai mult în timpul serviciului și, seara, pleca acasă obosit și-și înjura subalternii proști și neputincioși. Dar cel mai mult îl enervau mesajele telefonice și telegramele de la București în care îl solicitau să raporteze

progresele făcute în cazul Bejan. În afară de rezultatele anchetelor, pe bucureșteni îi interesa și corpul delict i multiplicatorul.

În fiecare dimineață, toți cei care erau implicați în „cazul Bejan" trebuiau să se prezinte în biroul lui Dohotaru și să-i raporteze tot ce era nou în legătură cu tipografia clandestină.

În ziua aceea, Beraru, care îl desfigurase pe Bejan în timpul anchetelor, se prezentă cu capul plecat și, la torentul de întrebări, răspunse mereu la fel ca un papagal:

— Încă nimic, domnule comisar-șef.

— Multiplicatorul?

— Încă nimic, domnule comisar-șef.

— Bejan a mărturisit ceva?

— Încă nimic, domnule comisar-șef.

— Și cînd o să fie ceva?

— În curînd, domnule comisar-șef.

— Ce înseamnă la tine „în curînd"?

Beraru nu știu ce să răspundă.

— Bine, Berarule! Îți pun o întrebare la care trebuie să răspunzi: de ce m-ai rugat să nu-l las pe avocatul lui Bejan să-l viziteze? O să ne facă o notă la procuratură de o să ne iasă fulgii...

— Bejan e desfigurat, domnule comisar-șef. Nu e bine să fie văzut așa, maltratat.

— Tu te-ai prostit complet, Berarule! Nu cu bîta se scot mărturisirile...

— Dumneavoastră mi-ați ordonat.

— A, deci vrei să dai vina pe mine?

— Nu, domnule comisar-șef.

— Bagă-ți mințile în cap! Eu ți-am ordonat să-l anchetezi. Atît.

— Bineînțeles.

— Tu trebuie să lucrezi în așa fel să nu rămînă urme. Du-te, cînd te văd așa de neputincios mi se face greață.

Urmă Teşu. Pe el Dohotaru era şi mai supărat. Îl ţintui cu degetul :

— Tu ce ai de spus ?

— Eu depind de cei care supraveghează atelierul de tapiţerie.

— Şi ei ce au de spus ?

— Încă nimic, domnule comisar-şef. Stau de patru zile peste drum de tapiţerie şi nu au observat nimic suspect, nici un om care ar fi meritat să fie urmărit.

— Şi de unde ştiu oamenii tăi cine e suspect şi cine merită să fie urmărit ?

La această întrebare nici Teşu nu ştiu ce să răspundă.

— Şi de ce stau oamenii tăi pe stradă ? continuă acuzarea Dohotaru. De ce nu se instalează în atelier ? Dacă vine un om cu experienţă, imediat simte că tapiţeria e supravegheată şi nu mai intră. Numai un om instalat în atelier îşi poate da seama dacă omul venit în vizită e suspect. Am promis domnului ministru de interne că, într-o săptămînă, arestez complicii şi le trimit multiplicatorul.

— Aşa va fi ! sări Teşu să-l asigure pe comisarul-şef.

— Cum adică ?

— Aşa cum aţi spus dumneavoastră. Într-o săptămînă vor fi arestaţi toţi complicii lui Bejan.

— Şi dacă nu ?

— Înseamnă că Bejan nu are complici.

Dohotaru îşi ridică privirile spre tavan.

— Mă, Teşule, tu ai învăţat la şcoală zoologie ?

— Desigur.

— Ai auzit de struţ ?

— Bineînţeles.

— Ce face struţul ?

Derutat de această întrebare neaşteptată, Teşu căută privirile comisarului-şef să vadă dacă acesta glumeşte sau nu. Dohotaru îl ţintui încruntat :

— Ce face struțul?

— Aleargă, face ouă...

— Și încă ce?

— Păi, ce să mai facă, domnule comisar-șef?

— Atunci cînd se sperie, ce face?

— Își vîră capul în nisip, răspunse repede Teșu.

— Asta e, Teșule. Știi că există și în orașul nostru un struț?

— Nu știam.

Deși își frămîntă creierii, nu găsi nici o legătură logică între existența unui struț la Arad și afacerea Bejan.

— Pentru că nu te uiți în oglindă. Tu ești struțul din orașul nostru. Cum poți să spui o enormitate că, dacă nu-i găsim pe complicii lui Bejan, înseamnă că nu are. Și struțul, cînd se sperie de un dușman, își vîră capul în nisip și, nevăzîndu-l, e convins că dușmanul nu mai există. Bejan singur nu putea să multiplice, să distribuie manifestele. De unde are multiplicatorul? Cine îi procură cerneală tipografică? De unde are hîrtie gumată? Îți spun : de la complici. Ai înțeles?

— Da, domnule comisar-șef.

— Ce ai înțeles?

— Că Bejan are complici.

— Bravo! Îți mai dau un sfat. Nu te instala tu în atelierul lui Barta, pentru că ești cunoscut. Pune un agent îmbrăcat în civil care, la prima vedere, să pară client.

— Așa am să procedez, domnule comisar-șef.

CA ÎN FIECARE SEARĂ, Beraru intră în celula lui Bejan. Acesta se ridică de pe prici și se lipi cu spatele de perete. Beraru trecu prin fața lui, îl privi ca pe un necunoscut, apoi se așeză călare pe scaunul de lîngă chiuvetă. Era îmbrăcat în uniformă, nu ca atunci cînd venea să-l ancheteze. Tacticos își aprinse o țigară :

— Mă, Bejane, tu mă nenorocești pe mine. Îmi pierd nopțile și, în zori, mă culc obosit...

— Atunci de ce nu vă duceți să vă odihniți, domnule comisar?

Rostise fraza fără intonații să nu-l supere cumva.

Beraru trase un fum, urmări unduirea lentă a fuiorului spre tavan, apoi căută privirile lui Bejan.

— Pentru că trebuie să vorbești...

— Vorbesc, domnule comisar, dar dumneavoastră nu mă credeți pe cuvînt. Sînt eu vinovat că s-a bombardat gara, că nu e pîine în oraș? E vina mea că oamenii mor degeaba pe front?

— Vezi, Bejane, tu chiar cînd încerci să te dezvinovățești vorbești ca să faci propagandă. Războiului noi îi spunem „sfînt" și tu spui că oamenii mor degeaba. Tu ceri palme, Bejane. Spune-mi unde e multiplicatorul?

— Nu știu.

— Unde e multiplicatorul?

— Nu știu.

Beraru se ridică în picioare și-și scoase vestonul. Îl aranjă să nu se cuteze pe spătarul scaunului.

— „Nu știu, nu știu!" asta e plata ta! Dar știi ce se va întîmpla acum?

— O să mă bateți. O să mă bateți degeaba, pentru că nu știu unde e multiplicatorul.

Beraru suflecă mînecile cămășii...

ÎN CELE DIN URMĂ, în cea de a cincea zi, îi permiseră lui Vasiliu să-și viziteze din nou clientul. Avocatul, încă din ușă, tresări: Bejan avea falca umflată, ochiul stîng tumefiat, cu o vînătaie cît palma și buza de jos ruptă. Rostea cuvintele de parcă ar fi avut o prună în gură. Avocatul n-apucă să-l căineze; Bejan îi făcu semn să coboare vocea. Vasiliu se așeză lîngă el pe prici.

— Cum te-au desfigurat imbecilii!...

— Lasă astea, știi foarte bine că nu avem la dispoziție decît cinci minute. Ce e cu „obiectul“ ?

— A fost predat.

— Atunci m-am liniștit.

— Nu e chiar așa ! Tapițeria e supravegheată.

Bejan începu să-și frămînte mîinile.

— Înseamnă că tipografia nu poate să funcționeze.

— Nu.

Bejan scăpă un oftat :

— Păcat. E ca și cum n-am fi făcut nimic. Ar fi fost important ca tipografia că funcționeze și în lipsa mea. Era singura șansă să nu fiu condamnat. Dar asta nu are nici o importanță. Dacă ar fi putut funcționa tipografia, și-ar fi dat seama că sîntem mulți, că arestarea unui om nu contează. Mă înțelegi, domnule avocat ?

— Desigur. Dar eu din păcate nu pot să trec pe la tapițerie, se scuză avocatul. De cînd am devenit iarăși apărătorul dumitale, am senzația că sînt luat la ochi. În orice caz, dacă aș trece pe la Barta, aș da de bănuit. S-ar putea să mă refuze și să-ți dea un avocat din oficiu.

— Dar cel care a predat obiectul ? insistă Bejan.

— E un copil.

— Atunci cade. Nu putem expune un copil.

— Dar eu nu cunosc pe altcineva. Poate îmi dai un nume.

— Nu pot, domnule avocat. Cîți ani are băiatul ?

— Nu e băiat, e fată.

Bejan rămase o clipă pe gînduri, apoi fața i se lumină :

— E bine că e fată. E mai puțin bătătoare la ochi. Cîți ani are ?

— Vreo patruzprezece.

— E prea mică, se înnegură din nou Bejan. Ce credeți, domnule avocat, e conștientă de ceea ce face ?

— Mie așa mi s-a părut. Știi doar: e aceeași fată căreia i-ai predat multiplicatorul la Triaj.

— Mi-ar place s-o cunosc. Să ducă „obiectul" la Sitaru. Parola e aceeași.

Neconvins, avocatul spuse un „bine", apoi trecu la alt subiect:

— O să insist să ți se trimită un medic.

— Nu am nevoie de medic.

— Ba da. Cîștigăm cîteva zile. Și în aceste cîteva zile nu vei fi maltratat. Și asta e ceva...

— Nu e nimic. Prefer să mă bată, dar să funcționeze tipografia. Acest lucru mi-ar da putere să rezist. Încercați varianta cu Sitaru.

De afară se auziră bătăi în ușă și un gardian mustăcios îi anunță că vizita a luat sfîrșit.

DUPĂ PLECAREA AVOCATULUI, Dohotaru coborî și el la subsol. Conform regulamentului, Bejan îl primi în picioare. De Dohotaru nu avea de ce să se teamă: nu era agresiv. Avea cine să lovească în locul său.

— De ce te încăpățînezi, Bejane? De ce nu vrei să mărturisești?

— Pentru că n-am ce să mărturisesc, domnule comisar-șef. Credeți că îmi convine să fiu bătut în fiecare zi? Dacă aș ști ceva, v-aș spune, aș lua doi ani, aș fi scutit de front și, după doi ani, aș fi din nou liber. Nu știu ce să inventez ca să vă satisfacă.

— Îți spun eu ce m-ar satisface: Spune-mi cu cine ai colaborat și-ți propun un tîrg: anii pe care i-ai lua tu, îi împărțim între voi toți. Să spunem că ai primi zece ani. Dacă sînteți cinci luați cîte doi ani fiecare.

— Mă subapreciați, domnule comisar-șef. Nu e un secret pentru nimeni că la poliție anii se adună, nu se împart...

— Doar în cazuri excepționale...

— Ce ar putea fi în cazul meu „excepțional"?

— Să ne ajuți.

— Asta încerc să fac.

— Nu, Bejane. Ne-ai ajuta dacă ne-ai spune unde e multiplicatorul.

— Din păcate ăsta e singurul lucru pe care nu-l știu.

— Deci nu știi nimic despre multiplicator și nu ai colaboratori ? Dar dacă îți spun unul ?

— Aș fi foarte curios să-l aflu și eu.

— Hai să luăm pe îndelete. Cunoști un tapițer ?

— Cunosc zece. La noi la întreținere avem secția de tapițerie pentru vagoanele de clasa întîia.

— Vorbeam de un tapițer particular.

— Nu cunosc nici un tapițer particular.

— Nici pe Barta ?

— Nu știu cine e Barta.

— I-am pus un agent în atelier. Pînă la urmă îl prindem noi cu mîța în sac.

— Foarte bine. Poate îl prindeți pe adevăratul vinovat și-mi dați mie drumul.

— Tu, în orice caz, nu mai scapi de aici. Ești implicat pînă peste cap.

Rămas singur în celulă, Bejan vru să urle de furie și neputință : de ce nu i-a spus avocatul că poliția a instalat un om în atelier ? A supraveghea e cu totul altceva. Înseamnă a privi un loc de departe. De peste drum să zicem. Unui agent un copil nu-i dă de bănuit. Dar un om instalat în atelier aude și vede tot. Un copil nu poate deosebi un agent îmbrăcat în civil de un om oarecare. Se poate da de gol din prima clipă. Era atît de abătut încît refuză mîncarea adusă de gardian : se chirci în colțul celulei și pogorî în el ca într-o pivniță.

CÎND MARȚI SEARA, mama Prințesei hotărî să facă ea cumpărăturile la băcănia lui Conrad, nu-și imaginase că se va întoarce acasă plîngînd. Tocmai își pusese în

coș pungile cu orez și făină, cînd doamna Conrad se lovi cu palma peste frunte.

— O, ce bine îmi pare, doamna Bogdan, că ați trecut pe la noi. Ginerele meu ar vrea să vorbească cu fiica dumitale. Să treacă pe la el.

Nu realizase sensul cuvintelor decît după ce părăsi băcănia. Adică ce să caute Andreea la un avocat? Ce a pățit de are nevoie de un avocat? Și de ce nu i-a spus și ei că este în încurcătură?

Încă pe drum o năpădiră lacrimile și, cînd intră în casă, începu să se vaite:

— Nu ajunge că sîntem săraci, acum și rușine e pe capul nostru.

— Te-a jignit doamna Conrad? întrebă îngrijorat tata.

— Nu! Fiică-ta! Se întoarse spre Andreea: Ce ai făcut?

— Cînd, mamă?

— Nu știu cînd! Dar asta nici n-are importanță! De ce ai nevoie de avocat?

Întrebarea suna ca o acuzare. Răspunse foarte hotărîtă:

— N-am nevoie de avocat!

— Atunci de ce te caută?

— De unde să știu, mamă?...

Mama își duse mîinile la cap și tata abia reuși s-o liniștească, dar nu într-atît ca s-o poată reține să nu se ducă la avocat. Avea un singur argument: „Trebuie să știu ce se întîmplă cu fiica mea!"

Își puse broboada să nu piardă timp cu pieptănatul. La poartă era să se împiedice, traversă strada în fugă și urcă scările două cîte două. În ușa avocatului trebui să facă o pauză să nu gîfîie.

Avocatul o primi rece; nu știa despre ce era vorba.

— Cu ce aș putea să vă fiu de folos?

Mama Prințesei, care pornise războinică, pierduse din elan, începu să bîlbîie :

— Ce se întîmplă cu fiica mea ?

— Nu știu, zîmbi avocatul. Nu vă cunosc nici pe dumneavoastră, nici pe fiica dumneavoastră. Necunoscînd-o, n-aș putea să vă spun ce se întîmplă cu ea...

Pentru o clipă rămase descumpănită : să nu fi înțeles bine cele spuse de doamna Conrad ?

— Dar i-ați trimis vorbă să vă caute.

— Vreți să-mi spuneți numele ?

— Desigur. Bogdan. Stau peste drum de băcănie și mi-a spus doamna Conrad că o căutați pe fiică-mea.

Abia în clipa aceea realiză Vasiliu că femeia din fața lui e mama fetiței cu „obiectul". Îi mai zîmbi o dată ca să cîștige timp, apoi o pofti să ia loc.

— Am o nepoțică și e foarte slabă la matematică. M-am gîndit că poate fiica dumneavoastră ar putea s-o mediteze. Mă rog, s-o ajute la început să-și facă măcar corect lecțiile.

Mama răsuflă ușurată, chiar se simți mîndră și mulțumi avocatului că se gîndise la Andreea. Abia în drum spre casă se miră că avocatul știa că fata ei e bună la matematică, dar era prea bucuroasă ca să-și pună și alte întrebări.

— Ei, te-ai liniștit, femeie ? întrebă tata cu superioritate. Vezi, tu permanent te gîndești numai la lucruri rele.

Cînd rămase o clipă singur cu Andreea, o întrebă în șoaptă :

— Ce vrea avocatul de la tine ?

Prințesa își dădu seama că tata nu putea fi păcălit.

— Nu știu, tată, dar bănuiesc. Probabil că a stat de vorbă cu nenea Bejan și vrea să-mi comunice ceva. Dar nu mă duc. Tu mi-ai spus să nu mă mai amestec în treburile astea...

Mama reveni în bucătărie și nu mai putură continua discuția. O reluară abia după cină cînd mama se apucă să moaie niște rufe și ei doi se retraseseră în camera Prințesei. Tata se foi un timp, aranjă caietele de pe masă după mărime, apoi brusc se întoarse spre Andreea :

— Cred că n-ar fi rău să aflăm ce vrea Bejan. Poate fi un lucru important.

Prințesa se voi indiferentă.

— Tu mi-ai interzis să mă amestec în treburile oamenilor mari.

— Desigur, așa e și bine. Răsfoi un caiet de matematică, pe urmă își mîngîie bărbia. Barba țepoasă scîrțîi sub presiunea palmei. Dacă te-ai duce la avocat să aflăm ce vrea Bejan, nu e un amestec în treburile oamenilor mari. Aduci doar o informație și atît. Dacă într-adevăr pentru asta te-a chemat domnul Vasiliu...

— Eu cred că da. Ce altceva aș avea eu de discutat cu un avocat ? Vrei să mă duc acum ?

— Cred că n-ar fi rău. Și poți să-i mulțumești că a liniștit-o pe mama.

— Și dacă vrea doar să-i meditez nepoata ?

— Asta mi-ar place cel mai mult.

Se duseră împreună în bucătărie unde mirosea a leșie.

Mama nu se împotrivi să se ducă la avocat. Dimpotrivă. Socotea că se cuvine să se ducă cît mai repede, de vreme ce a chemat-o.

Prințesa se întoarse după numai zece minute. Îi sclipeau ochii.

— Ei ? o întrebă maică-sa.

— Nepoata sa e într-a cincea. Mi-e foarte ușor s-o ajut.

Maică-sa scutură rufa stoarsă, încercă să-și ascundă bucuria. Da, avea fată și frumoasă, și deșteaptă ! Să nu se vadă că e emoționată, întrebă silindu-se să nu-i tremure vocea :

— Și o să-ți dea și ceva bani pentru asta ?

— Desigur, spuse neconvinsă Prințesa. Dar n-am întrebat cît

— Nici nu se cădea. Știu domnii cît să plătească. Numai tu să fii serioasă.

Tata abia aștepta să rămînă singur cu ea. Era atît de nerăbdător, încît uită să-și aprindă țigara pe care o ținea în gură de cînd se întorsese Andreea de la avocat.

— Chiar vrea să-i meditezi nepoata?

— Nu are nici o nepoată. E așa cum mi-am imaginat eu, spuse Prințesa în șoaptă, să n-o audă maică-sa din bucătărie. Trebuie luat multiplicatorul de la tapițerie.

— Și ce să facem cu el?

— Nu-l luăm pentru noi. Trebuie dus la Sitaru.

— Sitaru cine e?

— Nu-l cunosc.

— Și atunci cum să-i transmitem multiplicatorul?

— Mi-a spus avocatul unde îl găsesc.

— Unde?

— În strada Dumbrava Roșie 11.

Tata repetă numele străzii cu voce tare ca s-o memoreze.

— Desigur, Sitaru e mai puțin important acum. Problema e cum să ajungem în posesia multiplicatorului. Dacă nu te-ai fi grăbit tu...

Fraza sună ca un reproș.

— Atunci era important să ajungă la el, spuse Prințesa cu voce ridicată și căută privirile lui taică-su.

Acesta își lăsă privirile în pămînt.

— Nu ți-am reproșat nimic.

— Știu, îți spun numai.

— O să mă duc eu pe la Barta.

— Nu te sfătuiesc, tată.

Taică-su tresări.

— Ai început să-mi dai sfaturi?

— Nu, te avertizez doar. Mi-a spus avocatul că, în atelierul de tapițerie, a fost implantat un om. Își în-

creți fruntea. De fapt ce înseamnă „implantat“ ?

— Înseamnă că un om al poliției e instalat în atelier ca să supravegheze cine intră și cu ce treabă.

— Asta am bănuit și eu, dar nu eram sigură. Așa că tu nu te poți duce acolo.

— O să rezolv eu într-un fel. Tu în orice caz ți-ai făcut datoria. Uită ce ți-a spus avocatul, uită numele lui Sitaru și tot ce am discutat.

DIMINEAȚA, TATA PLECĂ LA DEPOU CU NOAPTEA-N CAP. Străzile erau goale, nu trăsese ruloul de la ușa magazinului nici doamna Conrad, doar invalidul de la chioșc își aranja ziarele cu miros de cerneală tipografică. În drum spre depou, Bogdan se abătu din drum și trecu pe la Varlam în strada Cînepii 4. Casa avea o poartă imensă, cu un gang degradat la fel ca și scările care duceau la etaj. Bătu la ușă și apăru nevasta prietenului său.

— Doarme, domnule Bogdan. A lucrat toată noaptea. A fost tăiere la abator, mi-e milă să-l trezesc.

— Să nu-ți fie milă de el, îi aduc o veste bună.

— Poate îmi spuneți vestea mie.

— Nu pot să-i spun decît lui.

Varlam apăru numai în maieu și chiloți, cu ochii cîrpiți. Pe lîngă el se furișă pe verandă și fiul său Decebal, tuns zero, cu o mulțime de bube în cap. Taică-su îl descoperi, îi puse mîna pe frunte și-l împinse în casă. Dar, încă înainte ca Bogdan să fi putut scoate primul cuvînt, băiatul apăru din nou. Varlam îl împinse din nou în casă și puse mîna pe clanță ca Decebal să nu-și poată face apariția.

— De ce m-ai trezit, mă ?

Bogdan începu să vorbească și descoperi că Decebal trăsese perdeaua de la geamul ușii și-și lipise nasul de sticlă. La plecare îi zîmbi larg. Copilul îi arătă limba.

TOATE JUSTIFICĂRILE ADUSE DE PRINȚESĂ nu-l satisfăcură pe directorul școlii; o scoase la tablă și, deși Prințesa răspunse bine la toate întrebările, chiar și la cele din lecțiile trecute, îi dădu o notă mică: șase.

— Știu părinții că trebuie să treacă pe la școală?

— Da, domnule director. În zilele astea cînd o să vină tata mai devreme de la depou, a spus că trece pe la dumneavoastră. Dar să știți, el m-a ascultat și mi-a spus că merit un nouă.

— Slavă Domnului că nu părinții dau notele în catalog! Altminteri toți elevii ar fi premiați.

— Tata nu mi-a dat nouă numai pentru că sînt fiica lui..

— Te rog foarte mult, nu fi obraznică!

Din cauza acelui „șase" nedrept i se umeziră ochii și făcu un efort să nu izbucnească în plîns.

ÎN TIMPUL PAUZEI MARI, Barbu îi invită pe Andreea și pe Guriță la umbra castanului din curte și-și arătă fruntea cu degetul.

— Uitați-vă la capul meu și spuneți-mi dacă vedeți ceva?

Amîndoi îl cercetară cu atenție.

— Te-ai tuns! spuse Andreea.

— Nu.

— Atunci ce să vedem? întrebă mirat Guriță.

— Aureola. Am o idee genială.

— Tu n-ai decît idei geniale!... își strîmbă Andreea buzele.

— Da. Și asta pe care o am acum e și mai genială. Am născocit-o în timpul orei de fizică.

— Hai, spune despre ce idee e vorba? îl îndemnă Guriță.

— Mai țineți minte că mi-ați spus odată că ar fi bine să-i păcălim și pe nemți, ăia care v-au îmbrîncit de pe trotuar în fața comandamentului?

Lui Guriță începură să-i clipească ochii

— Și cum să-i păcălim?

— Asta nu se poate spune în două cuvinte. Veniți după-masă la mine și o să vă fac o demonstrație.

După masă Barbu îi aștepta cu un cearșaf agățat de crengile unui dud. Arătă spre el:

— Să spunem că ăsta e steagul german de la comandament.

— Și ce-i cu asta? întrebă nedumerit Guriță.

— Ai răbdare. Vreau să dau foc steagului de acolo. Ca să ardă, trebuie îmbibat cu benzină...

Și ca să fie mai convingător, scoase din buzunar o sticluță cu benzină.

— Am înțeles, spuse Guriță batjocoritor. Iei sticluța cu benzină, te duci la comandamentul german, îmbibi steagul cu benzină și-i dai foc. Și cum duci scara acolo?

— Ce fel de scară? ridică Barbu umerii a mirare.

— Păi, cum vrei să torni benzină pe steag?

— Vezi asta e, începu să rîdă. V-am spus că am o idee genială. Scoase din buzunar un ghemotoc de vată și vorbi didactic ca un profesor de fizică. Luăm puțină vată, o îmbibăm cu benzină și o lipim de steag.

— Și nu mai e nevoie decît de puțin pelicanol și de foc, rîse de astă dată Andreea.

— Și de transportarea lor la fața locului, adăugă Guriță și dădu din mîini a lehamite: Ideea nu e genială

— Este, se încăpățînă Barbu. Transportarea ghemotocului aprins se face cu un tun. Mai scoase din buzunarele adînci o praștie.

— Și cum se lipește vata de steag? întrebă curios Guriță

— V-am spus că am o idee genială. Cu un ac mai gros. Dacă e numai ghemotocul de vată în praștie nu ajunge pînă la steag. E nevoie și de o greutate. Un cui sau un ac mai gros suplinește acest neajuns. Și mai are și darul să se înfigă în cîrpă. Facem o încercare?

Înfipse cuiul în ghemotocul de vată și-l fixă în praștie. Îl rugă pe Gurită să toarne puțină benzină pe vată și cu chibritul pregătit dinainte o aprinse. Întinse zgîrciul și ținti cearșaful. Cuiul se înfipse în pînză și începu să ardă. Fugiră cu toții s-o smulgă de pe copac și o stinseră sub picioare.

Andreea privi emoționată toată demonstrația. Întrebă :

— Și cînd punem planul în aplicare ?

— În seara asta.

BARBU ȚINTI STEAGUL DE LA COMANDAMENTUL GERMAN din spatele unei mașini staționate prin apropiere. Se pregătise cu minuțiozitate de acțiune : ascuțise un cui cu o pilă și înghesui ghemotocul știind din cîteva experiențe că vata, în drum spre țintă, se dezlînează puțin

Cuiul se înfipse în steag chiar la marginea de jos. Nevăzînd flăcările ghemotocului Barbu crezuse o clipă că vata se stinsese în drum spre steag. Vata prinsă în pînza drapelului izbucni într-o flacără albastră, apoi limbile de foc cuprinseră tot steagul. Trecătorii de pe strada principală priviră uimiți spre steagul care se mistui sub ochii lor. Santinela și mai mirată alergă în clădire.

ÎN SECȚIA DE FORJĂ a fabricii de vagoane, din cauza ciocanelor pneumatice, nu se putea vorbi : ca totuși oamenii să se înțeleagă între ei, trebuiau să strige sau să gesticuleze cu mîinile. Lingourile încinse pînă la alb încălzeau și mai mult aerul și așa îmbîcsit de fierbințeala aburilor de la călitorie. Deasupra capetelor celor din hală pluteau scame de funinginę ca niște fire de paianjen. Șeful secției de călire, Savu, un tînăr înalt și spătos, ud leoarcă de transpirație, tocmai aruncase lama unui arc înroșit în baia de răcire. Aburii țîșniră zgomotos învăluind oamenii din jur într-o pîclă albicioasă. De Savu se apro-

pie un muncitor scund, încins cu un șorț de piele pînă la glezne și-l prinse de braț:

— Ce faci, Savule? M-am uitat în ochiul de control al cuptorului și nu aveai mai mult de 1200 de grade. Fără 1400 călești arcurile degeaba. Se rup la prima solicitare.

— Și?

— Cum și?

— Păi arcurile astea sînt destinate vagoanelor nemțești. Vreau să se rupă!

— Și de ce nu mi-ai spus și mie să scad temperatura?

— Credeam că ai ochi.

Savu era socotit unul dintre cei mai buni meseriași de la fabrica de vagoane: însuși comandantul militar al uzinei a intervenit de cîteva ori ca să fie mobilizat pe loc: nimeni nu bănuia că făcea parte din comitetul orășenesc de partid și avea legătură directă cu Bejan.

AGENTUL INSTALAT ÎN ATELIERUL DE TAPIȚERIE sosi cu cîteva minute înainte ca Barta să-și fi început lucrul. Așteptă ca meșterul să-i deschidă ușa și se instală în locul cel răcoros al încăperii, sub fereastra de aerisire. Ca de obicei, își scoase haina, o agăță de spătarul unui scaun și-și despături ziarul.

Barta începu să croiască o învelitoare pentru o sofa. Întrebă într-o doară să treacă timpul:

— Și ce mai scriu ziarele, domnule comisar?

Îi spuse anume **comisar,** să-l măgulească.

— Ce să scrie? Despre război. Tot ziarul e plin de comunicate.

— Bune? mai întrebă meșterul.

— Depinde pentru cine. Cred că dumitale comunicatele îți plac mai mult decît mie.

— Eu nu citesc ziarele, domnule comisar. Toate mint. Nu e nici un rînd interesant în ele.

— Eu zic că da. Hai să-ți citesc: „Mărfarul 1413 cu 47 de vagoane cisternă a deraiat în apropierea Bușteni-lor". Făcu o pauză de efect, apoi citi dintr-un alt articol: „Din cauze încă neelucidate a ars depozitul de bocanci destinat soldaților de pe front..."

— Accidente! spuse Barta mai mult pentru el.

— Dacă ar fi accidente nu mi-aș pierde vremea în atelierul dumitale.

— Nu înțeleg! se miră Barta.

— Lasă că înțelegi dumneata!

— Eu credeam că stați aici să vedeți dacă nu vînd canapele cu suprapreț.

— Nu, domnule Barta. Deraierea mărfarului 1413 e datorată îndemnurilor pe care le tipăresc comuniștii.

— Și atunci de ce nu plecați la Bușteni sau la depozitul acela din București?

— Nu fă pe naivul, domnule tapițer! Comuniști sînt peste tot.

Barta se opri din croit și se întoarse spre comisar:

— Credeți că sînt și în orașul nostru?

— Bineînțeles. Răsfoi ziarul și căută un alt articol. Citi silabisind cuvintele: „Comuniștii au dat foc steagului de la Comandamentul german".

— Și de unde știu ăia de la ziar că incendiatorii au fost comuniști?

— Știu. De aia sînt ziariști. Un singur lucru nu înțeleg eu. Acolo, în centrul orașului, e lume multă, nemții au santinele, cum au reușit să dea foc steagului?

Barta răsuflă ușurat.

— Înseamnă că n-au fost arestați, dacă nu s-a aflat cum a luat foc steagul.

— Nu, domnule. Pentru o clipă privi în gol. Într-un fel îmi pare bine că nu sînt la sediu. Trebuie să fie mare vînzoleală acolo

Cînd Varlam intră în atelier, agentul tresări, rămase nemișcat pe scaunul său de sub fereastra de aerisire și

privi insistent paginile ziarului. Nu-l interesau replierile armatei germane, retragerile pe linii dinainte stabilite și nici corespondența judiciară, ci trase cu urechea. Varlam, ca un cumpărător de profesie, își roti privirile prin atelier, pipăi o canapea în lucru, încercă cu mîna puterea unui arc.

Barta îl recunoscu și nu putu pricepe cum de a îndrăznit să vină în atelier : anunțase prin legătura lui că atelierul e supravegheat. Să nu fi fost Varlam înștiințat ? Încercă să se poarte cu el ca și cum ar fi un simplu client :

— Ce doriți ? îl întrebă și-l cercetă pe deasupra ochelarilor.

Varlam ridică privirile spre Barta ca să se convingă dacă întrebarea i-a fost adresată lui.

— Aș vrea să cumpăr o canapea.

Avea vocea pițigăiată ca o femeie.

— N-avem canapele de vînzare ! îl repezi Barta. Duceți-vă la un magazin de mobilă. Noi facem canapele de comandă.

Varlam nu se lăsă influențat.

— Și care e diferența între una cumpărată și una comandată ? Comandată nu se plătește ?

Rîse de unul singur ca și cum ar fi spus o glumă.

— Diferență nu este, dădu lămuriri tapițerul. La un magazin de mobilă găsiți însă canapele gata făcute. La mine durează.

— Din păcate la magazin toate sînt de aceeași mărime. Și eu am nevoie de o canapea de **dimensiuni speciale**. Sublinie ultimele două cuvinte.

Agentul ciuli urechile și trase cu coada ochiului spre client ; era un bărbat slab, îmbrăcat modest, cu o cămașă cadrilată și o vestă uzată. După înfățișare părea un muncitor simplu sau chiar zilier. Se concentră să nu-i scape nici un cuvînt din discuția lor. Oare n-a vrut să spună „ceva anume“ cu acele „dimensiuni speciale“ ?

— Cum adică, **dimensiuni speciale**? întrebă și meșterul.

— Păi, dimensiuni speciale înseamnă să încapă în camera unde vreau s-o pun. Scoase din buzunar o hîrtiuță și citi : lungă de un metru optzeci și lată de optzeci și patru.

— Pentru asta, interveni Barta profesional, trebuie să comandăm tîmplarului un soclu cu aceste dimensiuni.

— Asta vă privește personal, domnule tapițer. Dar spuneți-mi cam cît ar putea să mă coste o asemenea canapea?

— Opt sute, spuse Barta după un scurt calcul mintal. Una normală costă o mie. Prețurile sînt afișate în vitrină.

— Mai ieftin nu se poate?

— Nu. Eu pun arcuri de oțel și afric uscat. Nu-mi bat joc de meserie. Și jumătate din cost înainte.

Varlam scoase un portmoneu în formă de potcoavă și numără patru monezi de o sută în palma meșterului.

— Și cînd ar putea fi gata?

— În trei, patru zile. Și nu uitați, transportul vă privește personal.

— Asta nu e problemă. Căruță am.

Agentul răsfoi ziarul și tuși ca și cum ar fi vrut să-și dreagă vocea. Barta înțelese aluzia.

— Numele dumneavoastră.

Varlam se încruntă.

— De ce e nevoie de numele meu? Numai la primărie și la poliție îți notează numele.

Barta încercă să se justifice :

— Pentru că trebuie să vă fac o chitanță.

— N-am nevoie de chitanță. Ce să fac cu ea?

— Dovediți că mi-ați dat bani pentru canapea.

— De ce să dovedesc asta? Am încredere în dumneavoastră. Aveți atelier, nu unul care vinde pepeni pe stradă și pe deasupra am și un martor. Arătă spre agent.

Acesta își ascunse fața după paginile ziarului să nu fie nevoit să intervină în discuție. Barta continuă să-și îndeplinească misiunea impusă de agent.

— În afară de nume am nevoie și de adresă.

— Dar asta la ce mai folosește?

Era sincer mirat.

— Vă spun. Dacă nu veniți să luați canapeaua?

— O vindeți și tot sînteți în cîștig.

„Dacă nu-și spune numele și adresa", îl legitimez, hotărî agentul. Împături ziarul.

— Nu e chiar așa de simplu, insistă Barta. Canapeaua cu „dimensiuni speciale" nu se vinde chiar așa de ușor.

— Atunci scrie. Dumitru Varlam, strada Cînepii 4. Și notează și dimensiunile.

Îi puse în față și o hîrtiuță pe care o scoase din buzunar. Barta aruncă o privire spre ea și încremeni. În loc de dimensiuni citi: „Pune multiplicatorul în canapea".

Tapițerul își reveni însă imediat. Rosti cu voce tare ca și cum ar fi citit cele scrise pe hîrtiuță:

— O sută optzeci pe optzeci și patru.

Varlam vîrî însemnările în buzunar și porni spre ieșire. Barta îl însoți pînă la ușă.

Agentul se repezi la masa meșterului și aruncă o privire spre însemnările acestuia. Numele, adresa și dimensiunile erau exacte.

SEARA, după închiderea atelierului, agentul verifică adresa: casa cu numărul 4 din strada Cînepii avea un cat și era destul de degradată. Informațiile le luă de la un locatar de la parter. Dumitru Varlam locuia într-adevăr acolo, la etajul întîi, avea un copil și era căruțaș la abator. Transporta carnea la măcelăriile din oraș.

Ca de obicei, trecu și pe la sediul poliției să scrie raportul de cele petrecute în cursul zilei. Spre norocul lui îl găsi pe comisarul Teșu la birou. Îi raportă verbal

— Zi ca toate celelalte, domnule comisar. O femeie a adus două scaune la reparat, pe urmă poștașul a adus ziarele. Pe ăsta am putea să-l arestăm.

— De ce?

— A spus că frontul merge prost.

— Asta reiese și din ziare.

— Dar poștașul se bucură de ce scriu ziarele.

Teșu își aduse aminte de replica lui Dohotaru în legătură cu cei întorși de pe front și răspunse aproape la fel:

— Dacă i-am aresta pe toți care se bucură de necazurile noastre, ar rămîne orașul gol. Altceva?

— A mai fost și un pensionar să întrebe dacă se execută și plăpumi și unul care a comandat o canapea cu dimensiuni speciale. Pe ăsta l-am verificat: numele și adresa erau exacte.

— Și ce-i cu asta? întrebă Teșu nedumerit.

Agentul avea răspunsul pregătit:

— Vreau să vă dați seama că îmi fac datoria.

— A discutat ceva ieșit din comun?

— Nu.

Teșu se dezumflă.

— Nu e bine, Pandele. Ne-ar trebui ceva concret. Șefu-i furios ca un taur.

— Din cauza comandaturii?

— Și din cauza asta. A fost un maior german aici și a urlat că nu sîntem în stare să le asigurăm securitatea.

— Dar cine a putut face una ca asta?

Teșu se încruntă și răspunse cu întîrziere:

— Dacă n-ar fi fost arestat Bejan, l-am fi arestat acum. Nu el a pus, anul trecut, de 1 Mai, steagul roșu în vîrful primăriei?

— Dar asta cu aprinderea steagului e și mai și. Cum dracu au reușit să-i dea foc?

— Nu știe nimeni. Dar nu mai vorbi de asta că-mi crapă capul.

— Și pentru atîta lucru ai plîns? Pentru un șase? Nu merită, fetița mea. Nu e importantă nota, ci faptul că ai știut lecția. Cînd vei ajunge mare, nimeni nu te va întreba ce notă ai avut la geografie. Îți va reproșa însă, dacă nu cunoști țările, continentele și nu poți să spui nimic despre Elveția. Înțelegi, fata mea?

— Da, tată.

Prințesa se liniști și, înainte de a se apuca de lecții, întrebă într-o doară :

— Și nu facem nimic?

— Cum adică?

— Ceea ce ne-a rugat Bejan.

Tata își încruntă fruntea.

— Ți-am spus o dată : asta nu e treaba ta!

Prințesa insistă.

— Nu e treaba mea, dar Bejan m-a rugat pe mine. Trebuie făcut ceva pentru el.

— Tu fii liniștită...

— Ca să fiu liniștită, spune-mi, ai făcut ceva?

— Îmi ceri socoteală?

— Nu, tată. Dar aș vrea să fiu cum ai spus tu : liniștită.

— Bine, deși n-ar trebui să-ți spun : am comandat o canapea la Barta.

— Ai fost la el în atelier? se miră Prințesa.

— Nu. Am făcut comanda printr-un prieten. Barta o să bage multiplicatorul în canapea, canapeaua se transportă la prietenul meu și totul se aranjează.

— Și polițistul nu era în atelier?

— Ba da. Așa cum am presupus. Unul îmbrăcat în civil.

— Și cum i-a transmis prietenul tău să bage multiplicatorul în canapea? Doar n-a trimis poliția un agent surd în atelier.

— Uite la ce-ți umblă capul! L-am păcălit. I-a dat lui Barta o hîrtie cu dimensiunile canapelei. Pe hîrtie era scris ce trebuia scris despre multiplicator. Barta a copiat datele „un metru pe nu știu cît" și i-a dat hîrtia înapoi. A aflat tot ce trebuia să afle.

Andreea se lumină la față.

— A fost ideea ta?

— Da.

— Sînt mîndră de tine, tată! Am cel mai deștept tătic din lume.

Brusc, zîmbetul îi îngheță pe față, pe urmă se posomorî. Taică-su o privi mirat.

— Acum de ce te-ai întristat?

— Îmi pare rău că nu mi-a trecut mie prin cap așa ceva.

— Măi, dar ambițioasă mai ești! Dar asta e bine. Ambiția poate să-l facă pe om, OM!

— Cum poate să se facă un om, OM? Omul nu-i om?

— Este. Dar nu toți sînt la fel, Omul cu O mare, e acela spre care tindem cu toții.

— Și cum trebuie să fie un om cu O mare.

— Îți spun. În primul rînd integru. Integru și liber.

— Păi, cei care nu sînt închiși sînt toți liberi.

— Nu, draga mea. Libertatea pentru omul cu O mare are un alt înțeles. Liber de prejudecăți, liber să spună adevărul, liber să-și aranjeze viața așa cum vrea.

— Tu ești un om liber?

— Nu, fetița mea. Nu sînt liber. Ca să fiu liber, ar trebui să spun ceea ce gîndesc.

— Și de ce nu spui ceea ce gîndești?

— Pentru că m-ar aresta. Eu aș spune să facem pluguri nu tancuri. Înțelegi?

— Da. Dar nu înțeleg altceva.

— Ce anume?

— Că tu, de cînd mă știu, m-ai învățat să nu mint. Și acum din a nu spune adevărul ai făcut un principiu...

— A minți și a nu spune adevărul sînt lucruri deosebite. De exemplu, unui om pe patul de moarte nu-i spui: „Da, în curînd o să mori!“ Îi spui că se va face bine. Prin asta îi dai curaj, îl îmbărbătezi. Faci o faptă bună

— Acum am înțeles. Cînd în gara triaj m-a întrebat polițistul dacă am văzut un om fugind, eu l-am mințit. I-am spus că nu.

— Foarte bine. Dar dacă polițistul ar fi urmărit un hoț, un ucigaș, ar fi fost de datoria ta să-i spui adevărul.

— Și de unde să știu eu cînd e cazul sau nu să spun adevărul?

— Ori prin educație, ori din instinct. Dar astea sînt lucruri foarte complicate...

— Eu cred, tată, că voi părinții greșiți cînd ne învățați numai lucruri simple. E un fel de desconsiderare. Ar trebui să ne învățați și lucrurile complicate. Tu mi-ai spus în seara asta, niște lucruri mai valoroase decît tot ce am învățat pînă acum la școală. Să spunem că n-aș cunoaște nimic despre Elveția. Aș putea găsi o carte unde să aflu totul despre această țară. Dar în ce carte găsesc învățătura adevărului? Va fi oare vreodată așa, să putem spune tot adevărul?

— Desigur. Se duce o luptă crîncenă pentru asta. Deocamdată acest front e invizibil pentru foarte multă lume, dar lupta se duce. De aceea a fost arestat și Bejan.

— Bejan luptă pentru adevăr?

— Pentru o societate în care se va putea spune adevărul. Și transportarea multiplicatorului face parte din această luptă.

— Mai vorbește-mi despre adevăr. Despre adevărul adevărat.

— Adevăr adevărat nu există. Adevărul, fata mea, nu este nici el ceva imuabil. Adevărul se dezvoltă odată cu societatea. Adevărul de ieri poate azi să fie un neadevăr.

— Nu înțeleg.

— Deși e foarte simplu. Acum o sută de ani adevărul era ăsta: o bucată de fier, care e mai greu decît aerul, nu se poate ridica în văzduh. ACUM știm că un avion, mai greu decît aerul, zboară deasupra norilor. Adevărul acesta s-a schimbat, a evoluat. Desigur, sînt și adevăruri eterne ca 2 cu 2 fac 4. Ăsta va fi un adevăr cît va exista lumea. Minciuna ta spusă polițistului în gara Triaj, privit în evoluție, valorează cît un adevăr. Dar aceste lucruri le vei înțelege mult mai tîrziu. Acum fă-ți lecțiile.

Prințesa nu avea chef de lecții: ridică privirile spre taică-su:

— Tu ai auzit, tată, despre arderea unui steag german chiar la comandament?

— Da. Dar tu de unde știi asta?

— Tot orașul numai despre asta vorbește.

— Tu n-ai voie.

— Nici dacă am participat la organizarea acțiunii?

— Ce ai făcut?

— Ceea ce ți-am spus.

— Pe ce drumuri umbli tu?

— Pe drumul care duce spre țara adevărului.

DUPĂ PATRU ZILE tatăl Prințesei se întoarse mai devreme de la depou, se spălă, se îmbrăcă în hainele de sărbătoare și arăta ca un adevărat domn. Andreei îi părea rău că taică-su nu se îmbrăca în fiecare zi în haine de sărbătoare, ca cei de pe strada Florilor să se întoarcă după el: era înalt, cu spate lat și ras proaspăt; ai fi putut să-l confunzi cu un om care locuiește în centrul orașului. Mama nu era acasă, plecase la sora sa Niculina, care zăcea în pat, și Prințesa nu-și putu imagina de ce se gătise taică-su. Curioasă, se învîrti tot timpul în jurul lui și, văzînd că nu i se destăinuiește, îl întrebă:

— Te-ai gătit ca mama cînd se duce la teatru. Unde te duci?

— La Sitaru.

Prințesa nu se așteptase ca lucrurile să se desfășoare atît de repede.

— E canapeaua gata?

— De ieri e la Varlam.

— Îmi pare rău că nu am știut.

— De ce ar fi trebuit să știi?

— Pentru că m-am gîndit la ceva.

Își lăsă privirile în pămînt așteptînd confirmarea să continue sau nu. Așa cum prevăzuse, taică-su ridică tonul:

— Tu să nu te gîndești la nimic! Mai bine fă-ți lecțiile! Văzînd că fii-sa nu se retrage, o întrebă ca într-o doară: Știi mai multe despre această adresă?

— Nu mi s-a spus decît că, la adresa aceea, există o firmă cu numele lui Sitaru. Își lăsă din nou privirile în pămînt. Dar...

— Dar, ce?

— Ieri după-masă n-am avut ce face și m-am dus în recunoaștere.

Taică-su o sfîrtecă cu privirile.

— Ai fost la el?

— Nu. Nu mi-ai spus tu să nu mă amestec?... M-am dus doar să văd ce fel de firmă-i acolo...

— Și?

— O firmă ciudată. Sitaru ăsta face mîini și picioare.

Tata își încreți fruntea:

— Ce face?

— Picioare de lemn, mîini de lemn, proteze. M-am uitat prin vitrină. E un bătrînel cumsecade.

Taică-su se întunecă la față:

— De unde știi tu despre un om că e cumsecade?

— Pentru că seamănă cu un bunic. Și bunicii toți sînt cumsecade. Nu știu dacă ai reținut: ți-am spus că m-am gîndit la ceva...

— La vreo prostie! Hai spune...

— La o idee năstrușnică, așa cum a fost și a ta cu comandarea canapelei. Am găsit și eu una asemănătoare. Poate chiar una mai bună.

— Pe tine nu te dă modestia afară din casă. Te ascult.

— Mai ții minte căruciorul meu?

— Ce fel de cărucior?

— Căruciorul în care m-ai plimbat cînd am fost mică. E în pod. L-am cercetat. Dacă se șterge de praf e ca și unul nou. Sau mă rog, aproape nou. Vreau să spun, acceptabil pentru circulație.

— Și ce-i cu asta?

— Mă duc la prietenul tău care a comandat canapeaua și de acolo la Sitaru. Cui i-ar trece prin minte să se uite într-un cărucior?

— Mă, tu nu ești proastă!

— Asta ar trebui să știe și directorul școlii. El chiar și pentru ideea asta grozavă nu mi-ar fi dat decît un șase.

— E o idee de zece. Dar ce pui în cărucior?

— Trec prin piață și cumpăr cartofi. Să știi că m-am gîndit la toate.

— Și cum scoți din cărucior multiplicatorul în plină stradă?

— Am măsurat ușa atelierului cu palma. Intru cu cărucior cu tot.

— Ești formidabilă, fetița tatii! O îmbrățișă și o sărută pe frunte. Eu am să te urmăresc de la distanță.

— De ce?

— Să nu ți se întîmple ceva.

— Ce să mi se întîmple?

— Să fii arestată.

— Și vrei să fii arestat și tu? Eu pot să spun că totul e o joacă. Pe tine te arestează cu adevărat. Tu nici n-ai voie să știi ceea ce fac.

Mihai Bogdan se resemnă; fiică-sa avea dreptate.

ÎN TIMP CE ANDREEA coborî căruciorul din pod, Bogdan se plimbă agitat prin bucătărie și hotărî s-o urmărească de la distanță : voia să vadă personal îndeplinirea misiunii. Era convins că, Andreea, știindu-se supravegheată va fi mult mai atentă.

Aproape de strada Cînepii descoperi cîțiva oameni adunați lîngă un gard și dincolo de ei uniforma neagră a unui comisar : rămăsese prea în urmă să-și strige fiica fără să dea de bănuit. Andreea, ca o smintită, ajungînd la locul cu pricina începu să strige să i se facă loc. Oamenii se dădură la o parte, comisarul, care tocmai verifica actele unui cetățean, aruncă o privire spre ea, apoi o lăsă să treacă. Bineînțeles, Bogdan fu oprit de un gardian.

— Stai la rînd !

Nu era greu de ghicit ce se petrecea acolo : o razie de rutină pentru descoperirea dezertorilor.

În fața lui Bogdan, un individ cu lavalieră își ștergea transpirația de pe frunte. Se vedea pe el că era agitat ; își schimba tot timpul, nejustificat, geamantanul dintr-o mînă în alta. Ajunse la rînd și comisarul îi zîmbi :

— Ooo, maestrul Ichim.

Individul se scotoci după acte. Comisarul i le cercetă, apoi ridică mirat privirile :

— Cum ai obținut din nou scutirea de armată ?

— Medical, domnule comisar, și-și șterse din nou fruntea asudată. Și cu acte în regulă. Uitați-vă ce culoare am ! Împinse fața spre comisar să constate și acesta culoarea palidă a feței. Arăt eu ca un om care poate purta uniformă ?

— Și ce ai în geamantan ? Ai lucrat ceva ?

În loc de răspuns, maestrul Ichim așeză geamantanul pe trotuar și-i deschise capacul. Geamantanul era gol.

— Dacă mi-ați cerut să deschid geamantanul, domnule comisar, înseamnă că nu sînteți informat. M-am reprofilat. Fac pungi. Nu simțiți mirosul de gumă arabică ?

Ajuns la rînd, Bogdan își prezentă actele.

— Lucrez la depou.

Comisarul îl măsură din priviri :

— Nu te-am întrebat. Știm să citim și noi. De ce nu ești la serviciu ?

— Dacă răsfoiți Biroul populației dați și de biletul de învoire.

LA ÎNCEPUT, VARLAM n-a vrut s-o primească pe Prințesă în casă.

— De ce n-a venit taică-tu ? Așa ne-am înțeles.

— Eu sînt mai puțin bătătoare la ochi decît tata. Restul o să facă el.

Neavînd încotro, Varlam îi deschise ușa : era acasă și nevasta sa și Decebal ; chel, tuns proaspăt cu mașina zero. Varlam îi goni pe amîndoi în bucătărie, închise ușa cu cheia după ei, apoi scoase din buzunar un briceag cu capace de sidef. Se chinui să tragă canapeaua de lîngă perete, tăie tapițeria deasupra ramei de lemn și scoase multiplicatorul.

— Hai, fată, du-te și nu mai vreau să te văd niciodată.

Prințesa abia se abținu să nu-i spună la fel. Coborî în stradă și porni spre strada Dumbrava Roșie.

MEȘTERUL SITARU AUZISE SCÎRȚÎITUL UȘII și, cînd ridică privirile, se pomeni cu o fetiță în atelier. Ceea ce îl contrarie era faptul că fata intrase în atelier cu un cărucior de copii. De ce n-o fi lăsat slăbănoaga asta căruciorul în stradă ?

Prințesa, impresionată de protezele înșirate pe polițe, de mulțimea de cîrje orînduite lîngă un perete, uită să salute : holbă ochii la mulțimea de mîini din lemn cu încheieturi din piele.

— Ce-i, fetiță ? i se adresă meșterul. Pari cam speriată.

— Nu sînt speriată, domnule Sitaru.

Meșterul se miră că fata îi știa numele. O fi vreo cunoștință de care a uitat.

— De unde știi că mă cheamă Sitaru?

— Scrie pe firmă, domnule.

— Da, da, ai dreptate. Și ce dorești?

— Vin din partea lui Matei Basarab.

Meșterul se opri din lucru. Numai la parola asta nu se așteptase.

— Ești cam tînără să vii din partea voievodului, dar mă rog... Mi-a trimis ceva?

— Altminteri de ce aș fi venit?

— Unde e?

— În cărucior.

— Du-l în spatele perdelei.

În timp ce Andreea împinse căruciorul în depozitul atelierului, Sitaru se duse pînă la ușă să vadă dacă fetița nu avea cumva „codiță". În stradă nu erau decît trecători obișnuiți. Intră după perdea și cercetă multiplicatorul, apoi reveni în atelier.

Andreea își luă privirile de la proteze și se întoarse spre meșter.

— Cine are nevoie de atît de multe picioare de lemn?

— Invalizii de război.

— Și dacă se va sfîrși războiul, ce-o să faceți?

— Strungărie în lemn. Și acum fii atentă, fetițo: spune la aia care te-au trimis, că n-am nici hîrtie și nici cerneală. Am controlat „obiectul": are pernele uscate.

— Ce fel de perne?

— Dacă știi prea multe, îmbătrînești repede. Și de fapt nici nu te interesează. Nu uita: hîrtie și cerneală tipografică.

ÎN DRUM SPRE CASĂ ocoli spre strada comercială să vadă vitrina cu jucării a lui Hübner. Cunoștea vitrina pe de rost: erau expuse acolo păpuși de toate mărimile, din porțelan, din cîrpă, din celuloid, cu și fără păr, vor-

bitoare și mute, mingi, trompete scurte și lungi, dar pe ea n-o interesa decît trenul electric, un Pacific cu tender lung, asemănător cu locomotiva pe care o conducea taică-su.

Spre nemulțumirea ei, trenul electric nu mai era în vitrină și se întrebă cine s-o juca acum cu el. Niciodată n-a avut curaj să pomenească de trenul electric părinților, de teamă să nu facă haz pe seama ei. Maică-sa chiar s-ar fi supărat și i-ar fi spus: „Dacă vrei o jucărie, îți cumpăr o păpușă. E și mai ieftină!"

Abătută, porni spre casă, dar numai după cîțiva pași se auzi strigată:

— Fetițo!... Hei, fetițo, n-auzi?...

Întoarse privirile și-l descoperi pe comisarul din atelierul lui Barta. Era îmbrăcat la fel, purta aceeași pălărie trasă pe ochi. Strînse cu putere ghidonul căruciorului și-și iuți pașii. Cu toată graba, comisarul o ajunse din urmă.

— N-ai auzit că te-am strigat?

— Nu știam că mă strigați pe mine.

Comisarul își ridică cu vîrful degetului arătător borurile pălăriei și începu să zîmbească.

— Îți mai amintești de mine?

— Nu, răspunse repede Prințesa și se întrebă dacă comisarul o văzuse ieșind din atelierul lui Sitaru, sau o descoperise doar aici pe strada comercială. Se liniști însă repede: comisarul ar fi înhățat-o imediat chiar în ușa atelierului. De ce să fi pierdut vremea s-o însoțească prin tot orașul?

— Ia uită-te mai bine la mine! insistă comisarul. Ne-am întîlnit în atelierul de tapițerie de pe Matei Basarab. Îți spun și cum te cheamă și unde stai: Grama, strada Meteanu 14, în fundul curții. Greșesc?

Prințesa își dădu seama că nu avea nici un rost să nege: ar fi deranjat-o mult mai mult o confruntare cu Barta.

— Da, asta am spus : Grama, Meţeanu 14.

— Şi de ce ai minţit ?

— N-am minţit. Acolo locuieşte profesoara mea de limba română, doamna Stăncescu, pe care noi am botezat-o Grama. De la gramatică. Mereu vine la şcoală şi se plînge că e obosită, că n-a reuşit să doarmă şi, odată, cînd cineva i-a spus că poate din cauza patului, l-a scos la tablă şi i-a dat un patru.

— Lasă minciunile !

— Nu sînt minciuni. Puteţi întreba toată clasa. Am hotărît să-i trimitem un tapiţer să-i repare canapeaua. Întrebă cu o naivitate prefăcută : A fost tapiţerul la ea ?

Pentru o clipă, Teşu pierdu din elan : dar dacă fata nu minte şi, arestînd-o, se face de rîs ? În fond, ce acuzaţii avea împotriva ei ? Doar că a fost la un tapiţer şi, dintr-un motiv sau altul, a dat o adresă falsă. Totuşi, nu voia să se lase păcălit.

— Nu ştiu dacă a fost.

— Atunci de unde ştiţi că nu locuiesc acolo ? V-a spus tapiţerul ! Probabil s-a supărat şi meşterul. Că nu e prima oară cînd i-am trimis un tapiţer acasă. Acum, doamna Grama, cînd aude de tapiţer, trînteşte uşa.

„Chiar aşa, recunoscu în sinea lui Teşu. Cînd am întrebat-o de canapea, mi-a trîntit uşa în nas".

— Da' ia ascultă, fetiţo. De ce ai spus că în fundul curţii ?

— Pentru că cei care locuiesc pe strada Meţeanu, şi mai ales la parter înalt, nu repară canapele. Cumpără noi. Dacă nu spuneam în fundul curţii, nu se mai ducea meşterul.

„Fata ori spune adevărul, ori e foarte şmecheră."

— Cum te cheamă ?

Pentru o clipă Andreea se gîndi să-i spună un nume inventat, dar se răzgîndi repede. Comisarul putea să o însoţească şi să afle că l-a minţit.

— Andreea Bogdan.

— Și ce ai în cărucior ?

— Vedeți foarte bine : cartofi. Și vă rog să mă lăsați în pace ! Ce dacă am păcălit un tapițer ?

Se opinti să plece, dar comisarul o prinse de braț,

— Lăsați-mă în pace, că strig !

— Să nu strigi că o pățești ! Sînt de la poliție.

— Dacă ați fi de la poliție, ați avea uniformă. Lăsați-mă în pace !

Teșu fu obligat să-și arate legitimația de comisar

— Mă, fată, tu nu prea îmi placi. Prea ai răspunsuri la toate întrebările...

— Păi, dacă îmi puneți întrebări ușoare. Numai doamna Grama spune că nu știu să răspund la întrebări și-mi dă note mici...

Teșu își aduse aminte că fata care furase cărbuni în gara Triaj, fusese văzută de Dima. Da, avea un motiv s-o ducă la poliție, s-o confrunte.

— Vii cu mine, domnișoară !

— Eu mă duc acasă !

— Te duci acasă după aceea. Și, pe drum, te rog să nu ridici vocea că-ți dau și o palmă. Crezi că poți duce poliția de nas ? Pășești alături de mine și, dacă faci pe nebuna, te plesnesc.

ÎN DRUM SPRE SEDIUL POLIȚIEI, Prințesa se miră că nu-i tremurau picioarele ca în atelierul lui Barta, cînd îl întîlnise pentru prima oară pe comisar. Dacă nu a văzut-o ieșind de la Sitaru, atunci nu avea de ce să se teamă. Era chiar hotărîtă să-l înfrunte.

Ajunse din nou în fața vitrinelor cu jucării ale lui Hübner cînd răsunară sirenele. Vuietul prelung, ca un țipăt înfricoșător, anunță alarma aeriană : trecătorii deveniră grăbiți și, în cîteva secunde, strada se goli. Nu rămaseseră pe trotuar decît ea și comisarul. Un individ, apărut de sub o poartă, cu banderolă roșie la braț, le făcu semn să-l urmeze. Neavînd încotro, intrară în pri-

mul adăpost public, într-o pivniță de cărbuni de la subsolul unei clădiri.

— Și unde las căruciorul? întrebă Prințesa

— Aici sub poartă, ordonă comisarul.

ÎNCĂ NU SE STINSESERĂ VUIETELE SIRENELOR și santinelele înșirate de-a lungul garniturii de pe linia a patra dispărură în adăpostul imens al gării Triaj. Doi muncitori, care pînă atunci stătuseră ascunși într-un vagon de pe o linie apropiată, coborîră cu lădițele cu scule și se repeziră spre garnitura germană. De sub prelatele de camuflaj se întrezăreau țevile lungi ale tunurilor antiaeriene și colțurile verzi ale lăzilor cu muniții. Muncitorii strecurați sub vagoane atacară frînele automate ale roților. Nu trebuiau decît să deșurubeze contactul țevilor cu aburi. Își cunoșteau bine meseria : lucrară cu repeziciune uluitoare și verificară fiecare roată.

ÎN ADĂPOSTUL ÎN CARE S-AU REFUGIAT Teșu și Prințesa era semi-întuneric, un singur bec chior, agățat în apropierea tavanului, lumina încăperile boltite. Zidurile groase, de cărămidă, deși era miez de vară, erau umede și reci. Comisarul o sili pe Prințesă să se așeze lîngă el pe o bancă. Un timp nu-și vorbiră, priviră spre ceilalți refugiați în pivniță, oameni de toate vîrstele, îngrijorați. Bombardamentele, dacă avioanele veneau dinspre Iugoslavia, nu durau mult și aveau ținte fixe : fabrica de vagoane și gara.

Cînd Teșu se convinse că alarma anunța doar trecerea unor bombardiere spre Ploiești, se liniști. Se întoarse spre Prințesă :

— Ia spune, fetițo, unde stai cu adevărat?

— În strada Florilor.

— Florilor? repetă Teșu numele străzii, apoi fața i se lumină Nu duce strada asta la barieră?

— Ba da.

— Atunci probabil ai participat și la furtul cărbunelui din gara Triaj?

— Eu nu fur, domnule!

În clipa aceea apăru în capul scărilor o femeie voluminoasă cu un geamantan de piele sub braț, însoțită de o fetiță măruntă, cu fața palidă, bolnăvicioasă.

— E doamna Predescu, șopti cineva în spatele Prințesei. Mereu întîrzie.

— Și nu se teme? se auzi o altă voce tot în șoaptă.

— Se teme, dar se teme mai mult să-și lase bijuteriile în casă.

Cînd femeia ajunse în bătaia becului, Prințesa o recunoscu pe fiică-sa.

— Mariana!

Mariana se opri o clipă, privi spre banca proptită de zid și începu să zîmbească.

— Ce cauți aici, Prințesă?

— M-am refugiat de bombardament.

Comisarul îi făcu semn Marianei să se apropie.

— O cunoști pe fata asta de lîngă mine?

— Cine n-o cunoaște pe Prințesa? Sîntem la aceeași școală. Eu în a cincea, ea în a șaptea.

— Mai vreau să te întreb ceva: știi cumva porecla profesoarei de limba română?

Se întoarse repede spre Prințesă să vadă dacă nu-i face semne.

— Doamna Grama, rîse Mariana. O cunoașteți și dumneavoastră?

— Nu, răspunse nemulțumit comisarul.

Mama cea grasă își strigă fata și Mariana dispăru în spatele unui zid boltit.

— Ați văzut că nu v-am mințit? se întoarse Prințesa spre comisar și ochii ei verzui prinseră niște sclipiri ciudate.

Comisarul nu-i răspunse. Era îngîndurat. „Din păcate, constată Țeșu, am arestat-o degeaba. N-a mințit.

Înseamnă că adresa falsă a fost într-adevăr o glumă. Dar nu se descurajă, avea acum să se justifice față de Dohotaru. A arestat-o ca s-o recunoască Dima.

Alarma nu dură nici jumătate de oră și, cînd ieșiră din adăpost, nu mai găsiră căruciorul cu cartofi. Prințesa izbucni în plîns :

— Mi-au furat căruciorul din cauza dumitale ! Ce o să spun acasă ?

În zadar cercetă Tețu și curtea clădirii, în zadar ceru informații de la portar, nu mai găsiră căruciorul. Lui Tețu îi era ciudă că Prințesa bombănea și n-avea cum s-o liniștească. Cei de pe stradă se întorceau după ei și, de rușine, comisarul trase borurile pălăriei pînă peste ochi.

MAIORUL ERNEST VON WEBER, însărcinat cu transporturile militare germane, năvăli în biroul de mișcare al gării Triaj : avea fața congestionată, vocea îi suna hodorogită.

— Garnitura mea, 7011, nici acum nu are locomotive !...

Era atît de agitat încît trebui să-și tragă sufletul să poată continua. Nu are locomotivă, Herr Petrescu...

Impiegatul, care se așteptase la această izbucnire, îi răspunse calm rostind cuvintele rar, să fie înțeles :

— Nici n-o să aibă, domnule maior.

Maiorul, la capătul răbdărilor, se scotoci prin buzunare și găsi formularul căutat.

— Garnitura 7011 e destinată frontului. Uitați, împinse formularul în fața impiegatului. Are urgența întîia. De ce n-are locomotivă ?

— Pentru că nu are nevoie.

Calmul impiegatului îl enervă și mai mult pe maior :

— Cum n-are ? Nu vedeți ? Urgența întîia !

— Nu are nevoie pentru că garnitura nu poate părăsi gara. Nici unul din vagoane nu are frînă.

— Cum nu are frînă ?

— Vedeți, asta e singura întrebare la care nici eu nu pot să vă răspund. Am verificat vagoanele. Toate frînele au fost demontate.

— Cum e posibil așa ceva?

— Întrebați santinelele dumneavoastră, domnule maior! Garniturile militare sînt în paza dumneavoastră. Ce au făcut santinelele?

— A fost alarmă aeriană.

— Noi, cei de la cefere, sîntem la post și în timpul alarmelor aeriene. Așa e în transporturi. Îmi pare foarte rău. Am dat dispoziție ca tot materialul dumneavoastră să fie încărcat în alte vagoane.

— În care vagoane?

— Asta e a doua întrebare la care nu vă pot răspunde. Deocamdată nu avem. Cele 130 de vagoane care erau în raza Triajului nostru au fost rechiziționate de dumneavoastră.

— Și ce-i de făcut?

— Deocamdată vă propun să fumați o țigară.

SPRE MIRAREA LUI TEȘU, comisarul-șef era încă în sediu. Îndrăzni să deschidă ușa secretarei.

— S-a întîmplat ceva?

— Ce să se fi întîmplat?

— Doar n-o sta șefu' aici doar așa că nu are ce face.

— Aa, prițepu secretara. Nu, nu s-a întîmplat nimic! Așteaptă un telefon de la București.

Teșu se liniști.

— Întrebați-l dacă poate să mă primească.

Plictisită, secretara intră în biroul lui Dohotaru și reveni la fel de plictisită.

— Poftim.

Teșu o tîrî și pe Prințesă cu el.

— Am vești bune, domnule comisar-șef. V-am adus o Prințesă...

Dohotaru își împreună sprîncenele.

— Ce fel de Prințesă?

— Pe fata asta. E cea pe care am întîlnit-o și în tapițeria lui Barta. Și poate tot ea a fost și în gara Triaj.

Speriată de privirile severe ale comisarului-șef, Prințesa izbucni în plîns. Știa că singura ei armă erau lacrimile.

— Și de ce plînge?

Înainte ca Teșu să fi putut răspunde, Prințesa se repezi la birou și țipă din toate puterile:

— Pentru că mi-au furat căruciorul cu cartofi!

— Ce cartofi, Teșule? întrebă nedumerit Dohotaru.

Jenat, Teșu încercă să explice cele petrecute.

— Am fost obligați să intrăm în adăpost și, în acest timp, i s-a furat un cărucior cu cartofi.

— Din cauza dumitale! țipă Prințesa spre Teșu și începu să plîngă și mai tare. Cum mă duc acasă fără cărucior?

Enervat de țipetele fetei, Dohotaru se congestionă la față:

— Du-te, fă confruntarea și să nu mai vii cu fleacuri aici!

— Și cartofii? bolborosi Prințesa.

Comisarul-șef îl țintui pe Teșu cu degetul:

— Îi plătești tu.

— Și căruciorul? întrebă Prințesa.

Dohotaru ridică din nou degetul spre Teșu.

— Dacă l-a pierdut din cauza ta, îi plătești și căruciorul! Și acum cară-te!... Cară-te, am spus!...

Teșu nu știu cum să iasă mai repede din birou.

Secretara, deși auzise toată conversația, întrebă malițioasă.

— V-ați rezolvat treburile?

Teșu ieși pe coridor fără să-i răspundă.

SERGENTUL DIMA NU ERA DE SERVICIU: la ordinul lui Teșu fu adus de acasă de lîngă un pahar de

vin. Nu era beat, era doar mai vesel, n-avea siguranță în mișcări, călca atent și hotărî încă pe drum să fie foarte prudent. Nu povestise nimănui cele pățite cu „mortul" din gang, să nu i se poată imputa lipsa de vigilență. Era convins că, în minutele cît a lipsit de la post, s-a întîmplat ceva în atelierul lui Barta. Să se fi aflat că fusese păcălit ?

Intră precaut în biroul lui Teșu și acesta, în loc să-i răspundă la salut, arătă spre Prințesă...

— O cunoști ?

Dima holbă ochii la ea, apoi își strînse umerii și privi spre Teșu.

— Nu, domnule comisar.

— Uită-te mai bine la ea.

Dima, speriat de tonul ridicat al comisarului, o cercetă mai amănunțit și schiță o grimasă.

— Degeaba mă uit la ea. N-o cunosc.

— Nu e fata care a furat cărbune în gara Triaj ?

— Numai domnul comisar-șef Dohotaru a vorbit cu ea. Întrebați-l pe dumnealui.

— Am fost la el ! interveni Andreea.

— Vedeți, domnule comisar ! Eu n-am de unde s-o cunosc. Acolo era întuneric. Primul bec era la o sută de metri. Și dacă mă uit mai bine la ea, e cam slăbănoagă să transporte cărbune cu roaba. Fata aceea avea o roabă imensă.

— Aveți roabă acasă ? întrebă Teșu mecanic.

— Nu, răspunse repede Prințesa.

— Dar cu ce încălziți sobele ?

— Cu lemne. Pentru cărbune e nevoie de sobe speciale, mai scumpe.

Fiecare răspuns al fetei îi producea o nedumerire comisarului : prea răspundea repede fără să se gîndească și la subiect. Copiii, de obicei, ca să cîștige timp sau numai din emotivitate, repetau întîi întrebarea, pe urmă răspundeau aiurea. Fata asta firavă, în loc să se sperie

de uniforma neagră a lui Dohotaru, își regăsea prezența de spirit și, în loc de vinovată, devenea acuzatoare. Cine dracu' a avut curaj să fure un cărucior în timpul alarmei? Îl văzu pe Dima clătinîndu-se și i se făcu greață.

— Poți să pleci!

Dima salută regulamentar și părăsi încăperea. Pentru orice eventualitate comisarul luă datele Prințesei, le notă într-un carnețel, apoi arătă spre ușă.

— Hai, pleacă și tu!

— Și banii?

— Ce fel de bani?

— Pentru cartofi și pentru cărucior.

— Căruciorul era vechi, nu valora nici un ban.

— Cum vreți, dar să știți că eu mă duc la domnul comisar-șef să-mi facă dreptate.

— Chiar ai înnebunit?

— Nu, domnule comisar. Vreau banii pentru cartofi și pentru cărucior.

Neavînd încotro, Teșu scoase din buzunar o monedă de o sută de lei și o aruncă spre Prințesă. Îndemînatecă, Prințesa o prinse din zbor.

— E puțin, domnule comisar.

— Cum puțin?

— Păi, 20 de lei costă numai cartofii.

Teșu îi mai aruncă o monedă de o sută de lei.

— Și acum cară-te!

— La revedere, domnule comisar.

Încet, plină de importanță, Prințesa porni spre ușă.

ÎNGRIJORAT LA CULME, tatăl Prințesei nu mai avu răbdare să stea în casă, ieși în stradă, s-o vadă cu o clipă mai devreme pe fiică-sa sosind. De cîteva ori se duse pînă în colțul străzii, chiar dincolo de băcănia lui Conrad, dar, din cauza întunericului, nu reuși să cuprindă toată strada. Puținii trecători erau oameni din cartier, cei mai mulți cunoscuți. Sentimentul că fiică-sa pățise ceva îl

făcu să-și piardă calmul : deveni agitat, își consulta ceasul din cinci în cinci minute fără să realizeze însă ora exactă. Îl îngrijorase și alarma aeriană din amurg, dar din fericire nu fusese bombardament, așa că alarma nu putea să întîrzie decît cu o jumătate sau cu o oră venirea ei. După calculele lui, Andreea avea cel puțin două ore întîrziere.

În cele din urmă Prințesa apăru zîmbitoare, bine dispusă. Buna ei dispoziție îl liniști puțin. Cu toate astea o întîmpină sever :

— Unde ai fost pînă acum ?

— La poliție, răspunse cu seninătate și nu pricepu de ce apărură broboanele de sudoare pe fruntea lui taică-su.

— La poliție ? Și cum ai scăpat de acolo ?

Vocea i se frînse și rostise fraza rar ca și cum n-ar fi găsit cuvintele cele mai potrivite.

— M-au gonit, spuse simplu, nevrînd să-l îngrijoreze.

Nu-și dădea seama că felul ei de a vorbi, îl enerva și mai mult.

— Nu-mi vorbi în bobote că te plesnesc ! ridică taică-su vocea.

Prințesa își lăsă privirile în pămînt.

— Azi toată lumea mă amenință cu bătaia.

Taică-su coborî vocea și întrebă îngrijorat :

— Cine a mai vrut să te bată ?

— Comisarul Țoșu sau Deșu. Nu i-am reținut bine numele...

— Și cum ai ajuns la poliție ?

— Pe jos.

— Mă, tu în seara asta ceri palme. Știi că nu sînt zgîrcit.

— M-a arestat. Veneam spre casă...

Taică-su simți un nod în gîtlej, dar se stăpîni.

— Deci după ce ai predat multiplicatorul...

— Da. Eu îmi rezolvasem treburile. Veneam spre casă și aud că mă strigă cineva. Era chiar comisarul pe care îl cunoscusem la tapițeria lui Barta. Ăla cu pălărie.

— Te-a recunoscut și el?

— De aia m-a arestat. M-a întrebat de ce l-am păcălit? Chestia aia cu adresa lui madam Grama...

— Și?

— Și m-am descurcat. L-am lămurit în pivniță

— În ce pivniță?

— Ne-a prins alarma pe stradă și am coborît într-un adăpost. De acolo m-a dus la poliție la un comisar gras, îmbrăcat în uniformă neagră, și, după ce am ieșit de acolo, ne-am împrietenit. Am făcut și o afacere cu el: i-am vîndut cartofii și căruciorul. Cu două sute. E puțin tată?

— Mă, tu mă înnebunești!

— Nu, tată. Îți spun doar ce s-a întîmplat.

— Atunci hai să ne plimbăm pînă la barieră să mă răcoresc puțin. Iar tu o să-mi povestești pe îndelete tot ce s-a întîmplat.

— N-o să se îngrijoreze mama că întîrziem?

— Nu. I-am spus că te-am trimis după țigări.

Prințesa povesti întîlnirea cu Varlam, cu Sitaru, cu Teșu, cu lux de amănunte. Nu uită din discuțiile avute nici un cuvînt.

— Ceea ce reținn, îi spuse taică-su, înainte de a intra în casă, e faptul că Sitaru are nevoie de hîrtie și cerneală.

Mama pedala mașina de cusut. Întrebă fără să se întoarcă spre ei:

— Ți-a adus țigări?

— Nu. Spune că n-a găsit.

— Ehei, oftă mama și dădu nemulțumită din cap. Degeaba o lauzi tu, Mihai. Prințesa ta e cam delăsătoare...

DUPĂ TERMINAREA CURSURILOR, Guriță i se alătură Prințesei încă pe coridor.

— Ce e cu tine? Nu te mai văd decît la școală. Pe stradă nu vii, la barieră nu vii, la abatorul vechi nu vii. Ieri te-am căutat să te iau la strand și tu nicăieri. Pe unde umbli?

Prințesa îi răspunse într-o doară:

— Am și eu treburile mele.

Guriță o privi de sus:

— Înseamnă că are dreptate Barbu...

Prințesa se opri în dreptul unei ferestre: din cauza părului căzut într-o parte nu avea luminată decît o jumătate de față.

— În ce să aibă dreptate?

— Cînd spune că ești egoistă.

— Dar de unde știe el cuvîntul ăsta?

— Îl știe.

— Și știi ce înseamnă?

— Mi-a spus Barbu. Faci numai ce-ți place ție, nu ții cont de ceilalți și nu te interesează nimeni în afară de persoana ta.

— Nu-i adevărat! protestă Prințesa.

— Ba da. Mi-am dat și eu seama de asta. Cînd ai avut nevoie de noi, să-l păcălim pe polițist, ne-ai chemat. Cînd am avut noi nevoie de tine, tu ai umblat brambura.

— Dar cine a avut nevoie de mine?

Știa ea cine, dar voia să audă chiar din gura lui.

— Noi, tuși forțat Guriță. Vreau să spun eu... Trase cu coada ochiului să vadă dacă Prințesa nu pufnește în rîs. Văzînd-o că nu reacționează nici într-un fel, continuă. Am vrut să te iau la insula Trinității. Am făcut rost de două scînduri late, le-am legat cu o frînghie de mal și am făcut un ponton. Un ponton pentru tine și pentru mine.

— Și de ce avem nevoie noi de ponton?

— Ca să facem baie.

— Și fără ponton nu se poate?

— De cînd nu mai ești cu noi te-ai țăcănit... Tu oricum nu mai faci baie cu noi. Tu îți ții doar picioarele în apă și atît. Pe ponton stai pe fund și poți să-ți ții picioarele în Mureș pînă ți se topesc. Baie de ce nu mai faci?

— Pentru că n-am costum de baie.

— Nici pînă acum n-ai avut. Te-ai făcut mofturoasă.

— Nu, dar mama mi-a spus că nu e frumos să fac baie fără costum.

— Da, am uitat. Tu ești „prințesă".

— Nu pentru că sînt prințesă, ci pentru că am crescut. Așa mi-a spus mama.

— Deci nu vii nici astăzi?

— Am să vin mîine. Îți promit.

SAVU, MAISTRUL CĂLITOR de la fabrica de vagoane, urcă scările de marmură ale Tribunalului. Era îmbrăcat în haine de sărbătoare, își pusese și o cravată dar din cauza gulerului scrobit al cămășii nu putuse strînge nodul cum ar fi vrut. La etajul întîi se orientă după săgețile indicatoare și porni spre baroul avocaților. Un ușier îmbrăcat în uniformă verde cu multe franjuri îi tăie calea.

— Unde?

— Îl caut pe avocatul Vasiliu.

— Să-ți scoți șapca, îl sfătui ușierul și-i deschise larg ușa sculptată dată cu baiț.

Pe avocat Savu îl găsi în fundul încăperii, lîngă un birou unde mai stăteau două persoane: unul îmbrăcat în straie țărănești, celălalt în robă.

— Pot să vă deranjez, domnule avocat?

Vasiliu îl privi pe deasupra ochelarilor și-i făcu semn să se așeze:

— În ce problemă?

— De moștenire.

Avocatul mai schimbă cîteva cuvinte cu cei din fața lui, cel îmbrăcat în robă îi spuse că „situația e clară", îl luă pe cel îmbrăcat în straie țărănești și-l tîrî la o altă masă și începu să răsfoiască niște dosare.

Rămas singur, avocatul Vasiliu se așeză și el, își scoase ochelarii :

— Despre ce fel de moștenire e vorba ?

Savu îi răspunse șoptit :

— Aș vrea să mă interesez de Bejan.

Vasiliu tresări ; își roti privirile spre celelalte birouri și se aplecă în față :

— Ce anume ați vrea să știți ?

— Cum ar putea fi ajutat ?

— Într-un singur fel. Ar trebui dovedit că nu el a tipărit manifestele. Asta e capul de acuzare. Dacă ar apărea manifeste tipărite cu același multiplicator, el fiind arestat, aș putea pleda pentru el cu mai multe șanse. Adăugă cu voce tare : Aduceți și actul de moștenire și vedem ce e de făcut.

— Mîine sau poimîine, domnule avocat.

ACASĂ, PRINȚESA AȘTEPTĂ CU NERĂBDARE să se întoarcă maică-sa de la fabrică. O întîmpină încă la poartă, se gudură pe lîngă ea, îi luă sacoșa din mînă și o sărută de mai multe ori. Maică-sa o privi bănuitoare :

— Ai făcut ceva rău ?

— Nu, mamă, ce să fi făcut ?

— Știu eu ?... Poate ai luat un patru ?

— Nu, mamă. Am luat un opt la fizică. Dar știam de unsprezece... Pe cuvîntul meu ! Am vorbit despre funcționarea buteliei de Leyda mai mult de un sfert de oră.

— Atunci precis vrei ceva. Tu cînd ești drăguță totdeauna vrei ceva.

Ar fi vrut să-i spună că nu vrea nimic, dar nu se îndură, se gîndi la ponton, la promisiunea făcută lui Guriță.

— Vreau ceva, dar să știi, nu pentru asta te-am așteptat la poartă și nu pentru asta te-am sărutat. Te-am sărutat pentru că ești măicuța mea și te iubesc foarte mult. Dar de ce ești mînjită pe față ?

— Am făcut pe pompierul.

— Eu credeam că țeși.

— Da, dar azi ne-au scos din filatură ca să stingem focul. A ars magazia de bumbac.

Maică-sa o îmbrățișă, apoi intrară în bucătărie.

— Și ce ar dori fetița mea ?

— Un costum de baie. Așa cum are și Silvia și Adina... În ultimul timp numai eu singură am făcut baie în chiloței

— Ți-am spus că ești fată mare și nu se mai cade să faci baie goală.

— N-am făcut niciodată baie goală.

— Mă rog, pe jumătate goală.

— Tocmai de aceea. De ce să stau eu singură pe mal și ceilalți să se bălăcească în apă ?

— Nici eu nu mă duc la ștrand.

— Te-ai dus cînd ai fost tînără...

— Cu taică-tu am fost prima oară la ștrand. Pe vremea mea, la țară, oamenii se îmbăiau pe furiș... Dar nu asta e important. Și unde găsim noi un costum de baie pe măsura ta ?

— La magazinul lui Hübner. Are și în vitrină.

— Bine. O să-ți cumpăr unul.

Prima promisiune era greu de obținut. Acum trebuia insistat ca mama să nu se răzgîndească.

— Să mergem acum.

— Acum nu se poate. Trebuie să gătesc, vine tata.

— Tata a spus că nu vine decît seara tîrziu.

— Acum n-am bani. Îți cumpăr cînd o să iau salariul.

— Am bani, mămico.

— De unde ai tu bani?

— Nu ți-a spus tăticu? Am vîndut căruciorul din pod cu 200 de lei.

— Vechitura aia?

— Da. Hai, mamă, să cumpărăm costumul!

COSTUMUL DE BAIE ÎI VENI CA TURNAT. Îi păru doar rău că nu găsise o altă culoare: ar fi vrut unul alb, să-i scoată în evidență bronzul pielii, sau unul roșu să bată la ochi, dar în toată magazia imensă nu erau costume de baie pentru copii decît galbene.

Părăsiră magazinul cu costumul de baie împachetat și Prințesei îi păru rău că nu se întîlnise cu nici un cunoscut căruia i-ar fi putut arăta ce are în pachet.

Strada era aglomerată, fusese o zi liniștită, fără alarme aeriene.

— Aici în fața magazinului, undeva, l-am întîlnit pe Teșu.

Maică-sa, preocupată de studierea vitrinelor, întrebă fără să se uite la ea:

— Dar ăsta cine mai e?

Prințesei îi păru rău că deschisese discuția despre Teșu, dar acum nu mai putea da îndărăt.

— Un prieten de-al meu. Lui i-am vîndut căruciorul.

— Cine dintre prietenii tăi are 200 de lei?

— Teșu ăsta e un om mai în vîrstă. Venise odată la școală și l-am auzit vorbind că vrea să cumpere un cărucior. I-am spus că noi avem unul. Tata știe de preț, a fost de acord.

Acasă, Prințesa probă costumul de baie de mai multe ori și se zgîi în oglindă din toate părțile: din față, din profil și de peste umăr. Își aranjase și o coafură pentru baie, își strînse părul în vîrful capului, ca madam Grama, și se găsi frumușică.

Era convinsă că îi va da gata pe toți copiii de pe strada Florilor. Încă nu știa că, din cauza costumului de baie, va avea o nouă poreclă : Prințesa de lămîie.

DIN CAUZA SECETEI, Mureșul era mic. Traversîndu-l spre insula Trinității, abia ajungea pînă la înălțimea genunchilor ; cu toate astea, Guriță se dezbrăcă încă la mal și-și duse hainele subsoară.

Insula, formată din dune de nisip, în anii ploioși dispărea sub valurile murdare ale rîului încît nu se mai vedea decît plantația înrădăcinată în mîl, niște tufe de soc, sălcii plîngătoare și cîțiva plopi cu trunchiurile scorojite de vînturi și ploi.

Ajunși pe insulă nisipul fierbinte le ardea tălpile și fură nevoiți să se retragă la umbra unui tufiș.

Prințesa își îmbrăcase încă de acasă costumul de baie și le făcu o surpriză băieților. Și-a scos rochia în fața lor și toți copiii rămaseră înmărmuriți : părea o reclamă dintr-o revistă ilustrată. Cineva a scos un „ooo“ lung, ca și cum ar fi văzut o minune, apoi la propunerea lui Barbu începură să aplaude. Numai Guriță nu-și bătu palmele. Prințesa ar fi vrut să-i mulțumească pentru asta, dar nu găsi cuvintele cele mai potrivite și se jenă de ceilalți. Îl privi numai în ochi și Guriță, derutat, își lăsă privirile în pămînt. Cînd porni spre apă, Prințesa se simți privită și, din cauza asta, călcă atentă pe nisipul plin de pietricele ca și cum ar fi deranjat-o la tălpi. Guriță se duse după ea și se vedea pe el că e mîndru că o însoțește.

Prințesa, descoperind pontonul, nu se putu abține să nu-l întrebe :

— Asta e pontonul meu ?

— Al tău și al meu.

— Și care e partea mea ?

— Partea ta e... totul ! îi zîmbi Guriță.

Nu se așteptase la atîta mărinimie. Îl întrebă :

— Îți place costumul meu?

— Dacă nu l-ai purta tu, aș fi zis că nu. De departe pari o lămîie.

Pe nisip, se culcară față în față, dar Guriță, în loc să stea nemișcat, se foi un timp, apoi își rezemă bărbia pe brațe. Simțindu-se privită Prințesa ridică ochii spre el.

— De ce te uiți la mine? Întrebarea nu avea nimic acuzator.

Guriță nu știu ce să răspundă. Ascultă un timp scurgerea zgomotoasă a rîului apoi spuse într-o doară:

— Vrei să mă uit la plopi?

— Nu. Dar te uiți într-un fel ciudat.

O trecu un fior și-și lăsă fruntea pe brațe.

ÎN DRUM SPRE CASĂ se feri să se uite în ochii lui Guriță; îl simțea străin, ca și cum l-ar fi cunoscut în după-masa aceea. Răspunse la întrebări scurt, cu da, cu nu, deveni sfioasă și nu știa cum să-și țină mîinile: le bălăngănea de-a lungul trupului, i se păreau de prisos de parcă n-ar fi fost ale ei. Guriță păși și el tăcut, călcînd neatent în gropi, ca niciodată pînă atunci. Uneori, Prințesa se simțea privită și atunci o învăluia un sentiment ciudat, ca în fața catedrei cu lecția neînvățată.

Ar fi preferat ca Guriță să-i vorbească, să-i spună nimicuri, să aibă ce să-i răspundă, dar Guriță se închisese în el ca într-o carapace. Pîndindu-l, îl văzu chiar încruntat.

— Poți să-mi spui la ce te gîndești?

— La nimic concret...

— Dar la ceva tot te gîndești...

— Că-mi place să merg alături de tine.

— Și pînă acum am mers împreună.

— Da, dar nu mi-am dat seama că asta îmi face plăcere

Prințesa ar fi vrut ca Guriță să continue, dar el se încăpățînă să tacă. Uneori, lovea cîte o piatră ca pe o

minge de cîrpă, dar nu se învrednici să urmărească rostogolirea pietrei. Privea cu încăpățînare poteca. Abia după ce ajunseră sub sălciile plîngătoare de pe mal se opri și prinse între degete frunzele subțiri, prăfuite. Spuse fără să se uite la Andreea.

— Acolo pe ponton te-am mințit. Andreea se întoarse spre el și Guriță continuă : am spus că pari o lămîie. Am vrut să fac pe grozavul. Tu ori cum ai fi îmbrăcată, pentru mine ești Andreea. Exiști și cînd nu te văd.

Porni. Andreea se ținu aproape de el, privindu-și picioarele pline de nisip.

— De ce nu continui ?

— Ce să continui ?

— Ce ai spus despre mine.

— Ce să fac dacă n-ai urechi ! Eu ți-am spus totul.

Porniră din nou și nu-și mai spuseră nici un cuvînt. La despărțire, Guriță își luă rămas bun mutește, mișcînd doar din buze fără să se uite în ochii ei. Ea rămase singură în poartă, îl urmări cu privirile cum își leagănă trupul de pe un picior pe altul și se întrebă fără nici un rost, ce culoare au ochii lui Guriță. „Parcă cenușii", dar nu era sigură și se dojeni că nu-i observase pînă atunci.

In casă, făcîndu-și lecțiile se gîndi tot la el și-i păru rău că nu știa dacă Guriță e mai înalt decît ea sau nu. Maică-sa o trimise de cîteva ori la culcare, dar ea se încăpățînă să stea cu coatele pe masă, repetînd la infinit „Mai am lecții de făcut".

— Dacă știai că ai multe lecții de ce te-ai mai dus la scaldă ?

Ce să-i fi răspuns ? Ca să vadă pontonul ? De fapt nici n-au stat pe ponton. Să-i povestească despre succesul costumului de baie ? Sau despre sentimentul acela ciudat pe care nu-l mai simțise niciodată față de un băiat ? Pînă azi după-amiază îl văzuse pe Guriță de sute de ori și nu se deosebise cu nimic față de ceilalți. Oare ce se întîmplase ? Cu cine ar putea să stea de vorbă ? Cu mai-

că-sa? Ea e atît de ocupată cu treburile ei că nu are timp să-și aranjeze propriile gînduri: se scoală dimineața, face de mîncare, se duce la fabrică, se întoarce obosită, iar face de mîncare, spală, calcă și, frîntă, se culcă. Cu tata? Cu tata n-ar îndrăzni să discute asemenea lucruri. De fapt, nici nu știe cum ar trebui să formuleze întrebările.

— Încă n-ai terminat? o trezi maică-sa din visări.

— Nu. Mai am de scris la română.

Nu avea. Terminase compunerea de mult, dar aștepta să vină și taică-su. Cu el avea de discutat, dar cu totul altfel de probleme.

După o jumătate de oră maică-sa reveni în camera ei.

— Ce-i cu tine, Andreea? Nu te simți bine?

— Ba da, mamă!... Niciodată nu m-am simțit atît de bine ca acum... Mamă, aș vrea să te întreb ceva. Dar să nu te superi...

— De ce să mă supăr?

— Că așa ești tu, supărăcioasă...

— Hai, întreabă-mă!

Tăcu un timp. În urechi îi suna rostogolirea apei printre scorburi, bătăile de aripi ale porumbeilor sălbatici și înotul lin al unei pale de vînt prin frunzișul sălciilor. Privi fața calmă, plină de așteptări a maică-si:

— Tu cum ți-ai dat seama că-l iubești pe tăticu?

Maică-sa tresări: întrebarea venise pe neașteptate și, pentru că nu găsi răspunsul cuvenit, dădu disprețuitoare din mînă:

— Știam că o să întrebi o prostie...

Cînd seara, tîrziu, sosi taică-su, maică-sa îl întîmpină în prag:

— Vezi că fiică-ta vrea să-ți pună cîteva întrebări.

— Ce fel de întrebări?

— Ai să vezi tu. Pînă pregătesc cina, du-te și vorbește cu ea.

Tata intră în camera Andreei și o ceartă că nu se culcase pînă atunci. Ea abia reuși să-i șoptească că îl așteptase special.

— De ce?

— Voiam să știu ce ai făcut?

— Manevre, îi răspunse taică-su plictisit. Am format două trenuri cu vagoane risipite pe zece linii. Știi ce înseamnă asta?

— Nu

— Ca o tablă a înmulțirii cu trei cifre.

— Eu te-am întrebat dacă ai făcut altceva?

— Încă de ieri, fetița mea. I-am trimis o mie de coli ministeriale și un bidon cu cerneală tipografică.

— Atunci înseamnă că mă pot culca liniștită.

— Maică-ta mi-a spus că vrei să mă întrebi ceva. Asta ai vrut să știi?

— Nu, tăticule... Dar mama mi-a spus că e prostie ce vreau să te întreb.

— Hai să te aud și pe tine spunînd o prostie

Andreea își lăsă privirile în pămînt.

— Spune-mi tăticule, tu cum ți-ai dat seama că o iubești pe mămica?

Bogdan zîmbi abia perceptibil.

— Întrebarea asta nu e o prostie. Îngîndurat începu să se plimbe prin cameră Păi, cum să-ți spun?.. Pe maică-ta am cunoscut-o la gara electrică. Venise la oraș și avea bagaje multe. Am ajutat-o să urce în tren Privind-o, mi-am dat seama că trebuie să fie soția mea. Cam tot atunci mi-am dat seama că o iubesc...

— Și dacă în ziua aceea nu te-ai fi dus la gara electrică, mama n-ar fi fost mama mea.

— Ba da. Dacă n-aș fi întîlnit-o atunci, aș fi întîlnit-o altădată.

— Și dacă n-ai fi întîlnit-o niciodată?

— Nu se putea să n-o întîlnesc. Hai, culcă-te...

Prințesa stinse lumina și se întinse în pat, dar nu reuși să adoarmă : se vedea la ștrand, singură cu Guriță, alergînd printre plopi, stropindu-se cu apă și rîzînd fără pricină. Încă mai de mult îl admirase pe Guriță pentru dinții lui mari și albi, cu toate că avea un canin încălecat. Guriță rîdea frumos, nu-și căsca gura ca pe o poartă, nu se strîmba, nu-i tremurau umerii cînd hohotea. Dar de ce oare mă gîndesc tot timpul la el?..

A DOUA ZI, SPRE MIRAREA PRINȚESEI, Guriță o ocoli în toate pauzele, își găsi ortaci de ocazie cu care discută pe coridor, iar în pauza mare nici nu apăru în curtea școlii. În timpul orei de istorie îi căută privirile, dar Guriță se uită tot timpul la Drișcă, scos la tablă. Acesta își ținea capul în pămînt ca un condamnat : nu știa nici o iotă din lecție. Domnișoara Dobrescu, profesoara de istorie se apropie de el, îl prinse de bărbie și-i înălță capul :

— Știi de ce îți dau patru?

— Pentru că n-am știut anul bătăliei de la Călugăreni.

— Nu pentru asta. Vei putea fi un bun zidar, mecanic de locomotivă sau inginer fără să știi anul luptelor de la Călugăreni sau anul urcării pe tron a lui Ștefan cel Mare. Istorie nu învățăm ca să memorăm date. Îi întoarse spatele lui Drișcă și privi spre ceilalți elevi : Istoria, copii, este conștiința unei națiuni, conștiința existenței patriei. Cunoaștem popoare care au vrut să cucerească lumea : hunii lui Attila, mongolii lui Gingis Han și care au dispărut de pe scena istoriei. Știți de ce?

Prințesa ridică două degete.

— Hai, spune Bogdan!

— Pentru că n-au avut patrie.

— Ai răspuns corect. Au dispărut de pe scena istoriei pentru că n-au avut patrie. Istoria este biografia unei patrii. Istoria consemnează durabilitatea unei țări, dura-

bilitatea unei națiuni. Și noi, cei de azi, vom intra în istorie. Despre noi vor învăța copiii copiilor voștri. Se întoarse brusc spre Drișcă: Ți-am dat patru la istorie pentru că nu știi că Mihai Viteazul a luptat pentru unificarea patriei. Noi vom intra în istorie pentru că luptăm pentru reîntregirea patriei sfîrtecată de Dictatul de la Viena. Vom desăvîrși din nou opera lui Mihai Viteazul. Asta trebuia să știi, nu anul bătăliei de la Călugăreni. Se întoarse din nou spre clasă. Istoria țării noastre se scrie de două mii de ani...

După terminarea cursurilor Prințesa porni spre casă, pășind încet, sperînd ca Guriță s-o ajungă din urmă.

În loc de Guriță i se alătură Drișcă. Încercă să se justifice pentru acel patru la istorie.

— Eu, zău, am învățat, Prințeso... Dar de unde să fi știut eu ce a născocit ea? Ceea ce ne-a povestit cu hunii, cu mongolii nici nu e în cartea de istorie. Am răsfoit-o după oră, un rînd nu e despre biografia patriei. De unde să fi știut?

Pentru prima oară își dădu seama că Drișcă era mai prost decît crezuse.

— Guriță unde e? întrebă Prințesa, dar îi păru imediat rău că nu-l luase pe ocolite.

— A plecat de unul singur pe malul Mureșului.

— Și ce face acolo?

— Știu eu? Spunea că are o jumătate de plută, se așează pe ea și privește apa. Cred că s-a scrîntit la cap.

Prințesa se îmbujoră la față, pentru o clipă îi trecu prin minte să se ducă și ea pînă la ponton, dar renunță imediat: și Drișcă ar fi sesizat că se duce după Gurită și era prea mîndră să facă ea primul pas. Îngîndurată, pășea mecanic și nici nu recepționă întrebările lui Drișcă:

— Ce ai spus?

— Dacă vii diseară la abator?

— Ce să fac acolo?

— Să ne jucăm de-a judecătoria.

— Dar ăsta ce fel de joc mai e?

— Găsim cuiva o vină...

— Ce fel de vină?

— Nu știe să răspundă la o întrebare, sau altceva și e judecat. Pe urmă i se dă o condamnare: să urce pe acoperiș, de exemplu, cu mîinile legate. Știi cum sînt scările? E greu să urci chiar dacă te sprijini de balustradele șubrede. Alteori se dau judecăți bune. Ieri, de exemplu, m-au trimis cu Silvia să ocolesc abatorul de trei ori. Eu cu Silvia aș fi ocolit abatorul și de zece ori. Ne-am ținut de mînă, apoi ne-am așezat pe tubul de scurgere. Apăruseră stelele, i-am arătat Silviei Carul Mare. E un joc foarte frumos.

— Și dacă te-ar fi trimis să ocolești abatorul cu altcineva?

— Ar fi fost o adevărată condamnare.

— Și ce ai mai discutat cu Silvia în afară de Carul Mare?

— Cu Silvia de obicei nu discut. Ne ținem de mînă și tăcem. Dar mie îmi place să tac alături de Silvia. Așa-i că Silvia e frumoasă?

Prințesa nu se întrebase niciodată dacă Silvia e frumoasă sau nu. Era ca toate celelalte fete, avea părul lins, fruntea bombată și-și ținea buzele mereu strînse.

— Da, e frumoasă, răspunse, să nu-l dezamăgească. Are părul lung...

— Știi ce păr mătăsos are? Dacă îi pui mîna pe creștet, îți alunecă palma pe umăr.

Prințesa îl ascultă într-o doară: încercă să-și imagineze ce ar fi făcut ea dacă ar fi fost condamnată să ocolească cu Guriță de trei ori abatorul.

— Și azi vă întîlniți acolo?

— De o săptămînă în fiecare seară.

Acasă găsi un bilețel în care taică-su o ruga să treacă pe la depou.

LA DEPOU I SE SPUSE că locomotiva de manevră e la acul 3

Era o zi călduroasă, fără vînt, oțetarii își atîrnau frunzele înnegrite de funingine ca niște cîrpe, șinele de fier ardeau ca jarul, nu putea călca desculță pe ele, iar apa, în apropierea fîntînilor de alimentare, se evapora la fel ca stropii aruncați pe o plită fierbinte. La acul 3, acarul o informă că taică-su plecase după niște vagoane la gara Triaj. În cele din urmă, după vreo jumătate de oră de așteptare, îl întîlni la rampa de alimentare. Fericită, Prințesa urcă pe locomotivă. Nicoară, fochistul, o sărută pe obraz, apoi, vrînd s-o șteargă cu mîneca hainei, o înnegri și mai mult.

— Cum a fost la școală ? o întrebă taică-su. Te-a ascultat la română ?

— Nu, tată. La română mi s-a încheiat media, dar domnișoara Dobrescu a fost grozavă astăzi.

— Profesoara de istorie ?

— Da. Cînd vorbea de Mihai Viteazul îmi părea rău că n-am trăit pe vremea lui. Poate atunci aș fi putut face și eu ceva.

— Istoria se face și azi.

— Așa spunea și ea, dar eu cred ca să ne amăgească. De ce m-ai chemat, tată ?

— Îți spun imediat. Coborîră de pe locomotivă pe partea umbroasă și așteptară ca Nicoară să se îndepărteze. Vreau să te trimit să cumperi o pernă.

Prințesa, convinsă că nu auzise bine din cauza ralantiului, întrebă derutată :

— Nu înțeleg

— Ba da. Înțelegi tu foarte bine. Te duci și cumperi o pernă

— Nu e mai bine dacă se duce mama să cumpere ? Ea se pricepe mai bine la perne.

— Nu Tu te duci. Tu. În piața de vechituri este o singură femeie care vinde perne decorative. Te duci la ea și-i spui că vrei una cu motive maramureșene.

— Eu nu cunosc motivele maramureșene.

— Se pricepe ea. Iei o pernă, te duci și i-o dai lui Varlam. Asta e tot. Du-te!

La auzul numelui lui Varlam pricepu că e vorba de o misiune. Ochii începură să-i strălucească și se concentră să nu piardă nici un cuvînt. Dar taică-su terminase ceea ce avea de spus. Memoră esențialul: piața de vechituri, motive maramureșene, Varlam.

— Și banii?

— Bani, pentru ce?

— Pentru pernă.

— Perna nu costă nimic.

— Adică îi cer, aleg o perniță și-plec fără să-i plătesc.

— Exact, în afară de un singur lucru. Pernița n-o alegi, ți-o dă ea.

Taică-su o însoți pînă la poarta depoului. Pe drum, Prințesa ar fi vrut să-i mulțumească pentru misiunea primită, dar socoti că nu era cazul. Întrebă ca într-o doară:

— Și ce e cu pernele astea, tată?

— Nu trebuie să știi

— Dar dacă știu, știu cum să mă apăr la nevoie.

Taică-su privi aburii albi care se risipeau în apropierea lor, apoi, după ce meditâ un timp, răspunse:

— Ai dreptate. În perniță sînt ascunse manifeste

— Înțeleg. Le duc la Varlam și el le distribuie Nu pot să-l ajut?

— Nu. Se descurcă el singur.

— Dar ar fi bine să-l ajute cineva...

— Nu e nevoie. Și tu, în orice caz, nu. E treabă foarte periculoasă și, în afară de asta, trebuie să ai multă experiență; să știi cui să le dai.

— Și la ce oră să mă duc în piața de vechituri ?

— Chiar acum.

LA O SINGURĂ TARABĂ din piața de vechituri erau perniţe ornamentale : pătrate, dreptunghiulare, unele decorate cu cusături, altele cu volănașe, cu danteluțe. Prinţesa trecu de mai multe ori prin fața tarabei, nu voia să se nimerească împreună și cu alți cumpărători, dar își dădu imediat seama că acest pericol nu o amenința : nu văzuse nici un om oprindu-se în fața perniţelor. Vînzătoarea părea o țărancă din jurul Aradului, avea mîinile muncite și era obosită, cu cearcăne. Se opri în fața ei și întîi cercetă niște mărgele de sticlă colorată, apoi bruse puse mîna pe o perniță.

— Cît costă una din astea ?

Femeia se holbă mirată la ea.

— Doar nu vrei să cumperi, fetiţo ? Sau te interesează doar prețul ? Hai, ia mîna de pe ea c-o murdărești. Sînt scumpe....

Prinţesa se aplecă spre ea :

— Pe mine m-ar interesa una cu motive maramureșene.

Instinctiv, femeia se uită în jur, apoi o țintui cu privirile :

— Ce-ai spus ?

— Perniță cu „motive maramureșene".

Vînzătoarea tuși scurt, începu să înfășoare o dantelă la metraj căzută de pe un suport de lemn, apoi se aplecă, deschise o lădiță pe care Prinţesa n-o văzuze pînă atunci și scoase de acolo o perniță din pînză de in, cu fața plină cu cusături cu ață neagră. Prinţesa o cercetă ca și cum ar fi fost în stare să aprecieze dacă motivele erau originale sau nu. Îi plăcură florile abstracte în formă de triunghi și romburile ciudate, alungite care aduceau cu niște brazi stilizați.

— Îți place ? întrebă femeia.

— Foarte mult.

— Atunci ce mai stai ? la-o și du-te !...

Prințesa luă pernița subsoară și nu observă că, în spatele tarabei, portarul din strada Meținau 14, cel îmbrăcat cu haine civile și o tunică militară, îi urmări toate mișcările. Își ținea mîna ciungă la piept ca pe o păpușă. După cîțiva pași, Prințesa se simți în siguranță, începu să caște gura la vînzătorii ambulanți care-și lăudau gălăgioși marfa. Un domn înalt, îmbrăcat elegant, cu lavalieră de artist la gît îi smulse pernița de sub braț.

— Cît ceri pe ea, frumușico ?

— Nu e de vînzare ! țipă Prințesa și întinse mîinile să-și recupereze pernița.

Artistul însă ridică pernița deasupra capului.

— Umbli cu perna în piața de vechituri și spui că nu-i de vînzare ? Îți dau un pol pe ea.

— N-o vînd !

Individul cu lavalieră de artist se scotoci după bani.

— Nu face un pol, dar îți dau atîta pentru că e brodată frumos.

— Dați-mi perniță înapoi ! țipă deznădăjduită Prințesa.

Artistul țîțîi din buze :

— Ai voce frumoasă, domnișoară. Ai putea să vinzi semințe.

Apăru ciungul și cu mîna-i sănătoasă îl prinse pe artist de lavalieră : îi arătă și butucul ieșit de sub mîneca uniformei :

— Mă, frumosule, dacă-ți vîr butucul între ochi, nu vii șase luni în piața de vechituri...

Buimăcit, artistul coborî mîna cu pernița. Prințesa i-o smulse dintre degete și dispăru printre gură-cască care începuseră să facă roată în jurul lor.

ÎN STRADA CÎNEPII, LA VARLAM, nu fusese decît o singură dată, atunci cînd luase multiplicatorul as-

cuns în canapea și-l transportase la magazinul lui Sitaru. Căruțașul i se păruse antipatic din prima clipă cînd îl văzuse : poate și pentru faptul că fusese morocănos și zgîrcit la vorbă. Ceilalți oameni pe care îi cunoscuse în ultimul timp au fost drăguți, simpatici : și Barta, și Sitaru pînă și femeia de la taraba din piața de vechituri cu care nu schimbase decît cîteva cuvinte. Dar cel mai simpatic dintre toți fusese ciungul, care-i salvase pernița din mîna omului cu lavalieră. Îi păru rău că nu-i mulțumise, dar în învălmășeala aceea nu mai era cazul să stea după el.

Lipăind pe trotuarul încins, Prințesa se întrebă cum o s-o primească Varlam. O fi la fel de morocănos ca atunci cînd a fost obligat să taie căptușeala canapelei ? Plictisindu-se, mută pernița de sub un braț sub celălalt. Oare cum arată un manifest ? Se întrebă și curiozitatea o măcina ca o piatră de moară. Nu era convinsă că Varlam va tăia pernița în fața ei : Dacă n-ar fi fost pe o stradă umblată ar fi fost în stare să descoasă pernița și să cerceteze manifestele. Chiar să păstreze unul ca amintire.

La ora aceea pe strada Cînepii erau puțini trecători : o bătrînă trăgea un cărucior încărcat cu niște boarfe și pe trotuarul celălalt se jucau doi copii. Cu toate astea, înainte de a intra în casa unde locuia Varlam, Prințesa mai cercetă o dată strada : era sigură că nu fusese urmărită.

Bătu la ușa de la etajul întîi și-i deschise copilul cu capul tuns ; acum avea fruntea julită.

— Mamă ! țipă băiatul, a venit iar aia cu canapeaua !

Apăru și mama copilului. Era despletită, cu un șorț cu picățele la șold. Părea supărată și-și ținea ochii întredeschiși ca și cum ar fi supărat-o lumina. Doamna Varlam era și mai antipatică decît soțul ei. Întrebă agresivă :

— Acum ce mai vrei ?

— Nimic, doamnă. Vreau să vorbesc cu domnul Varlam.

— Nu-i acasă.

— Atunci o să revin puțin mai tîrziu.

— Nu-i nevoie să revii. Spune-mi mie ce ai de spus.

— Din păcate, doamnă, nu pot să stau de vorbă decît cu domnul Varlam.

— Poate mai vrea să strice o mobilă, interveni și copilul și se hlizi.

— Dacă nu vrei să stai de vorbă cu mine, atunci cară-te! țipă furioasă doamna Varlam și, după ce Prințesa depăși pragul, îi trînti ușa în nas.

Neavînd încotro, Prințesa coborî scările și ieși în stradă. Singura soluție să-l întîlnească pe Varlam era să-l aștepte în fața casei. Traversă strada și se rezemă de poarta casei de peste drum. Era de altfel singurul loc umbrit. Soarele coborîse spre apus dar bătea pieziș, razele erau fierbinți ca niște săgeți încălzite la jar. De ce s-o fi supărat doamna Varlam? Probabil îi părea rău că din cauza ei au fost nevoiți să taie canapeaua.

Stînd sub poartă, ametită de căldură, auzi din nou vocea pițigăiată a copilului. Ridică privirile, și-l descoperi în pătratul unei ferestre de la etaj.

— Uite, mamă, e acolo sub poartă!

În geam apăru și doamna Varlam și Prințesa le întoarse spatele și porni de-a lungul străzii. „Dar din ce direcție o fi venind Varlam?“

Hotărî să se ducă pe malul Mureșului, acolo era răcoare și să se întoarcă mai tîrziu. Pînă seara nu se putea să nu se întoarcă Varlam.

UN VÎNT ISCAT DIN SENIN bătea dinspre Mureș aducînd un miros dulceag de borhot de la fabrica de zahăr. Prințesa strîmbă din nas, dar socoti că era tot mai bine la răcoare decît în oraș, unde, caldarîmul încins radia ca un cuptor. O încălzea și pernița pe care o ținea

sub braț și simțea pe șira spinării cum îi curg șiroaiele de sudoare

Se gîndi și la varianta că nu-l va găsi pe Varlam : atunci, fără îndoială, cea mai bună soluție, deși era plină de riscuri, era să se întoarcă în piața de vechituri și să scape de perniță. Tocmai vru să coboare spre parc cînd îl întîlni pe Guriță : îl văzuse încă de departe stînd rezemat cu coatele de balustrada vopsită cu minium, privind apa cafenie care se învolbura în apropierea malului. Alergă veselă spre el :

— Dacă ai ști ce bine îmi pare că te-am întîlnit, Guriță...

Imediat, însă, își dădu seama că ar fi trebuit să-i spună pe numele adevărat, Petru, dar era prea tîrziu să se corecteze.

— De ce-ți pare bine că mă vezi ? o întrebă el morocănos.

Vorbea de parcă ar fi fost supărat.

— În primul rînd că te-am întîlnit.

Cercetă culoarea ochilor lui Guriță : erau verzi.

— Și în al doilea rînd ?

— Nu este nici un al doilea rînd.

— Trebuie să fie. Altminteri n-ai fi spus în primul rînd. Dar e bine că m-ai pomenit pe mine prima oară. Și asta e ceva...

Prințesa nu-i răspunse. Nici n-ar fi avut ce să-i răspundă : că s-a bucurat pur și simplu că l-a întîlnit, că nu va trebui să cutreiere strada de una singură ? Privi un timp vîrtejurile care se înșirau în spatele unui bolovan, apoi trase aer în piept și luă o hotărîre eroică.

— Am plecat.

Pe neașteptate, Guriță o prinse de braț și, simțindu-i degetele, Prințesa se cutremură : tot sîngele îi năvăli în obraji

— Unde te duci ? Vocea îi sună autoritar ca și cum ar fi avut dreptul să-i cunoască toate drumurile.

— Nicăieri. Mă plimb.

— Și ai ieșit la plimbare cu o perniță sub braț?

— Cu un scop. Ai avut dreptate. Pernița e al doilea motiv pentru care m-am bucurat că te-am întîlnit.

— Vrei să mi-o faci cadou?

— Nu. Aș fi vrut să te rog să mă ajuți.

— Roagă-mă.

Prințesa hotărî să joace tare.

— Acum e prea tîrziu. Ai vorbit urît cu mine.

Își eliberă brațul din strînsoarea lui Guriță.

— N-am vrut. Zău n-am vrut să vorbesc urît, Andreea! Dacă pot, te ajut cu mare plăcere. Și poți să-mi ceri orice. Vrei să mă arunc îmbrăcat în Mureș?

— Știi foarte bine că așa ceva n-am să-ți cer niciodată. Ceva mai mult. Pot să am încredere în tine?

— Nu ți-am dovedit-o cu polițistul?

— Aia a fost un fleac față de ce trebuie să facem acum. Am în pernița asta niște hîrtiuțe pe care trebuie să le difuzăm în oraș. În afară de tine nu știe nimeni despre acest lucru. Nici măcar tatăl meu. Chiar m-ar bate dacă ar afla... Mă ajuți?

— E un fleac ce-mi ceri.

— Nu-i fleac. În primul rînd nu trebuie să ne vadă nimeni. Oricine ne-ar vedea, ne-ar da pe mîna poliției.

— Chiar așa?

— Chiar așa!

Îi povesti amănunțit ce aveau de făcut și Guriță întrezări aventura. Se înfierbîntă:

— Îmi plac chestiile astea.

Trecu un ostaș în apropierea lor și se întoarseră cu fața spre Mureș. Guriță se rezemă din nou de balustrada coclită. După ce pașii soldatului nu se mai auziră, Prințesa ridică privirile spre Guriță.

— După ce am scos manifestele trebuie să distrugem pernița.

— Nu-i păcat de ea?

— Nu!

— O ardem, găsi soluția Guriță.

— Ce ar spune oamenii văzînd că ardem o perniță? Ori o aruncăm în Mureș, ori într-un canal.

— Aranjez eu asta

Luă pernița din mîna Prințesei și coborî sub traversele podului. Prințesa, care rămăsese pe mal, de planton, văzu penele luate de vînt. Apa se albi. La ora aceea Corso-ul era pustiu. Nu ieșiseră la plimbare nici îndrăgostiții și nici pensionarii cu cărucioarele de copii.

Guriță aruncă și căptușeala de in a perniței în valuri, vîrî teancul de manifeste în buzunar și urmă dolma.

— Cînd începem?

— Eu spun chiar acum, hotărî Prințesa, că avem timp să le răspîndim pe toate.

— Foarte bine. Ne așezăm pe fiecare bancă goală, lăsăm cîte două manifeste și plecăm. Așa nu ne vede nimeni. Pe urmă mergem la gară și facem la fel.

— Tu ai noroc că ai buzunare. În mînă nu le pot ține.

— Lasă că le difuzez eu.

— Dar ce scrie pe ele? Dă-mi să citesc și eu unul.

— Le-am studiat eu acolo sub pod: „Ostași, muncitori, țărani, intelectuali! Luptați cu arma în mînă împotriva cotropitorilor fasciști!" Și se încheie foarte interesant: „Citește și dă mai departe!"

— Ce crezi, Guriță, manifestele astea au vreun rost?

— Nu știu. Dar dacă aș găsi eu unul pe stradă, m-ar pune pe gînduri. În orice caz, n-aș mai vedea în nemți aliați, ci niște cotropitori. Eu, de exemplu, nu pot să-mi văd rudele de la Oradea pentru că Oradea, din cauza lor, e în altă țară. Și tata îi urăște. Hai să facem o probă.

— Cum?

— Lăsăm un manifest pe o bancă, ne îndepărtăm și vedem ce face unu' care îl găsește.

— E o idee foarte bună.

Se așezară pe prima bancă goală. El se lipi de umărul Prințesei și ea n-avu curaj să se retragă. Umărul lui Guriță o frigea ca un cuptor. Rămaseră cîteva clipe nemișcați, pe urmă Guriță puse două manifeste pe bancă și o luară din loc. După vreo douăzeci de pași se opriră lîngă balustradă și se uitară dacă se așează cineva pe bancă. Vîntul ridică cele două manifeste în aer, unul se legănă deasupra balustradei și căzu în Mureș. Celălalt mai pluti un timp, apoi ateriză pe trotuar. Un domn în vîrstă se aplecă și-l culese de pe jos. Își puse ochelarii, dar nu citi decît un singur rînd : îl vîrî repede în buzunar, se uită în jur să se convingă că nu-l vede nimeni, apoi își grăbi pasul și coborî în parc.

GARA FUSESE BOMBARDATĂ de mai multe ori, dar avarii serioase au rezultat din cel de al doilea raid pe la începutul primăverii. Atunci, două bombe de cîte o mie de kilograme au distrus tunelul subteran care duce spre cele patru linii, copertina de beton a peronului și clădirea vămii. Cu ajutorul militarilor s-a improvizat o copertină din cherestea acoperită cu carton gudronat. Dar gara a fost și ținta comuniștilor : aici apăreau inscripții antifasciste pe vagoane și se distribuiau manifeste. Din cauza asta, Dohotaru a ordonat înființarea unui pichet de pază format din polițiști conduși prin rotație de către un comisar.

În ziua cînd Guriță a apărut cu manifestele la gară, ofițer de serviciu era Pricop. Era cald, se retrăsese pe o bancă, trasă la umbră dincolo de sediul Crucii Roșii. Ostenit și transpirat, sergentul Dima îi ceru permisiunea să se așeze lîngă el.

— E o zi ca oricare alta, spuse după ce-și tamponă fruntea cu o batistă mototolită. Eu cred că ne pierdem vremea la gară.

— Ordinul e ordin ! îi răspunse comisarul cu întîrziere.

— E, domnule comisar, dar eu cred că...

— Ce crezi, măi, Dima?

— Cu Bejan arestat o să fie multă vreme liniște...

Guriță era pus pe fapte mari: cutreieră toate sălile de așteptare, risipi hîrtiuțele pe peron. Manifestele, urmărite de Prințesă, umblau din mînă în mînă, oamenii se adunau în grupuri și șușoteau. Dezlănțuit și îmbătat de succes, Guriță porni spre garnitura de pe linia întîia. Un soldat neamț îl prinse de mînă și îi arătă un manifest:

— **Was ist das?**

Guriță îi rîse în nas:

— Nici un „das", e o scrisoare de dragoste pentru voi!

Se smulse din strînsoarea ostașului, urcă în personalul de pe linia întîia și începu să împartă manifestele în compartimente. Prințesa, cu inima cît un purice, stătea în fața biroului de mișcare și se întreba speriată ce o să spună taică-su cînd o să afle că n-a predat manifestele lui Varlam. Deși era convinsă că Varlam n-ar fi fost în stare să facă ceea ce a făcut Guriță.

Acesta, trecînd dintr-un vagon într-altul, făcea semne Printesei cu mîna. Exact cînd totul părea că se termină cu bine, la capătul peronului, unde era banca lui Pricop, apăru o femeie în vîrstă și se adresă comisarului:

— Nu vă supărați, vreți să-mi spuneți ce scrie aici? și întinse un manifest spre el. Mi-am spart ochelarii și de atunci nu mai pot buchisi un rînd.

Pricop aruncă o privire spre manifest, apoi, brusc, o prinse pe bătrînică de mînă:

— De unde ai asta?

— Cum de unde? Toată gara e plină.

Pricop se căută în buzunare după fluier și, în clipa următoare, dădu alarma. Un agent îmbrăcat în civil, înșfăcă un individ care tocmai citea cu voce tare textul tipărit pe un manifest. Imediat apăru și un polițist în uniformă și-l luară pe individ de guler. Speriată, Prin-

țesa făcu un semn lui Guriță care tocmai apăruse la fereastra unui vagon, dar el nu pricepu semnul, arătă manifestele pe care le ținea în mînă și strigă din toate puterile :

— Nu mai am decît pe astea !...

Printre polițiști, Prințesa îl recunoscu pe Dima. Se retrase în spatele ușii biroului de Mișcare, apoi văzîndu-l că se apropie, intră în birou. Un impiegat, cu chipiu roșu, se uită întrebător spre ea :

— Ce dorești, fetiță ?

— Aș vrea să vă întreb cît e ceasul ?

— Tocmai aici te-ai găsit să întrebi ? Peronul e plin de ceasuri.

Prințesa nu se fîstîci :

— Da, dar fiecare arată altă oră.

Impiegatul aruncă o privire spre pendulul din perete :

— Șase și unsprezece minute.

Prințesa mulțumi ceremonios, se uită la banda telegrafului care se scurgea pe podea, la diagramele agățate pe pereți și se retrase sfioasă. Pe peron cineva tocmai începu să țipe :

— Le împarte un băiat, domnule comisar ! Uitați-vă, e acolo, în garnitura de pe linia întîia !...

Polițiștii se năpustiră spre vagoanele de pe prima linie, iar omul care atrăsese atenția comisarului fugi și el într-acolo. Era gras, asudat ca la o baie cu aburi, cu vestonul descheiat. Prințesa întinse piciorul înainte, grasul se împiedică din cauza vitezei, nu reuși să-și restabilească echilibrul și se rostogoli peste niște țărani care cinau așezați pe dalele peronului.

Unul dintre țărani, care se lovise la umăr, vînjos, cu fața pătrată, îl prinse de reverul hainei și-l zgîlțîi ; la fiecare smucitură căpățîna grasului se izbea de ciment.

— De ce te dai la noi, hai !?...

— Eu, nu! bîigui grasul şi vru să se elibereze din strînsoarea ţăranului.

Un altul îl înghionti între coaste. Grasul nu realiză ce se întîmplă cu el, se găsi înconjurat de priviri duşmănoase şi se sperie. Vru să-şi ceară scuze, dar cineva îl lovi cu o bucată de slănină peste gură.

Prinţesa îşi luă privirile de la el şi, cînd se întoarse spre trenul de pe linia întîia, acesta tocmai se puse în mişcare; roţile scîrţîiră prelung, zgomotul aducea cu un scrîşnet metalic, apoi se auzi şi clincănitul tampoanelor. Ţignalul locomotivei se pierdu în hău.

Cînd Prinţesa văzu poliţiştii coborînd din tren, se retrase sub copertina peronului şi se pomeni faţă în faţă cu profesoara de istorie. Domnişoara Dobrescu păru şi mai mirată:

— Tu ce cauţi aici?

— Nimic, doamnă profesoară. Stau.

— În gară?

— Da. Îmi place să privesc trenurile. Unele vin, altele pleacă. Văd oameni pe care n-am să-i mai văd niciodată. Descoperi o garoafă în mîna profesoarei. Aşteptaţi pe cineva?

Profesoara, fîstîcită, îi răspunse cu puţină întîrziere:

— Nu. Şi mie îmi place să văd cum vin şi pleacă trenurile. Privi spre agitaţia de pe peron. De ce or fi atît de mulţi poliţişti?

— Cineva împarte hîrtiuţe şi poliţiştii se agită.

— Poate ar fi mai bine dacă te-ai duce acasă.

— Da, doamnă, mai ales că trebuie să-mi fac şi lecţiile.

Tocmai vru să se retragă, cînd, în faţa lor, apăru comisarul Pricop. Puse mîna pe umărul Andreei:

— Tu?

— E cu mine! se grăbi să răspundă profesoara în locul Prinţesei.

Pricop abia atunci o recunoscu pe domnișoara Dobrescu.

— Sărut mîinile, domnișoară profesoară. Țineți lecții de istorie în gară?

— Istoria se poate face peste tot, răspunse ea ca și cum ar fi făcut o glumă.

— Vă gîndiți la manifeste? întrebă comisarul și-i căută privirile.

— Ce fel de manifeste?

— Spuneam și eu așa... Și cu ce ocazie la gară? sau ați venit să vedeți cum vin și pleacă trenurile?

— Numai cum vin, răspunse repede profesoara. Mai ales accelèratul de București. Aștept un inspector școlar.

Prințesa se retrase încet în sala de așteptare și, de acolo, ieși în piața Gării. Patru birje hodorogite așteptau clienți: caii costelivi, păroși își țineau capetele plecate ca și cum ar fi căutat iarbă. În spatele birjelor, deasupra clădirilor, soarele începu să se roșească poleind turla de aramă coclită a bisericii reformate. Prințesa traversă piața și se ascunse sub o poartă boltită de unde putea cuprinde întreaga clădire a gării, în speranța să-l vadă pe Guriță. Numai să nu-l fi arestat polițiștii. Primul cunoscut care apăru în piață fu grasul: avea pantalonii rupți la genunchi și fața julită. Prințesei nu-i păru rău că-i pusese piedică. Dimpotrivă. Din cauza lui s-au repezit polițiștii spre garnitura de pe linia întîia.

Se întunecase de-a binelea cînd renunță să-l mai aștepte pe Guriță: din ascunzătoarea ei, oricum nu l-ar mai fi putut vedea. Posomorîtă, porni spre casă. În centru, în dreptul drogheriei Tibi, de lîngă clădirea poliției, văzu o mulțime de oameni înconjurați de polițiști. Printre ei îl recunoscu și pe Teșu. Traversă repede strada să nu fie recunoscută, dar nu se îndură să plece fără să afle ce se întîmplase acolo. Trase cu urechea la oamenii din spatele ei care comentau evenimentele.

— S-au împrăștiat manifeste comuniste, spuse unul cu voce groasă și a intrat toată poliția în alertă.

— La gară la fel, răspunse un altul, și s-au făcut și arestări.

Cei cu voce groasă începu să sîsîie :

— Taci, să nu ne audă cineva.

Prințesa se miră de prezența manifestelor în centrul orașului ; probabil le-au adus oamenii care au fost la gară. Porni spre casă. În apropierea băcăniei lui Conrad, hotărî să se ducă întîi pe la Guriță, să-i lase vorbă să treacă pe la ea, indiferent la ce oră se întoarce. O s-o convingă pe maică-sa că are neapărată nevoie de un caiet. Spre mirarea ei îl descoperi pe Guriță în colțul străzii chiar în fața băcăniei. Se apropie de el și se reținu cu greu să nu-l mîngîie pe față.

— M-am temut foarte mult pentru tine...

— De ce ? întrebă Guriță mirat.

— Pentru că în gară s-a dat alarma. Toți polițiștii au urcat în trenul în care ai fost și tu.

— Ai spus bine „am fost". Cînd ei urcau eu tocmai coboram. Am trecut pe sub niște vagoane de pe linia a treia, am ocolit peronul și am ieșit pe la poștă. N-aveam cum să te anunț. În fața gării aș fi fost arestat pentru că cineva anunțase că manifestele au fost împrăștiate de un copil. Am luat-o încet, pe lîngă Mureșel, spre fabrica de vagoane. Acolo am descoperit că mai aveam în buzunare o mulțime de manifeste. Am aruncat cîteva peste gardul fabricii, apoi m-am dus în centrul orașului, să-mi bat joc de polițiști. Am aruncat cîteva manifeste chiar în fața poliției.

COMISARUL-ȘEF, CORNELIU DOHOTARU, fu trezit din somnul de după-amiază : îl anunță ofițerul de serviciu că tot orașul fusese împînzit de manifeste. Cîteva mostre i s-au prezentat imediat după ce sosise la birou. Înainte de a fi luat primele măsuri, le cercetă

amănunțit cu lupa : își dădu seama că nu era nevoie să fie specialist ca să constate că manifestele fuseseră tipărite cu același multiplicator care funcționase și la depou. Totuși ceru să fie confruntate în laborator pentru certitudine. Cînd, în cele din urmă, i se confirmă presupunerea, ceru să i se raporteze despre cele întîmplate.

Ofițerul de serviciu, palid ca varul, își bătu regulamentar călcîiele :

— Primele manifeste, domnule comisar-șef, s-au găsit în jurul orei cinci, pe malul Mureșului. Chiar în dreptul Cazinoului. Echipa trimisă la fața locului a stabilit că difuzarea nu fusese masivă. Am recuperat cîteva de pe băncile de pe malul apei.

— Indicii ?

— Nici unul. După vreo jumătate de oră am fost alertați de domnul comisar Pricop de la gară. Acolo s-au găsit manifeste în toate sălile de așteptare, în toate trenurile. Pe urmă s-au depistat manifeste și în fața poliției.

— Cîți oameni credeți că au participat la această acțiune ?

— Nu am stabilit încă cu precizie. Presupunem, însă, după numărul locurilor de difuzare, patru sau cinci oameni. În orice caz oameni cu experiență.

— De ce crezi asta ?

— Pentru că și ora răspîndirii manifestelor a fost alta decît de obicei. Pînă acum lucrau noaptea. De astă dată și-au ales, mai ales la gară, ora cea mai aglomerată : două trenuri spre capitală, unul spre Timișoara, plus trenurile locale.

— Mă duc și eu la gară. Îmi dai raportul scris după ce mă întorc.

DOHOTARU N-AVU CE CONSTATA LA GARĂ : stătu de vorbă cu cîțiva militari din sălile de așteptare,

cu impiegatul de la biroul de mișcare, apoi dădu cu ochii de sergentul Dima :

— Voi ce ați păzit aici, domnule sergent ? Am auzit că manifestele au fost răspîndite sub privirile voastre. Unde e Pricop ?

Dima luă poziție de drepți și ridică vocea :

— Permiteți-mi să raportez : domnul comisar Pricop cercetează vagoanele de pe celelalte linii.

— N-ați arestat pe nimeni ? îl întrerupse Dohotaru.

— O singură persoană. L-am descoperit în W.C.-ul gării cu un geamantan în mînă.

— De ce n-ai început cu asta, sergent ? sclipiră ochii comisarului-șef. Unde e ?

— Tot acolo, îl păzește un gardian.

— Adu-l repede aici !

Dima se întoarse cu omul arestat. Dohotaru îl recunoscu încă de departe.

— Păi, ăsta e Ichim. De ce te-ai ascuns, Ichime ?

— Cînd am văzut că-i o chestie politică, domnule comisar-șef, mi-am zis : aici nu-i de mine.

Sergentul Dima arătă ostentativ spre geamantanul din mîna excrocului.

— Probabil e gol, dădu Dohotaru din mînă a lehamite. Asta e metoda lui. Pune din „greșală" geamantanul lui gol lîngă unul plin, apoi pleacă cu plinul. Hai, deschide-l !

Ichim deschise geamantanul și, așa cum prevăzuse Dohotaru, era gol.

— Ai avut noroc că n-ai apucat să „lucrezi".

Apăru și șeful gării, un individ mic, rotofei. Arboră un zîmbet slugarnic :

— Mă onorați cu vizita dumneavoastră, domnule comisar-șef !

— Mai bine nu te onoram. Ia zi, ce se întîmplă aici, domnule Bordeianu ?

— S-au dezlănțuit comuniștii, domnule comisar-șef. Dar cred că de data asta li s-a înfundat. Doi oameni de-ai mei au văzut pe unul dintre distribuitori.

— Cine sînt? se lumină din nou la față Dohotaru.

— Badea, dirigintele coletăriei rapide, și Fodor de la Crucea Roșie..

— Să fie aduși aici!

— E numai Fodor în gară. Badea a avut un accident: a căzut și și-a rupt pantalonii.

Fodor se prezentă speriat în fața lui Dohotaru: era lac de transpirație; ca să-l vadă pe comisarul-șef se întoarse spre șeful gării. Privea cruciș. La început Dohotaru avu senzația că omul din fața lui își ascunde privirile.

— Cum arăta cel care a răspîndit manifestele?

Fodor își răsuci capul și mai mult spre șeful gării.

— Era un copil, domnule comisar-șef. Păr negricios, față lunguiață.

— Chiar copil?

— Da, domnule comisar-șef. L-am văzut cînd a urcat în personalul de București de pe linia întîia, apoi l-am zărit și cînd a apărut la fereastra unui vagon și a făcut cuiva semne cu mîna. Dar nu mi-am putut da seama cui.

— Cu ochii dumitale nici nu mă mir. Putea fi călător?

— Așa mi s-a părut.

O aduseră în biroul șefului de gară și pe casierița de serviciu care a vîndut biletele pentru personalul de București.

— Ați vîndut cumva un bilet și pentru un copil? întrebă șeful gării zelos, să dovedească comisarului cît de afectat e din cauza manifestelor.

— Biletul, interveni Dohotaru înainte de a fi răspuns casierița, putea să-l procure și un adult. Întrebarea e, dacă ați vîndut bilete cu reducere pentru copii.

— Două, răspunse casierița prompt. Îmi amintesc perfect. Primul a fost cumpărat de un domn mai în vîrstă. De aceea îmi aduc aminte de el pentru că m-a și întrebat pînă la ce vîrstă se dau bilete cu reducere. Am văzut copilul pe care îl ținea în brațe și nu i-am mai răspuns : copilul nu părea să fi avut mai mult de trei sau patru ani.

— Și celălalt bilet ?

— L-a luat chiar un copil. Îl aveam tăiat, rămas de la domnul în vîrstă.

— Și cum arăta copilul ?

— Cu fața suptă și purta bască. Cred că avea vreo patrusprezece, dacă nu cincisprezece ani. El a insistat că are nouă. N-am vrut să mă cert cu el, era înghesuială. Mi-am zis că o să-i verifice vîrsta conductorul.

— Biletul era pînă la București ?

— Da. Pînă la București.

ÎNTORS LA SEDIU, Dohotaru ordonă ofițerului de serviciu să-i prezinte raportul scris.

— Se bate la mașină, domnule comisar-șef.

Nervos, Dohotaru se trînti în fotoliul din fața biroului.

— Raportează-mi verbal.

— Cum vă spuneam, domnule comisar-șef, acțiunea de azi după masă a fost cea mai organizată din cîte au fost pînă acum. S-au distribuit simultan manifestele în cele trei săli de așteptare, pe peron, în vagoane, astfel că oamenii noștri n-au știut de unde să înceapă urmărirea. Știți foarte bine, traseele de răspîndire a manifestelor sînt totdeauna calculate. După primul manifest identificat îți dai seama în ce direcție se desfășoară acțiunea. Conform tradiției, am trimis imediat oameni la fabrica de vagoane, dar acolo manifestele au apărut mult mai tîrziu. Se pare însă, din informațiile primite, că printre distribuitori se află și un copil, sau, mă rog, unul

mai tînăr, care, sigur pe el, a distribuit manifestele și în compartimente.

— Și nu s-a găsit nici un călător conștient să-l prindă de urechi?

— Nu. Am dat dispoziție să se caute în primul rînd copilul.

Dohotaru își consultă ceasul brățară.

— Acum e undeva pe la Deva sau Simeria. Copilul era călător, își cumpărase bilet pînă la București. Nu s-a gîndit nimeni dintre oamenii lui Pricop să rămînă în tren?

— Nu. Dar era să rămînă din greșeală Dima. A sărit în ultima clipă din mers și și-a scrîntit piciorul.

— Ar fi fost mai inspirat dacă ar fi rămas în tren. Ați stabilit harta ariei de distribuție?

— Da. Malul Mureșului, gara, fabrica de vagoane și centrul orașului.

— Adică în fața poliției. În curînd se vor găsi manifeste și pe biroul meu. Cu neputincioși ca voi nici nu m-aș mira. Știți ce rost a avut demonstrația de azi?

— Propagandă comunistă, domnule comisar-șef.

— În afară de asta, scoaterea de sub acuzație a lui Bejan. Bejan arestat nu putea să tipărească manifeste. Deci, e posibil ca nici cele anterioare să nu le fi tipărit el. În orice caz, comuniștii lucrează mult mai organizat decît noi.

BEJAN FU FOARTE SURPRINS cînd l-au anunțat că va fi condus în fața comisarului-șef; era convins că se întîmplase ceva foarte important, care o să influențeze soarta lui de acum înainte. Ori au găsit multiplicatorul, ori a mai căzut cineva și a vorbit. Era greu să stai zile întregi zdruncinat de pumnii anchetatorilor, să nu te lase să dormi, să-ți macine conștiința. Și el a avut momente cînd i se părea că nu mai poate rezista. Lipsa de somn, anchetele obositoare, aceleași reluate de zeci

de ori, te dezarmau. Obosea un comisar, venea altul și începea ancheta de la început. Nici măcar leșinurile nu erau salvatoare: anchetatul era readus în simțiri cu o găleată de apă și ancheta continua de unde s-a întrerupt. Metodele obosirii, pierderii prezenței de spirit și judecății erau cele mai teribile. Pumnii se suportau mult mai ușor: fiecare lovitură avea efect contrar: îi întărea rezistența, încăpățînarea și încrederea că numai neputincioșii bat. Și un neputincios nu poate să te doboare.

Urcînd scările spre etaj întrebă gardianul:

— Anchetă?

— Nu știu.

— Dar bănuiești ceva. A mai fost arestat cineva?

— Nu știu.

— Vor să mă trimeată la București?

— Nu știu.

În orice caz, după două săptămîni de detențiune, o vizită în cabinetul comisarului-șef trebuia să însemne ceva. Dar ce? Ar fi dat un an din viață să știe cu un minut mai devreme motivul acestei audiențe.

Intră în biroul lui Dohotaru cu o ușoară nesiguranță. Pe comisarul-șef îl găsi furios, vorbea la telefon, izbea cu pumnul în masă și avea fața roșie, congestionată:

— Măcar pe unul singur să-l fi arestat, imbecilule! Unul și-i aflam pe toți ceilalți. Trînti receptorul în furcă și ridică privirile spre Bejan: Cred că ți se înfundă, Bejane! Nu mai ai decît o singură șansă. Nu vreau să înșir cuvinte, să te lămuresc care este interesul tău: îl cunoști mult mai bine decît mine. Dacă mi-ai fi predat multiplicatorul, acum erai liber.

— Dacă aș fi avut de-a face cu multiplicatorul eram de mult judecat, domnule comisar-șef. Dar n-am avut. Dacă aș fi știut cine se folosește de el v-aș fi spus. Dar nu știu. De ce nu vreți să mă credeți pe cuvînt? Vă pierdeți vremea cu mine...

— Bejane, tot oraşul e plin de manifeste.

— E o dovadă în plus că nu am nici o legătură cu cel pe care îl căutaţi dumneavoastră.

— Nu, Bejane. E o dovadă că ai complici...

— Nu am complici, domnule comisar-şef. Nu am la ce să am complici.

— Asta e ultimul tău cuvînt?

— Da, domnule comisar-şef.

— Atunci o să te ancheteze în continuare Beraru. El are alte argumente, dacă nu vrei să asculţi de vorbă bună. Se întoarse spre gardian. Ia-l de aici şi să vină Beraru!

Beraru apăru gîfîind. Fusese angrenat în depistarea celor care au răspîndit manifeste. Venise direct de la fabrica de vagoane, era obosit; adunase la lumina lanternei manifestele aruncate în incinta fabricii.

— Am venit, domnule comisar-şef.

— Te duci la Bejan.

— Mîine, domnule comisar-şef. Nu mă mai ţine mijlocul. De la ora şapte culeg manifeste la Astra. Imbecilii le-au aruncat printre fiarele vechi. Sînt acolo piese de la două la zece tone. Le mişc cu macaraua. Aş vrea să mă internez în spital.

— Am spus: te duci la Bejan!

— Nu pot să-l mai lovesc. Nu pot să ridic mîna. Şi, în afară de asta, adorm pe mine. Ieri, din douăzeci şi patru de ore am fost douăzeci şi patru de ore în picioare. Azi aş fi avut zi liberă. N-am avut. N-am avut din cauza manifestelor! Comuniştii ăştia nu mai ţin cont de nimic... Ştiţi că n-am dormit de nu mai ştiu cînd opt ore în şir?

— Eu tot din pat am venit aici, Berarule! Tocmai visam că Bejan a făcut mărturisiri. N-a făcut. Şi ar fi fost prost să facă! Te duci la el şi-i spui că e liber. Dar te avertizez, Berarule, un pas să nu facă fără să ştim noi. Tu o să ai grijă de el. Îl urmăreşti şi ziua şi

noaptea. Notezi cu cine se vede, cu cine se întîlnește, cu cine are relații. Dacă intră în cîrciumă... intri după el.

— Pe mine mă cunoaște, domnule comisar-șef.

— Fă în așa fel să nu te recunoască. Nu mă interesează cum. Nu vom ajunge la țintă decît prin el. Du-te, fă-i formele de eliberare.

— Mîine, domnule comisar-șef. Vreau să mă odihnesc și eu o noapte. Măcar una singură.

Căscă ostentativ și ieși din birou.

TATĂL PRINȚESEI se întoarse de la lucru radiind; întîi o sărută pe Andreea și abia după aceea o îmbrățișă pe nevastă-sa.

— Mi-e o foame de lup, femeie! Și aș vrea să beau și un pahar de vin. Avem?

— Mai e ceva în cămară. Că așa-i la noi; n-avem untură, dar avem vin. Și ce s-a întîmplat de ți s-a făcut sete? Ai cîștigat la loterie?

— Dacă aș fi cîștigat la loterie, mă întorceam acasă cu birja. Știi, femeie, de ce nu cîștig eu niciodată la loterie?

— De ce?

— Pentru că nu joc.

După ce se spălă, se așeză la masă lîngă fiică-sa.

— Pe tine, domnișoară, te felicit. Ți-ai făcut bine lecțiile...

— Încă nici nu s-a apucat de ele!... se întoarse de la plită mama. Toată după-masa a umblat brambura. După opt s-a întors acasă.

Tata clătină din cap, țîțîi din buze ca și cum ar fi fost nemulțumit, apoi schimbă vorba:

— Și tie, femeie, cum îți merge în fabrică?

— Cum să-mi meargă? Prost. Înghit zilnic un kilogram de scame. Cred că plămînii mei sînt mai albi decît zăpada.

— Vezi, asta e diferența între preoți și capitaliști: preoții vor să ai sufletul alb, capitaliștii, mai modești, se mulțumesc să-ți albească plămînii. Sora ta, Anghelina, ce face?

— După cină trec pe la ea. Și tu, se întoarse spre Andreea, după lecții speli vasele...

RĂMAȘI SINGURI, Prințesa nu-i povesti lui taică-su decît ceea ce ar fi trebuit să facă:

— Am fost în piața de vechituri, am luat perniță cu motive maramureșene și m-am dus la Varlam...

— Bravo, fata tatii! Și Varlam a desăvîrșit opera. A făcut minuni. Nu știu de unde a adunat atît de mulți oameni, că a făcut o distribuție de pomină. În drum spre casă am trecut prin centru: tot orașul numai despre manifeste vorbea. Prefectura a ordonat razii, iar comandamentul orașului a împînzit străzile cu patrule militare să nu se repete figura și la noapte. Dar lovitura cea mare a fost la gară. Nu știu cum s-a descurcat Varlam! Acolo agenții mișună ca muștele...

ÎN PAUZA MARE, Prințesa se alătură grupului unde stătea Guriță: erau încă două fete acolo: Silvia și Adina. Barbu povestea cele pățite aseară la gară:

— M-am dus cu mama s-o așteptăm pe bunica de la Ilia. Am ieșit pe peron și s-au repezit doi polițiști la mine. Unul mustăcios, cu sprîncene negre ca niște streașine pe deasupra ochilor. Ăsta, și fără chipiu, chiar în Sahara, ar fi avut fața în umbră. Celălalt era îmbrăcat în civil și avea fața galbenă ca bolnavii de ficat. Mama s-a speriat și, cînd au îmbrîncit-o, a început să se vaite. „Ăsta e!“ spuse civilul și polițistul cu sprîncene mari m-a înhățat de amîndouă mîinile și m-a tîrît în biroul șefului de gară. Acolo m-au pus să stau lipit de perete și să aștept pe unu' de la coletăria rapidă să mă recunoască. „De ce să mă recunoască?“ i-am

întrebat și civilul mi-a cîrpit o palmă. L-am luat la ochi; într-o zi o să mă iau după el și am să-i sparg toate geamurile de la casă. Pe urmă a venit ăla de la coletăria rapidă, s-a uitat la mine și a dat din cap: „Nu e ăsta!" Civilul a insistat să se uite mai bine la mine. M-a m-ai cercetat o dată și a repetat din nou: „Nu e ăsta! Ăla nu avea părul zburlit și era mult mai mărunt" Căutau pe unul care nu știu ce făcuse în gară.

Guriță schimbă priviri cu Prințesa și se retraseră în umbra clădirii:

— Să știi că și tata, cînd s-a întors de la serviciu, mi-a spus că tot orașul e întors pe dos. Spunea că a fost o echipă imensă care a umplut orașul cu manifeste.

Guriță zîmbi:

— Spune, Prințeso, cînd ne mai ducem să întoarcem orașul pe dos?

— Nu știu. Trebuie să mi se spună.

— Și cine îți spune?

— Nu-l cunosc. Îmi trimite vorbă și asta e tot. Te rog, însă, să nu vorbești cu nimeni despre asta.

— Te mai îndoiești?

— Nu, Petru!

Guriță tresări.

— Să știi că îmi place cînd îmi spui pe nume.

— De ce?

— Pentru că îmi spui într-un fel cum nu-mi spune nimeni. Uneori pînă și mama mă strigă Guriță.

BOGDAN TOCMAI ÎȘI PERIA HAINELE DE SĂRBĂTOARE, cînd nevastă-sa se întoarse de la fabrică. Ținea în mînă o sacoșă goală și avea ochii roșii de plîns.

— Ce-i cu tine, femeie? Ce s-a întîmplat?

— Am fost la piață și nu se găsește nimic. Nici nu știu ce am să gătesc. Se așează obosită pe un scaun și,

În clipa aceea, descoperi că Mihai își pusese cămașă albă. Unde te duci?

— Nu la piață, că acolo nu se găsește nimic. Mă duc la Nicoară.

— Tu ori vii tîrziu, ori pleci de acasă. Ce treabă ai cu Nicoară?

— Tu ori de cîte ori te duci la piață, îți pierzi memoria. De o săptămînă ți-am spus că joi e ziua lui Nicoară.

— Acum o lună tot ziua lui a fost.

— Atunci de nume, acum de naștere.

Iulia oftă:

— Numai să nu stai mult.

— Nici o grijă, încercă s-o liniștească Bogdan. Doar n-om face chef. Mîine la șase trebuie să fim amîndoi la depou.

Își puse haina și-și legă cravata. Iulia se ridică de pe scaun și se rezemă de canatul ușii. Îl sorbi din priviri:

— Dacă ai ști ce frumos ești în hainele astea...

— Eu sînt frumos și în salopetă, îi zîmbi Bogdan, apoi se duse la ea și o îmbrățișă. Altfel nu m-ai fi luat...

CELULA DE PARTID S-A ÎNTRUNIT acasă la Nicoară, fochistul lui Bogdan. Împlinea 44 de ani, avea un motiv plauzibil să aibă invitați, să-și serbeze ziua de naștere. Invitații adevărați au fost anunțați pentru 7, iar cei din celulă cu o oră mai devreme. Nu lipsea decît Balaban, plecat în delegație la Simeria pentru niște material rulant și boghiuri defecte expediate din „greșeală" regionalei C.F.R. Varlam sosise ultimul, cu puțin timp după ce-și făcuse apariția și avocatul Vasiliu. Nevasta lui Nicoară, în a cărei sarcină era paza, stătea în bucătărie cu ochii ațintiți pe scările cerdacului.

Casa lui Nicoară era izolată, se învecina cu un teren viran, aproape de Mureș, și, cînd rîul ieșea din matcă, inunda fundul grădinii și uneori și pivnița.

Avocatul anunță eliberarea lui Bejan :

— Trebuia să-i dea drumul încă de ieri, ca urmare a acțiunii de la gară. Tipărirea manifestelor, în lipsa lui, a dus la căderea capului de acuzare. N-a fost eliberat pînă acum, spuneau cei de la Tribunal, din cauza unor formalități, dar eu cred mai degrabă că Dohotaru vrea și confirmarea Bucureștiului. Și mai am o rugăminte : Pe mine să nu mă mai chemați la întîlniri. Eu n-am voie să mă expun. Astăzi am făcut o excepție, pentru că e ziua fostului meu client — și privi spre Nicoară. Își aprinse o țigară, apoi, după primul fum, își aduse aminte că mai avea ceva de comunicat : colonelul Caramfil de la Cercul Teritorial mi-a transmis că delegatul de la București pe care l-a așteptat tovarășa Dobrescu va sosi marțea viitoare. Cu același tren. În loc de parolă tot o garoafă albă. Nu uitați să-i căutați o casă.

După cuvîntul avocatului cu toții priviră spre Varlam, care stătea rezemat de spătarul scaunului și-și curăța unghiile cu o scobitoare : era eroul zilei ; cu toții așteptau să relateze cum a organizat acțiunea de la gară.

— Tu nu iei cuvîntul ? îl întrebă Savu.

— Credeam că aveți și probleme mai importante. Eu am făcut ce am putut. Dar să știți, la noi la Abator, nu vom reuși să organizăm o celulă. Sînt eu, Stoica și un simpatizant. Cu sezonierii n-are nici un rost să ne încurcăm.

— Nu despre asta așteptam să ne vorbești..

— Alte sarcini n-am avut.

— Și acțiunea de alaltăieri ? Manifestele ?

— Nu știu nimic despre manifeste. Am fost anunțat că o să mă caute cineva cu pernița. Nu am primit-o. E

drept, m-a vizitat, în lipsa mea, o fetiță, dar nu mi-a lăsat vorbă în ce problemă.

Se făcu liniște. Nicoară turnă vin în pahare.

— N-ai împărțit tu manifestele la gară? întrebă emoționat Bogdan.

— Nu, răspunse senin Varlam. Am auzit că a fost ceva, dar eu am avut zi grea la Abator. A fost tăiere și am lucrat pînă după zece seara.

— Atunci cine? întrebă Ducaru, un forjor de la depou.

Era un om în vîrstă, cu o jumătate de față arsă de aburi. Acolo nu-i creștea nici barba.

Tatăl Prințesei oftă din rărunchi. De ce nu i-a spus Andreea că nu s-a întîlnit cu Varlam?

În continuare comentară eliberarea lui Bejan și măsurile de rigoare legate de acest eveniment: Bejan urma un timp să fie ocolit, eliberat de toate sarcinile pe care le avea. Ducaru mai aminti că atragerea uceniculuí de la scularie e pe „calea cea bună".

Nicoară, de încheiere, se întrebă cu voce tare cine o fi fost fata care l-a căutat pe Varlam, dar nu-i răspunse nimeni. Avocatul socoti că, dacă tatăl fetei nu dă lămuriri, nu era cazul s-o deconspire. Spuse într-o doară:

— Probabil e aceeași fată cu care avusese Bejan legătura în gara Triaj. Cea căreia i-a predat multiplicatorul. O să ne spună Bejan cine e.

— Și atunci cine a organizat difuzarea manifestelor? De unde au mobilizat atît de mulți oameni? Și cine sînt ei? întrebă Savu.

— Probabil cei de la fabrica de vagoane... spuse Bogdan.

Era o probabilitate și nu mai insistă nimeni. Vasiliu se scuză și plecă primul. Îl urmă Ducaru, apoi tatăl Prințesei.

BOGDAN INTRĂ ÎN CASĂ ca o furtună : uşa trîntită se închise cu un pocnet sec şi tremurul cristalin al geamurilor se auzi încă multă vreme. Speriată, Prinţesa ridică privirile din caietul de română :

— Spargi geamurile, tată !

— Foarte bine. Că tot zdrăngăne din cauza chitului căzut. Mama unde e ?

— La tuşa Anghelina. Se simte prost. Mama spune că n-o s-o mai ducă mult.

Dar tata n-avu timp s-o jelească pe tuşa Anghelina ; îşi trase un scaun în faţa Prinţesei şi se aşeză călare pe el. De nervi îi tremurau buzele.

— De ce mă minţi tu pe mine ?

„Deci cu mine are socoteli", tresări Prinţesa. Şi pentru că nu ştia despre ce era vorba, deveni precaută.

— Cu ce te-am minţit, tată ?

— Cu manifestele.

— Prinţesa răsuflă uşurată. Se întrebă doar de unde o fi aflat taică-su adevărul.

— Dar nu te-am minţit. M-ai rugat să-ţi povestesc ce am făcut. Îţi repet cuvînt cu cuvînt ce ţi-am spus : Am fost în piaţa de vechituri, am luat perniţa cu motive maramureşene şi m-am dus la Varlam. Tu ai spus „bravo" şi m-ai întrerupt. Alte întrebări nu mi-ai mai pus. Şi tot ce ţi-am spus e adevărat.

— Pentru că eşti fată deşteaptă, eu aşa te socot, să lămurim ce este **adevărul** : Dacă te trimit să-i dai o pîine mamei şi tu îmi răspunzi, am fost la mama, dar nu i-ai dat pîinea, ai minţit ; deşi e adevărat că ai fost la ea. Asta se numeşte jumătate de adevăr şi jumătate de adevăr e totdeauna minciună. Ai înţeles ?

— Da, tată.

— De ce n-ai dat manifestele lui Varlam ?

— Pentru că nu era acasă. Era doar nevasta sa şi băiatul cel mic, tuns cu maşina. Am întrebat de Var-

lam și mi-au trîntit ușa în nas. N-am fost obraznică, nu aveau nici un motiv să se poarte urît cu mine...

— Chiar, de ce ți-a trîntit ușa în nas?

— Eu bănuiesc de ce: din cauza mea au fost obligați să taie canapeaua.

— De ce nu l-ai așteptat? Era o sarcină importantă.

— Nu m-au lăsat în casă.

— Puteai să-l aștepți în stradă.

— Asta am și făcut. M-am dus peste drum sub o poartă, dar a apărut la fereastră chelul ăla urît și a țipat la mine: „Uite-o acolo, uite-o acolo!“ Pe urmă a apărut și doamna Varlam. Trecătorii se uitau la mine ca la un hoț. M-am gîndit să duc pernița înapoi în piața de vechituri, dar n-am ajuns pînă acolo.

— Să nu spui că le-ai distribuit tu!

Văzîndu-l pe taică-su mai liniștit, prinse curaj:

— Nu pot să spun ceea ce n-am făcut. Am dirijat doar distribuirea lor.

— Ce ai făcut?

— Am dirijat distribuirea manifestelor.

— Tu ești nebună! Pe cine ai dirijat?

— Pe un băiat.

— Știi ce puteai să pățești?

— Știu. Să fiu arestată.

— Și spui asta așa de simplu?

— Da, tată. Chiar tu ai spus cu puțin mai înainte că sînt o fată deșteaptă. Eu nu am o părere chiar atît de bună despre mine, eu spun doar că nu sînt o fată proastă.

Taică-su își lungi buzele într-un zîmbet cald.

— Cu pernița ce ați făcut?

— M-am gîndit că nu e bine să rămînă vreo urmă. Deși era frumoasă, am lichidat-o. Penele le-am risipit în Mureș, pe urmă am aruncat și căptușeala în apă. Dacă nu s-a dus la fund e undeva în Ungaria.

— Și cum ați reușit toate cele patru acțiuni?

— Care patru? se miră Prinţesa.

— Cea de pe Corso, cea de la gară, cea de la Astra şi cea din faţa poliţiei.

— Le-am luat pe rînd. Cea de la Astra şi poliţie e meritul lui Guriţă.

— Acum te întreb un lucru important Andreea: poţi să ai încredere în acest Guriţă?

— Ca în mine, tată!

— Atunci e bine. Dacă n-ai fi fata mea, aş fi foarte mîndru de tine.

— Şi pentru că sînt, nu eşti?

— Nu. Pentru tine mă tem. Nu mai e loc şi pentru mîndrie.

— Nimeni nu mi-a vorbit aşa de frumos pînă acum.

Se apropie de el şi-l îmbrăţişă. Cînd se aşeză înapoi pe scaun, taică-su o ţintui cu degetul:

— Ştii care este rezultatul concret al acţiunii voastre?

— Nu.

— Va fi eliberat Bejan. El a fost acuzat că a tipărit manifeste. Acum s-au tipărit şi s-au răspîndit fără el. Acolo în celulă nu putea să le tipărească. Şi tiparul s-a executat cu acelaşi multiplicator cu care l-au bănuit pe el că le tipăreşte. Nemaiexistînd o acuzaţie concretă, neavînd probe, poliţia e obligată să-i dea drumul.

— Aş vrea să-l cunosc şi eu. După ce iese, mă duc sa-l vizitez acasă.

— Doamne fereşte! Nimeni dintre noi n-are voie să-l vadă După ce un „politic" iese din închisoare e urmărit pas cu pas.

— Toată viaţa?

— Nu. Un timp. O lună sau două.

— Dar tu poţi să-l vezi, lucrează la depou.

— Poliţia are oameni şi la depou. Informatori. Acum e cel mai bine să nu se vadă cu nimeni. Îşi aprinse o ţigară şi privi mult timp fumul albăstrui care se înco-

lăcea spre tavan. Şi zici că tuşa Anghelina e foarte bolnavă?

— Da, tată. Mama s-ar bucura dacă te-ai duce şi tu pe acolo.

BEJAN FUSESE ELIBERAT abia după patru zile, după ce Dohotaru obţinu şi avizul Siguranţei Statului. L-au aşteptat în faţa poliţiei numai maică-sa, o femeie mărunţă, cu părul încărunţit, şi avocatul Vasiliu. Bejan apăru în poarta instituţiei însoţit de Beraru: avea încă falca umflată şi ochiul stîng tumefiat. Beraru avusese cu el o discuţie mai lungă în timp ce i-a întocmit actul de eliberare.

— Sper, domnule Bejan, să nu ne mai întîlnim niciodată aici.

Bejan realiză că Beraru îi spusese pentru prima oară „domnule". În celulă îl trata cu invective: imbecilule, trădătorule! şi altele pe care nu le mai ţinea minte.

— Şi eu sper! domnule Beraru. Deşi o să ţin minte săptămînile petrecute în compania dumneavoastră.

Beraru aruncă tocul pe masă fără ca actul de eliberare să fi fost completat în întregime.

— Mă ameninţi?

— N-am nici un motiv, domnule Beraru. V-aţi făcut datoria, nu aveaţi de unde să ştiţi că sînt nevinovat...

— Eu nici acum nu te consider nevinovat. Dimpotrivă. Îmi pare rău că n-am reuşit să aduc probe concludente. Sper că pînă la urmă voi reuşi totuşi.

Luă din nou tocul în mînă şi completă formularul.

— Poftim, domnule Bejan. Bănuieşti că de acum încolo vom fi cu ochii pe dumneata.

— De asta sînt convins. Şi pînă să fi fost arestat am avut codiţă.

— Fii atent cum vorbeşti!

— Am vorbit respectuos.

DELEGATUL PARTIDULUI sosit de la Bucureşti fusese găzduit în casa conspirativă din strada Enăchiţă Văcărescu 2. Locuinţa era proprietatea doamnei Suru, sora lui Nicoară, fochistul lui Bogdan. Ea era în afară de orice bănuială: soţul ei, Cornel Suru, era plutonier şi lucra la Cercul teritorial judeţean, iar ea era angajată la primărie ca funcţionară.

Delegatul încă din prima zi şi-a exprimat dorinţa că ar vrea să-l întîlnească pe Bejan. În zadar i s-a explicat că Bejan, de curînd eliberat, e supravegheat, că organizarea unei întîlniri cu el e foarte riscantă, el s-a încăpăţînat: repeta întruna că venise special pentru această întîlnire.

Membrii de partid de la depou s-au întrunit din nou, de astă dată în magazia sculăriei, dar n-au găsit nici o soluţie să scape de Beraru care-l urmărea pe Bejan ca o umbră. Hotărîră să-i transmită delegatului că a făcut deplasarea degeaba, să stea de vorbă cu altcineva din organizaţia locală care, cu timpul, va găsi ocazia să-i transmită cele necesare lui Bejan.

Delegatul însă nu se lăsă influenţat: avea o misiune specială şi voia s-o ducă la bun sfîrşit. Nu voia să ia legătura nici cu colonelul Caramfil de la Cercul teritorial.

— Stau şi o săptămînă dacă e nevoie. Şi poate în acest timp găsiţi o soluţie să-l întîlnesc.

Profesoara Dobrescu, care avusese discuţia cu el, hotărî să anunţe organizaţia de partid. Nu ştiuse că celula fusese informată. Îl căută pe Sitaru în atelierul lui, dar spre ghinionul ei acesta tocmai avea un client. Privindu-l mai atent, îl recunoscu: era invalidul, portarul din casa profesoarei Stăncescu Privi exponatele din magazin să nu fie nevoită să intre în vorbă cu el. Ciungul părea înnegurat:

— Şi zici, meştere, că nu se mai poate face nimic cu butucul ăsta?

Sitaru mai aruncă o privire spre butucul ieşit de sub mîneca vestonului militar şi dădu din cap:

— Nu prea. Ca s-o foloseşti, îţi pot pune un cîrlig.

— Şi ce să fac cu cîrligul?

— Poţi să te agăţi de ceva, să ridici o tîrnă, un coş.

Ciungul îşi încreţi fruntea:

— E o soluţie... Şi cînd să vin?

— Într-o dimineaţă. Poate chiar mîine.

Ciungul ridică două degete la tîmplă şi ieşi în stradă. Sitaru se apropie de profesoară:

— Parcă ne-am înţeles să nu mă mai vizitaţi.

— N-am încotro, nene Sitaru. Trebuie organizată întrevederea dintre Bejan şi omul de legătură din Bucureşti.

— Nu te mai agita, domnişoară. A fost însărcinat Bogdan.

TATAL PRINŢESEI UMBLA MOHORÎT, nevastă-sa îl crezu bolnav, insistă să-şi pună termometrul şi cumpără chiar lămîie să-i facă citronadă. Medicamente nu avea în casă: toţi trei erau sănătoşi, durerile de cap sau de măsea treceau cu frecţii cu Diana. Într-o seară, Prinţesa se învîrti tot timpul în jurul lui taică-su şi, pînă la urmă, reuşi să-l tragă de limbă: bănuise că avea ceva pe suflet.

— Nu-s bolnav!... Nu ştiu cum să scap de codiţa lui Bejan.

— De ăla care îl urmăreşte?

Taică-su o ţintui cu privirile.

— De unde ştii asta?

Prinţesa îşi plecă fruntea ca şi cum ar fi fost vinovată, pentru că ştia cine îl urmăreşte pe Bejan.

— Ştiu. Cînd ţi-am adus ieri de mîncare, l-am văzut pe Bejan urmărit de un om îmbrăcat în civil.

Cunoştinţele din ultimul timp ale fiică-si îl nelinişteau profund.

— De unde știi că-l urmărea?

Tonul întrebării n-o încurajă prea mult, dar Prințesa nu se lăsă intimidată.

— Îți spun. Cînd am intrat în depou, omul stătea rezemat de gard. Chiar m-am mirat de ce stă un om aiurea în soare? Cînd a ieșit Bejan, omul s-a luat după el. Eu mergeam în urma lor și m-am convins că-l urmărește.

— Cum te-ai convins?

— Doar nu sînt proastă, tată! Bejan a intrat în bodega lui Bodo, „La doi acari", și a stat aproape un sfert de oră acolo. Omul nu s-a mișcat din fața cîrciumii pînă n-a ieșit Bejan. Pe urmă, l-a însoțit din nou ca o umbră. Călca moale să nu i se audă pașii. Dar eu sînt convinsă că Bejan știa de el.

— Mă, tu ai ochi...

— Și mă folosesc de ei. Doar n-ai vrea să merg ca o toantă pe stradă!

Taică-su rămase o clipă pe gînduri, pe urmă socoti că nu avea de ce să se ascundă față de ea. Oricum știa prea multe...

— Ei, de această codiță a lui Bejan trebuie să scăpăm. Îmi storc de cîteva zile creerii și n-am găsit nici o soluție.

— De ce nu sare Bejan gardul depoului? întrebă Prințesa mirată. Traversează liniile și prostul rămîne de pîndă la poartă.

— Nu se poate. În depou, ți-am mai spus, poliția are informatori. Și, în afară de asta, lui Bejan i s-a atras atenția că, dacă încearcă să dispară de la locul de muncă, va fi ridicat din nou. El a fost eliberat provizoriu din lipsă de probe. Înțelegi?

— Înțeleg. Deci soluția e ca urmăritorul să fie păcălit.

— Cam așa ceva.

PRINȚESA SE FRĂMÎNTĂ toată noaptea în așternuturi și-i era ciudă că nu reușea să născocească nimic interesant în legătură cu „codița" lui Beșan. Deși geamurile erau deschise, în camera ei era cald de parcă ar fi dogorît o sobă de teracotă. „Din cauza căldurii nu-mi umblă mintea", își spuse, dar justificarea nu i se părea plauzibilă. Se întrebă cum ar fi putut să-i arunce o pătură pe cap. Dar locul cel mai potrivit ar fi fost gara Triaj: acolo erau fel de fel de vagoane cu uși rulante, putea fi închis și chiar expediat într-o altă localitate. Gîndul acesta o amuză și, a doua zi, îl căută pe Guriță și se sfătui cu el. La început acesta nu pricepu ce anume ar trebui făcut.

— Spune mai concret, să înțeleg și eu!

Prințesa plescăi din buze:

— Nu te știam greu de cap. Fii atent: un polițist îl urmărește pe tatăl lui Nucă.

— Pe cel care a ieșit acum cîteva zile din închisoare? întrebă Guriță.

— Da. Trebuie să facem în așa fel ca, într-o seară, să nu-l însoțească...

— De ce?

— Că are o treabă și nu vrea să fie văzut.

Guriță începu să zîmbească.

— Am înțeles. Îl păcălim ca pe polițistul de pe strada Matei Basarab.

Prințesa dădu nemulțumită din cap:

— O simplă păcăleală nu ajunge. Trebuie să-l reținem măcar pentru cîteva ore. Să-l închidem undeva sau ceva de genul acesta.

Fiind vorba de o treabă mai complicată, îi atraseră în acțiune pe Barbu și pe Drișcă. Atît știau ei: trebuia păcălit zdravăn un polițist care l-a pălmuit pe Guriță.

Guriță inventă pe loc „povestea" cu palma:

— Mergeam pe stradă și mă înhață un polițist îmbrăcat în civil.

— De unde știi că era polițist, dacă era îmbrăcat în civil ? întrebă Drișcă nedumerit.

— Ascultă-mă pînă la capăt. Zic, mă ia de mînă, se uită la mine și începe să urle : „Asta e !“ Exact cum te-a luat și pe tine, Barbule, la gară. Am vrut să fug, el mi-a dat două palme și, în clipa aceea, am jurat să mă răzbun. M-a ținut de braț pînă a venit unul să mă recunoască. Ăla m-a luat de bărbie, s-a uitat la mine, apoi a spus supărat : nu e ăla pe care îl căutați Mi-au dat drumul dar eu am rămas cu palmele.

— Poate e chiar omul care a vrut să mă aresteze și pe mine, se îndîrji Barbu. Trebuie neapărat păcălit !

Drișcă, neconvins, se alătură totuși din solidaritate.

După multe discuții ajunseră la concluzia că locul cel mai nimerit pentru „păcăleală“ era bariera. Dacă intra Bejan prin spărtura zidului în gara Triaj, puteau întinde în urma lui o sîrmă de care polițistul să se împiedice. Restul era un fleac.

Hotărîră ca acțiunea să aibă loc a doua zi, după ce se întunecă

Drișcă avu din nou nedumeriri :

— Și cine o să-i spună domnului Bejan că va trebui să treacă prin spărtura aceea ?

— Asta aranjez eu, îl liniști Prințesa. Numai să nu uitați să luați sîrmăraia și frînghiile.

— Și un sac, rîse Barbu entuziasmat. Sacul în loc de căciulă să nu ne recunoască

DINSPRE TRIAJ vîntul aducea nori de praf de cărbune și mugetele vacilor de pe rampa de încărcare a Wehrmachtului. Numai acolo era agitație : soldații însărcinați cu învagonarea deveniră adevărați văcari : miroseau de la o poștă a balegă. Cei de la depou se obișnuiseră și cu praful de cărbune și cu mugetul vacilor. Uneori cîte un muncitor mai înjura cu năduf :

— Mama lor de hoți !...

Rampa de încărcare fusese demolată de mai multe ori, o dată chiar aruncată în aer cu dinamită : nemții au muncit două săptămîni s-o repare.

Bogdan mînca așezat pe treptele locomotivei și tresărea la fiecare muget : era negru de funingine și, ca să nu-l bată soarele, își pusese o batistă udă pe cap.

— Și zici că supa asta ai făcut-o singură ?

Prințesa, rezemată de un vagon, se așteptase la această întrebare.

— Da, tată.

— Fără sfaturi și fără rețeta mamei ?

— Fără. Sau nu mă crezi în stare ?

— Te cred în stare de orice ! îi răspunse taică-su și se forță să nu zîmbească. Pe urmă, întrebă ca într-o doară : Codița lui Bejan e tot la poartă ?

— E acolo. Și-a făcut o caschetă din ziar să nu-l topească soarele.

— Eu l-aș ține pe ăsta două luni pe locomotivă să lopăteze cărbuni.

— Eu cred, tată, că ar fugi după două ore. Și nu oricum : mîncînd pămîntul.

— E așa cum spui tu. E al dracului de norocos.

— Cum adică, norocos ? întrebă Andreea mirată.

— Păi, stă toată ziua în soare și nu-l lovește damblaua și nu-l calcă nici o mașină.

PĂRĂSINDU-L PE TAICĂ-SU, Prințesa nu se duse spre poartă ci se abătu din drum și intră la secția de întreținere, unde lucra Bejan. Îl văzu încă de departe așezat pe bancul de lucru. Prînzea. Mergînd spre el, încercă să-l ochească pe omul poliției, dar muncitorii erau îmbrăcați la fel ; în salopeta de aceeași culoare îi era peste putință să deosebească pe unul de celălalt. Cu toate astea știa că omul poliției era printre ei. Călcînd apăsat, ținea sufertașul la vedere ca oamenii să creadă că aduce de mîncare lui Bejan. Ajunsă în apropierea

lui, nu știa cum să intre în vorbă cu el. Întrebă jenată :

— Dumneavoastră sînteți domnul Bejan ?

Bejan, adîncit în gînduri, tresări :

— Da, fetiță. Dar tu cine ești ?

— Sînt fata lui Bogdan, mecanicul. Pe urmă coborî vocea : Mie mi-ați dat multiplicatorul acolo în gara Triaj. Tot eu l-am dat lui Barta, apoi lui Sitaru.

Bejan se încruntă, părea supărat, deși ochii îi sclipiră de o bucurie lăuntrică. Spuse aspru printre dinți :

— N-ar fi trebuit să vii aici !

Continuă să mănînce, dar trase cu coada ochiului spre stînga lui. Nu i se păru nimic suspect și se liniști.

— Nu stau decît o clipă, se scuză Prințesa. Astăzi, pe seară, după ce se întunecă, treceți pe la barieră și intrați în gara Triaj prin spărtura zidului. De acolo vă duceți acasă și o să vină cineva să vă ducă la omul care a venit de la București.

— Eu sînt urmărit.

— De la barieră n-o să mai fiți. La revedere !

Plecă fluturînd sufertașul ca și cum ar fi luat cratițele de la Bejan.

La poartă, se uită lung spre Beraru și-l salută în gînd : „Pe diseară la barieră".

ÎNCĂ ÎNAINTE DE A SE ÎNTUNECA, Gurită și Barbu bătură niște piroane de traversă în pămînt, de care urmau să întindă sîrma. Știau că trebuiau să acționeze repede : sîrma nu se putea întinde decît după ce trecea Bejan. Prințesa îi asigură însă că aveau timp suficient : Bejan avea totdeauna un avans de douăzeci de pași față de urmăritor. Frînghiile, prevăzute cu laț, erau ascunse în spatele unor bolovani și Barbu, meticulos, le frecase cu săpun, să alunece, ca să se strîngă cît mai repede. El urma să pună lațul pe picioarele polițistului, să-l imobilizeze, să nu se poată ridica. Gurită

şi Drişcă trebuiau să-i tragă sacul pe cap imediat după căzătură. Desigur, prevăzuseră şi faptul că poliţistul, chiar surprins de cădere, să se împotrivească. Cu picioarele împiedicate însă nu avea şanse prea mari. Prinţesa avea sarcina să-i prindă în laţ măcar o mînă şi să tragă de ea din toate puterile. Sacul era elementul de surpriză. La căciulă impusă erau convinşi că nu se aştepta poliţistul. Şi fără putinţa de a vedea, lupta dintre el şi copii devenea inegală, în defavoarea lui. Dacă dintr-un motiv sau altul, n-ar fi reuşit totuşi să-l imobilizeze, urmau să fugă spre clădirea abatorului vechi. Acolo era imposibil să fie prinşi. Pe urmă, contau şi pe faptul că poliţistul, în orice caz, va prefera să-l urmărească pe Bejan decît pe ei.

Drişcă sosi în ultimul moment şi nu foarte decis: cu toate astea adusese cu el şi o coadă de mătură.

— De asta de ce e nevoie? îl întrebă Prinţesa.

— Dacă se agită prea mult, îi dau peste mînă să-i puteţi trage sacul pe cap.

El ar fi vrut să fie „după", să-l vadă pe poliţist legat, să nu se mai teamă de el.

Erau veseli, bine dispuşi, făcură o multime de glume la adresa poliţistului, dar cînd la capătul străzii apăru silueta lui Bejan, li se opri respiraţia.

De dincolo de gardul de beton se auzi ralantiul unei locomotive.

Guriţă îi îmbărbătă:

— Dacă nu intervine ceva neprevăzut, totul e în regulă. Planul nostru e bun.

— Şi dacă e înarmat? întrebă speriat Drişcă.

— Pistolul, spuse atotştiutor Barbu, îl are în buzunar. Dacă duce mîna la buzunar, îl arzi cu coada de mătură.

Cel care se apropie de barieră nu era Bejan, dar au descoperit acest lucru abia în ultima clipă. Era un

ceferist cu chef şi cu paşi nesiguri : intră prin spărtură în patru labe, lălăind un cîntec ştiut numai de el.

TRECURĂ VREO ZECE MINUTE cînd auziră din nou paşi.

— Ăsta e, spuse Guriţă şi trecu repede dincolo de gard să pregătească capcana.

El trebuia să intre primul în acţiune, să întindă şi să fixeze sîrma de celălalt piron. Prinţesa îşi simţi bătăile inimii în gîtlej, abia reuşea să respire. Stătea ghemuită la rădăcina gardului învăluită în întuneric. Barbu, cu laţul pregătit, rezemat şi el de zid, îşi ţinea gura deschisă să nu i se audă respiraţia. Drişcă, cel mai speriat dintre ei, strîngea cu atîta putere coada de mătură încît îi amorţiseră degetele.

Bejan se apropie de spărtură cu paşi măsuraţi şi se miră că nu vede pe nimeni prin apropiere. Se întrebă dacă înţelesese bine indicaţiile, sau dacă nu intervenise ceva. Era însă hotărît să-şi urmeze traseul stabilit : în cel mai rău caz îl plimbă şi pe Beraru printre liniile triajului. Se amuză la gîndul că Beraru nu va pricepe niciodată rostul acestei ieşiri nocturne şi, dacă totuşi se va încumeta să-l întrebe, o să-i răspundă că îi place aerul îmbibat cu praf de cărbune.

Ajuns la spărtură, se aplecă fără să se uite în stînga sau în dreapta lui şi se strecură în incinta Triajului.

În urma lui, Guriţă întinse sîrma şi puse mîna pe sac.

Beraru, văzîndu-l pe Bejan dispărînd după zid, îşi grăbi paşii : era convins că urmăritul avea un drum ascuns, că în seara asta, în sfîrşit, se va întîmpla ceva. În cele cîteva zile de cînd se ţinea după el, avusese senzaţia că îl urmăreşte degeaba. Cînd apăruse Bejan în stradă, el era pe trotuarul de peste drum, în întuneric i s-a părut că, Bejan nevăzîndu-l, se credea în siguranţă. Îl urmărise ca niciodată pînă atunci, hoţeşte, lipit de gar-

durile caselor, mereu în umbră să nu fie văzut. Voia chiar să-i dea iluzia că scăpase de însoțitor. Pe drum își verifică pistolul : era încărcat ; pentru a-l folosi, nu trebuia decît să-i tragă piedica.

Apropiindu-se de gard se temu să nu-l piardă printre vagoanele risipite pe linii. La spărtură se opri o clipă, să aprecieze distanța dintre ei, să nu se dea de gol înainte de țintă. Spre mirarea lui însă nu-l văzu pe Bejan nicăieri. „M-a tras pe sfoară !“ îi fu primul gînd și scrută întunericul : nu văzu decît siluetele unor vagoane de marfă.

Uluit de dispariția lui Bejan, începu să alerge și brusc simți o durere ascuțită în fluierul piciorului de parcă cineva l-ar fi secerat cu o sabie. În avînt nu-și putu restabili echilibrul și, în cădere, țintui traversele unei linii cu capul. Cu un ultim reflex își acoperi fața cu mîinile, scoase un țipăt și se rostogoli peste șine. Primul contact cu pămîntul l-a avut cu coatele : o durere surdă îl străfulgeră pînă în umeri, apoi, în clipa următoare, fără să fi vrut, simți că i se unesc picioarele. Încercă să se răsucească cu fața în sus, dar fără succes. Realiză însă că cineva îi leagă picioarele cu o frînghie. Se smuci din toate puterile să se ridice măcar în coate și avu încă o surpriză : i se aruncă o pătură peste cap. Mult mai tîrziu își dădu seama că nu era pătură, ci un sac. Un sac plin cu praf de var și trebui să răsufle cu gura închisă, să nu se înece. Instinctiv, își duse mîna spre buzunarul unde-și ținea pistolul, dar în secunda următoare cineva îl plesni cu un obiect peste falange. Din cauza acestei dureri uită de coatele julite, de genunchii juliți în timpul căderii. În continuare lucrurile se desfășurară cu atîta repeziciune încît nici nu le putu distinge concret. Doar durerea care îi amorțise tot brațul era prezentă și, de teamă să nu fie lovit din nou, nu se mai împotrivi. Nu se mai opuse nici cînd i-au tras sacul pînă la brîu și nici cînd l-au înfășurat cu frînghii. Abia după ce nu

mai putu schița nici cea mai mică mișcare, auzi pentru prima oară vocea unuia dintre cei care l-au atacat : i se păru de copil.

— Și acum ce facem cu el ?

La asta nici Beraru nu se gîndise încă. Într-adevăr, de ce l-au atacat, de ce l-au legat și ce vor să facă ? Poate e răzbunarea lui Bejan pentru pumnii primiți în timpul anchetelor ? Chiar în celulă se speriase odată de el : îl prinsese de păr și-i trîntise capul de pereți. Bejan se smulsese din strînsoare și-i căuta privirile. Îl fixă aspru și Beraru vedea cum își încleștează pumnii. În seara aceea renunțase să-l mai bată. Și acum vor să-l omoare ? Dacă nu i-ar fi fost teamă că înghite praf de var, ar fi încercat să-și ceară iertare. Dar de ce n-au adus imbecilii măcar un sac curat ?!

Cineva mai mormăi ceva, dar Beraru nu reuși să deslușească vorbele. Simți doar că e apucat de umeri și tîrît.

— E greu polițistul ăsta, spuse iar cineva și Beraru își dădu seama că fusese culcat peste o șină de cale ferată. Șina îi jena coapsele, dar nu reuși să se răsucească. Dar dacă asta e intenția lor, să-l lase pe o linie circulată ? Se îngrozi la ideea că ar putea fi călcat de un tren. De undeva din apropiere chiar se auzi țignalul unei locomotive. Îl năpădiră sudorile reci.

Spaima însă nu dură mult : fu ridicat din nou și tîrît peste linii, apoi simți că e săltat și aruncat pe o podea de lemn Pe urmă deslușì trîntirea ușii vagonului și se făcu liniște.

— Am lucrat ca la carte ! se lăudă Guriță. Asta o să ne pomenească toată viața.

— Mai ales dacă îl debarcă undeva la Constanța !... rîse pentru prima oară și Drișcă

Drișcă, trebuiră să recunoască cu toții, își îndeplinise conștiincios datoria

— Cînd l-am văzut că-şi duce mîna la buzunar, l-am plesnit peste degete. Cred că destul de tare. Mai tîrziu m-am uitat la mîna lui, dar nu era însîngerată. I se umflaseră doar degetele ca nişte debreţini.

Prevăzător, Guriţă dădu ultimele indicaţii :

— Şi acum hai să strîngem toate lucrurile : piroanele, sîrma, să nu rămînă nici o urmă după noi. Şi, ceea ce e şi mai important, să nu povestim nimănui aventura din seara asta.

ACASĂ, PRINŢESA FĂCU SEMN LUI TAICĂ-SU că ar vrea să-i vorbească şi privi semnificativ spre maică-sa, care stătea cu spatele spre ei.

— Apoi, într-o casă cu femei — spuse tata cu o voce de om supărat — e normal să rămîn fără ţigări. Hai, domnişoară, însoţeşte-mă !

Îşi luă haina de pe spătarul scaunului.

— De ce n-o trimiţi pe ea ? întrebă mama.

— Că vreau să iau şi eu puţin aer. Stau toată ziua în fum.

— Atunci de ce mai fumezi ?

— După cîte îmi aduc aminte, ţi-am mai explicat de cîteva ori : ţigara are alt fel de fum.

— Atunci du-te numai tu ! Las-o pe ea să-şi facă lecţiile.

— Mi le-am făcut, mamă.

— Cînd ţi le-ai făcut ? Ai fost toată seara plecată !

— Le-am făcut după-masă.

— O să verific eu cînd ne întoarcem, încheie tata discuţia. Hai, domnişoară !

Ieşiră în stradă şi Prinţesa, deşi n-ar fi fost nevoie, coborî vocea.

— Trebuie să te duci urgent la Bejan şi să-l duci la omul care a venit de la Bucureşti.

— Ai înnebunit ? Aşa tam-nesam...

— În seara asta Bejan n-are codiţă.

— De unde știi?

— I-am tăiat-o. Domnul Beraru e acum într-un vagon de marfă și pleacă într-o călătorie neprevăzută.

— Dar asta de unde știi?

— Eu l-am suit în vagon.

— Știi că nu-mi place cînd vorbești în bobote. Spune-mi tot și pe înțelesul unui om normal.

— În seara asta ne-am jucat de-a hoții și vardiștii. L-am ochit pe domnul Beraru și l-am decretat hoț. L-am prins, l-am legat și l-am suit într-un vagon de marfă.

— Și el nu s-a opus?

— Cînd „vardiștii" sînt buni, n-are cum să se opună.

— Și n-o să vă recunoască?

— Cu sacul în cap n-are cum să ne vadă. Du-te la Bejan!

— Și tu?

— Mă duc să-ți cumpăr țigări și te aștept în poartă să intrăm împreună în casă.

TATĂL PRINȚESEI se întoarse în fața casei după o oră și era bine dispus:

— Mi-ai luat țigări?

— Da, tată. Așa-i că Bejan e un om formidabil?

— Este. Dar să știi că el a spus același lucru despre tine. Azi mi-a crescut ficatul cu cel puțin un kilogram. Mai ales după ce a făcut propunerea.

— Ce propunere?

— O să-ți spun în casă, să nu ne aștepte mama prea mult.

— AM SPOR MAI MULT cînd nu sînteți acasă, îi întîmpină mama.

Tata, ca să nu fie nevoit să-și justifice întîrzierea, puse cele două pachete de țigări pe masă

— Spor la cusut sau la gătit?

— La amîndouă. Dar în seara asta mîncăm ceva rece. Am cumpărat mezeluri. Se întoarse spre Prințesă: taie pîine Andreea!

În timpul cinei, Prințesa puse cîteva întrebări pe care mama le socoti prosteşti.

— Ce fel de întrebare mai e şi asta: cît rezistă un om fără mîncare şi fără băutură? Am senzația că vrei să spui pe ocolite, că cina noastră e cam săracă. Că mori de foame!...

— Nu, mamă. Mîncarea e foarte bună. Voiam doar să aflu puterea de rezistență a omului la foame.

— Cinci, şase zile, îi răspunse taică-su. Dacă are voință, chiar mai mult. Acum trei ani, cînd a fost arestat, Bejan a făcut greva foamei, ca să fie separat de deținuții de drept comun. N-a mîncat şi n-a băut apă nouă zile.

— Atunci sînt liniştită.

Maică-sa se încruntă.

— Dacă îți dau una peste gură, te liniştești şi mai mult. Hai, mănîncă mai repede, să te controleze taică-tu dacă ți-ai făcut lecțiile.

Tatăl şi fiica abia aşteptară să se retragă din bucătărie.

— Ți-ai făcut lecțiile?

— Da, tată. Spune-mi ce propunere ți-a făcut Bejan?

— Ştie totul despre tine: cum te-ai dus la Barta, la Sitaru. Pe urmă cînd i-am povestit că acțiunea de la gară e tot meritul tău, m-a luat de umeri şi mi-a spus: fata ta, Mihai, trebuie să devină utecistă...

— Utecistă? Asta ce înseamnă?

— Am să-ți spun altădată.

DOHOTARU SESIZĂ DISPARIȚIA COMISARULUI chiar a doua zi: îl chemă la raport şi Beraru nu se prezentă. Enervat, trînti cu pumnul în masă, ventilatorul porni de unul singur, împrăştiind hîrtiile de pe birou.

Secretara, speriată de zgomot, năvăli în încăpere. Dohotaru o țintui cu degetul :

— Unde e ?

— Cine ?

— Pe cine te-am pus să-mi cauți ?

— Pe domnul comisar Beraru.

— Unde e ?

— Nu știu. L-am căutat peste tot.

Sîrguincioasă, se aplecă să adune actele risipite în încăpere.

— Transmiteți-i că-l sancționez ! Știe foarte bine că încep ziua cu el. Vreau să fiu informat zilnic ce face Bejan. Cei de la București o să mă dea afară din cauza acestui imbecil ! Poate e acasă ?

— Nu, domnule comisar-șef. Am vorbit cu nevasta sa la telefon. De ieri-dimineață nu l-a mai văzut nici ea.

Dohotaru își mîngîie bărbia :

— Înseamnă că s-a întîmplat ceva cu Bejan. Trimiteți pe cineva de la secția „Urmărire“ la depou. Dacă a dispărut Bejan, îl dau afară pe Beraru.

Un agent se deplasă la depou : Bejan era acolo, numai Beraru lipsea. Îl căutară pe schimbul lui de noapte. Acesta se prezentă în biroul comisarului-șef cu ochii cîrpiți de somn.

— Ca de obicei, domnule comisar-șef, m-am prezentat la ora zece la domiciliul lui Bejan. Acolo făceam schimbul. L-am văzut pe Bejan acasă cînd și-a lăsat rulourile de camuflaj. Nu m-am alarmat că nu l-am văzut pe domnul comisar Beraru. Fiind totul în ordine, mi-am zis că a plecat mai devreme. Nu era pentru prima oară. Am stat toată noaptea de planton, dimineața l-am însoțit la depou și am așteptat să fiu schimbat, dar domnul Beraru n-a apărut.

— Și ai plecat de la depou ? întrebă mirat Dohotaru.

— Da, să trăiți.

— Și l-ai lăsat pe Bejan nesupravegheat ?

— L-a supravegheat omul nostru din secție. Eu, oricum, am stat cu două ore mai mult. Și am fost convins că pînă la sfîrșitul schimbului, domnul Beraru își va lua serviciul în primire.

Dohotaru se întunecă la față :

— În misiune, dacă nu vine nimeni să te schimbe, stai pînă mori ! Te duci imediat la casierie și-i informezi că luna asta ai renunțat la jumătate din salariu. Liber !

CÎND NICI LA SFÎRȘITUL ZILEI nu apăru Beraru, Dohotaru intră în panică. Luă mașina de serviciu și o vizită pe nevasta comisarului. O mai văzuse de cîteva ori, dar niciodată n-a reușit să-i memoreze fața : știa doar că e o femeie slabă, osoasă, cu părul pieptănat peste cap, cu buze subțiri, cu dinți mici, măcinați de carii. O întrebă direct :

— S-a mai întîmplat să nu vină o noapte întreagă acasă ?

— De multe ori ! se plînse nevastă-sa. Uneori, dispare și pentru trei, patru zile. Cred că are pe cineva, domnule comisar-șef...

— Cum adică are pe cineva ?

— Mi-e rușine să vă mărturisesc, dar de mai bine de șase luni s-a combinat cu o funcționară de la Administrația financiară. Soțul ei a plecat pe front și ea își face de cap. Dacă e tot la ea, intentez divorț.

La insistențele lui Dohotaru o depistară și pe funcționara de la Administrația financiară : era o femeie tînără, frumoasă, cu părul oxigenat, fardată țipător. Nu-l văzuse pe Beraru de cîteva săptămîni.

— Îl dau afară din poliție ! declară Dohotaru și nu bănuia că, peste cîteva zile, îl va întîmpina pe Beraru ca pe un erou.

ROMULUS BERARU a fost descoperit după patru zile de un funcționar la rampa de încărcare a Antrepo-

zitelor din Filiași : era atît de amorțit încît, după ce i-au scos toate frînghiile, a rămas nemișcat în aceeași poziție cum a fost legat. Avea ochii și nările roșii, praful de var în combinație cu transpirația i-au decolorat sprîncenele, arăta ca o vietate de pe altă planetă. Și-a revenit abia după ce i-au făcut respirație artificială. A fost ținut două zile la spitalul comunal, la reanimare, și l-au hrănit cu perfuzii. În cea de a doua zi au îndrăznit să-i dea lapte îndulcit și supă slabă de zarzavaturi, dar chiar și așa, după fiecare îmbucătură, avea stări de vomă și, la miros de var, alergie.

După ce și-a revenit complet a fost îmbarcat în accleratul de Timișoara, apoi expediat la poliția din Arad.

S-a prezentat în biroul lui Dohotaru palid, cu fața suptă, cu ochii încercănați. Sprîncenele fără culoare păreau artificiale, lipite parcă cu pelicanol pe frunte. Nu rezistă decît două minute să stea în picioare ; ceru permisiunea să se așeze. Dohotaru încuviință :

— Unde ai fost, nenorocitule ?

— La Filiași.

— Și ce ai căutat acolo ?

— Înseamnă că nu v-a sosit încă raportul poliției locale. Am fost găsit într-un vagon de marfă, legat. În cap aveam un sac în care fusese var. Am traheea și căile respiratorii iritate.

— Și de ce ți-ai pus sacul în cap ? Nu ți-a fost cald ?

— Nu l-am pus eu, domnule comisar-șef ! se burzului Beraru. Mi l-au pus în cap ca pe o cămașă de forță.

— Cine ?

— Nu știu

— Dar poți să-mi relatezi ce s-a întîmplat ?

Beraru răspunse cu întîrziere, după ce răsuflă de cîteva ori adînc, să inspire cît mai multă compătimire :

— Am stat de planton în fața casei lui Bejan și am așteptat schimbul. Eram topit de căldură. Stau, și deodată ce văd ? Iese Bejan din casă. Era pentru prima oară

că părăsea locuința la ora aceea. Uite, zic, își dă arama pe față. Bineînțeles, m-am luat după el. Eram convins că se va întîmpla ceva. Bejan, ca niciodată pînă atunci, era grăbit. La fosta barieră din strada Florilor, s-a strecurat printr-o spărtură a gardului în gara Triaj. Mă iau după el, trec prin spărtură și sînt atacat.

— De Bejan?

— Nu. El dispăruse după vagoane.

— Atunci de cine?

— V-am mai spus : nu știu.

— N-ai fost înarmat?

— Ba da. Își arătă mîna bandajată. Am fost lovit peste mînă cu un obiect tare și mi-au rupt patru falange. Le-au pus în ghips cei de la spitalul comunal din Filiași.

— Și nici nu bănuiești cine te-a atacat?

— Nu, domnule comisar-șef.

— Și cîți erau?

— Era prea întuneric să-i pot număra. În orice caz erau mulți. Doi mi-au pus sacul pe cap, doi mi-au imobilizat picioarele, alții mi-au forțat mîinile și un altul mă lovea tot timpul cu un obiect tare. Întîi m-au așezat pe o linie ferată, să mă calce un tren. Pe urmă, probabil, s-au speriat de urmările pe care le-ar fi avut această crimă și m-au aruncat într-un vagon de marfă. Noroc că vagonul a avut o destinație rezonabilă : Filiași. Dacă ar fi fost vorba de o cursă mai lungă, să zicem București sau Constanța, m-aș fi întors împachetat într-un sicriu.

Lui Dohotaru povestea i se păru fantastică și se gîndi cu groază că, într-o zi, ar putea s-o pățească la fel.

— Și n-ai reușit să identifici pe nici unul dintre atacanți?

— Nu, răspunse cu voce stinsă, Beraru sleit de puteri.

Conversația îl obosise și-i era rușine să mărturisească faptul că auzise o voce de copil. I-ar fi știrbit din prestigiu, din aureola de erou, dacă s-ar fi aflat că a fost imobilizat și aruncat într-un vagon de către copii.

— MĂ, GURIȚĂ, tu știi ce-i aia **luptă de clasă**?

Guriță nu se așteptase la o asemenea întrebare din partea Prințesei. O privi ca pe o străină și-i răspunse în zeflemea:

— Da. Cînd se bat cei din clasa a șaptea cu cei din-tr-a opta.

— Ești prost! plescăi Prințesa din buze. E vorba de lupta dintre clasele sociale: muncitorii cu fabricanții. Țăranii cu moșierii.

— Și unde se duce lupta asta?

— Peste tot și tot timpul. De aia fac muncitorii greve și țăranii răzmerițe.

— Și nu se poate încheia o pace?

— Nu.

Guriță o prinse de umeri și Prințesa se cutremură:

— De unde știi tu toate astea?

Prințesa căută să-și ascundă emoția:

— De la cei pentru care am distribuit manifestele. Vocea nu-i mai tremura. Și distribuirea manifestelor, continuă ea, face parte din această luptă.

Guriță îi căută privirile:

— Și de ce-mi spui toate astea?

— Pentru că tu și cu mine, dacă am vrea, am putea deveni utecișți.

— Asta ce înseamnă?

— Uniunea Tinerilor Comuniști.

— Ssst! coborî vocea Guriță: nu e voie să pronunți acest cuvînt.

— Și eu știu de ce nu: pentru că comuniștii conduc lupta de clasă despre care ți-am vorbit. Tata mi-a spus că e o mare cinste să fii cu ei.

— Și cu ce am merita noi această cinste?

— Că am distribuit manifestele la gară și l-am imobilizat pe comisarul Beraru.

— Dar el nu e fabricant; ce am avut cu el?

— Nu e fabricant, dar poliția e de partea bogaților. Ei apără interesele exploatatorilor.

— Dar asta ce mai înseamnă?

— Și eu am auzit ieri pentru prima oară acest cuvînt. Am fost îngrozitor de tulburată. Dacă ai răbdare, îți spun: Neuman, de exemplu, e proprietarul fabricii de textile unde lucrează mama. El are șase mii de muncitori. Fiecare muncitor din fabrica lui produce pînză, să spunem, de o mie de lei pe zi. Deci de șase mii de ori o mie. Salariul lor zilnic este de treizeci de lei. Restul de nouă sute șaptezeci de lei intră în buzunarul lui Neuman. Asta înseamnă că exploatează pe muncitori. Adică trăiește de pe urma muncii muncitorilor.

— Bine, dar fabrica, mașinile sînt ale lui Neuman. Fără asta muncitorii n-ar avea cu ce să muncească.

— Costul lor l-a scos de o sută de ori pînă acum.

Discuția avută cu taică-su îi deschisese un nou orizont Prințesei: a aflat niște adevăruri simple despre care nu auzise niciodată pînă atunci. Se mirase chiar că nu le descoperise singură.

— Și e nevoie să știi toate astea ca să devii utecist?

— Așa mi-a spus tata. Trebuie să fii conștient de ceea ce faci. Noi am răspîndit rîndul trecut manifestele în joacă, să ne batem joc de polițiști. De acum încolo le vom răspîndi știind pentru ce le răspîndim.

— Și cînd se va întîmpla asta?

— Chiar azi. Pentru că poliția nu se așteaptă să ne avîntăm din nou. Și de acum încolo trebuie să-i ținem tot timpul în alertă. Înțelegi?

— Cum să nu înțeleg! Refacem traseul de rîndul trecut: malul Mureșului, gara, fabrica de vagoane și centrul orașului.

— Dacă avem timp. Important e gara. Gara e totdeauna plină cu militari. Și ei trebuiesc lămuriți în primul rînd.

Guriță își lăsă privirile în pămînt : de unde o fi știind Prințesa atît de multe lucruri ? Pînă mai ieri vorbea, ca toți ceilalți copii de pe strada Florilor, despre nimicuri, despre întîmplări mărunte de la școală, despre baie, despre întîlnirile din clădirea abatorului vechi. Probabil s-a schimbat de cînd i s-a propus să devină utecistă. O întrebă ca și cum ar fi fost curios să afle și alte lucruri despre comuniști :

— Și ce mai fac comuniștii în afară de lupta de clasă ?

— Exact această întrebare am pus-o și eu.

— Și n-au știut să-ți răspundă ?

— Ba da. Luptă, și asta în primul rînd, ca Ardealul să fie din nou al nostru.

Guriță călcă apăsat, privind îngîndurat bombeurile pantofilor. Nu putea nicicum înțelege cum a fost posibil ca, printr-o simplă hotărîre, făcută de niște străini, să se modifice hotarele țării.

— Tu vrei să devii utecist ? întrebă timidă Prințesa.

— Dacă o să fim împreună, da !

ÎN DRUM SPRE PIAȚA DE VECHITURI se întîlniră cu Barbu. Acesta, de cum îi văzu, se îmbujoră la față. Părea chiar agitat :

— Nici nu vă dați seama ce bine îmi pare că v-am întîlnit !...

— Pun pariu că ai un plan, îi rîse Guriță în față.

— Chiar așa e. Un plan genial. Am nevoie de doi voluntari și pun planul în aplicare.

— Hai, spune despre ce plan e vorba ? îl îndemnă Prințesa.

— Încă nu vă pot spune despre ce e vorba pînă nu fac un test.

— Mă, ce cuvinte ai învățat tu : „test“ ! Ce-i asta ?

— O probă. Dacă aș cunoaște un om foarte deștept, să-mi explice ceva, aș pune planul în aplicare chiar mîine.

— Eu cunosc un om foarte deștept, spuse plină de sine Andreea.

— Cine-i? întrebă repede Barbu.

— Tata.

Barbu plescăi din buze:

— Muncitori deștepți cunosc o mulțime. Eu am nevoie de un intelectual. De un intelectual adevărat.

Supărată că-l subaprecia pe taică-su, Prințesa se umflă în pene:

— Eu am un prieten intelectual. Unul care are statueta lui Cicero în casă.

— Cine e?

— Avocatul Vasiliu. Ce vrei să afli de la el?

— Da, cred că el e omul pe care îl caut: întreabă-l dacă mai mulți oameni reacționează la fel ca unul singur.

— La asta îți răspund și eu, spuse Guriță și-și împinse pieptul înainte: fiecare om reacționează altfel.

— Nu e chiar așa, dădu Barbu din cap. Fiecare soldat e altfel, dar cînd vezi o companie întreagă ai senzația că toți sînt la fel. E o chestie aici...

— Îl întreb eu! îl asigură Prințesa.

— Pînă te întîlnești cu el, uiți întrebarea.

— Mă, dar proastă mă crezi. Îl întreb și-ți spun.

TRECUSE DE ORA PATRU cînd Guriță și Prințesa ajunseră în piața de vechituri: era cald, umbra duzilor piperniciți, cu frunzele răsucite și prăfuite nu era răcoroasă; fură obligați să străbată potecile întortocheate dintre tarabe cu soarele în cap, moleșiți de căldură.

— Știi ce mi se pare interesant, Andreea? Că un lăcătuș de la depou, un tapițer, o femeie care vinde pernițe se iau în piept cu orînduirea. Nimeni n-ar crede că a-

ceşti oameni oarecare, banali, neînsemnaţi sînt legaţi între ei ca rotiţele dinţate ale unui ceasornic.

— Cred că exemplul tău nu e bun. Dacă se strică o singură roată dinţată, ceasul se opreşte. La ei, o roată dinţată scoasă din uz, Bejan de exemplu, n-a oprit maşinăria. Totul a mers mai departe de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Vrei să facem o verificare ?

— Cum ?

— Îţi spun : eu am fost desemnată să iau perniţa. Să spunem că, dintr-un motiv sau altul, eu nu mă pot duce. Te duci tu în locul meu.

— Şi crezi că femeia îmi dă mie perniţa ?

— Desigur.

— Asta e o prostie. Cum să dea perniţa unui străin, unui om pe care nu îl cunoaşte ?

— Ea nici pe mine nu mă cunoaşte. Şi e chiar mai bine că aceşti oameni nu se cunosc între ei. E important să gîndească la fel.

— Şi de unde ştie ea cum gîndesc eu ?

— Foarte simplu. Îi vorbeşti într-un anumit fel Îi spui o parolă.

— Sînt foarte curios. Ce trebuie să-i spun ?

— Că vrei o perniţă „cu motive maramureşene". Dacă nu-i spui aşa, îţi vinde pe bani o perniţă oarecare. Hai, du-te ! E taraba aceea cu multe mărgele.

GURIŢĂ SE APROPIE DE TARABA CU MĂRGELE cu inima cît un purice : era atît de emoţionat încît uită să se uite în jur, dacă nu-l urmăreşte cineva, deşi Prinţesa îl avertizase că, într-o asemenea situaţie, asta e prima condiţie care trebuie îndeplinită. Se opri în faţa tarabei, nu auzi strigătele comercianţilor ambulanţi, nici muzica flaşnetei de alături, doar zvîcniturile tîmplelor care aduceau cu un dăngănit de clopot. La început femeia nu-i dădu nici o importanţă, îl crezu un curios oarecare.

Văzîndu-l însă înțepenit în fața pernițelor atîrnate de cuie se răsti la el:

— Ce vrei, băiatule?

Guriță tresări și abia reuși să îngaime:

— O perniță cu „motive maramureșene".

— Ssst, sîsîi femeia. Vorbește mai încet! De aia nu-mi place să am de-a face cu mucoși.

Scoase dintr-o lădiță o perniță împodobită cu cusături negre și i-o întinse.

— Ia-o și du-te...

Guriță luă pernița și porni prin mulțime. În urma lui auzi încă vocea femeii:

— Cum naiba au găsit tocmai un prostănac ca ăsta!...

Vru să-i răspundă că nu e prostănac, dar se răzgîndi la timp. În fond femeia avea dreptate: s-a comportat ca un copil. După cîțiva pași uită de jignirea ce i s-a adus și, ținînd pernița sub braț, începu să calce mîndru, plin de importanță; simțea aproape fizic că făcea și el parte dintre acei oameni neînsemnați, necunoscuți care totuși erau legați între ei cu fire invizibile. Poate și din cauza acestei concentrări nu-și dădu seama că, în spatele său, un bărbat mustăcios căuta să-l ajungă din urmă. Era Badea, dirigintele Coletăriei rapide de la gară. Acestuia, copilul cu pernița sub braț i se păru cunoscut și, cînd ajunse în apropierea lui, îl recunoscu: era băiatul care răspîndise manifeste în trenul de pe linia întîia.

Abia în ultima clipă își dădu Prințesa seama că Guriță era urmărit. Cu o repeziciune de care nu se credea capabilă, se retrase în spatele unei tarabe. Vru tocmai să-l strige, să se ferească, dar întîrziase cu o fracțiune de secundă: mustăciosul îl prinse pe Guriță de braț.

Speriat, Guriță se smuci, dar nu reuși să se desprindă din strînsoare. Mustăciosul strigă după poliție și, în cîteva clipe, o mulțime de oameni curioși se adunase în jurul lor.

— Au prins un hoț, spuse cineva, apoi un altul se repezi spre Guriță să-l lovească.

— Te pomenești că ăsta mi-a furat pompa de la bicicletă !

Prințesa se înghesui și ea în apropierea lui Guriță, îi căută privirile și-i făcu semn să-i dea pernița. Cu pernița plină cu manifeste, Guriță era în mare pericol. El se mai smuci o dată, tot fără rezultat, dar reuși să scape pernița chiar la picioarele Prințesei. În învălmășeală ea o ridică fără să fie văzută și, făcîndu-și loc cu coatele, reuși să străpungă inelul de curioși.

Rămase totuși prin apropiere să vadă desfășurarea evenimentelor. De undeva, dinspre teatru, apăru și omul ordinii, un polițist gras și puse și el mîna pe Guriță.

— Ce ai făcut, mă ? întrebă autoritar.

Avea accent moldovenesc.

— N-a furat nimic ! dădu lămuriri mustăciosul. Ăsta a împărțit acum cîteva zile manifeste la gară.

Polițistul, la început neîncrezător, îl cercetă pe Guriță, apoi îl strînse mai puternic de braț să nu-l scape cumva. Se și vedea în fața lui Dohotaru încasînd plicul cu bani pentru această faptă eroică.

Mustăciosul, foarte activ, de parcă ar fi fost polițist, chemă o birjă. Își agită brațele ca să fie văzut de cei din jur, dar birjarul, sesizînd despre ce este vorba, dădu bici cailor.

— Stai, mă ! strigă mustăciosul.

— De ce să stau ? Să fac curse gratuite poliției ?...

BERARU ÎL „CONDUSE“ PE BEJAN pînă acasă și aștepta plictisit să treacă timpul să fie schimbat. În soare nu putea sta ; i se cojea pielea de pe față, iar mîncărimea produsă de sprîncenele decolorate, arse, îl irita. În general, după ce se întorsese de la Filiași îl bătea gîndul să-și dea demisia de la poliție sau măcar să obțină transferul într-un alt oraș, unde să nu-l cunoască nimeni.

Știrile de pe front erau proaste și era convins că cei pe care i-a bătut, în decursul anilor, l-au luat la ochi. Plecat în altă parte, era hotărît să lucreze într-un sector mai liniștit unde să nu aibă de-a face cu comuniștii. Pe Bejan îl ura: locuia pe o stradă aproape neumblată, era imposibil să se țină pe urmele lui fără să fie văzut. Pe o stradă circulată și timpul ar fi trecut mai repede: ar fi putut să se uite la trecători. Bejan se înrăise și el: făcea drumuri aiurea numai ca să-l plimbe. Cu o zi în urmă a traversat, fără nici un rost, cartierul bombardat; nu putea să nu-l însoțească și, seara, ajunse acasă frînt de oboseală.

Auzi pași. Pe trotuarul de peste drum apăru silueta unei femei care cerceta numerele caselor. Cînd femeia se apropie mai mult o recunoscu: era domnișoara Dobrescu, profesoara de istorie de la școala numărul 8. Traversă caldarîmul și o întîmpină:

— Sărut mîinile, domnișoară profesoară. Nu v-am văzut de mult.

— Dumneata cu serviciul, eu cu școala...

— Dar ce căutați pe această stradă părăsită?

— Pe Andrei Bejan.

Beraru își ridică sprîncenele arse:

— Îl cheamă Teodor Bejan.

— Pe taică-su. Eu am treabă cu fiul lui, cu Andrei. În ultimul timp nu prea pune mîna pe carte.

— Aștia nu-s făcuți pentru carte, domnișoară. Lăsați-l repetent.

— Dacă nu se schimbă, așa am să fac, dar eu am datoria să-i avertizez părinții. Nu știți cumva unde stă?

— Poarta aceea verde! arătă Beraru spre casa lui Bejan.

Domnișoara Dobrescu îi mulțumi cu un zîmbet și intră în casă.

BEJAN O PRIMI FURIOS:

— N-ar fi trebuit să vii aici! Un comisar supraveghează casa.

— Știu, am stat de vorbă cu el. I-am spus că vin să-l reclam pe Andrei că nu învață.

Justificarea nu i se păru suficientă lui Bejan.

— Și de ce ai venit?

— Am trecut azi prin piața de vechituri și am văzut cînd poliția a arestat un copil care avea o perniță cu motive maramureșene...

O fetiță, încercă s-o corecteze Bejan.

— Nu. Un băiat. M-am gîndit să vă anunț să nu pățiți ceva.

— Eu nu pot păți nimic. Sînt supravegheat. Cine e copilul?

— Un elev de-al meu.

— Și avea pernița la el?

— Cînd l-au arestat, da. Pe urmă, cînd l-au condus spre poliție, n-o mai avea.

— Nici la cel care l-a arestat?

Profesoara privi spre tavan și încercă să-și aducă aminte.

— Nu. Nu era nici la polițist.

— Atunci totul e în regulă. Înseamnă că n-a fost singur.

DOHOTARU ÎȘI PUSE UNIFORMA DE GALĂ, deși în afara serviciului îi plăcea să umble îmbrăcat în civil. Cedase la insistențele nevesti-si care, din clipa cînd directorul circului Paladium adusese invitația la spectacol, intrase în panică:

— Cu ce să mă îmbrac, Gigi?

— Cu orice.

— Nu pot să mă îmbrac cu orice. Stăm în loja oficială, toată lumea o să fie cu ochii pe noi.

— Nici dracu nu se uită la noi, dacă dansează o cămilă...

Nevastă-sa nu se lăsă covinsă :

— Ce zici de rochia roz ?

— Iartă-mă, dar în rochia roz arăţi ca o vacă...

— Aia de dantelă...

— Mergi la circ, nu la recepţie...

— Atunci cu ce să mă îmbrac ?

— Ia rochia albă.

— Şi eu m-am gîndit la ea, dar atunci tu vii în uniformă. Numai alături de o uniformă neagră se pune în valoare.

Doamna Dohotaru îşi puse rochia albă care se dovedi strîmtă, dar se ajută cu un corset cu balene şi se fardă ţipător.

— Şi zici că îl vedem şi pe „Omul ghiulea ?“ Am auzit că e un număr senzaţional.

— Este, răspunse scurt Dohotaru şi, în clipa următoare, ţîrîi telefonul.

Plictisit, Dohotaru ridică receptorul :

— Alo, da, eu sînt... Ce ?... L-aţi arestat pe băiatul care a distribuit manifestele în gară ? Bravo ! Trimiteţi-mi maşina de serviciu !

Trînti receptorul în furcă şi-şi aprinse o ţigară.

— Cum ? se sperie nevastă-sa. Nu vii la circ ?

— Linişteşte-te, vin. Trec pe la poliţie să-l văd pe băiat. „Omul ghiulea“ e oricum în partea a doua a programului...

SERGENTUL DE STRADĂ, urmărit cu invidie de către colegi, îl tîrî pe Guriţă în biroul lui Dohotaru.

— Eu l-am arestat, domnule comisar-şef.

Se aştepta la o mulţime de cuvinte de laudă, dar Dohotaru se limită la un „foarte bine“ şi, văzînd că sergentul nu schiţează nici un gest care să sugereze că intenţionează să părăsească încăperea, îl ţintui cu degetul :

— Vrei să-ți fac o cerere să ne lași singuri?

— Nu, domnule comisar-șef. Am vrut doar să vă informez că eu l-am arestat.

— Asta mi-ai mai spus-o o dată. Mai ai și altceva de comunicat?

— Nu, domnule comisar-șef.

Salută regulamentar, își bătu zgomotos călcîile și ieși din birou.

Dohotaru își descheie nasturii vestonului, întoarse ventilatorul cu paletele spre el și savură lung aerul răscolit și rece. Cu mișcări leneșe se lăsă pe spătarul scaunului: acum nu mai avea de ce să se grăbească. Era convins că va avea o treabă ușoară: băiatul, după cum părea de speriat, nu avea cum să reziste în fața lui. Prin el, fără îndoială, va reuși să-i prindă pe toți cei implicați în acțiunea de răspîndire a manifestelor și, la urma urmei, de ce nu, să pună mîna pe multiplicator. Hotărî să-l ia cu binișorul, să nu-l sperie. Știa din experiență că, un șoc, mai ales la tineri, îi face să se închidă în ei ca într-o găoace, să tacă, să fie cîteva zile imposibil de abordat.

Zîmbi:

— Cum te cheamă, băiețaș?

Guriță, care se așteptase la palme, la înjurături, stătea încremenit în fața comisarului. Vocea caldă, parcă binevoitoare a acestuia, îl derută. Răspunse cu un ușor tremur în glas:

— Petru Balica.

Comisarul continuă să zîmbească.

— Ai nume frumos. În ce clasă ești?

— În a șaptea.

— La o întrebare ca asta trebuie să răspunzi mai concret. Cînd eram ca tine și mă întreba cineva în ce clasă sînt, spuneam și numele școlii.

— Școala primară numărul 8, Șega.

— Și înveți bine?

— Binișor...

Dohotaru zîmbi din nou:

— „Binișor" nu înseamnă nimic. E ca și cum nu mi-ai fi răspuns la întrebare. Cînd eram în primele clase de liceu și mă întreba mama ce notă am luat, îi răspundeam ca tine. Bună. Notă bună e și 10 și 8. Dar și un 6 e o notă bună. Bună e chiar și nota 5. Nu rămîi corigent. Ce înseamnă pentru tine „binișor"?

— 9 și 10.

— Înseamnă că ești modest. 9 și 10 sînt note mari. Ai fi putut răspunde și „foarte bine". Socoti că pusese suficiente întrebări politicoase de acomodare. Își drese vocea:

— Păi, dacă ești elev bun de ce te ții de prostii?

Deci pînă acum a fost doar introducerea. Și, deși vocea comisarului sună la fel ca și mai înainte, Guriță își dădu seama că, de acum încolo, va trebui să fie foarte atent.

— De ce fel de prostii?

— Vezi, asta vreau să aflu și eu. Rîse să pară în continuare binevoitor, nu anchetator. De unde ai luat manifestele?

Lui Guriță zîmbetul de pe fața comisarului i se păru forțat. Hotărî să facă pe prostul:

— Ce-s alea manifeste?

— Măi băiatule, aici întrebările le pun eu. Își dădu însă seama că prea repede își schimbase atitudinea. Copilul trebuia derutat cu întrebări banale, nelegate de lucruri grave. Cu ce se ocupă taică-tu?

— E tîmplar. Face coșciuge.

— Meserie urîtă, se strîmbă Dohotaru.

— Ca oricare meserie, domnule comisar. Oamenii au nevoie de mese, de scaune și uneori de coșciuge. Cineva trebuie să facă și coșciuge.

Dohotaru se încruntă, se aplecă în față și se rezemă cu coatele de birou. Vocea îi deveni metalică, rea:

— Ce ai căutat marți seară la gară?

Guriță îi răspunse repede:

— Marți seara n-am fost la gară.

Dohotaru zîmbi din nou, dar de astă dată victorios: băiatul a muşcat din nadă, nu mai avea cum să scape:

— De unde ştii cu atîta precizie că n-ai fost marți seara la gară?

— Pentru că ultima oară cînd am fost la gară a fost o zi de sîmbătă. Îmi amintesc precis pentru că era 1 Mai. Ne-am dus cu şcoala la Moneasa...

Pentru prima oară, Dohotaru se convinse că băiatul din faţa lui nu era un prostănac oarecare. Dimpotrivă. Răspunsurile lui sunau ca nişte lecții învățate pe de rost. Parcă ar fi avut de-a face cu un Bejan mai mic. Sună după secretară:

— Unde e sergentul care l-a arestat?

— E pe coridor, domnule comisar-şef.

— Să vină imediat aici!

SERGENTUL DE STRADĂ, convins că şeful cel mare l-a chemat să-l răsplătească, intră în birou cu zîmbetul pe buze. Îşi bătu din nou călcîile, dar nu mai avu timp să-şi ia poziția de repaus: Dohotaru se răsti la el:

— Pe ce bază l-ai arestat pe băiatul ăsta?

Nu era greu de ghicit că ceva nu era în regulă. Simți cum brusc gulerul vestonului devine strîmt, şi-l apasă chiar pe nodul lui Adam.

— Vă raportez, domnule comisar-şef că, în piața de vechituri, mi s-a spus că el a distribuit manifestele la gară.

— Cine ți-a spus asta?

Poliţistului îi păru rău că nu-şi notase numele individului.

— Un domn cu mustață.

— Şi dacă un domn cu mustață ți-ar fi spus că băiatul ăsta a omorît-o pe mă-ta ce ai fi făcut?

— Păi, domnule comisar-şef, cum să vă spun...

— Spune-mi ce-ai fi făcut? Eşti poliţist, ce dracu!

Văzînd faţa congestionată de furie a lui Dohotaru, răspunse ca la anchetă :

— În primul rînd aş fi verificat dacă mama e într-adevăr moartă, dacă moartea a survenit prin violenţă şi aş fi chemat medicul legist. Asta aş fi făcut...

— Şi ai verificat dacă băiatul ăsta a distribuit manifestele?

— Aşa mi s-a spus, domnule comisar-şef.

— Cine a afirmat acest lucru, mă?

— V-am mai raportat. Un domn cu mustaţă.

— Şi cine-i acest „domn cu mustaţă"? Şi dacă acest domn cu mustaţă a vrut să-şi bată joc de noi? L-ai întrebat cum îl cheamă, unde locuieşte, unde lucrează?

Sergentul, derutat de torentul de întrebări, înţelese că audienţa nu se va sfîrşi cu bine. Acum nu mai era vorba de laude, de plicul cu bani, ci cum să scape basma curată. Îşi dădu seama unde greşise, că ar fi trebuit să ia datele mustăciosului, dar n-a vrut să împartă succesul arestării cu altul. Abia a reuşit să scape de el.

— Cine-i omul cu mustaţă? auzi din nou întrebarea lui Dohotaru.

— Nu ştiu, domnule comisar-şef. Credeam că e de ajuns să-l aduc pe ăsta aici. Arătă spre Guriţă.

— Ca să scapi de sancţiuni, te duci în pas alergător la gară, îl cauţi pe dirigintele coletăriei rapide sau pe sanitarul de la Crucea Roşie. Ei l-au văzut pe băiatul care a distribuit manifestele. Îl ţintui pe Guriţă cu degetul : Mă, oamenii te-au văzut. Degeaba încerci să negi!

— N-am ce să neg, domnule comisar.

Sergentul se retrase din birou fără să-şi mai bată călcîile.

CÎND PRINŢESA ÎL VĂZU PE GURIŢĂ dus la poliţie, vru să alerge după ei, să-i spună poliţistului că ea

e principala vinovată, că băiatul pe care l-a arestat nu are nici un amestec în distribuirea manifestelor. După primul pas însă își dădu seama că ar fi făcut cea mai mare prostie : ar fi fost arestată și ea și n-ar fi fost cine să-l salveze pe Guriță. Hotărî să se răzbune : la început smiorcăind, apoi plîngînd în hohote porni spre gară. Știa că răspîndirea manifestelor putea fi singura acuzație adusă lui Guriță. Distribuirea manifestelor l-a scăpat și pe Bejan din închisoare. Poate distribuind manifestele să-l scape și pe Guriță.

Abia în apropierea gării descoperi că nu scosese manifestele din perniță. Ar fi fost păcat să piardă timpul, să se întoarcă pînă la pod : ocoli clădirea gării și intră între liniile din apropierea cantonului. Atentă, să nu fie văzută, urcă într-un vagon și rupse cusătura perniței. Tot vagonul se umplu de pene. După ce sortă manifestele, le înveli în căptușeala perniței și coborî din vagon. Nu era nimeni prin apropiere. Spaima îi trecuse, era hotărîtă să umple toată gara cu manifeste. Merse de-a lungul liniei, apoi pășì chiar pe o șină, balansîndu-și mîinile să-și păstreze echilibrul.

Ajunsă pe peron, încercă să-i ghicească pe agenții îmbrăcați în civil. Să nu fie observată, se strecură hoțește pe lîngă peretele de cărămidă al clădirii și se opri în apropierea Biroului de Mișcare. Cu mișcări îndemînatice scoase cîteva manifeste din legăturica de pînză și lăsă să-i cadă din mînă. Pe urmă, instinctiv, își ascunse mîinile la spate ca la ora de dirigenție.

Tocmai vru să plece cînd se pomeni față în față cu impiegatul cu chipiul roșu :

— Ce-i, fetiță, iar ai venit să întrebi cît e ceasul?

— Nu, domnule. Îl aștept pe tata.

Imediat însă îi păru rău că nu inventase o altă justificare.

— Dar acum nu vine nici un tren.

— Nu-l aștept cu trenul. Lucrează aici la gară.

— Unde ? se miră impiegatul.

Prințesa descoperi firma Crucii Roșii, răspunse fără să se gîndească prea mult :

— La Crucea Roșie.

— Înseamnă că ești fata lui Fodor. Mi-a spus el că are o fetiță, dar eu te credeam mult mai mică. Să știi că taică-tu e plecat la trenul militar de pe linia a cincea. Are un rănit acolo. Dacă vrei să-l aștepți, vino în biroul nostru.

Întinse mîna spre clanță.

— Vă mulțumesc, domnule impiegat, sînteți foarte amabil, dar cred că nu mai pot să-l aștept. Trebuie s-o liniștesc pe mama.

— Dar ce s-a întîmplat ?

— Ne-au prădat hoții. Dacă îl vedeți cumva pe tata, spuneți-i să vină imediat acasă.

Așteptă ca impiegatul să intre în birou, abia atunci răsuflă ușurată.

Porni spre sălile de așteptare. După cîțiva pași lăsă să-i cadă cîteva manifeste și trase cu ochiul să vadă dacă le ridică cineva. Nu le ridică nimeni. Bine că impiegatul nu i-a mai pus și alte întrebări că pînă la urmă s-ar fi încurcat în minciuni. O amuză ideea că sanitarul se va repezi acasă. După alți cîțiva pași mai risipi cîteva manifeste, apoi cutreieră sălile de așteptare. Într-un colț, descoperi picotind un polițist în uniformă : curajoasă îi puse un manifest pe genunchi, apoi reveni pe peron și se urcă în trenul de pe linia întîia. Era personalul de București.

Vagoanele erau ticsite cu militari. Fără să se ferească prea mult, aruncă manifeste în fiecare compartiment. Un soldat negricios o prinse de mînă :

— Dă-mi mai multe, fetițo, să duc și ortacilor de pe front.

Prinţesa îi întinse un pachet de manifeste şi, în clipa aceea, răsună ţignalul poliţiştilor de pe peron. Coborî repede din vagon şi dispăru printre linii.

Poliţiştii urcară zgomotos în vagoane şi cutreierară toate coridoarele. Doi soldaţi, negriciosul şi un altul mărunt, cu arma pe umăr, tăiară calea unui agent îmbrăcat într-un costum cenuşiu. Acesta, furios, îi împinse.

— Faceţi loc, bă!

— Bă, e mă-ta! se răsti negriciosul la el.

— Sînt de la poliţie, strigă agentul transpirat şi încercă să treacă printre ei.

Negriciosul se postă în faţa lui.

— Mai înainte a mai trecut un individ pe aici şi a spus că e de la poliţie şi mi-a furat briceagul. Poate lucraţi în cîrdăşie?!... Vasile, se adresă celui cu arma, ia caută-l în buzunare. Dacă e la el, îl împuşc!

Înfuriat la culme, agentul îşi scoase legitimaţia de la poliţie şi le-o vîrî în ochi.

— Dacă îmi scapă cel care a răspîndit manifeste, vă arestez!

— Mi-ar place mai mult la arest decît pe front, chicoti cel cu arma.

Agentul n-avu timp să riposteze pentru că descoperi în mîna unui alt soldat un manifest.

— Cine ţi l-a dat?

— Civilul ăla care s-a dat drept poliţist, dădu lămuriri ostaşul.

— Dă-mi manifestul! ordonă agentul.

— Noi, militarii, să ştii, nu ascultăm de poliţişti. Noi avem datoria să predăm toate manifestele duşmanului la Comandament. Şi acum cară-te că ai început să mă plictiseşti.

PRINŢESA PĂRĂSI INCINTA GĂRII pe la turnul de apă din apropierea depoului. Traversă podul de fier spre Gai, apoi ocoli depozitul militar şi se întoarse în

oraș prin fața gării electrice. Îi rămaseseră o mulțime de manifeste, dar se temu să le împrăștie pe trotuare. Hotărî să le păstreze pentru a doua zi.

SERGENTUL DE STRADĂ, trimis de Dohotaru la gară, trecu întîi pe la Coletăria rapidă, dar dirigintele nu era la serviciu; avea zi liberă. Dacă l-ar fi întîlnit, ar fi avut o mare surpriză: era chiar mustăciosul care îi predase copilul în piața de vechituri. În drum, spre sediul Crucii Roșii, îl văzu și pe comisarul Pricop agitîndu-se pe peron: își dirija agenții care cutreierau vagoanele risipite pe linii. Se feri să dea ochi cu el de teamă ca acesta să nu-i dea vreo treabă și să nu-și poată îndeplini sarcina primită de la comisarul-șef. Un comisar tînăr îl descoperi însă și-l țintui cu degetul:

— De ce umbli aiurea și nu ești în tren?

— Pentru că am o misiune specială, domnule Gorneanu. L-am arestat pe băiatul care a răspîndit rîndul trecut manifestele și trebuie să-l duc pe felcerul de la Crucea Roșie să-l recunoască.

— Felcerul e la trenul militar de pe linia a cincea. O să se bucure domnul comisar Pricop că ați arestat pe cineva, altminteri Dohotaru ne mănîncă de vii.

Continuîndu-și drumul sergentul trecu prin fața sălii de așteptare clasa întîi și-și zări colegii mutînd băncile și cotrobăind printre bagajele călătorilor. Bănui că fuseseră lansate manifeste din nou, dar nu se încumetă să ia informații, de teamă să nu întîrzie prea mult.

Ajuns la linia a cincea sergentul îl găsi pe Fodor chiar în exercițiul funcțiunii: bandaja piciorul unui soldat rănit. Îl bătu prietenește pe umăr:

— Dumneata ești felcerul?

Fodor aruncă o privire spre el, mormăi un „da“ abia perceptibil, apoi continuă să înfășoare bandajul pe piciorul diform. Sergentul îl bătu din nou pe umăr:

— Îl cunoşti pe băiatul care a răspîndit rîndul trecut manifestele ?

— Nu, domnule, şi te rog lasă-mă în pace, sînt ocupat.

— Asta mă interesează mai puţin. Domnul comisar-şef mi-a spus că dumneata îl cunoşti pe băiatul acela.

— Nu-l cunosc. L-am văzut în treacăt la geamul unui vagon. Atît.

— Dar dacă l-ai vedea, l-ai recunoaşte ?

— Cred că da.

— Dar de ce nu te uiţi la mine cînd îmi vorbeşti ?

— La dumneata mă uit, spuse felcerul deşi avea faţa întoarsă spre vagoane.

Abia atunci descoperi sergentul că acesta era saşiu.

— Vii cu mine !

— Nu mă duc nicăieri ! Nu vezi, am treabă.

— Asta poate face oricine. Dumneata eşti însă singurul care îl cunoşti pe inculpat. Am ordin să te duc la poliţie.

Interveni în discuţie şi rănitul :

— Îmi pierd piciorul, domnule poliţist.

— Iar eu slujba. Lasă că are cine să te bandajeze.

Îl luă pe Fodor de braţ, dar, spre nemulţumirea lui, trebuiră să treacă întîi pe la gară, ca felcerul să lase vorbă unde e de găsit. Ajunşi pe peron fură întîmpinaţi de o soră medicală îmbrăcată în halat alb :

— Vai ce bine că aţi venit, domnule Fodor. Treceţi pe la domnul impiegat de la Biroul de Mişcare, are să vă comunice ceva foarte important.

— Nu te duci nicăieri ! interveni sergentul. Lasă vorbă că eşti la chestură. În clipa aceea descoperi două manifeste în mîna asistentei. Ce-s astea ?

— Manifeste. Tocmai mă duceam să le predau.

— De unde le ai ?

— Cum de unde ? Toată gara e plină.

Fodor deveni nerăbdător; privi spre polițist, dar se adresă asistentei:

— Ce o fi vrînd impiegatul, nu știi?

— Ba da, domnule Fodor. A fost fiica dumneavoastră aici și a spus că hoții v-au devastat casa.

Fodor scoase un țipăt, apoi se rugă de sergent să treacă întîi pe la el pe acasă.

— Nu se poate, se împotrivi polițistul. Ne așteaptă domnul comisar-șef. Îl recunoști pe băiat, pe urmă ai tot timpul să vezi ce s-a întîmplat acasă.

În zadar insistă sanitarul, sergentul nu se lăsă înduplecat. Luă manifestele din mîna asistentei și-l prinse pe Fodor de braț:

— Să nu încerci să fugi, că o pățești!...

CÎND PRINȚESA AJUNSE ÎN FAȚA CIRCULUI tocmai apăru și mașina poliției, o limuzină neagră din care coborî o doamnă voluminoasă. Dacă la volan n-ar fi fost un polițist, Andreea ar fi fost convinsă că a confundat mașina. Doamna fu întîmpinată de un om îmbrăcat în redingotă neagră care îi zîmbi tot timpul.

Din interiorul circului răsunară trompetele fanfarei. Deși era grăbită, Prințesei îi păru rău că nu poate vedea programul. Dar de ce nu? Poate numai un singur număr. Dar de unde bani pentru bilet? Ocoli cortul imens și, în apropierea menajeriei, descoperi foaia de cort ridicată. Probabil pentru aerisire. Se uită în jur să vadă dacă nu e urmărită cumva, apoi cu mișcări iuți se strecură pe sub pînza impregnată. La început nu-și dădu seama unde se află, pe urmă descoperi picioarele spectatorilor. Era sub eșafodajul de metal care susținea băncile peluzei. Cînd se obișnui cu semiîntunericul descoperi și tunelul de sîrmă, pe unde urmau să intre animalele în arenă. Dincolo de tunelul transparent văzu și tunul imens al „Omului ghiulea". Acesta tocmai verifica arcul care urma să-l arunce în plasa întinsă sub cupolă. Se

strecură pe sub bănci pînă în apropierea tunului şi aşteptă ca „Omul ghiulea“ să se îndepărteze. El oricum avea timp, apărea în partea a doua a programului. Ce ar fi dacă odată cu el ar apărea din tun şi cîteva manifeste? Ideea i se păru grozavă, nu se mai uită la picioarele clovnului care cu pantofii lui imenşi de jumătate de metru făcea tumbe pe rumeguş. Scoase din legăturică un teanc de manifeste şi, cînd se asigură că nu putea fi văzută, zvîrli hîrtiile colorate pe ţeava tunului. Acum nu mai era de stat în circ : după evoluţia „Omului ghiulea“ oricum se va face o razie. Porni spre gura de aerisire.

DOHOTARU ÎL PRIMI IMEDIAT pe felcerul Crucii Roşii

— L-am adus, domnule comisar-şef! raportă sergentul fără să-şi mai bată călcîile. Şi pentru că Dohotaru nu-i dădu nici o atenţie, scoase din buzunar manifestele luate de la asistenta medicală şi le puse pe birou.

Comisarul-şef sări ca ars :

— Ce-s astea?

— Manifeste! răspunse mucalit sergentul.

— De unde le ai?

— Le-am găsit la gară. Tot peronul e plin de parcă ar fi nins cu ele. După agitaţia de acolo, am senzaţia că distribuţia a fost mai masivă decît marţea trecută.

— Şi nimeni nu era acolo de la poliţie?

— O întreagă brigadă, domnule comisar-şef. Pricop, Gorneanu şi o mulţime de agenţi.

— A fost arestat cineva?

— Nu ştiu, domnule comisar-şef. Eu am avut doar misiunea să-l aduc pe domnul sanitar la dumneavoastră.

— N-ai avut atîta iniţiativă să stai de vorbă cu Pricop, dobitocule?! se înfurie Dohotaru.

— Cu el nu se putea vorbi, domnule comisar-şef! Alerga de colo pînă colo. Am stat de vorbă cu domnul comisar Gorneanu...

— Şi?

— Primele manifeste s-au găsit în sălile de aşteptare. Cînd am ajuns acolo, tocmai au închis uşile şi au percheziţionat pe fiecare călător. În acest timp s-au distribuit manifeste şi în personalul de Bucureşti.

— Ţi-a spus el asta?

— Am dedus, domnule comisar-şef. Trenul era asaltat de poliţişti.

Fodor stătea ca pe ghimpi:

— Eu, domnule comisar-şef, trebuie să mă duc acasă. Am fost prădat.

Avea faţa întoarsă spre sergent. Dohotaru îşi aduse aminte că sanitarul era saşiu, că din cauza asta îi fusese antipatic şi cînd l-a întîlnit la gară. Acum nu reţinuse decît ultimul cuvînt al sanitarului:

— Ce ai predat?

— Nu predat ci prădat, domnule comisar-şef. Mi-au devastat hoţii casa.

— Faci reclamaţia după ce l-ai recunoscut pe băiat.

Dar ideea identificării băiatului nu-i mai făcu nici o plăcere; manifestele s-au difuzat fără el. Totuşi nu renunţă la confruntare: cine ştie, poate să fi avut complici.

— Băiatul unde e? întrebă felcerul nerăbdător.

— Fii liniştit, îl aducem imediat.

— Dar eu mă grăbesc, domnule comisar-şef.

— Te vei grăbi după ce pleci de la noi. Nu ajunge să-l recunoşti: faci o declaraţie detailată cum şi în ce împrejurare l-ai văzut, completezi fişa de martor, îţi completăm dosarul, îl iscăleşti şi poţi să pleci.

— Ce-i aia „fişă de martor"?

— Cînd vor fi judecaţi comuniştii, depui împotriva lor.

— Ce să depun? întrebă Fodor speriat.

— Mărturie. Spui tot ce știi despre ei.

— Eu nu știu nimic despre ei. Începură să-i tremure picioarele.

— N-ai spus că l-ai văzut pe ăla care distribuia manifestele în gară ?

— Atît.

— Suficient ca să fii martor.

— Dar eu nu vreau să fiu martor.

— Te obligăm noi.

Speriat că o să întîrzie mult din cauza formalităților, Fodor hotărî să nu-l recunoască pe băiat. De ce să-și complice viața, să facă declarații, să se ducă la proces ? Mai ales că nu știa cum se va termina războiul și de ce să se pună rău cu comuniștii.

Guriță fu introdus în birou. Părea speriat, își tinea ochii în podea. Dohotaru îl prinse de păr, îi ridică fața și-l tîrî în fața felcerului.

— Uită-te la el !

Fodor se întoarse spre sergent. Dohotaru uită că e șașiu și se răsti la el :

— Uită-te la băiat !

— La el mă uit, domnule comisar-șef.

— El a distribuit manifestele ?

Fodor se concentră, își încreți fruntea, apoi se întoarse spre Dohotaru :

— Nu, domnule comisar-șef. Băiatul acela era mai mare.

— Înălțimea n-are nici o importanță, puteai să te înșeli. Uită-te la fața lui.

— L-am studiat atent. Ăla avea părul buclat

— Sigur ?

— Sigur, domnule comisar. Doar l-am văzut bine.

Guriță prinse curaj.

— Dumnealui, domnule comisar, chiar dacă aș fi fost eu nu m-ar fi putut recunoaște. Are defecțiune la ochi.

— Taci că te plesnesc !

Cuvintele „defecțiune la ochi" îl deranjară pe Fodor, dar nu într-atît încît să se răzgîndească, să-l recunoască și să piardă vremea cu completarea dosarului de martor. Se încruntă doar, aruncă o privire spre Guriță și sergentul era convins că sanitarul s-a supărat pe băiat

COBORÎND SCĂRILE POLIȚIEI, Fodor fu mulțumit că a scăpat ușor. Dacă ar fi recunoscut băiatul, acum ar fi trebuit să dea declarații și poate l-ar fi ținut pînă cine știe cînd. Dar ce au furat hoții de la el? Nu avea nimic valoros în casă. Să fi luat plăpumile, așternuturile?

Ieși transpirat din clădire și se aruncă în prima birjă.

RĂMAS SINGUR CU GURIȚĂ, Dohotaru se plimbă de cîteva ori prin fața lui :

— Spune, ai fost sau n-ai fost la gară?

— N-am fost, domnule comisar.

— Minți ! Se vede pe fața ta că minți !

Trimise secretara să-l caute pe Teșu. Acesta apăru ras proaspăt, cu uniforma călcată. Dohotaru îl cercetă admirativ.

— Unde te pregătești, Teșule?

— La o aniversare, domnule comisar-șef.

— Ce fel de aniversare?

— Împlinesc doi ani de la căsătorie.

— Bravo, Teșule ! Noi muncim de ne ies ochii și tu organizezi petreceri. Cred că o să-ți aduci aminte totdeauna de a doua aniversare a căsătoriei. Arătă spre Guriță : Îl duci pe ăsta la subsol și nu urci pînă nu face mărturisiri. Dacă e nevoie stai trei zile cu el.

Teșu privi spre Guriță.

— E minor, domnule comisar-șef.

— De ce crezi că te-am chemat? Să-mi dai starea lui civilă sau să-l anchetezi? Comuniștii n-au vîrstă

— Am înțeles, domnule comisar-șef. Dar dacă în jumătate de oră face mărturisiri, pot să plec?

— Bineînțeles. Și dacă mă inviți, vin și eu să bem un șpriț.

Imediat după plecarea lui Teșu și a lui Guriță, ofițerul de serviciu se prezentă la raport. După fața lui răvășită, Dohotaru își dădu seama că acesta vrea să-l informeze despre distribuirea manifestelor la gară.

— Vrei să-mi raportezi despre manifeste?!

— Da, domnule comisar-șef. Dar de unde știți?

— Pentru că nu mă informez de la voi. Totul mi se raportează tîrziu cînd acțiunea s-a consumat, cînd nu se mai poate întreprinde nimic. Vrei să-ți spun detalii pe care tu nu le cunoști? Primele manifeste s-au găsit în sala de așteptare, apoi grosul s-au distribuit în personalul de București.

— E o neînțelegere, domnule comisar-șef. Despre gară nu știu nimic. Din proprie inițiativă mi-am permis să vă iau mașina din fața circului.

— Și cum se va duce nevasta mea acasă? Tu nu te gîndești înainte de a avea inițiative?

— Tocmai de aceea am venit să vă raportez. Tot din inițiativă proprie am suspendat spectacolul de la circ și am arestat artiștii.

— Mă, tu ai înnebunit? Îmi rechiziționezi mașina, arestezi circarii, în loc să arestezi comuniștii? Nu te temi că te trimit pe front?

— Nu, domnule comisar-șef. Circarii au răspîndit manifeste în arenă față de 800 de spectatori.

— Cum asta?

— „Omul ghiulea" s-a înălțat din... tun împreună cu sute de manifeste. Asta era programul lor special...

COBORÎND TREPTELE care duceau spre subsol, Guriță hotărî să nege că a fost la gară. În afară de Prințesă nimeni nu putea ști dacă a fost sau nu. Prințesa și omul

care l-a recunoscut în piața de vechituri. Din discuțiile avute cu comisarul-șef, înțelesese că nu poate fi reținut decît dacă au probe împotriva lui. Și de unde să aibe probe? Singura lor șansă ar fi fost să facă mărturisiri. Hotărî să nege pînă la capăt.

Ajuns la subsol fu introdus într-o celulă fără ferestre, cu pereții tencuiți cu ciment. Cu priviri lacome, Guriță căută gratiile, dar spre mirarea lui nu văzu nici măcar o gaură de aerisire. Încăperea nu avea nici mobile, doar în apropierea chiuvetei, era rezemat de perete un scaun obosit și o găleată cu smalțul căzut. Rămas pentru o clipă singur îi păru rău că nu fusese atent la cele spuse de Prințesă despre lupta de clasă. Acum se simțea participant la această luptă. Avusese dreptate ea: polițiștii nu se ocupă decît de muncitori și niciodată de fabricanți. Era convins că baronul Neuman n-a fost niciodată în subsolurile poliției. Gîndurile astea îl întăriră; nu se mai temu de palmele pe care avea să le primească și hotărî chiar să-i facă în ciudă comisarului, să nu geamă oricît de mult l-ar bate acesta.

Asta era de altfel singura lui posibilitate de a protesta.

TEȘU INTRĂ ÎN CELULĂ după vreo zece minute; o sunase pe nevastă-sa la telefon că va întîrzia puțin, dar să nu-și facă probleme. Probabil, îi spusese ca încheiere, va aduce și un oaspete de seamă, pe Dohotaru.

Trase ușa după el, îl măsură din priviri pe băiat, apoi meticulos își scoase vestonul și-l potrivi pe spătarul scaunului. După ce netezi toate cutele se întoarse din nou spre Guriță și, să-l impresioneze, își suflecă mînecile cămășii. Guriță se aștepta ca Teșu să se repeadă la el, dar comisarul, calm, cu mișcări încete își aprinse o țigară cu o brichetă montată într-un cartuș. Fitilul fumegă prelung.

— Uite, băiatule, te las în pace pînă fumez țigara. Pînă atunci ai tot timpul să te gîndești cum să-mi spui

adevărul. Pentru că, pînă nu mărturisești că ai fost la gară, nu ieși de aici!

— Și dacă n-am ce mărturisi? întrebă Guriță.

— Trebuie să ai.

— Și dacă n-am?

— Eu te sfătuiesc să nu fii încăpățînat. Te ținem aici pînă recunoști totul.

— N-aveți dreptul să mă țineți aici! N-aveți nici o dovadă că am fost la gară.

— Dovada va fi mărturisirea ta. Și-ți mai dau un sfat: caută să nu mă enervezi. Și acum lasă-mă să-mi tihnească țigara...

ÎNCĂ ÎNAINTE DE A AJUNGE în dreptul casei, Fodor sări din birjă și goni spre poartă. Birjarul, convins că acesta vrea să fugă fără să-i plătească, opri caii și se luă după el. Îl ajunse tocmai cînd Fodor vru să intre în casă. Îl îmbrățișă cu amîndouă mîinile.

— Banii!

Pentru o clipă, Fodor se gîndi că apăruseră din nou hoții, se smuci și se eliberă din strînsoarea birjarului. Îl recunoscu și se liniști.

— Ce bani?

— Cum, ce bani? Pentru cursă! Și ieri mi-a fugit un client. L-am dus pînă la gara electrică, s-a suit în tren și dus a fost. Banii!...

— Stai, omule, eu am fost prădat. Vreau să văd ce mi-au luat din casă.

— Și vreți să recuperați banii pe spinarea mea? Știți cît costă ovăzul? 180 de lei dubla...

Neavînd încotro, Fodor se scotoci după bani, apoi intră buzna în casă. Văzînd-o pe nevastă-sa croșetînd, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic, izbucni ca unul ieșit din minți:

— Tu stai și croșetezi?

— Dar ce să fac? întrebă ea nedumerită. Nu știa cu ce păcătuise.

— Și hoții?

— Ce fel de hoți?

În clipa aceea și lui Fodor i se păru că locuința era neschimbată, că nimic nu e cu fundul în sus. Își roti ochii sașii prin bucătărie, apoi intră și în dormitor. Întrebă mirat:

— N-au fost hoții?

— Doamne-ferește! Bată-te peste gură!

— Atunci de ce ai trimis-o pe Irina să-mi spună că ne-au prădat casa?

— Ești beat, Imre! Să nu mai faci asta niciodată și mai ales nu în timpul serviciului. Te vor da afară și te trimit pe front.

— De ce ai trimis-o pe Irina?

— N-am trimis-o nicăieri. Ai vorbit tu cu ea?

— Eu nu, dar mi-a lăsat vorbă. Unde e?

— Face curățenie în pod. S-au adunat acolo o mulțime de lucruri netrebuincioase.

Fodor se duse în curte și o strigă pe fiică-sa. Irina, pirpirie, apăru în ușa podului. Avea părul plin cu plase de paianjen.

— Ce-i, tăticule?

— Nimic.

Fugi spre poartă, la fel de vijelios precum venise, să prindă birja. Dar birja nu mai era în fața casei.

ÎN DRUM SPRE CASĂ, Prințesa ajunse în dreptul clădirii poliției și se opri pentru o clipă: oare în dosul cărei ferestre poate fi acum Guriță? Își roti privirile în sus, aproape toate ferestrele erau deschise. La gîndul că Guriță ar putea fi bătut, lacrimile i se adunară sub pleoape. Nu se temu nici o clipă că Guriță ar putea să vorbească. Îl cunoștea bine: Guriță era încăpățînat ca un catîr. Ar fi pus mîna în foc pentru el. Pe urmă, se între-

bă ce s-ar întîmpla dacă ar intra în clădire, să asculte pe la uși, să-i audă măcar vocea? Se hotărî fără să se gîndească prea mult și numai în dreptul porții se opri nehotărîtă: ce să-i spună polițistului paznic, dacă acesta ar întreba-o unde se duce? Nu cunoștea decît numele unui singur comisar, al lui Teșu. Să-i spună că merge la el? Cel mai bine ar fi fost dacă ar fi putut intra fără să fie văzută. Ocazia i se ivi imediat: un comisar în uniformă neagră se apropie de poartă și Prințesa i se alătură. Ca paznicul să creadă că sînt împreună îl întrebă:

— Nu știți cumva la ce etaj lucrează domnul comisar Teșu?

Grăbit și îngîndurat, comisarul nu înțelese întrebarea.

— Ce ai spus, fetițo?

Paznicul ridică palma la chipiu:

— Să trăiți, dom' comisar.

Urcînd scările, Prințesa repetă întrebarea:

— Nu știți la ce etaj lucrează domnul comisar Teșu?

— La unu! răspunse Pricop fără să se uite la ea.

Ajunseră la palierul etajului întîi și comisarul grăbit se îndreptă spre o ușă lustruită.

Rămasă singură pe coridorul imens și pustiu, Prințesa descoperi legăturica cu manifeste în mînă. Genunchii începură să-i tremure și picioarele nu mai ascultară de comenzi, ca și cum ar fi prins rădăcini. Se scurseră cîteva secunde lungi pînă își reveni. Trecu în dreptul ușii lustruite și citi tăblița de sticlă scrisă cu litere de aur: **C. DOHOTARU, comisar-șef.** Se duse în dreptul unei ferestre, o deschise și privi în stradă; soarele căzuse în spatele acoperișurilor de peste drum și o adiere iscată din senin îi răcori fața. Și-ar fi lăsat mai mult fața mîngîiată de vînt, dar auzi pași. Din fundul coridorului apăru un polițist gras, cu niște dosare în mînă. În dreptul Prințesei întrebă fără să se oprească:

— Ce cauți aici?

— Îl aștept pe nenea Dohotaru, minți repede.

La capătul coridorului, polițistul urcă scările care duceau spre etajul doi.

Fără îndoială, cel mai important lucru era să scape de manifeste : se aplecă pe fereastră și scuturâ legătura. Manifestele, ca niște fulgi mari, duse de vînt, se risipiră în fața clădirii.

Speriată de zborul lent al hîrtiilor, Prințesa goni spre casa scărilor și coborî în goană treptele. Paznicul de la poartă tocmai dispăru în stradă. Prințesa își încetini pasul și părăsi clădirea. În stradă porni în direcția opusă celei în care dispăruse paznicul. În urma ei auzi strigăte, apoi ropot de pași. Pentru o clipă crezu că e urmărită, dar polițiștii înconjurară oamenii care, curioși, începuseră să adune fluturașii căzuți de la etaj.

— MĂ, NENOROCITULE ! urlă Teșu cu fața transfigurată. Eu la ora asta ar fi trebuit să fiu de mult acasă. Spune că ai fost la gară, că-ți rup falca !

Izbi cu sete în fața lui Guriță. Guriță se lovi de perete, se chirci, apoi căzu în genunchi.

— Mă, mie să nu-mi leșini ! îl amenință Teșu. Eu n-am timp să stau după tine ! Întîi mărturisești, după aceea faci ce vrei. Poți să și mori !

Guriță își șterse cu dosul palmei firicelul de sînge care îi apăruse în colțul buzelor și, în clipa aceea, se auziră bătăi în ușă și apăru un gardian cu părul zburlit :

— Vă cheamă domnul comisar-șef, raportă lui Teșu. Au fost arestați doi indivizi care au distribuit manifestele în fața poliției.

Teșu își luă vestonul de pe spătarul scaunului și se uită spre Guriță : acesta tocmai se chinuia să se ridice.

— Stai cu băiatul aici ! ordonă Teșu și ieși din celulă.

Gardianul cu părul zburlit se apropie de Guriță : îl luă de braț și-l ajută să se ridice.

— De ce te bat, băiatule ?

— Nu știu.

— Lasă că știi tu, doar nu te bat degeaba. Mărturisește, că ăștia te nenorocesc.

— Dar dacă n-am ce să mărturisesc?

Gardianul clătină nemulțumit din cap.

COMISARUL TEȘU REVENI ÎN CELULĂ cu doi bărbați: unul scund, îmbrăcat elegant, cu un costum cenușiu, cu dungi, iar celălalt înalt, doar cu pantaloni și o cămașă cadrilată, în pantofi de pînză cu talpă de șușorcă. Amîndoi erau uluiți, speriați, nu știau cum au ajuns în celulă. Cel elegant își privea tot timpul ceasul de la mînă și repeta ca un papagal:

— O să pierd trenul, o să pierd trenul...

Omul cu pantofii de pînză era cu un cap mai înalt decît comisarul și din cauza asta se simțea prost: își ținea umerii adunați să pară mai plăpînd, mai neajutorat. Teșu era și el buimăcit: cei doi i-au fost predați din partea comisarului Pricop ca să fie anchetați: erau bănuiți că ar fi răspîndit manifeste în fața clădirii poliției. Nu știa nimic despre ei, cine erau, dacă au fost sau nu surprinși asupra faptului, sau erau doar bănuiți.

Brusc, cel elegant se repezi la Teșu.

— Unde-mi sînt bagajele? Era atît de disperat de parcă cineva l-ar fi amenințat cu cuțitul. Unde-mi sînt bagajele?

Teșu se feri din calea lui, pe urmă, neavînd cum să scape de el, îl îmbrînci:

— Ce fel de bagaje?

— Cînd m-au arestat am avut un geamantan și o servietă. Unde sînt?

Teșu îl chemă pe gardianul cu părul zburlit și-l trimise să caute bagajele omului elegant.

— Cum te numești?

— Dante Caramitru.

Teșu se întoarse spre gardian.

— Te interesezi de bagajele domnului Dante Caramitru

Gardianul reveni după cîteva minute și raportă:

— Le cercetează, domnul comisar-șef.

— M-ați nenorocit! urlă Caramitru, apoi se chirci și-și duse pumnii la gură: M-ați nenorocit!...

„Avea manifeste în servietă!" trase Teșu concluzia.

— Stai lîngă perete — ordonă comisarul autoritar — apoi arătă spre lungan. Vă cunoașteți?

— Nu! răspunse repede lunganul.

— Nu pe dumneata te-am întrebat. Îl cunoști? se întoarse spre Caramitru.

Acesta ridică privirile spre lungan:

— Nu.

— Dar pe băiatul ăsta? arătă spre Guriță.

Elegantul abia atunci observă că mai era cineva în celulă.

— Nu, domnule, nu-l cunosc!

— Uită-te mai bine la el!

Caramitru ridică bărbia lui Guriță și-l privi lung:

— Nu l-am văzut în viața mea.

— Atunci înseamnă că eu pot să plec, spuse Guriță și, din cauza buzelor umflate, bolborosea cuvintele. I-ați arestat pe vinovații cu manifestele, nu mai aveți treabă cu mine.

— Taci că te plesnesc!

Teșu era derutat. Deruta i se citea pe față. Nu putea începe ancheta fără să cunoască conținutul servietei omului arestat. Era posibil ca în geamantan să se găsească și multiplicatorul. În acest caz, însă, Dohotaru își va asuma personal ancheta: ar fi tîmpit să lase subalternilor să culeagă laurii victoriei.

Teșu se așeză pe un scaun și-și aprinse o țigară. Aniversarea oricum s-a dus dracului...

— Dar pe mine de ce m-ați arestat? întrebă pe neașteptate lunganul.

— Pentru că ai distribuit manifeste!

— Nu, domnule. Am văzut niște hîrtii pe trotuar, m-am aplecat să ridic una și, în clipa aceea, m-au înhățat doi polițiști. Nici n-am apucat să văd ce scrie pe ele.

DOHOTARU ASCULTĂ PLICTISIT cel de al doilea raport al lui Pricop. Primul nu durase decît cîteva minute și fusese întrerupt din cauza manifestelor găsite în fața poliției. Pricop, în temă, fugi în stradă și arestă doi oameni pe care îi surprinsese cu manifestele în mînă. Celelalte manifeste fuseseră adunate de funcționarii poliției.

— Bineînțeles, n-ai arestat pe nimeni dintre distribuitori... îl învinovăți Dohotaru.

— Doar pe cei doi pe care i-am predat lui Tești. Atît. Am însă o bănuială că manifestele au fost aruncate din clădirea poliției. Ori de la etajul unu, ori de la etajul doi.

— Poate chiar de la fereastra mea? îl ironiză Dohotaru.

— Nu susțin asta. Dar dacă ar fi fost aruncate de pe stradă, distribuitorul ar fi trebuit să le arunce în sus. Raza de răspîndire a fost mare. Dar nu cred ca cineva să fi avut curajul sau să fi fost atît de prost să se expună chiar în fața poliției. Cercetările, sper, vor dovedi această supoziție.

— Du-te și fă cercetările! îl eliberă Dohotaru.

Voia să scape de el ca să poată cerceta geamantanul și servieta pe care i le adusese un gardian și aparțineau unuia dintre cei doi arestați. Era convins că conținutul lor va dezlega în sfîrșit enigma manifestelor. Se miră cum îi scăpase lui Pricop acest amănunt: ori nu avea cunoștință de ele, ori, convins că manifestele au fost aruncate chiar din clădirea poliției, nu le-a dat importanță.

Geamantanul era ușor și nu conținea decît rufele murdare ale proprietarului. Spre surprinderea lui, însă, servieta era atît de grea încît trebui să se opintească să o ridice. Vru s-o deschidă, dar servieta avea închizătoarea

blocată. Curiozitatea era însă prea mare ca să aibă răbdare să aducă cheile de la cetățeanul arestat. Își scoase briceagul să taie pielea, dar rămase cu gestul suspendat: dar dacă servieta conține exploziv? Capturase odată, pe cînd lucra încă la frontieră, la Curtici, o valiză cu dinamită. Valiza fusese grea de parcă ar fi fost umplută cu plumb. Broboane de sudoare îi apărură pe frunte. Dar dacă cetățeanul transporta servieta pe stradă, înseamnă că nu conținea exploziv. Încurajat de acest gînd tăie pielea și scoase din servietă două cutii mari, sigilate. După reclama lipită pe ele nu era greu de ghicit conținutul: lame de ras **Gillette**.

Deci, tipul arestat nu era politic, ci contrabandist. De la izbucnirea războiului n-au mai intrat în țară mărfuri din țările cu care România era în stare de război. Servieta conținea o valoare enormă: socotind prețurile bursei negre peste două sute de mii de lei. Dădu dispoziție ca proprietarul servietei să fie adus în fața lui.

DANTE CARAMITRU intră în biroul comisarului-șef palid, cu umerii adunați.

— Marfa dumitale, începu Dohotaru, îți dai seama că se confiscă. Asta în primul rînd. În al doilea rînd, chiar acum vom întocmi actele de dare în judecată. Presupun că dumneata cunoști legile privitoare la bursa neagră: de la doi la patru ani.

— Eu, domnule... bîlbîi elegantul, dar Dohotaru nu-l lăsă să continue.

— Încă n-am terminat. De unde ai procurat cele două mii de duzini de lame englezești? Poate lucrurile se schimbă și poți fi învinuit de spionaj?

— Nu, domnule! Lamele au sosit în țară prin Crucea Roșie.

— Și erau destinate soldaților de pe front, sau mă rog, prizonierilor de război... Să știi că e mult mai grav decît mi-am imaginat. Vei fi deferit Curții Marțiale.

Dante Caramitru începu să tremure ca varga.

— N-aș vrea, continuă Dohotaru, să-mi încarc conștiința cu o condamnare capitală. Ai o singură șansă. Să fugi.

— Cum aș putea să fug? întrebă nedumerit Caramitru. În ochi îi apăruseră licăririle speranței.

— Pur și simplu. Te însoțește un comisar, eu, de exemplu, și în forfota străzii, dispari.

— Cît?

De astă dată Dohotaru rămase stupefiat:

— Ce, cît?

— Cît va trebui să dau însoțitorului? Că doar n-o să mă lase să dispar pentru că îi sînt simpatic?

— Nimic.

— Nu înțeleg, domnule comisar-șef.

— Eu sînt convins că înțelegi. Dispari fără servietă. Și să uiți că ai avut servietă vreodată. Sper că ai înțeles?

Pentru prima oară Caramitru își permise un zîmbet.

— Am înțeles. Sîntem colegi. Nu e mai corect să iau și eu o cutie?

— Cum adică?

— Să împărțim marfa pe din două.

— Pentru cuvîntul „colegi" ar trebui să-ți lipesc vreo două palme. Dar eu sînt un om bun: îți redau libertatea. Cu o condiție: să dispari din oraș.

GURIȚĂ SE ÎNTOARSE ACASĂ, după miezul nopții, cu fața tumefiată, cu buza de sus ruptă și cu o mulțime de vînătăi pe piept și pe spate.

Maică-sa începu să se vaite, vru să alerge la poliție, să le ceară socoteală, dar, bineînțeles, soțul ei o opri:

— Ai înnebunit? Îi reclami la ăia care l-au bătut? Pe urmă, enervat, îl luă pe Guriță în primire: De ce te-au bătut, mă?

— Nu știu, minți el. Mergeam pe stradă, trotuarul era plin de hîrtiuțe, am ridicat una și ne-au arestat pe

toți cîți am fost acolo. Ziceau că am răspîndit manifeste.

— Atunci să știi că ai scăpat ieftin. În ultimul timp tot orașul e plin de manifeste și polițiștii sînt înnebuniți. Spală-l, dădu ordin nevesti-si, și la culcare. Și dacă nu ți se dezumflă falca nu te las nici la examene, chiar dacă rămîi repetent. Ne faci de rușine, băiatule! Cine o să-mi comande coșciuge dacă se află că am un copil bănuit că-i comunist?...

DIMINEAȚA, cînd Prințesa nu-l văzu pe Guriță la școală, se sperie. Înseamnă că l-au reținut la poliție, că-i arestat. Se simțea vinovată, nu fu atentă în clasă, madam Grama o admonestă, apoi, la lecția de geografie, și directorul îi atrase atenția să nu caște gura la pereți:

— Parcă nu te-ai fi trezit încă. Te-am întrebat în ce emisferă e România?

— În emisfera nordică.

— Și mai înainte n-ai auzit întrebarea?

— Nu. M-am gîndit prin ce țări trece ecuatorul.

— Sînt curios cum te prezinți poimîine la examene!

— Cu lecțiile învățate, domnule director.

După cursuri se duse de-a dreptul acasă la Guriță. Voia să afle dacă părinții lui știu că e arestat. O întîmpină mama lui și Prințesei i se păru că era bucuroasă de venirea ei.

— Chiar am vrut să trec pe la voi să te rog să învățați împreună pentru examene.

— Dar de ce n-a fost la școală? tatonă Prințesa.

— Pentru că e bolnav. A fost să aducă ceva din pod și a căzut de pe scări.

Prințesei îi veni să zîmbească, dar se reținu:

— Desigur, doamnă, vin cu mare plăcere să învățăm împreună. S-a lovit rău?

Intrară împreună în camera lui Guriță: el le auzise vocile, își aranjă pernele ca să poată sta mai comod.

— Povestește-i cum ai căzut de pe scări, insistă mai-că-sa, să audă și Andreea cît ești de căscat.

Ieși în bucătărie. Prințesa așteptă să i se piardă zgomotul pașilor și abia atunci se așeză pe marginea patului.

— Te-au bătut?

Guriță nu-i răspunse: dădu numai din cap în semn că da.

— Te-a durut?

— Păi, cum să-ți spun...

— Înseamnă că te-a durut...

— Numai la început, pînă m-am obișnuit...

Prințesa se aplecă spre el și-l sărută pe fața învinețită.

— Dacă m-ai săruta după fiecare bătaie, m-aș duce în fiecare zi la poliție.

CELE DOUĂ MANIFESTE găsite în belciugele burlanului de scurgere de pe frontispiciul clădirii poliției întări și mai mult convingerea lui Dohotaru că Pricop a avut dreptate: manifestele au fost aruncate din clădirea instituției. Desigur, era exclus ca autorul să fi fost un polițist. Obsedat își puse de zeci de ori întrebarea: dar atunci cine? Ora infracțiunii s-a stabilit ușor: cu un minut sau două înaintea alarmei. Și dacă presupusul agent comunist nu era polițist, logic trebuia să fie un străin, venit sub pretextul unor treburi de rezolvat. Dar la ora aceea nu se mai țineau audiențe. În continuarea acestei deducții, misteriosul vizitator trebuia totuși să aibă legături apropiate cu salariații poliției; altminteri n-ar fi putut pătrunde în clădire.

Investigațiile făcute la etajul întîi n-au dat rezultate. Ancheta s-a extins și la etajele superioare. Prin metoda excluderii, prin urmărirea celor care și-au părăsit birourile, un singur om putea fi bănuit: arhivarul. El fusese singurul care a circulat pe coridoarele etajului întîi la ora critică. Arhivarul, un plutonier gras, adusese la

acea oră niște dosare de la Serviciul Biroului Populației. Dohotaru îl luă la întrebări :

— Da, domnule comisar-șef, eu am văzut un civil, vreau să spun un străin de poliție cu cîteva minute înaintea alarmei.

— Și de ce ai tăcut pînă acum ?

— Din respect pentru dumneavoastră.

— Cum adică ?

— Vă spun. Eu am stat de vorbă cu persoana respectivă, vreau să spun, am schimbat cîteva cuvinte cu ea și am rămas cu impresia că vi-e rudă sau în orice caz cineva foarte apropiat de dumneavoastră.

— Pe mine nu mă caută rudele pe coridor ! Și, ieri, sigur n-am avut nici o vizită. Te-aș ruga să-ți măsori cuvintele !

— Persoana vă aștepta pe dumneavoastră...

— Cine, mă ? își ieși Dohotaru din fire.

— Persoana... răspunse speriat arhivarul.

— Și cum arăta persoana ?

Arhivarul își duse palma pînă la înălțimea pieptului.

— Cam atîta.

— Deci ruda mea era un pitic ? țipă din nou Dohotaru.

— Nu, domnule comisar-șef. Un copil. O fetiță...

— Și de ce ți s-a părut că mi-e rudă ?

— Pentru că mi-a spus că-l așteaptă pe „nenea Dohotaru". Cine și-ar permite să vă spună „nene" !...

Dohotaru dădu dispoziție să fie căutat paznicul de la poartă care a dat alarma. Sergentul se prezentă în biroul comisarului-șef :

— Ordonați !...

— Dumneata ai asigurat ieri paza între orele două și zece ?

— Da, domnule comisar-șef. Eu am descoperit manifestele și tot eu am dat alarma.

— Nu asta mă interesează : a intrat ieri în clădirea poliției o persoană străină înaintea alarmei ?

— Nu, domnule comisar-șef. N-avea cum să intre.

— Uite, arhivarul susține că ieri, în jurul orei șapte și douăzeci a văzut o fetiță pe coridorul etajului întîi. Poate ai dormit în post ?

— Eu nu dorm în post domnule comisar-șef. Eu asigur paza acestei clădiri de peste douăzeci de ani. Pe fetița aceea am văzut-o cînd a intrat.

— Mai înainte ai spus că n-ai văzut nici o persoană străină.

— Fetița nu era o persoană străină. A intrat în clădire împreună cu domnul comisar Pricop. Discutau ceva, n-aveam cum s-o opresc.

Pricop își aduse aminte cu greu de fetiță :

— Parcă... Da, da, mi s-a alăturat chiar în poartă și m-a întrebat ceva. Da, acum îmi aduc aminte : s-a interesat de comisarul Teșu. Pe urmă am intrat la dumneavoastră și nu mai știu nimic despre ea.

— Cine putea fi fetița aceea ? se întrebă încruntat Dohotaru și de unde știe numele tuturor comisarilor ? Brusc se plesni cu palma peste frunte. O știu ! Trebuie să fie aceeași cu cea de la gara Triaj, cu cea de la tapițeria lui Barta. Teșu îi știe și numele, și adresa

TEȘU ÎȘI AMÎNASE SERBAREA aniversării căsătoriei pentru a doua zi, dar, spre ghinionul său, fusese chemat la poliție chiar cînd rostea toastul în cinstea nevesti-si. Ținea paharul ridicat deasupra capului cînd auzi soneria de la ușă :

— El e ! țipă triumfător Teșu.

— Cine ? întrebară cei de la masă.

— Șeful cel mare. Mi-a promis că vine să ciocnească un pahar de vin cu noi. E o mare cinste. Înseamnă că mă apreciază.

Servitoarea s-a întors în salon cu un polițist. Acesta salută oficial :

— M-a trimis domnul comisar-șef.

Teșu își ridică amîndouă mîinile spre tavan să se facă liniște. Voia să audă cu toții ce-i transmite șeful cel mare.

— Spune, dragă ! se adresă polițistului.

Polițistul îi răspunse fără să-și schimbe poziția de drepți. Voia să pară cît mai oficial :

— A spus să vă transmit textual : dacă în zece minute nu sînteți în biroul dumnealui vă trece la circulație.

DEȘI ERA ÎNCĂ AMEȚIT DE BĂUTURĂ, Teșu își făcu apariția la poliție dorind să se încadreze în cele zece minute acordate de Dohotaru. Ajuns în biroul comisarului-șef, să nu-și trădeze nesiguranța în mișcări, se sprijinea de cîte o mobilă, de pervazul ferestrei, apoi își lipi genunchii de spatele unui fotoliu ca să stea neclintit.

— Să trăiți, domnule comisar-șef !

Vorbele însă nu aveau de ce să se sprijine : sunau hodorogite, ieșite parcă dintr-un butoi.

Dohotaru îl măsură din priviri : normal ar fi fost să-l dea afară din birou. Starea de ebrietate a subalternilor îi producea repulsie, dar Teșu avea o justificare : fusese chemat în afara orelor de serviciu, de la o petrecere.

— Știi cine a aruncat manifestele din clădirea poliției ?

— Nu, domnule comisar-șef !

Auzise că autorul ar putea fi chiar un angajat al poliției și se temu ca Dohotaru să nu-l învinuiască pe el.

— Îți spun eu. Fetița care te-a dus de nas în tapițeria lui Barta, care te-a păcălit cu adresa aceea falsă. În interesul tău, sper că i-ai reținut numele și adresa.

Teşu făcu o mişcare şi fu nevoit să se sprijine şî cu mîinile de fotoliu :

— Bineînţeles, domnule comisar-şef.

— Atunci îţi iei cîţiva oameni, te duci acasă la ea, faci o percheziţie, poate găseşti şi probe concrete, manifeste sau multiplicatorul şi o arestezi.

— Pentru minori nu se întocmesc acte de arestare.

— Nu te credeam chiar atît de beat, Teşule ! N-o arestezi. O reţii şi o aduci aici.

— Am înţeles, domnule comisar-şef !

CA DE OBICEI, avocatul Vasiliu luă birja chiar din faţa tribunalului : era obosit, plictisit. Fusese numit din oficiu apărătorul unui excroc care a tras pe sfoară o mulţime de familii sărace sub pretextul unor relaţii cu oameni suspuşi care. ar fi putut interveni pentru cîte o permisie pentru ostaşii în termen. Cine n-ar fi vrut să-şi vadă acasă fiul, soţul, fratele ?

Creduli, oamenii se împrumutau, se îndatorau să-l îmbogăţească pe excroc. Acesta fusese arestat în flagrant delict : avea buzunarele doldora de bani.

Vasiliu n-avea cum să-l apere : studiind dosarul nu găsi pentru el nici o circumstanţă atenuantă.

Cînd îl vizită la închisoare, avusese o surpriză : clientul lui nu părea deloc speriat. Dimpotrivă. Stătea lungit pe pat şi fuma. Ştia din experienţă că arestaţilor li se luau ţigările, pînă la proces nu aveau voie să aibă relaţii cu nimeni.

— Cu cine am onoarea ? întrebă deţinutul fără să se întoarcă spre el.

Fuma şi privea cu o atenţie deosebită plutirea rotocoalelor de fum. Vasiliu se prezentă oficial :

— Mă numesc Emil Vasiliu şi sînt avocatul dumneavoastră din oficiu. Altminteri, răsfoind dosarul, n-aş fi acceptat să vă apăr. Vreţi să discutaţi în poziţia asta orizontală ?

Deținutul se ridică și se așează pe marginea patului.

— Să știți, domnule avocat, ați avut mare noroc că v-am fost repartizat dumneavoastră. Permiteți-mi să mă prezint : Dante Caramitru.

— Vă cunosc numele din dosar.

— Caramitru e doar unul din ele. Pînă acum am fost arestat și condamnat de 18 ori. Cunosc închisorile din aproape toate orașele țării. Celula pe care o dețin acum are un mare avantaj : e răcoroasă. Adunați, anii pe care i-am primit totalizează frumoasa cifră de 141. Vă dați seama că obiectiv n-am putut satisface dorința judecătorilor. Nici aici n-o să stau prea mult : am niște treburi de rezolvat...

— Siguranța dumneavostră, domnule Dante Caramitru, mă uluiește. De data asta însă situația dumneavoastră e foarte precară : n-am găsit în dosarul dumneavoastră nici o circumstanță atenuantă.

— Nici nu-mi plac circumstanțele astea. De circumstanțe atenuante se folosesc cei slabi. Vă ofer 50 de mii de lei, dacă îmi rezolvați o problemă.

— Nu iau bani de la clienții pe care îi apăr din oficiu. Și în special nu de la excroci.

Dante Caramitru zvîrli mucul în colțul celulei și începu să zîmbească :

— Totdeauna mi-au plăcut intransigenții, incoruptibilii. Și dumneavoastră îmi inspirați o mare încredere. Vom colabora perfect.

— Mă îndoiesc.

— Pentru că nu mă cunoașteți. Vă sfătuiesc să nu vă pierdeți vremea cu dosarul meu. Am să vă caut acasă. Aici în celulă, din păcate, nu putem discuta de la egal la egal.

— Vă avertizez că o să primiți aproximativ cinci ani.

— Asta ar însemna 146. E o cifră frumoasă În două, trei zile o să vă fac o vizită, domnule avocat.

— Sper că nu în lipsa mea, să-mi goliți casa...

— Aveți umor, domnule avocat. Dar știți că spargerile îmi displac profund.

— Excrocarea unor oameni săraci vă face plăcere?

— Nu. Dar am avut nevoie de bani pentru un avocat bun. Sper că l-am găsit. Să știți că am lista tuturor păgubașilor. Cu ocazia primei lovituri am să le restitui banii...

Excrocul i s-a părut ciudat, dar nu s-a lăsat impresionat de felul lui de a vorbi.

CUFUNDAT ÎNTRE PERNELE BIRJEI, avocatul se lăsă legănat de zdruncinăturile caldarîmului desfundat. În cursul zilei parcurse și paginile ziarelor din București. Veștile de pe front erau alarmante : în Capitala Moldovei, la Iași, se auzeau vuietele catiușelor.

În apropierea bisericii sîrbești, se auzi strigat :

— Sărut mîinile, domnule avocat!

Aruncă o privire peste umăr și o descoperi pe Andreea. Îi făcu semne cu mîna, pentru o clipă se gîndi s-o ia acasă cu birja, dar știa că nu era bine să fie văzuți împreună și renunță.

Îndrăgise această fată firavă, cu ochi mari, visători : plăpînda asta își sacrifica timpul, libertatea pentru niște noțiuni care, desigur, pentru ea, nu erau decît noțiuni abstracte : libertate, idealuri nobile. Iar excrocul, pe care trebuia să-l apere, storcea bani de la familii îndoliate. După război oamenii vor trebui decantați, promovați numai cei cu calități : o lume nouă nu se putea construi decît cu oameni noi.

În fața casei lui Bogdan auzi gălăgie. Făcu semn birjarului să încetinească și privi uluit cum oamenii ordinei răscoleau casa, unii aruncau lucruri din pod, alții demolau stivele și aruncau lemnele din cămară în curte. Își imagină ce se petrece în casă.

Soacra sa, doamna Conrad, îl informă că poliția o caută pe zvăpăiata aia a lui Bogdan.

— De ce?

— Se spune că ar fi distribuit manifeste comuniste.

Vasiliu, speriat de urmări, urcă din nou în birjă:

— Repede la biserica sîrbească!

TEȘU, NEREFACUT DUPĂ BANCHETUL de acasă, stătea călare pe un scaun și privea somnoros cum doi polițiști demontau un pat: un altul călca pernele în picioare să-și dea seama dacă nu aveau ceva ascuns în ele.

— Unde țineți, manifestele, madam?

Mama Prințesei, cu părul despletit, cu ochii înlăcrimați, nu auzi întrebarea; încerca să aranjeze lucrurile cercetate de cei care efectuau percheziția.

— Te-am întrebat, madam, unde țineți manifestele? insistă Teșu.

— Nici nu știu ce-s alea, domnule. Și vă rog, spuneți oamenilor dumneavoastră să umble atent cu patul. E vechi și n-o să-l mai putem monta niciodată.

— Căutați și în saltele, dirijă Teșu percheziția, pe urmă se întoarse din nou spre mama Prințesei: Și fata unde e?

— De unde să știu? De două zile e în vacanță, umblă brambura. Și ea e singura care ar putea să mă ajute. Ori e la cinema, ori la malul Mureșului. Dar ce aveți cu ea?

— Asta e treaba noastră, madam.

— În primul rînd vă rog să nu mai îmi spuneți madam, că vine bărbatul meu acasă și se supără. Și în al doilea rînd, fata nu e... „treaba dumneavoastră", ci a mea.

— După ce o arestăm va fi și treaba dumitale!

— S-o arestați? De ce?

— Știe ea foarte bine de ce. De aia întîrzie

— Și ați venit atît de mulți ca s-o arestați?

Teșu nu se învrednici să-i răspundă, răsturnă sertarul unei noptiere pe dușumea.

In clipa aceea sosi și Bogdan. Încă de pe stradă își dădu seama de ce se întîmplă. Nevastă-sa se miră că era calm. Își strîngea doar fălcile și se vedea cum îi zvîcnesc venele de la tîmple. Ceru să i se arate mandatul de percheziție.

— Nu știam că ești atît de formalist, domnule Bogdan! se simți lezat Teșu. Poftim!

Îi întinse o hîrtie și Bogdan o buchisi de la un capăt la celălalt.

— Și ce căutați, domnule comisar?

— Un multiplicator și manifeste.

— Manifeste găsiți mai degrabă în fața poliției. V-ați deplasat degeaba pînă aici.

— Nimic nu e degeaba. Aici o s-o găsim sigur pe cea care le-a distribuit.

Bogdan le întoarse spatele.

— Andreea unde e?

— Nu știu, îi răspunse nevastă-sa. Arătă spre polițiști. Ei tot pe ea o așteaptă

— Mă duc s-o caut, spuse Bogdan și vru să plece, dar Teșu îi tăie calea.

— Nimeni nu părăsește casa! Cunoaștem noi șmecheriile astea! Te duci s-o cauți și o anunți să nu mai vină acasă

SPRE MIRAREA DOAMNEI CONRAD, ginere-su intră în ziua aceea pentru a doua oară în băcănie. Uneori treceau săptămîni și nu se vedeau. Era convinsă că s-a întîmplat ceva

— Am o rugăminte, mamă, începu avocatul fără nici o altă introducere. Trebuie să mă ajuți. Doamna Conrad vru să-i spună că nu are nici un ban, dar n-apucă să scoată nici un cuvînt. Vasiliu continuă : te duci la Bogdan.

— E poliția acolo, cum să mă duc?

— Trebuie să te duci! Le spui să-ți plătească datoria. Bănuiesc că au datorie la dumneata?

— Au.

— Dacă îi arestează, nu mai încasezi niciodată banii de la ei.

— Atunci mă duc.

Se strădui să iasă de după tejghea.

— Dar nu te duci cu însemnările la ei. Îi chemi să vină ei în băcănie. Polițiștii, probabil, se vor opune și nu-i vor lăsa să plece de acasă. Dar dacă dumneata insiști și spui că însemnările sînt aici, poate se vor îndura.

— Nu-i mai ușor să duc hîrtiile cu mine și să le iau banii?

— Nu. Vreau să vorbesc cu unul dintre ei. Din cauza poliției eu nu mă pot duce. Dumneata știi de ce...

— De cîte ori ți-am spus să nu te bagi în politică!...

— Chestia asta o vom discuta altădată. Poate nu e rău să le faci un semn ca să înțeleagă că trebuie să vină aici. Te rog foarte mult.

DOAMNA CONRAD își puse capotul cel nou, traversă strada, trecu de cordonul poliției și nimeni nu se opuse să intre în casă. Abia în bucătărie ridică Teșu degetul arătător spre ea:

— Dumneata cine ești?

Din cauza efortului, doamna Conrad răsuflă de cîteva ori, abia după aceea răspunse:

— Sînt proprietara băcăniei de peste drum. Și ăștia, arătă spre soții Bogdan, îmi datorează bani.

— Noi nu sîntem „ăștia" pentru dumneata, izbucni revoltată mama Prințesei. Știi foarte bine că plătim regulat în ziua de salariu.

Doamna Conrad nu se lăsă intimidată:

— Dar dacă vă arestează, eu rămîn cu buzele umflate...

Într-o clipă de neatenție a lui Teșu, făcu cu ochiul lui Bogdan. Acesta, la început nu sesiză semnificația semnului și rămase cu gura căscată. Ar fi vrut să vină în ajutorul nevesti-si, să-i spună cîteva cuvinte despre felul cum cîntărește doamna Conrad mărfurile, dar se abținu. La al doilea semn, doamna Conrad închise complet pleoapa ochiului drept: Bogdan, de teamă să nu observe și polițiștii, o îndemnă pe nevastă-sa, strîngînd-o de braț:

— Du-te, femeie, și plătește!

— Nimeni nu părăsește casa! decretă Teșu. Spui cît au să-ți dea și dacă au bani, plătesc. Atît. Aici în fața mea!

— Să aduc aici toate catastifele? Credeți că ei sînt singurii de pe strada Florilor care îmi datorează? Am cel puțin zece condici în care sînt trecuți. Vino și dumneata, dacă te temi că fug...

„Cum dracu se face, se tîngui comisarul, că numai mie mi se întîmplă încurcături de tot felul!" Hotărît lucru avea ghinion.

— Aici nu e vorba de fugă, doamnă, ci de respectarea regulamentului.

— Și din cauza regulamentului să-mi pierd banii? Mă duc pînă la domnul Dohotaru dacă e nevoie! Ginerele meu e avocat. O să-l rog să facă o reclamație că mă opriți să-mi încasez banii!

Numele lui Dohotaru sună ca o alarmă în urechile lui Teșu. Numai asta i-ar mai lipsi acum: o reclamație. N-a dat nici peste multiplicator, n-a găsit nici manifeste. Se vor întoarce la poliție cu mîinile goale și cu o reclamație că nu s-a purtat civilizat cu soacra unui avocat. Dracu să știe ce relații au băcanii ăștia cu comisarul-șef! Te pomenești că avocatul îl cunoaște personal pe Dohotaru. Luă o hotărîre eroică:

— Ionașcule, țipă spre un polițist. Conduci aceste două femei pînă la băcănie. Nimeni n-are voie să stea de vorbă cu ele. Înțelegi?

— Înțeleg, domnule comisar.

— Cît stau în băcănie, nu lași pe nimeni să intre peste ele. E clar?

— Clar, domnule comisar.

— Executarea! Sper că nu durează prea mult?

— Cîteva minute!... îl asigură doamna Conrad.

ÎN BĂCĂNIE, spre mirarea doamnei Bogdan, de sub tejghea apăru avocatul: vru să i se plîngă de cele pățite, dar Vasiliu îi făcu semn să tacă:

— V-am chemat aici ca să vă liniștesc. Andreea e la mine acasă și n-o să afle nimeni. Nu vă faceți griji pentru ea. Și acum vă rog să fiți foarte atentă, vă spun ce trebuie să faceți. Mîine, la prima oră, vă duceți la poliție și anunțați dispariția fetei. Asta, ca poliția să nu vă poată imputa nimic. În petiție cereți ajutorul lor să vă găsească fata. Ați înțeles?

— Da, domnule avocat. Și cum să vă mulțumim dumneavoastră?

— Nicicum. Mă bucur că vă pot fi de folos.

DUPĂ CE SE ÎNTUNECĂ nu mai rămăsese în casa lui Bogdan decît Teșu și un polițist negricios cu o cicatrice pe obrazul stîng. Își asumară sarcina ca, în clipa cînd se întoarce Andreea, s-o aresteze. Erau pregătiți ca, în momentul arestării, părinții fetei să se împotrivească și să fie nevoiți să-i amenințe cu arma. Spre mirarea lor însă, de la întoarcerea doamnei Bogdan de la băcănie, amîndoi se resemnaseră, umblau tăcuți prin casă, adunau lucrurile răvășite fără să se mai agite, fără să mai bombănească sau să-i blesteme.

Teșu se trezise complet, tăcerea celor din casă îl făcu să fie bănuitor:

— Unde întîrzie fiica dumitale, domnule Bogdan?

Bogdan, calm, ca și cum întrebarea s-ar fi referit la un lucru oarecare, își aprinse o țigară și răspunse cu întîrziere.

— Nu știu. E foarte ciudat că pînă acum nu s-a întors acasă. Mi-e teamă să nu se fi dus la Pîncota.

Cuvîntul Pîncota căzu ca un trăsnet:

— La Pîncota? Ce să caute la Pîncota?

— Am niște veri acolo, dădu lămuriri Bogdan. De obicei vacanțele mari le petrece la ei. Acolo nu sînt alarme aeriene și nici bombardamente. Dumneata dacă aveai copii nu i-ai trimite la țară?

— Și nu v-a anunțat că pleacă?...

— Păi nu e sigur că-i acolo. E doar o presupunere. Poate a trecut pe aici, a văzut că sîntem ocupați, că avem „oaspeți" și n-a mai intrat. De ce să ne deranjeze?

Țigara lui Bogdan mirosea urît. Teșu începu să tușească și deveni nervos. Notă adresa de la Pîncota, dar era convins că face o muncă de prisos.

— Și unde în altă parte ar mai putea fi?

— Poate la tușa, spuse de astă dată doamna Bogdan. La sora mea. E cam bolnavă și, uneori, Andreea trece pe la ea s-o ajute. Mai face un ceai...

— Și nu vă îngrijorează că întîrzie?

— E mare, domnule comisar. Dacă se întîmplă să doarmă la sora mea, ne spune a doua zi. Unde în altă parte ar putea să se ducă?

Teșu ceru și adresa tușei Anghelina. Asta era o posibilitate. Nu locuia departe, trimise polițistul să vadă dacă nu e cumva acolo.

Polițistul se întoarse după vreo jumătate de oră.

— N-a trecut de două zile pe la ea, raportă oficial, pe urmă se aplecă spre urechea comisarului: să nu avem neplăceri.

— Neplăceri de ce?

— M-am dus, am bătut la uşă, dar nu mi-a deschis nimeni deşi ardea lumina în casă. Am bătut cu pumnii şi tot n-a venit nimeni să-mi deschidă. Am spart geamul de lîngă clanţă şi am descuiat uşa. Era o femeie în pat. Am întrebat-o de ce nu mi-a deschis.

— De ce?

— Pentru că nu se putea scula din pat. Pe urmă, a apărut un vecin fără un picior şi m-a lovit cu cîrja.

— Şi nu l-ai cotonogit?

— Era un invalid de război cu o mulţime de decoraţii pe piept. Mi-a spus că a auzit că, în ultima vreme, şi poliţiştii fac spargeri. Mi-a luat numărul de matricolă şi m-a pocnit cu cîrja. Eram tocmai culcat pe duşumea şi cercetam dacă fetiţa nu e cumva sub pat. M-aş fi luat de el, dar a spus că se duce şi mă reclamă la comisarul-şef. Oricum am intrat în casă fără autorizaţie prin spargerea ferestrei. Dacă se întîmplă ceva, trebuie să mă scăpaţi...

— De ce ai intrat cu forţa în casă?

— Nu mi-aţi spus dumneavoastră că fără fată nu plecăm de aici?

Teşu era convins că toată „afacerea Bogdan" pornise cu stîngul. Îi păru rău că nu adusese cu el două manifeste, ca să spună că le-a găsit în casă. I-ar fi fost mult mai lesne să se justifice faţă de Dohotaru.

— Şi ce a mai zis ologul?

— N-a mai spus nimic. S-a dus să se îmbrace să meargă la poliţie. Cică dacă nu-l găseşte pe comisarul-şef acolo, se duce acasă la el şi-l scoală din pat.

Lui Teşu îi veni greaţă.

SPRE MIEZUL NOPŢII părinţii Prinţesei au hotărît să se culce.

— Dumneavoastră ce vreţi să faceţi? îl întrebă Bogdan pe Teşu.

— Noi stăm și așteptăm.

— Dar, sper, nu cu lustra aprinsă. Că nu-mi plătiți dumneavoastră lumina.

— Să stăm pe întuneric?

— Stați cum vreți. Dar eu nu las să meargă contorul. Scot siguranțele.

— Bine, stăm și pe întuneric, se învoi comisarul. Nu voia să mai aibă o reclamație. Dar stai și dumneata cu noi.

— Eu nu pot. Eu mîine trebuie să mă duc la serviciu. Dar, dacă îmi dați o hîrtie către Comandamentul german al depoului, că m-ați reținut aici, stau cu mare plăcere. Facem și un 66. Sau am o propunere și mai bună: stați în curte. Nopțile sînt frumoase la noi. Frumoase și calde. Și vă împrumut și două scaune, dar cu condiția să nu plecați cu ele.

AGENTUL TRIMIS LA PÎNCOTA se întoarse cu vești proaste: Andreea Bogdan nu fusese acolo de un an de zile. Dohotaru, supărat de insuccese, suspendă supravegherea casei din strada Florilor. Dacă fata n-a apărut de trei zile era probabil să nu mai apară niciodată. Nu pentru că s-ar fi întîmplat ceva cu ea ci, pentru că a continuat tradiția comuniștilor încercați: a trecut în ilegalitate. Alt nume, alt oraș, alte preocupări. Altminteri nu s-ar fi putut explica pasivitatea cu care au primit părinții vestea dispariției fetei. Din acest motiv hotărî să stea de vorbă cu ei. Nu spera mare lucru de la o întîlnire cu Bogdan, dar exista totuși o șansă și anume. să scape fără să vrea un cuvințel. Și un singur cuvințel, în termeni polițienești, însemna încă o pistă.

Bogdan apăru în biroul lui Dohotaru pe baza unei simple citații.

— Știți ce mi se pare suspect, domnule Bogdan? că dumneavoastră n-ați intrat în panică. Mie dacă mi-ar fi dispărut fata...

— Aveți o fată?

— N-am. Dar dacă aș fi avut și ar fi dispărut...

Bogdan îl întrerupse:

— Ce ați fi făcut, domnule comisar-șef?

— Înnebuneam.

— Vedeți, domnule comisar-șef, eu n-am voie să înnebunesc. Dacă înnebunesc, nu pot lucra. Dacă nu pot lucra, n-am ce mînca. Și aș înnebuni dacă n-aș avea ce mînca...

— Și fata?

— Eu sper s-o găsiți dumneavoastră.

— Noi în orice caz ne străduim...

— Cred că nu îndeajuns. Nici n-ați răspuns la cererea mea.

— Ce fel de cerere?

— În care am reclamat că mi-a dispărut fata și în care am solicitat ajutorul poliției să mi-o găsească.

— Ai depus dumneata o plîngere că ți-a dispărut fata?

— Bineînțeles. Am și numărul de înregistrare. Chiar a doua zi cînd nu s-a întors acasă. Nu v-a comunicat domnul comisar Teșu?

— Nu mi-a spus nimic.

— Probabil din jenă. Pentru că am depus două plîngeri. Și la dumneavoastră, și la procuratură. Domnul comisar Teșu, efectuînd percheziția, mi-a pricinuit o serie de pagube: mi-a rupt un pat, a rupt o perdea și mi-a sfîșiat o pernă. Eu nu prea am bani. Am cerut să mi se evalueze pagubele și să mi se plătească despăgubirile.

Enervat, Dohotaru se ridică în picioare.

— Am terminat, domnule Bogdan.

— Eu aș mai fi avut o rugăminte...

— Nu mă interesează decît problema fetei.

— Despre ea e vorba. Eu am convingerea că fiica mea e la dumneavoastră. Aș putea s-o văd?

Dohotaru se congestionă la față.

— Afară! Afară de aici!...

AVOCATUL VASILIU tocmai terminase cina și se pregătea să asculte radio Londra cînd auzi soneria. Prințesa tresări, dar nevasta avocatului o cuprinse în brațe, s-o îmbărbăteze.

— Nu te teme!

Vasiliu închise aparatul de radio, mută postul și-și puse halatul. Nevastă-sa i-o luă însă înainte.

— Lasă, deschid eu! Făcu semn Prințesei să se retragă în camera ei. Cine ar putea fi la ora asta?

Soneria țîrîi din nou și doamna Florina se duse în antreu. Trecură cîteva minute și nu reveni. Vasiliu vru tocmai să se ducă după ea, cînd îi auzi pașii. O întrebă îngrijorat:

— Cine a fost?

— Un domn scund, Dante Caramitru, dacă i-am înțeles bine numele. Spune că ești apărătorul lui și vrea neapărat să-ți vorbească.

— Nu i-ai înțeles bine numele. Caramitru ăsta e arestat.

— Dacă ar fi arestat, n-ar fi la ușă. Să intre?

— Da.

Caramitru intră nonșalant, cu pași de dans, ca un acrobat de circ.

— V-am promis că vă fac o vizită.

Vasiliu îl privi stupefiat.

— Vă mărturisesc, nu m-am așteptat să vă țineți de promisiune. Normal, dumneavoastră ar trebui să fiți în celula numărul 4 din Închisoarea comunală.

— Deși celula era răcoroasă, am renunțat la ea. Domnule avocat, am putea să discutăm între patru ochi?

— Față de nevastă-mea nu am secrete. Nici măcar profesionale. Vă rog să luați loc.

Dante Caramitru se așeză în fotoliu și-și întinse picioarele pe covor. Ca acasă.

Vasiliu aşteptă ca oaspetele să nu se mai fîţîie, apoi continuă:

— Normal ar trebui să anunţ poliţia. Nu fac asta pentru că sînt curios cum aţi reuşit să evadaţi?

— N-am evadat, domnule avocat. Am trimis un bileţel domnului comisar-şef Dohotaru şi mi s-au deschis toate uşile.

— Sînteţi prieten cu dumnealui?

— Nu, domnule avocat. Mi-e duşman...

— Nu înţeleg.

— Tocmai pentru că mi-e duşman vrea să scape de mine. Ar vrea să plec oriunde, numai să nu stau la Arad. Cînd mă vede, îi produc alergie.

— Mă rog, nu înţeleg, dar n-are nici o importanţă. Cărui fapt am onoarea acestei vizite?

— Am fost prădat!

— Dumneavoastră? întrebă mirat Vasiliu.

— Să ştiţi că sînt şi rechini mai mari decît mine. Aşa cum aţi auzit, am fost prădat!

— Vă ascult...

— Nu ştiu cum să încep...

— Poate n-ar fi rău dacă aţi începe cu începutul.

— Desigur. Dar povestea mea are mai multe începuturi. Cum ziceam, am fost furat. Mi s-au luat două mii de duzini de lame de ras. Poate aţi auzit de Gillette?

— Eu mă rad la frizer.

— Mă rog. Lamele valorează peste două sute de mii de lei.

— Poate îl cunoaşteţi pe hoţ?

— Desigur. Dar întîi aş vrea să vă relatez toată povestea, să nu vă speriaţi...

— Nu sînt un om sperios.

— De aceea am şi venit la dumneavoastră

— Ale cui erau lamele?

— Ale mele.

— Bănuiți de ce v-am pus această întrebare. Comercianții români rar fac rost de mărfuri străine.

— Vedeți, asta e un alt început. Dacă lamele erau oficial ale mele, nu mă lăsam furat.

— Vreau să cunosc proveniența lor.

— Crucea Roșie. Vă ofer 50 de mii. Bineînțeles, dacă intru în posesia lor.

— Dacă provin de la Crucea Roșie voi face totul ca să nu intrați în posesia lamelor.

— Asta e ultimul dumneavoastră cuvînt?

— Ultimul.

Caramitru își aprinse o țigară fără să-și ceară voie.

— Atunci am o altă variantă. Pot să mă răzbun?

— Nu înțeleg.

— Lamele mi-au fost confiscate de domnul comisar-șef Dohotaru.

— Dohotaru? ridică Vasiliu sprîncenele.

— Da. Mi-a propus să dispar și, dacă tac, nu ia nici o măsură împotriva mea. Dar de ce să tac? De ce să se îmbuibe din munca mea?

— Și v-a propus această afacere așa, deschis?

— Da, pentru că nu aveam martori.

— Și lamele sînt la el?

— La el. N-am plecat din oraș ca să mă răzbun! N-am avut bani, m-am apucat de excrocherii. Voiam să fac o spargere la el să-mi iau lamele înapoi. Din păcate, casa lui e păzită. Speram să vă iau aliat ca să tratați cu el. Dacă nu, să înfunde pușcăria!

— Un singur lucru vă pot promite, domnule Caramitru: voi face totul ca lamele să revină în proprietatea Crucii Roșii.

— COMANDANTUL MILITAR AL ORAȘULUI colonelul Caramfil, era un om în vîrstă, cu păr alb, tăiat scurt; dacă n-ar fi purtat uniformă, ar fi adus mai degrabă cu un bunic decît cu un militar. Fusese con-

centrat imediat după izbucnirea războiului, a cutreierat toate fronturile, pe urmă a fost numit comandantul orașului și s-a stabilit definitiv la Arad. Tot el răspundea și de garnizoana de grăniceri de la frontiera cu Ungaria. De profesie era matematician și a predat disciplina cifrelor la Universitatea din Iași. Tot acolo a devenit membru de partid.

Adjutantul lui, căpitanul Manolache mare mutilat de război, care avea în loc de mîna stîngă o proteză de lemn, îl anunță că avocatul Vasiliu îi solicită o audiență. Colonelul Caramfil îl cunoștea bine pe Vasiliu, îl aprecia pentru activitatea lui de la Tribunal, ca apărător al comuniștilor, și îl primi imediat. În semn de respect îl pofti în fotoliul din fața biroului. Pe cei mai mulți veniți în audiență îi ținea în picioare, obligîndu-i astfel să fie scurți.

— De cînd frontul se apropie de hotarele țării, sînt tot mai solicitat, spuse colonelul în loc de introducere.

Avocatul îi răspunse sobru :

— Nu vă caut în probleme militare, domnule colonel. Și în orice caz nu vreau vreo favoare pentru mine sau pentru altcineva.

Colonelul își aprinse pipa, dar pipa n-avea tragere. Trebui să strice mai multe bețe.

— Te ascult, domnule avocat.

Vasiliu îi povesti amănunțit întîlnirea cu Dante Caramitru. Colonelul, ca și cum ar fi ascultat o relatare neverosimilă, clătină de cîteva ori din cap, dar nu-l întrerupse niciodată. Pe urmă, cînd în povestire apăru și numele lui Dohotaru, privi îngîndurat fumul albăstrui al pipei pe care o mută dintr-un colț al gurii în celălalt.

— Și ce crezi, ce am putea face ?

— Este o singură soluție, domnule colonel. Fiind vorba de o donație a Crucii Roșii Mondiale, destinată soldaților sau prizonierilor de război, acțiunea intră în

atribuțiile armatei. Trebuie făcută o descindere și asta e tot.

Lui Caramfil, lucrurile nu i se păreau chiar așa de simple.

— Pe ce bază? E comisarul-șef al poliției locale.

— Furtul, delapidarea nu ține cont de funcții. Asta e prima lege a lui Solon. Oamenii, indiferent de funcțiile pe care le dețin, sînt egali în fața legii. Desigur, pentru a purcede la o descindere e nevoie de un denunț oficial, de o reclamație.

— Și cine ar îndrăzni să facă o reclamație împotriva comisarului-șef?

— Aș putea s-o redactez chiar eu.

Colonelul privi din nou fumul pipei. Răspunse după o pauză foarte lungă.

— Îți asumi o mare răspundere.

— Știu, domnule colonel. Dacă n-aș fi fost hotărît să fac acest lucru, n-aș fi venit la dumneavoastră.

— Și dacă nu găsim servieta la Dohotaru?

Vasiliu rămase o clipă pe gînduri.

— Îmi asum și acest risc.

Caramfil își îndesă pipa cu degetul mare și o aprinse din nou.

— Pe baza unei simple relatări făcute de un excroc?

— Există o cinste a excrocilor, domnule colonel. Eu am apărat fel de fel de oameni în cariera mea. Oamenii, cînd vor să se răzbune, sînt sinceri. Imaginați-vă: acest om și-a asumat riscul să rămînă în oraș, să facă excrocherii numai ca să se răzbune pe Dohotaru. Ceea ce îmi dă însă convingerea că lucrurile stau așa e faptul că, pe baza unui simplu biletel, Dohotaru l-a eliberat din închisoare ca să scape de el. Asemenea lucruri nu se fac de florile mărului...

— S-ar putea să ai dreptate. Dar să știi, descinderea nu se poate face decît în prezența comisarului-șef. Să nu mi se poată imputa că am dus noi servieta în casa lui.

— Bineînțeles. Eu aș adăuga încă un om foarte important : pe reprezentantul Crucii Roșii locale.

Neconvins total, Caramfil apăsă totuși pe butonul soneriei de pe birou. În pragul ușii apăru căpitanul Manolache.

— Domnule căpitan. În noaptea asta facem o descindere în locuința comisarului-șef al orașului. Domnul avocat îți stă la dispoziție.

UȘA LOCUINȚEI LUI DOHOTARU fusese deschisă de o servitoare cu părul despletit. Căsca tocmai și, cînd văzu soldații înarmați, rămase cu gura deschisă. N-avu cum să se împotrivească : soldații forțară ușa și aprinseră toate luminile. În urma lor intră și avocatul Vasiliu, secondat de Fodor, felcerul de la gară. Acestuia, de frică, îi tremurau fălcile.

Trezit de zgomote, apăru și Dohotaru într-o cămașă de noapte scurtă pînă deasupra genunchilor. Avea picioare subțiri, păroase. Cămașa de noapte îi știrbea prestanța pe care i-o dădea uniforma. Era atît de buimăcit de descindere, încît uită să ceară pînă și autorizația de percheziție. Nevastă-sa, grasă, de frică, trase plapuma peste cap și-și dezveli labele picioarelor butucănoase. Era convinsă că au venit rușii

Căpitanul Manolache se postă în fața lui Dohotaru.

— Am vrea, domnule comisar-șef, să nu vă răscolim toată casa. Ne interesează o servietă care apartine Crucii Roșii și care se află în posesia dumneavoastră

În cămașă de noapte n-avu curaj să riposteze, mai ales, că în clipa următoare, apăru un soldat din camera de alături ținînd în mînă o servietă tăiată

— Am găsit-o lîngă birou Asta e ?

Dohotaru n-avu cum să tăgăduiască : aduse dintr-un dulap și cele două cutii cu lame.

Căpitanul Manolache ceru permisiunea să dea un telefon, dar formă numărul înainte ca Dohotaru să-şi fi dat consimţământul.

— Vă raportez, domnule colonel, misiunea s-a sfîrşit. Am găsit corpul delict, domnul Fodor de la Crucea Roşie l-a identificat. Conform dispoziţiei primite, am confiscat lamele. Da, am înţeles. Noapte bună.

Puse receptorul în furcă şi se întoarse spre Dohotaru.

— Sînteţi arestat, domnule comisar-şef. V-aş ruga să ne însoţiţi îmbrăcat civil. Oricum, cariera dumneavoastră de apărător al legii s-a terminat.

Încă în noaptea aceea, comisarul Benedict Pricop, care preluase atribuţiile lui Dohotaru, îl arestă şi pe Dante Caramitru exact în clipa cînd acesta voia să urce în acceleratul de Bucureşti. Pricop l-a predat lui Teşu Acesta, avînd umor, l-a închis în aceeaşi celulă cu Dohotaru.

PRINŢESA, plictisită de atîtea zile petrecute numai în casă, îi ceru voie avocatului să-şi viziteze părinţii.

— Casa nu mai e supravegheată, domnule avocat.

— Asta nu înseamnă nimic. Şi tu nu e bine să te expui. Poate să te vadă cineva. Un vecin

— M-aş duce seara, după ce se întunecă, şi nu stau decît cîteva clipe. Aş vrea s-o văd pe mama, s-o liniştesc.

— M-am întîlnit şi ieri cu ea Nu e bine să te duci.

Seara, văzînd că avocatul întîrzie, încercă s-o înduplece pe nevastă-sa.

— Afară e întuneric, doamna Florina, nu mă vede nimeni Mă duc doar şi vin.

Doamnei Florina i se făcu milă de ea.

— Bine, Andreea, dar să nu stai mai mult de zece minute Ar fi bine ca nici soţul meu să nu ştie că ai fost plecată

Bucuroasă, Prințesa îi sări de gît, o sărută și porni repede pe scări ca nu cumva doamna Florina să se răzgîndească.

AVOCATUL VASILIU se întoarse tîrziu, după ora zece seara. Încă de la ușă o văzu pe nevastă-sa neliniștită.

— S-a întîmplat ceva?

— Da. I-am dat voie Andreei să-și vadă părinții...

— Cînd?

— Acum o oră.

— Tu ai asistat la discuția noastră. Andreea n-avea voie să părăsească locuința. Și de ce întîrzie?

— Nu știu. Mi-a promis că nu stă mai mult de zece minute.

Avocatul nu-și găsi locul în casă. Refuză cina, spuse că o așteaptă pe Andreea să mănînce împreună.

— Du-te pînă la ei. Nu e bine să stea toată noaptea acolo.

Doamna Florina intră în curtea casei lui Bogdan pe furiș, în vîrful picioarelor, să n-o audă nici vecinii. La ușă, trase cu urechea să vadă dacă nu e cumva un străin în casă Nu auzi nimic suspect. Bătu cu vîrful degetelor în geam. Apăru Bogdan.

— Oo, bună seara, doamnă Vasiliu Îmi pare bine că ați trecut pe la noi. Eram îngrijorați, nu mai știam nimic despre Andreea. Ce face?

— Nu e aici?

— Nu. Domnul avocat mi-a spus că n-o lasă să vină acasă.

— Acum o oră a plecat spre dumneavoastră. Mi-a spus că nu stă mai mult de zece minute. Nici n-a fost aici?

— Nu.

— Mi-e teamă că s-a întîmplat ceva.

DISPERAT, TATĂL PRINȚESEI cutreieră toate străzile din Șega, de cîteva ori ajunsese pînă în centrul orașului, dar nu se îndură să treacă pe la poliție înainte de a se lumina. Încercă să-și imagineze ce anume s-ar fi putut întîmpla cu ea, ori a fost văzută de cineva, ori ea a sesizat că locuința e totuși supravegheată și s-a ascuns undeva. Dar unde? Bogdan cunoștea locurile ei de joacă, clădirea abatorului vechi, bariera. Cu o lanternă cercetă toate încăperile abatorului, o strigă cu voce stinsă, dar ea nu apăru. La barieră se strecură prin spărtura zidului, se învîrti cîteva minute printre liniile triajului, dar nici acolo nu dădu de urma ei.

Mama Prințesei ieși și ea în stradă cu ochii plînși, frămîntîndu-și mîinile: unde ar fi putut să dispară? De la ei pînă la băcănie nu erau mai mult de o sută de pași: dacă ar fi vrut s-o înhațe cineva, ar fi avut posibilitatea să strige, să atragă atenția că fusese arestată. Îngrijorată, se duse și trezi pe părinții lui Guriță, dar nici ei nu știau nimic despre ea.

Dimineața, la prima oră, Bogdan se prezentă la poliție și află cu stupoare că Dohotaru fusese arestat. Comisarul Pricop, care îi ținea locul, nu-l primi decît pe la ora prînzului.

— Bănuiam că o să ne vizitați, domnule Bogdan.

— E și normal, domnule comisar. Am depus o plîngere prin care vă ceream să-mi căutați fiica.

— Și noi v-am satisfăcut această cerere. Am găsit-o!

— Slavă cerului! se liniști Bogdan. Înseamnă că o pot lua acasă.

— Dimpotrivă. Am găsit-o și am arestat-o, sau mai bine-zis, am reținut-o. Așa sună mai frumos. Avocatul pe care l-ați angajat pentru apărarea ei m-a sunat de cîteva ori. Lui i-am explicat motivul reținerii, cu toate că este minoră.

— Și eu nu pot să aflu ca părinte?

— Ba da. Răspîndire de manifeste. Desigur, acuzatia se va stabili după cercetări. Şi dacă tot aţi venit pînă aici, poate asistaţi şi la o confruntare, să nu vă pierdeţi vremea cu cereri la Ministerul de Interne.

Trimise secretara după arhivar şi dispuse să fie adusă şi Andreea.

— Fără îndoială şi mărturia mea ar fi fost de ajuns, fiica dumneavoastră a pătruns în clădirea poliţiei împreună cu mine. Am şi schimbat cîteva cuvinte cu ea. Dar mai e cineva care a văzut-o chiar pe coridorul etajului întîi de unde s-au aruncat manifestele în stradă.

Arhivarul sosi primul, apoi, după cîteva minute, apăru şi Prinţesa însoţită de un gardian în vîrstă, cu părul zburlit. Andreea vru să se repeadă la taică-su, dar fu reţinută de gardian.

Bogdan se linişti. Andreea nu părea să fi fost bătută.

— Ea este? întrebă Pricop şi arătă spre Prinţesă.

Arhivarul o privi lung, nu voia să greşească :

— Da, domnule comisar. Stătea lîngă fereastră.

Împotriva evidenţei, Prinţesa n-avu de ce să nege, îşi lăsă privirile în pămînt.

— I-am anunţat pe cei din Bucureşti, spuse comisarul Pricop. În zilele astea va sosi un inspector de la Siguranţa Statului şi atunci vom hotărî ce se va întîmpla cu fiica dumneavoastră.

Bogdan, liniştit că-şi găsise fata, deveni calm, cel din totdeauna.

— Dar ce importanţă are faptul că fiica mea a fost la poliţie în ziua aceea... Voia să afle dacă Prinţesa a făcut sau nu mărturisiri : Ai distribuit tu manifeste?

— Nu, tată, asta am spus şi domnului comisar, dar nu vrea să înţeleagă. Am venit să-l caut pe Guriţă care, în ziua aceea, fusese arestat din greşeală.

— Aţi auzit, domnule comisar? întrebă Bogdan.

— Faptul că fiica dumneavoastră nu mărturisește, nu înseamnă că nu e vinovată. Asta se va dovedi ulterior. Am terminat audiența.

ÎN ZIUA aceea, avocatul Vasiliu stătuse de mai multe ori de vorbă cu Pricop. Încercase să obțină eliberarea Andreei pentru mai multe motive : că e minoră, că prezența ei în sediul poliției a avut alt motiv decît distribuirea manifestelor, că el, personal, garanta prezența fetei la toate solicitările poliției. Pricop, deși știa că arestarea lui Dohotaru i se datora în mare parte avocatului și se cam temea de el, refuză, pe simplul motiv că fata ar fi fost învățată să răspundă la întrebările comisarilor. Al doilea motiv, nemărturisit, însă, era teama de inspectorul care urma să vină de la București pentru reorganizarea poliției locale : n-ar fi vrut să i se poată imputa ceva. Țintise la postul de comisar-șef de mai multă vreme. Dacă n-ar fi avut repetatele insuccese la gară, ar fi încercat mai de mult defăimarea lui Dohotaru. Nu știa că Vasiliu cercetase între timp arhiva Camerei de muncă, de unde se puteau extrage anumite date foarte importante împotriva lui și anume, un șperț primit de la baronul Neuman cu ocazia unei greve înăbușite cu brutalitate, în plus, o mică orezărie confiscată de la un ungur plecat în Ardealul de Nord. Pricop se temea mult mai mult de prezența inspectorului, ca nu cumva acesta să-i ceară lămuriri despre ineficacitatea activității lui la gară. Și fata, chiar minoră, era un rezultat palpabil, o dovadă de insistență.

După cină, ca de obicei, Vasiliu deschise aparatul de radio să asculte ultimele știri transmise de Londra. Spre mirarea lui, Bucureștiul, unde urma să se transmită „Ora Germaniei", era mut. Mări volumul aparatului și deodată auzi vocea groasă a unui crainic :

— Atențiune ! Atențiune ! Lăsați aparatele deschise ! Vom transmite un comunicat important pentru țară.

„Dar asta ce o mai fi?“ se întrebă intrigat avocatul.

— Pierzi știrile !... îl îndemnă nevasta să comute la Londra.

— Am senzația că de astă dată știrile de la București vor fi mai interesante.

Anunțul se repetă de mai multe ori, pe urmă se transmise proclamația care anunța ieșirea României din alianța cu puterile Axei. Emoționat, avocatul o trimise pe nevastă-sa la Bogdan cu misiunea să-l anunțe și pe Bejan. În mai puțin de 20 de minute amîndoi erau în biroul avocatului.

— Și eu am auzit comunicatul, spuse Bejan în loc de salut. După cîte am înțeles eu, sîntem în stare de război cu Germania.

— Numai în cazul că nu se retrag în liniște din țară, ceea ce presupun că nu vor face. Dar pe noi acum ne interesează o problemă mai importantă și anume eliberarea deținuților politici.

— Și pe Andreea ! sări Bogdan.

— Bineînțeles.

— Eu, spuse Bejan, voi mobiliza toate celulele din oraș.

COMISARUL Pricop, care fusese și el informat și auzise comunicatul despre eliberarea deținuților politici, intră în derută : luă o serie de măsuri aiurea. Eliberă și pe deținuții de drept comun.

Ducînd-o pe Andreea acasă, Bogdan și avocatul Vasiliu îl întîlniră pe bulevard pe Dante Caramitru : stătea de vorbă cu fostul comisar-șef Dohotaru.

Cereți în librării și biblioteci :

Romane, povești, povestiri

Agârbiceanu, Ion — *File din cartea naturii*
Anton, Costache — *Vacanța*
Băjenaru, Grigore — *Petre Ispirescu — Împăratul basmelor*
Băran, Vasile — *Roata și soarele*
Bogdan, Elvira — *Domnița Ruxandra*
Brătescu, Gheorghe — *Brațul dreptății*
Căndroveanu, Hristu — *Ore de aur*
Elisu Constantin — *Vine moșul pe cărare*
Cubleșan, Constantin — *Pensiunea Margareta*
Daia, Alexandru — *Eroi la 16 ani*
Filipciuc, Ion — *Mînzul cu stea în frunte*
Gafița, Viniciu — *Ghiocei pentru mama*
— *Sînteți oaspeții mei*
Georgescu, Constantin — *Tren de noapte*
Gruia, Călin — *Pînzele mamei*
Gugiuman, Ion — *Drumeție prin țară*
Hașa, Gligor — *Comoara lui Decebal*
Ionescu, Emilian —
Cosma, George F. — *Camarazi fără uniformă*
Ioniță, Maria — *Legende din Țara Moților*
Jurist, Eduard — *Duțu, Lucu și vacanța mare*
Kerim, Silvia — *Poarta de sticlă*
Luscalov Petre — *Fiul munților*
Malschi Vasile B. — *Întoarcerea lui Lică Ciocîrlan*
Măduța, Ilie — *Orarul păstrăvului și al mierlei*

Manoliu, Emanoil — *Radu de la Afumați*
Marinca, Ion — *Aventuri pe rîul de aur*
Mateescu, Constantin — *O partidă de bile*
Méhes György — *Fratele mai mare*
Mihail, Nicolae Paul — *Întîmplări ciudate la miezul nopții*
Mitru, Alexandru — *Legendele Olimpului*
Munteanu, Francisc — *Pistruiatul*
Munteanu, Vitalie — *Lecția de istorie*
Monoranu, Mihaela — *Un scrînciob verde*
Mușatescu, Vlad — *Cei trei veseli năpîrstoci*
Novac, Mircea — *Copiii mării*
Oancea, Tudorel — *Donaris-2 ridică ancora*
Orleanu, Ada — *Doi ani de cutezanță*
Petrescu, Cezar — *Fram ursul polar*
Pop Reteganul, Ion — *Povești ardelenești*
Popa-Cohuț, Eugenia — *Prietenii lui Ștefănuț*
Popescu, Mircea — *Legende haiducești*
Rațiu, Iuliu — *Copilul invizibil*
Rogoz, Georgina Viorica — *Să nu afle Aladin*
Roman, Ion — *Din isprăvile lui Topsi*
Sadoveanu, Mihail — *Aventurile șahului*
Sava, David — *Nuntă în cetatea Biharei*
Scripcă, Gheorghe — *Cinci sub cerul liber*
Silvestru, Patița — *Solarienii*
Vlasiu, Ion — *Copil fermecat*
Șovu, Gheorghe — *Liliac alb în ianuarie*
Vergu, Alexandru — *Îmblînzitorul de zimbri*
Zaides, Ștefan — *Cinteza de Galapagos*
Zotta, Ovidiu — *Spadasinul de serviciu*

Lector ZARAFU GHEORGHE
Tehnoredactor STANCU PETRE

Bun de tipar 17.VI.1985. Apărut 1985
Coli de tipar 17 1/2

Tiparul executat sub comanda nr. 79 la
Întreprinderea Poligrafică Galați
B-dul George Coșbuc nr. 223 A

Republica Socialistă România

...Fără îndoială, cel mai important lucru era să scape de manifeste : se aplecă pe fereastră și scutură legăturica. Manifestele, ca niște fulgi mari, duse de vînt, se risipiră în fața clădirii.

Speriată de zborul lent al hîrtiilor, Prințesa goni spre casa scărilor și coborî în goană treptele. Paznicul de la poartă tocmai dispăru în stradă. Prințesa își încetini pasul și părăsi clădirea. În stradă porni în direcția opusă celei în care dispăruse paznicul. În urma ei auzi strigăte, apoi ropot de pași. Pentru o clipă crezu că e urmărită, dar polițiștii înconjurară oamenii, care, curioși, începuseră să adune fluturașii căzuți de la etaj.

Lei 9